

9.1

VRIJZINNIG DEMOCRATISCH

MAGAZINE VAN DE JONGE DEMOCRATEN

DEMO

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

VERSCIJNT 6X PER JAAR

MARK VAN BARSCHOT:
"MIJN INSPIRATIE KOMT VAN JEZUS EN
GANDHI"

**KARLOVAC: EEN STAD DIE NIET MEER
BESTAAT**

Demo

Vrijzinnig-democratisch
magazine van de
Jonge Democraten
nummer 1, jaargang 9
verschijnt zes keer per jaar
(ISSN 0925-4390)

Redactie

Hoofdred.: Saskia Daru;
fotograaf: Pieter Wezeman;
Mark Alfarez;
Christiaan Bonenbakker;
Erik Botter;
Yill Georges;
Marjolein Moonen

Deadline 9.2: 14 februari

red. adres:

Landelijk secretariaat
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag

Aanlevering kopij

Demo heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het Huishoudelijk Reglement van de JD. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn voorzien van naam en telefoonnummer, alsmede uitgetikt of op flop aangeleverd (bij voorkeur Macintosh of WP 4.2). De redactie behoudt het recht artikelen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Auteurs ontvangen hierover bericht. Bijdragen die na de deadline binnenkomen, kunnen hoogstens in de volgende Demo worden geplaatst. Voor vooraf aangekondigde bijdragen wordt ruimte gereserveerd in de betreffende editie.

Advertenties: contact opnemen met de penningmeester van de JD. (p/a Landelijk secr.)

Abonnementen

Een abonnement bedraagt f 20,- per jaar. Gaarne schriftelijk aan te vragen bij het landelijk secretariaat, ook losse nummers zijn hier schriftelijk en telefonisch te bestellen voor f 2,50 per stuk excl. portokosten. Leden ontvangen Demo gratis.

Leden en abonnees worden verzocht adreswijzigingen door te geven aan het Landelijk Secretariaat van de Jonge Democraten

Zonder toestemming van de hoofdredacteur mag niets uit deze uitgave worden overgenomen.

Druk: Coene BV, Den Haag

Woord vooraf Simpelheid

Soms wou ik dat het allemaal heel simpel was, dat het zomer was en nergens oorlog. Dat is niet zo. In dit nummer van Demo vind je een verslag uit Karlovac in het voormalige Joegoslavië. Een dorp van zo'n 40.000 inwoners kreeg kort geleden zo'n 100.000 granaten op de daken. Op een heel ander vlak ligt het artikel over Zimbabwe. Daar gelooft men niet in ziektes die je niet ziet. AIDS doodt er velen, maar niemand is zich van het werkelijke gevaar bewust. Nou kunnen wij wel zeggen: "Foei, Servië, dat mag niet" en "Luister nou toch, je kunt AIDS niet zien, maar het vermoord je", maar nogmaals, zo simpel is het niet. Oplossingen zijn schaarser naarmate je beter kijkt. Realisme lijkt soms net pessimisme. En dat pessimisme doet me vermoeden dat ik ditzelfde - misschien over andere landen - zal kunnen schrijven als 1993 net is begonnen.

Nog wat optimisme dicht bij huis dan: er leeft een boel in de vereniging. Amsterdam organiseerde eind november/begin december een jaarthemaweekend waar inhoudelijk nogal wat bommen werden opgezet en zowel Haarlem als Den Haag bestaan weer als afdeling van de JD. De vereniging maakt zich weer langzaam op voor een congres en heeft net een PI-weekend (PI staat voor politiek-inhoudelijk) achter de rug.

Wat de redactie betreft is een bekende (beminde?) naam uit het colofon verdwenen. Rikco Pardoen moest reglementair aftreden. Dit betekent dat hij vier jaar in de redactie heeft gezeten. Adrie v.d. Luyt zei eens dat Rikco het kruidenbultje in de soep was. Moge Rikco een andere soep vinden, dus. Bedankt voor al die tijd, die je in Demo hebt gestoken.

Saskia Daru

Inhoud

- 2 **Simpelheid**
- 3 **Vier maal democratie**
- 5 **Mark van Barschot: "Ik ben niet zo genuanceerd"**
- 8 **Zimbabwe, Aids en overbevolking**
- 9 **Jaarthema 1992: Euroburger**
- 10 **Reisleiders en evenwichtkunstenaars**
- 11 **Korte berichten**
- 12 **Een onbestrafte verspreking**
- 13 **Bezoek aan een niet meer bestaande stad**
- 15 **Adressen, Agenda, Politiek Café**
- 16 **Up to JDate**

Jaarthemaweekend in Amsterdam

Vier maal democratie

door Saskia Daru

Op zaterdag 30 november was het Vondelpark in Amsterdam gehuld in prachtig ochtendlicht. Een reden te meer waarom ik geen spijt had, dat ik het warme bed had verruild voor het weekend, dat afdeling Amsterdam organiseerde in het kader van het jaarthema. De afdeling had aangekondigd, dat op dit weekend alle vier de deelthema's van het thema 'Democratie dichterbij' aan de orde zouden komen. Benieuwd gleed ik zo onopvallend mogelijk de reeds volle zaal binnen. Achtereenvolgens spraken een vertegenwoordiger van de ASVA (de studentenvakbond in Amsterdam), een D66 medewerker aan het Deetman-rapport, een FNV-vertegenwoordiger en een JEF bestuurslid over de democratie in onderwijs, binnenland, bedrijfsleven en buitenland.

De discussie ging op het moment van mijn binnenkomen over de kwaliteit van het onderwijs. Wat mag je van docenten verwachten en wat van studenten? Zouden studenten niet ook aan bepaalde eisen moeten voldoen, om zo het niveau van het onderwijs te verhogen? En hoe zit het nu met die universiteitsraad, doet die wel iets en waarom interesseert het 'de' student zo weinig? Al deze zaken kwamen aan de orde, maar een bevredigend antwoord gaf ook de vertegenwoordiger van de ASVA, Gé Overdeest, niet.

Studenten

Lang werd gepraat over de mogelijkheden die docenten hebben om te controleren in hoeverre studenten de stof leren. Kan dat

eigenlijk wel? De student betaald immers voor het onderwijs dat hij ontvangt. Een student kan echter wel last hebben van passief studerende mede-studenten. Een oplossing voor dit probleem zou een systeem van gedifferentieerde colleges kunnen bieden; de werkgroep voor intensief studeren en de hoorcolleges voor de extensief studeren. Maar ook dit werd niet als ideaal ervaren. De aanwezigen dachten meteen aan die keren dat ze van een werkgroep wel veel voordeel hadden gehad zonder die keer echt geleerd te hebben.

Over studenteninspraak werd slechts kort gesproken. De universiteitsraad werd vooral behandeld als middel om de kwaliteit van het onderwijs te vergroten. Een onmogelijke opdracht voor de raad. Het ontbreekt de

universiteitsraad aan bekwame mensen, aan middelen en als laatste (maar niet onbelangrijkste) aan uitstraling. De aandacht ging toch vooral uit naar de maatregelen van Ritzen; studieduurverkorting en voortgangscontrolle en de (slechte) kwaliteit van het onderwijs.

Het referendum: ongenuanceerd

Ingrid van Engelshoven is parlementair medewerker van D66. Zij werkte mee met de commissie-Deetman. Van alle plannen die de commissie-Deetman heeft onderzocht koos afdeling Amsterdam het referendum als onderwerp. Ingrid vertelde dat het referendum een onderdeel was dat D66 had opgegeven in de onderhandelingen.

Het referendum is ook bij D66-leden niet zo onbesproken als soms wordt aangenomen. JD-leden doen echter niet onder voor D66-leden waar het kritiek hebben op het referendum betreft. In de discussie die groepsgewijs plaatsvond waren de argumenten tegen het referendum niet minder overtuigend dan de argumenten voor.

Het belangrijkste argument voor een referendum is, dat het het democratisch gehalte van de politiek zal verhogen. Kiezers zouden de kans hebben zich over een concreet onderwerp uit te spreken. De politiek zou vervolgens niet anders kunnen dan het meerderheidsstandpunt te volgen. Bovendien worden de politici door een referendum gedwongen hun standpunt duidelijk aan de kiezers uit te leggen, met goede argumenten.

Daar valt nogal wat tegen in te brengen. Allereerst is het maar de vraag of er een concreet onderwerp te vinden is voor een referendum. Een referendum moet een kwestie behandelen die met een duidelijk voor of tegen af te doen is. Ook Ingrid vertelde, dat zij zo'n kwestie nog nooit was tegengekomen. In Amsterdam blijkt dat het onderwerp en de vraagstelling voor zo'n referendum echt problemen opleveren. De gemeente was van plan een referendum te houden over de vraag of er wel of geen autovrije binnenstad moest komen. Het probleem werd al snel dat 'autovrij' te expliciet was. Maar bij 'autoluw' kon niemand zich iets voorstellen, bovendien was dat weer niet radicaal genoeg.

Een ander bezwaar tegen het referendum ligt bij het gebruik van media. Door het gebruiken van de media is het heel wel mogelijk de uitkomst van een referendum niet te laten bepalen door de beste argumen-

ten voor of tegen, maar door een beeld van een zielig kindje in een ziekenhuis, om maar een voorbeeld te noemen. Nu kan ons dat misschien niet zóveel schelen, als het gaat over het al dan niet aanleggen van een oversteekplaats in een wijk waar we toch zelden komen. Stel je eens voor dat het over buitenlanders zou gaan, 'allemaal eruit' klinkt toch makkelijk?

Het referendum biedt geen ruimte voor de door D66 zo hard nagestreefde nuance. Twijfelen tussen ja en nee is uiteindelijk niet meer mogelijk; 'misschien, mits' is al helemaal uit den boze. Het laten meewegen van alle argumenten is in de praktijk niet te doen. Een referendumformulier laten vergezellen door een lijvig rapport, is nu juist niet de bedoeling.

Als laatste zie ik de kiezer niet voor de zoveelste keer naar de stembus gaan. Voor welk onderwerp krijg je iedereen het bed uit?

Al met al beoordeelde ik het referendum na de discussie werkelijk negatief, terwijl ik tevoren een gematigd voorstander was. Was dit nu de bedoeling geweest, of was ik zo dwars?

Arbeiderszelfbestuur

De volgende dag (het klinkt als een reisverslag) kwamen de andere twee deelthema's aan de orde. Daar de meesten onder ons nog geen werknemers zijn, werden wij ingeleid in de kunst van het onderhandelen. Met een zelf ontworpen simulatiespel werd de ondernemingsraad nagespeeld. In dit spel waren een aantal duivelse ondernemers van plan om de afdeling 'oldtimers' van een autofabriek af te stoten. De afdeling overlegde met de vertegenwoordigers in de ondernemingsraad en de vertegenwoordigers onderhandelden met de 'bazen'. Het wantrouwen wederzijds liep op tot op het hoogtepunt. Een van de vertegenwoordigers vertelde dat de directeur van de onderneming aan wie de afdeling - zonder de werknemers - voor een zacht prijsje was verkocht, de vriendin was van één der directeurs. Spannend, maar hopelijk niet erg realistisch.

Misschien was het maar goed dat de heer Bloemaarts van het FNV het spel niet had meegemaakt. Anders was hij misschien nog verdedigender geweest dan hij al was. De vragen die hij op zijn bord kreeg, vatte hij zonder uitzondering op als aanvallen. Hij werd gevraagd in hoeverre de vakbond nog bestaansrecht had. Was dit recht niet verdwenen nu de tripartite overleggen (tussen rijk, werkgevers en werknemers) niet meer

werkelijk werkten en de ledenaantallen van de vakbonden ook niet meer erg hoog waren. Is de vakbond een service-orgaan geworden en daarom niet meer bevoegd om de werknemers te vertegenwoordigen in ondernemingsraden? Natuurlijk vond hij dat allemaal onzin; kijk maar naar wat de vakbond allemaal had bereikt.

Opmerkelijker was het ongeloof dat hij liet blijken toen Roel van der Poort de suggestie deed van een invloedrijkere ondernemingsraad. Een ondernemingsraad die ook bij bedrijfsbeslissingen zou worden betrokken, waar hij nu niet bij betrokken wordt. Meer democratie en betrokkenheid bij het werk waren onderdelen van de voorstellen die de heer Bloemaarts voor zijn neus kreeg. Het leek er op dat de heer Bloemaarts het gevoel had dat wij hem bedonderden. Het leek hem totaal onmogelijk. Wilden wij soms naar een arbeiderszelfbestuur toe, vroeg hij ons.

Hoewel hij niet echt inging op onze vragen kreeg ik toch wel wat ideeën door zijn betoog. Zo zijn vakbonden als het goed is ook de vertegenwoordigers van de werklozen, vertelde de heer Bloemaarts. Daarom is het niet slecht vakbonden bij onderhandelingen te betrekken. Bovendien is een ondernemingsraad vaak specifiek bezig met het eigen bedrijf en ziet daarom een aantal zaken over het hoofd, zoals het milieuaspect. Een sterke ondernemingsraad heeft dus ook nogal wat nadelen, zo ver kwam ik nog wel, maar wat ik er nu zelf precies van denken moest zou ik niet op deze middag ontdekken.

Democratie in Europa

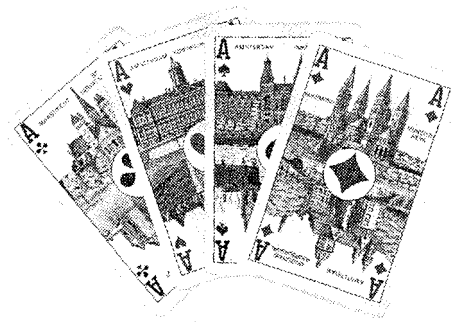
De laatste spreekster van het weekend was Sandra Pellegrum, van de Jonge Europese Federalisten (JEF). Zij sprak over democratie in een Europees perspectief. De Jonge Europese Federalisten zouden graag zien dat er een Europese Gemeenschap komt, dat de grenzen open gaan en dat er vrij verkeer van goederen en personen komt. JEF wil echter wel dat er in dat Europa plaats is voor minderheden en minder-vermogenen. JEF wil vooral dat Europa een democratisch Europa wordt. Een Europa waarin er niet wordt beslist door een handjevol ministers, maar door een gekozen parlement. Het tegenwoordige parlement heeft nauwelijks middelen het gevoerde beleid te controleren. De ministerversamelingen zijn achter gesloten deuren. Hierdoor kunnen ook de nationale parlementen geen controle uitoefenen op de ministers die officieel door hen zijn gestuurd.

De Jonge Europese Federalisten zijn idealisten. Als het aan hun lag dan hadden we binnen de kortste keren een federale wereld. Een federaal Europa staat voor de nabije toekomst op hun verlanglijstje.

Hoe bedoelen zij federaal eigenlijk? Een samenwerkingsverband tussen staten en indien mogelijk volkeren of regio's zou moeten inhouden dat beslissingen worden genomen op het geëigende niveau. Een beslissing die alleen een stad aangaat zou door de gemeente genomen moeten worden. Milieuvuulingsproblemen zouden echter op Europees niveau moeten worden aangepakt. Eigenlijk zouden honger, milieuvuiling en dergelijke op mondiaal niveau moeten worden aangepakt, maar daar komen we zo snel nog niet toe.

Sandra vertelde dat zij rond de top van Maastricht verschillende acties organiseerden. Zo werd geprobeerd de heren en dames ministers duidelijk te maken dat ook voorstanders van een verenigd Europa tegenstanders van een ondemocratisch Europa zijn.

Met een hoofd vol problemen en ideeën aanvaardde ik de terugreis. De zon was al een keer onder geweest, na het Vondelpark zaterdag zo prachtig te hebben verlicht. Nu ging ze weer onder. Het weekend was voorbij. Het jaarthema was besproken.

Mark van Barschot: "Ik ben niet zo genuanceerd"

door Christiaan Bonebakker
foto's Hein Jaarsma

Er is tenminste één JD'er die weet waar het dorpje Nieuwkuijk ligt. Op 16 december 1968 werd Mark van Barschot er geboren. Drieëntwintig jaar later heeft hij het geschopt tot landelijk voorzitter van de Jonge Democraten. Wie is deze ongelovige jongeman die inspiratie put uit Jezus Christus? Tijd voor een interview.

Mark ontvangt mij in de Amsterdamse Jan Voermanstraat, waar hij nu ruim twee jaar ('en dus anderhalf jaar te lang') twee kleine kamertjes huurt. Hij is derdejaarsstudent politicologie en doet er sinds een jaar ook nog sociologie bij. Als hij klaar is met zijn studie, wil hij graag journalist worden. Marks JD-loopbaan begon in Brabant, waar hij tot zijn twintigste heeft gewoond en waar ook Nieuwkuijk en zijn latere woonplaats Rosmalen liggen.

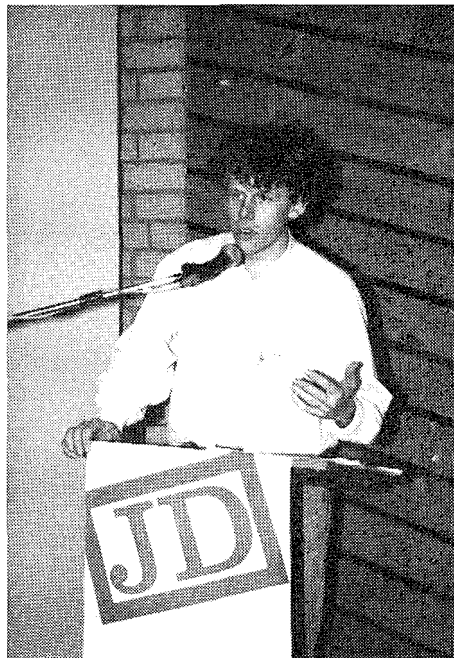
Hoe ben je de JD binnengerold?

'Politiek is altijd belangrijk voor me geweest. We praatten thuis veel over politiek. Dan gingen we om 6 uur eten en zaten we om 9 uur nog aan tafel over politiek te praten. In 1987 werd er in Den Bosch een dag georganiseerd waarop alle politieke jongerenorganisaties zich presenteerden. Van de JD stond daar Gaston Siegelaer, ex-regiovoorzitter van Brabant, ex-landelijk penningmeester en huisfilosoof van de JD. Ik wilde alleen wat rondkijken en zijn verhaaltje was gebaseerd op dat rondkijken. Het was het scholings- en vormingsverhaaltje van de JD: je hoeft niet een uitgesproken politieke mening te hebben, als je maar iets doet met politiek. Ik dacht: ik kijk daar een tijdje rond en als het me niet bevalt kan ik altijd iets anders zoeken. Nou, het beviel.'

Waarom ben je niet lid geworden van een andere linkse jongerenorganisatie?

'Ik heb op één of andere manier een bloedhekel aan sociaal-democraten. Ik woonde in Rosmalen in een wijk met 90 procent PvdA-

kader. Dat waren allemaal linkse mensen uit de jaren '60, die intussen een heel dik inkomen hadden, maar nog steeds praatten over de bevrijding van het proletariaat. En dat terwijl ze waarschijnlijk nog nooit een proletariër van dichtbij hebben gezien. Aan de andere kant waren er veel mensen die allemaal fantastische ideeën hadden over een sociale, vegetarische en macro-biotische samenleving. Die vond ik een meter of twee boven de grond zweven. En dat tref ik ook aan bij de Jonge Socialisten. Op die dag in

Den Bosch werd me al ook al snel duidelijk dat klein links, dat misschien wel het meest mijn voorkeur had, ook niets voor mij was. Het was net alsof ze alles wat ze zeiden uit hun hoofd hadden geleerd. Dat kwam heel dogmatisch over, alsof ze het niet zelf hadden bedacht.'

Hoe zou je jezelf willen beschrijven?

'Wat ik heel belangrijk vind is eerlijkheid, ik denk dat dat mij wel voor een groot deel kenmerkt. Dat is ook een van de belangrijkste redenen om me met politiek te bemoeien. Politiek staat toch niet bekend als eerlijk en ik heb het idee dat het wel eerlijk moet

kunnen. Mensen uit wie ik inspiratie put, zijn Gandhi en Jezus Christus. Ik ben niet gelovig, maar een figuur als Jezus, of die nou wel of niet bestaan heeft en of die nou wel of niet de zoon van God was, is voor mij iemand die door zijn manier van leven heeft laten zien dat het op een goede en eerlijke manier kan. Dat vind ik heel belangrijk.'

Andere eigenschappen?

'Ik ben ontzettend lui. Dingen die ik leuk vind doe ik met alle mogelijke vlijt, maar dingen die ik ervaar als een sleur of die ik simpel vind, verzaak ik soms. Ik ben absoluut ongedisciplineerd. Dat was ook de reden dat ik op een gegeven moment van het gymnasium naar de HAVO ging. Ik heb die school alleen gered dankzij het feit, en dat is een andere eigenschap, dat ik redelijk intelligent ben. En zo kom ik meteen bij weer een andere eigenschap, namelijk dat ik absoluut geen enkele vorm van bescheidenheid ken. Maar dat heeft ook weer met eerlijkheid te maken.'

Na lidmaatschappen van de werkgroep Europa en het INSEC en na de Landelijk-Bestursfuncties Vice-Voorzitter Organisatie en Secretaris Publiciteit, stelde Mark zich kandidaat voor het voorzitterschap, als opvolger van Roel van der Poort. Op het najaarscongres werd hij met grote meerderheid gekozen.

Hoe is het om het gezicht te zijn van een organisatie die vele honderden leden telt?

'Ik voel dat wel als een verantwoordelijkheid. Daar had ik van tevoren niet zo bij nagedacht. Het gekke is, dat ik bij elke stap in mijn leven altijd denk dat ik die stap neem op basis van het afwegen van allerlei voors en tegens. En elke keer als ik de stap genomen heb, kom ik erachter dat ik niet alle argumenten kende. Ik heb een jaar bij Roel in het bestuur gezeten, dus ik dacht dat ik een heleboel dingen over het voorzitterschap wist. Maar op het moment dat ik voorzitter werd, schoot door me heen: als de JD er over twee jaar slechter voor staat dan nu, dan

word ik er op aangekeken. Want ik ben degene die, al is het maar impliciet, de schuld krijgt van alles wat fout gaat. Dat is een verantwoordelijkheid.'

Wat zie je als het doel van je voorzitterschap?

'De JD naar een iets hoger niveau tillen qua ledenaantal, qua organisatie en qua instelling. Eén van de dingen waar volgens mij weinig aan te verbeteren valt is de kwaliteit van de politieke discussie. Die vind ik heel erg goed, misschien dat alleen de kwantiteit verhoogd moet worden.'

Wat bedoel je met de 'instelling' van de JD?

'Als iemand als bestuurslid op een gegeven moment denkt dat het toch wel zwaarder is dan hij van tevoren had gedacht, dan kan hij verschillende conclusies trekken. De eerste is: ik ga harder werken, en de tweede is: ik treed af. Maar een groot aantal mensen trekt de derde conclusie: het is wel leuk om bestuurslid te zijn, al het werk dat erbij hoort kan ik niet aan, maar ik blijf toch zitten. Dat vind ik een verkeerde instelling. En als je die mensen daarop aanspreekt, krijg je het verhaal van: ja, maar we zijn toch allemaal vrijwilligers? Dan denk ik: ja, je hebt vrijwillig die verantwoordelijkheid op je genomen, dus ga je dat vrijwillig ook maar waar- maken. En als je het niet waar kunt maken, dan moet je maar weggaan.'

Zijn er genoeg mensen die het wel waar willen maken?

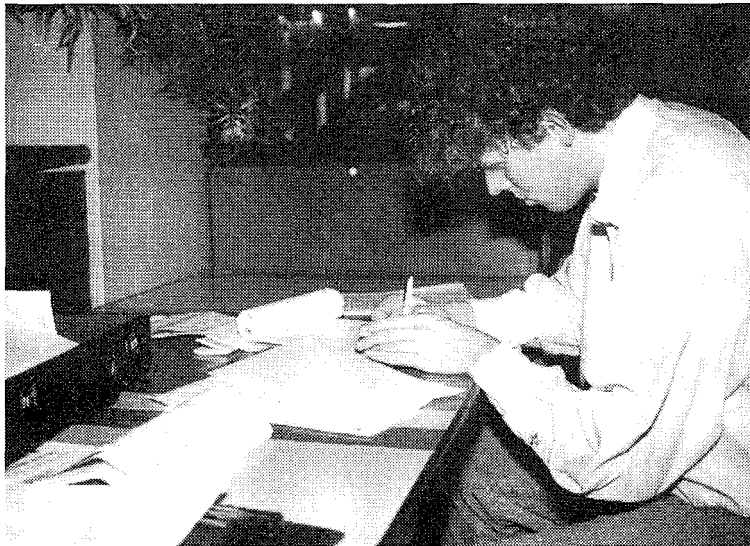
'Ja hoor. Dat is helemaal niet zo moeilijk als je met allemaal mensen bent die de juiste instelling hebben. Als er dan mensen tussen zitten die minder kunnen, en die heb je natuurlijk altijd, is dat niet erg omdat die dan door de anderen worden gestimuleerd. Zij zullen daardoor een stukje ervaring opbouwen en dat is nou het mooie van de JD. Het is niet erg als er fouten worden gemaakt, want op het moment dat je met mensen met de juiste instelling bent, kun je uit die fouten leren.'

Wat betekent vrijzinnig-democratie voor jou?

'Ik heb daar eigenlijk nog niet over nagedacht.'

Zou dat niet eens tijd worden?

'Jawel. Nou, vrijzinnig-democratie betekent voor mij een kijk op de wereld, maar geen vaste kijk. Het tegenstrijdige is dat bij vrijzinnig-democratie voorop staat dat er niks voorop staat. Natuurlijk heb ik voor mezelf wel een aantal dingen voorop staan, maar de grap is dat jij persoonlijk andere dingen voorop kunt hebben staan en dat kan ook vrijzinnig democratisch zijn. Het is heel vaag, net wat je ervan wilt maken. Er liggen een aantal basisgedachten, zoals grootst mogelijke vrijheid, maar wel in solidariteit met anderen. En lief zijn voor elkaar.'

Wat zijn volgens jou de belangrijkste kenmerken van de JD?

'De JD is zeer genuanceerd, wat zijn voor- en nadelen heeft op politiek-inhoudelijk gebied. Ik heb er soms best wel moeite mee, want ik ben niet zo genuanceerd. Maar de kwaliteit van de discussie is op het ogenblik heel goed. Verder vindt de JD constant opnieuw het wiel uit. En ik ben helemaal niet van plan daartegen ten strijde te trekken, want volgens mij is dat debet aan een jongerenorganisatie. Ik geloof dat Elwin Lammers eens heeft gezegd: het geheugen van een politieke jongerenorganisatie is op zijn hoogst twee jaar. En dat klopt, want over twee jaar zitten hier weer andere mensen die niets over nu weten. Zo heb je dus het effect dat je constant opnieuw het wiel uitvindt.'

'Een ander kenmerk van de JD is dat het een heel tolerante organisatie is. Als ik op een congres ben, zie ik op het feest 's-avonds een bonte verzameling mensen die heel leuk met elkaar omgaan. Bij mij op de middelbare school had je heel duidelijk hokjes: je was een kakker, een new-waver, een punker, een alternatieveling of een sukkel. Bij de JD vind je al die typering terug, maar wat op school nooit gekund had, gebeurt bij de JD wel: al die mensen gaan met elkaar om. Terwijl ze elkaar vijf jaar geleden nooit zouden hebben aangesproken, al zaten ze naast elkaar in de klas. Dat vind ik het tolerante van de JD.'

Loopt er binnen de JD langzamerhand niet meer kader rond dan gewone leden?

'Nee, die verhouding wordt juist steeds beter. Natuurlijk is door de groei van het aantal afdelingen ook het kader gegroeid, maar ik heb het idee dat de basis steeds breder wordt. Je ziet het ook aan probleemregio's, zoals bijvoorbeeld Brabant. Toen ik daar nog woonde, zaten er bij vergaderingen vier mensen: drie bestuursleden en ik. Die mensen kwam ik elke keer weer tegen.

Nu hebben ze in Brabant activiteiten waar tien mensen komen. Als je het vergelijkt met Amsterdam is dat nog steeds erg weinig, maar je ziet in ieder geval dat de verhouding bestuur - gewone leden op fifty-fifty is gekomen.'

Denk jeniet dat mensen die nu niet lid zijn van een politieke jongerenorganisatie, dat ook nooit zullen worden omdat ze die interesse gewoon niet hebben?

'Ik denk het niet en ik mag dat ook niet denken, want dan kan ik er net zo goed mee ophouden. Het is je doel om een bijdrage te leveren aan een politiek systeem waarin mensen zo veel mogelijk invloed hebben op hun eigen leefomgeving. En omdat een heleboel beslissingen door de politiek worden genomen, zullen de mensen moeten proberen invloed uit te oefenen op de politiek.'

Dat bepalen die mensen toch zelf wel?

'Ja, maar het probleem is dat die mensen dat zelf helemaal niet kunnen bepalen. De poli-

tiek is namelijk op zo'n manier georganiseerd dat maar een beperkte groep mensen daarmee bezig kan zijn. En de politiek doet haar uiterste best om dat zo te houden. Wanneer je bijvoorbeeld kijkt naar kamerdebatten, dan kun je daar vaak geen touw aan vastknopen. Ik denk dat dat de reden is waarom mensen steeds minder interesse hebben in politiek.'

Is politieke desinteresse niet een noodzakelijk gevolg van de welvaartmaatschappij, die geen principiële politieke problemen kent?

'Nee, want elke maatschappij moet bestuurd worden. Daar heb je een apparaat voor nodig en dat is de politiek. Kijk, de maatschappij wordt natuurlijk wel complexer en er liggen misschien geen principiële keuzen meer, maar het is natuurlijk wel zo dat de problemen waar we nu voor staan het einde van de aarde kunnen betekenen. Als mensen duizend jaar geleden de problemen niet konden oplossen, dan hield dat hooguit een aantal rampen of de dood van een aantal burgers in, maar de aarde is nooit bedreigd geweest. Wij hebben nu voor het eerst te maken met het feit dat we in staat zijn de aarde te vernietigen. En daar zijn we al druk mee bezig. Dat zijn toch de grootste problemen waar de mensheid ooit voor heeft gestaan? Dus daar zou interesse voor moeten zijn.'

Maar dan slaagt de JD dus niet in een deel van haar doelstelling.

'Nee. Maar ik heb het idee dat we een organisatie zijn die in potentie 10.000 jongeren zou moeten kunnen aanspreken.'

Waarom lukt dat dan niet?

'Kijk, je moet natuurlijk niet vergeten dat we nog maar acht jaar bestaan. Je moet niet vergeten, dat we, hoe goed we ons best ook kunnen doen, geen professionele organisatie zijn. En we hebben niet de financiële middelen om al die dingen die we zouden willen doen, ook te kunnen doen. En voor een deel zijn we wel een beetje naar binnen gericht. Met die boze buitenwereld zijn we niet echt bezig. Dat zouden we wel moeten zijn.'

Wat kan D66 van de JD leren?

(na lang nadenken:) 'Een stukje onbevangenheid, een stukje, zoals zij dat zelf zullen noemen, naïeve zuiverheid. Ik denk dat dat

heel belangrijk is. Voor de rest zijn het toch eigenlijk wel organisaties met voor een deel dezelfde culturen, normen en waarden.'

Onbevangenheid en naïeve zuiverheid: dat zijn toch de dingen waar D66 juist om is opgericht?

'Ja. Maar kijk bijvoorbeeld naar het Joegoslaviëdebat. De JD heeft duidelijk een principiële keuze gemaakt, terwijl D66 die keuze een hele lange tijd geweigerd heeft te maken. D66 had iets van: ja mensen, dit is grote-mensenpolitiek en daar moeten we heel serieus en genuanceerd mee omgaan. Dan denk ik: daar heb je gelijk in, maar wat belet je nou om gewoon te kijken wat er gebeurt? Je ziet dat ergens in Europa twee republieken zich onafhankelijk verklaren van een ondemocratisch moederverband, terwijl die twee republieken zichzelf in verregaande mate aan het democratiseren zijn. Daar ontstaat een conflict over. Je bent zelf een partij die door het vuur zou willen gaan voor de democratie. Nou, dan dien je de partijen die de democratisering zo hoog in het vaandel hebben staan, gewoon te steunen. Dat vind ik een principiële keuze. Dat bedoel ik met een stukje naïeve zuiverheid, onbevangenheid.'

Heeft D66 een gedeelte van zijn karakter van 25 jaar geleden verloren?

'Ja natuurlijk. Voor zover ik het me heb laten vertellen, is 1991 heel erg verschillend met 1966. De mensen in D66 zijn 25 jaar ouder geworden. Een Van Mierlo van 35 is, als politiek beginnening, natuurlijk onbevanger dan een Van Mierlo van 60. En dus is die partij ook veranderd, dat is logisch.'

Wat kan de JD van D66 leren?

'Een stukje rust, en dan met name op het organisatorische vlak. Binnen de JD willen conflicten nog wel eens heel erg hoog oplopen, veel hoger dan eigenlijk noodzakelijk zou zijn. Dat wijkt ik voor een deel aan bestuurlijk amateurisme. Natuurlijk heeft D66 ook zijn conflicten en zijn incapabele bestuurders. Maar D66 heeft op zijn minst een aantal mensen die de bestuurlijke ervaring hebben om op dat soort momenten even een stapje terug te zetten. Bij de JD hebben we die heel weinig, want op het moment dat iemand bij de JD die ervaring zou hebben opgebouwd, is hij verdwenen. Ik ben zelf nauwelijks actief in D66. Ik ben een paar keer naar een afdelingsvergadering

geweest en ik ga in principe naar alle landelijke congressen van D66. Op het vorige congres heb ik een motie over Joegoslavië verdedigd, dus in zoverre ben ik actief in D66.'

Die motie heeft het niet gehaald.

'Maar die heeft wel het hoofdbestuur van D66 geïnspireerd om een bijna gelijklopende motie te schrijven die het wel heeft gehaald. Dus ik ben uiteindelijk heel tevreden, vooral ook omdat Michel Groothuizen, de buitenlandsecretaris van het hoofdbestuur, heeft gezegd: als Van Barchot con sorte ons niet gedwongen hadden om deze motie te schrijven, dan hadden we hem niet ingediend. Dat vond ik toch wel een soort van erkenning.'

Wat vond je verder van dat congres?

'Groot feest en zo was het ook bedoeld. Ik heb me uitstekend vermaakt. Maar ik vind het jammer dat de pers weer alleen Van Mierlo oppikt. Ik las een congresverslag in de Volkskrant en dat was een samenvatting van de speech van Van Mierlo. Terwijl er op zijn minst een leuke politiek discussie is geweest, die ging over Joegoslavië. Het gevolg daarvan was dat D66 een standpunt heeft ingenomen: erken Slovenië en Kroatië. Dat was op dat moment nog vrij uniek. En als ik dan alleen Van Mierlo tegenkom in de krant, dan denk ik: het is erg goedkoop om te roepen: D66 is Van Mierlo als je ook je uiterste best doet om dat stereotiepe beeld te laten voortbestaan.'

Heb je ambities in de richting van D66?

'Vaag. Ik wil op een of andere manier mijn leven een doel geven. Ik wil proberen eraan bij te dragen dat de wereld die ik verlaat er een stukje beter uitziet dan de wereld waar ik in kwam. Als ik dat via de JD kan doen, vind ik dat erg leuk, als ik dat als journalist kan doen, vind ik dat erg leuk, en als ik dat als D66'er kan doen, dan vind ik dat allicht ook erg leuk.'

Ik vroeg om ambities.

'Ik hoef niet zonodig, nee, als je dat bedoelt.'

Malabalaba taka vharisa Zimbabwe, Aids en overbevolking

door Erik Botter

Na het winnen van de verkiezingen in 1980, die het einde betekende van ruim honderd jaar Britse overheersing in Rhodesia en een langdurige barbaarse oorlog, riep 'the people's president' mr. Robert Mugabe, de parlementaire republiek Zimbabwe uit. Dat de zon op weg naar een betere toekomst nog maar gedeeltelijk is doorgebroken blijkt uit het enorme werkloosheidsprobleem, een van de hoogste geboortecijfers ter wereld, de overbevolking in Stalinistische woonblokken en squatter-camps en een exponentieel stijgend aantal AIDS-patiënten.

Het is half twaalf op zomaar een donderdagavond als ik mijn hotelkamer verlaat om naar een bierhal te gaan. Ik weet dat er tsotsies (straatrovers) komen, dus laat horloge en dollarbiljetten achter om vooral geen aanleiding te geven. Ik weet ook dat ik de enige witte zal zijn en neem me vast voor vanavond niet toe te geven aan bieters van sigaretten, bier en lucifers. Halverwege de trap ruik ik het Chibukubier en hoor ik het geroezemoes.

Ze leunen tegen de muur, schuifelen wat tussen de stoelen of hangen aan de bar. Het zijn er honderden. De barkeeper loopt zenuwachtig heen en weer. Hij werkt alleen vanavond. Als ik aan de bar een biertje probeer te bestellen moet ik Bob Marley overstemmen. Ze wrijven over mijn rug, willen in mijn duim knijpen en vragen bier en sigaretten. Ik drink snel en ga in een hoek zitten. Na enige tijd komt er een man naast me zitten die eens niet over het weer in Hol-

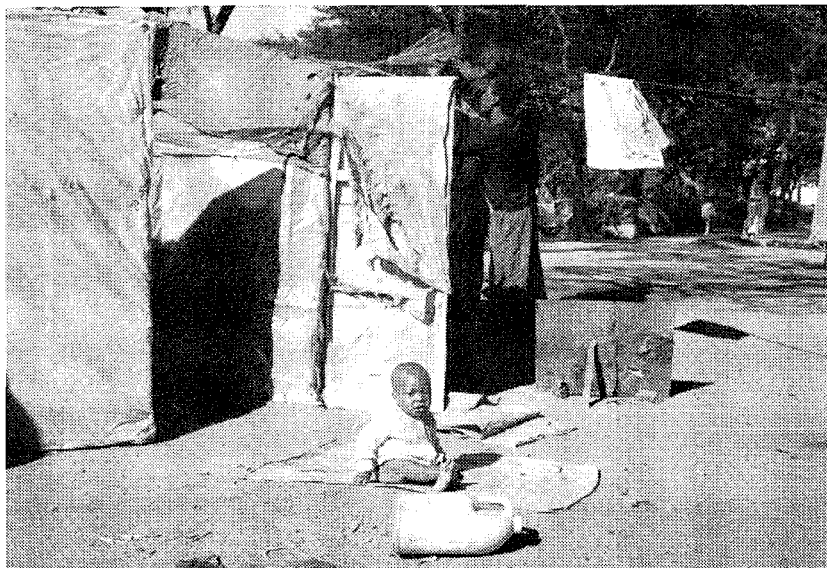
land begint, nadat ik hem verteld heb waar ik vandaan kom.

We praten enkele uren en ik voel dat ik hem kan vertrouwen. Het is de bekende chemische reactie; ik geloof wat hij zegt. We praten verder, drinken nog een biertje. Onze hoofden buigen dicht naar elkaar toe en we schuiven de kisten waarop we zitten naast elkaar. Op het tafeltje voor ons staan lege flessen en achter de bar breekt een glas. Er ontstaat een spanning en allerlei gedach-

ten dwalen door mijn hoofd. Er is iets. Ik hoef niet lang te wachten. Plotseling komt het er allemaal uit. Ik hoef niet lang te wachten. Plotseling komt het er allemaal uit. AIDS.

Vorige maand heeft hij zich laten testen. Ik sla een arm om hem heen en voor ik het weet zitten we samen te janken. We zetten het op een wild drinken.

Hij vertelt. "Zolang je in Afrika niet aan iemand kunt zien dat hij ziek is, is hij dat ook

niet voor zijn omgeving. Mijn vrienden weten dat ik AIDS heb maar geloven me niet." Hij wijst naar twee hoeren die hij die middag nog genaaid heeft. Zonder condoom. "Drie gulden," zegt hij zacht, "ze weten dat ik het heb, en gaan voor drie gulden met me naar bed." Ik slik en weet niet wat ik zeggen moet. Praten over sex is in Afrika taboe, praten over AIDS is helemaal ondenkbaar.

Maar de oplossing is toch eenvoudig? Geef voorlichting, trek er op uit en vertel dat als je dit en dat nalaat je de ziekte niet krijgt! Denkt u dat ook wel eens, lezer? Het is mijns inziens precies waar wij de culturele plank misslaan. We verzuimen de ziekte in een culturele context te plaatsen.

Cultuurverschillen

Ten eerste is de seksuele beleving van vele Afrikaanse volkeren verschillend aan die in het Westen. Zo ligt het aantal verschillende seksuele contacten van een hetero-seksuele Afrikaanse man ongeveer rond de twintig. (Vergelijk; zes in het Westen).

Ten tweede verdient de gebrekkige gezondheidszorg veel meer aandacht. Veel mensen wachten, vaak noodgedwongen, te lang zich aan een wondje van het geslachtsdeel te laten behandelen. Condooms zijn niet altijd gratis omdat de financiële situatie van de regering dat niet toelaat. Of dat de oplossing is is echter ook maar de vraag. In dat kader wil ik wijzen op de invloed van de kerk. De Rooms-katholieke kerk ziet het condoom nog steeds als een geboortebeperkend middel en niet als een middel om geslachtsziekten te voorkomen.

Tot slot bemoeilijkt het maatschappelijk stelsel het onderkennen van de ziekte. Hier draait het om de schuldvraag. Wanneer een vrouw haar man voorstelt een condoom te gebruiken verwijt hij haar met een andere man naar bed te zijn geweest. Geregeld komt het voor dat verschillende stammen meer van AIDS te lijden hebben dan andere waarna ook het stammenonderscheid een rol gaat spelen en men zich kan afvragen of er geen Goddelijke straffen in het spel zijn.

Immers, iedereen heeft wisselende contacten,

waarom krijg ik juist AIDS? Laten wij onze lust in het leven afpakken door een microscopisch klein virusje? Mogen wij straks niet meer van elkaars verschillen of lichamen genieten? Kom nou. Het is tijd voor AIDS-bestrijding op zijn Afrikaans!

Vrijdagmorgen, opstaan en gelijk door voor de vette bek. Ik eet nu zelfs de boerewors (olifantenteelbal) die samen met de bacon en eggs in mijn hotelletje wordt geserveerd. Een ontbijt dat voorheen slegs vir blankes

gereserveerd leek en nu als nawee van de Britse bemoeienis de toerist wordt voorgeschoteld. Het ontbijtje glijdt desondanks soepel als een gebakken eitje naar binnen en doet me onwillekeurig denken aan de week die ik op een tabaksfarm heb gewerkt.

Tabak is een van de belangrijkste exportproducten van Zimbabwe geworden. De prijzen op de internationale markt zijn de afgelopen jaren fors gestegen en de Tobacco Sales Floor in de hoofdstad Harare is inmiddels tot de grootste in de wereld uitgegroeid. De tabaksboeren, net als de dagloner waar ik logeerde, verdienen rond de twee gulden per dag en waren - zoals de meeste mensen op het platteland, wat voedsel betreft - zelfvoorzienend.

In de praktijk betekent dat dat ze wat maïs hebben en daar hun drie maaltijden van bereiden. 's Ochtends en 's middags sadza (maïspap) en 's avonds sadza met koolstronk. Hoeveel is de tabaksboer of dagloner beter geworden van de explosieve prijsstijgingen van de afgelopen jaren? En waarom in Godsnaam stoppen met roken als duizenden mensen zich in leven houden door hun werk in de tabaksindustrie en daardoor straks misschien een van hun kinderen naar de middelbare school kunnen sturen?

Het zit diep. Een van de jongens had een advertentie van hét Zimbabwese maïsmeel op zijn muur geprikt:

*"Maize is my body and soul food
I like maize because it reminds me of
who and what I really am.
I am part of the maize generation."*

Is het paradoxaal of laf dat ik nu met een glas whisky en een sigaret achter de schrijfmachine zit?

Alles hangt met elkaar samen. De overbevolking zorgt voor meer werkloosheid, een kariger maal en een aanslag op de volksgezondheid. De keerzijde is dat kinderen nog altijd aanzien betekenen en wat de geboorte van jongens en meisjes betreft respectievelijk een grotere kans dat iemand in de familie werk vindt of een bruidschat binnenbrengt. Is het alleen een kwestie van kansen, van pech of geluk waar je geboren wordt? Zij wij eigenlijk wel gelukkig?

Handinzwisi (ik weet het niet).

Malabalaba taka vharisa (laat het geleuter ophouden).

Nederlander of Europeaan Jaarthema 1992: Euroburger

door Jos van der Wijst, SSV

Het jaar 1992 zal bij de JD in het teken staan van de Euroburger. Dit is de burger die zich meer en meer geconfronteerd ziet met de gevolgen van de verdere Europese eenwording. De Europese landen (het lijken er steeds meer te worden) gaan hun economieën steeds meer op elkaar afstemmen en daaromtrent onderlinge afspraken maken. De regelgeving komt steeds vaker niet meer uit Den Haag, maar uit Brussel. Nu eind 1992 de Europese bi-nnengrenzen op verschillende terreinen gaan verdwijnen, neemt de euforie toe, vooral onder ondernemend Europa.

Maar wat zijn nu de gevolgen voor de Euroburger? Wat gebeurt er met het sociaal zekerheidsstelsel in Portugal en in Nederland. Moeten wij ons stelsel van sociale zekerheid nog verder aantasten in het kader van de harmonisatie en moet Portugal haar sociaal verzekeringsstelsel op het niveau van de noordelijke EG-lidstaten brengen? Wat betekent dit alles voor de hoogte van de uitkeringen? Wie zal een beroep kunnen doen op een uitkering? Allemaal vragen over het sociaal Europa die ondergesneeuwd dreigen te raken in alle aandacht voor de economische eenwording. Maar met de Europese werkgevers en Groot-Brittannië roept nu ook de OESO dat het sociaal zekerheidsstelsel zoals dat nog bestaat in Nederland niet langer kan worden gehandhaafd en zeker niet het uitgangspunt kan zijn voor het sociaal Europa.

Naast het sociaal Europa bestaat ook nog het cultureel Europa. Moeten de colleges op de universiteiten voortaan maar in het Engels gegeven worden omdat Engels nu eenmaal de belangrijkste voertaal is in de wereld (en ook in de EG). Wat voor toekomst heeft de Nederlandstalige literatuur en film in het grote Europa waar de nadruk op de Engelse taal zal liggen. Het zullen vooral de kleinere taalgemeenschappen zijn die in de knel zullen komen. Of is het misschien een gewenste ontwikkeling dat de Euroburger zich steeds meer gaat richten op en uiten in de Engelse taal? Past het willen bewaren van je eigen taal en cultuur wel in een Europa dat één wil worden? Bestaan er nog wel cultuurverschillen tussen Engelsen en Denen, en zo ja, is het wel de moeite waard om voor het bewaren van die verschillende culturen en talen geld uit te trekken? Allemaal vragen die voor de Euroburger van belang zijn.

De Jaarthema Projectgroep (JTPG) zal ook dit jaar weer een jaarthemadag organiseren in juni. Daarnaast zullen aan regio's en afdelingen ideeën en suggesties worden gegeven over mogelijk te organiseren activiteiten in het kader van het jaarthema.

De JTPG zoekt nog enkele leden. Vind jij het jaarthema interessant en heb jij ideeën over de invulling van het jaarthema, doe dan mee! Bel voor meer informatie naar Jos van der Wijst (080-224270) of Paul Leenards (020-6437058).

Confrontatiebijeenkoms JD-D66: Reisleiders en evenwichtkunstenaars

door Christiaan Bonebakker

Louise Groenman, Gerrit Ybema, Jacqueline Soetenhorst, Eddy Schuyer, Jaap van Hoek en Hans Jeekel. Zes D66'ers, uit de twee Kamers en uit het Hoofdbestuur, waren zaterdag 14 december naar Trianon in Utrecht gekomen om geconfronteerd te worden met JD-standpunten. Dit alles onder de noemer 'confrontatiebijeenkoms JD-D66'.

Allochtonenbeleid en duurzame ontwikkeling waren de twee thema's van de dag. Het eerste als uitvloeisel van het JD-najaarscongres, waar de resolutie 'Allochtonen Jongeren' werd aangenomen; het tweede als voorproefje van het D66-voorjaarscongres.

Een van de inleiders voor het eerste onderdeel was Louise Groenman, die in de Tweede Kamer verantwoordelijk is voor het minderhedenbeleid. Als oppositievoerder voor een centrum-links beleid is haar standpunt over het huidige minderhedenbeleid zeer genuanceerd: 'Nederland heeft geen slecht minderhedenbeleid. Het gaat te langzaam, maar we zijn niet slecht bezig.'

Groenman ging uitgebreid in op de plicht tot het behalen van een basisdiploma Nederlands, zoals de JD in de resolutie 'Allochtonen Jongeren' voorstelt. Ze stelde dat je Nederlands leren niet kunt afdwingen zolang de mogelijkheden tot het behalen van een basisdiploma niet in voldoende mate voorhanden zijn. De wachtlijsten zijn nog te lang. 'Aan een plicht tot het leren van Nederlands, zit natuurlijk een recht op basiseducatie vast.'

Opvallend was Groenmans opmerking, dat minderheden in vertegenwoordigende organen bij voorkeur niet het minderhedenbeleid in hun portefeuille moeten hebben. Volgens haar werkt dat averechts: in het kader van integratie bereik je veel meer wanneer een allochtoon ruimtelijke orde-ning doet.

In de door haar geleide workshop ging Louise Groenman dieper op het onderwerp in. De maatschappelijke discussie over de minderheden is van start gegaan zonder dat er voldoende cijfermatige gegevens beschikbaar zijn. Zo is het bijvoorbeeld de vraag of allochtonen de arbeidsmarkt onder druk zetten. Groenman: 'In Duitsland blijkt juist dat de aanwezigheid van allochtonen aan de onderkant van de arbeidsmarkt de Duitse werknemers betere promotiekansen biedt. Het hoeft dus helemaal geen negatieve gevolgen te hebben.' JD'er Marcel van Silfhout

stelde dat je dat ook ziet in een wijk als het Utrechtse Lombok: onder allochtonen ontstaat een hele bedrijvigheid, waar iedereen van profiteert.

De D66'ers kregen in de hieropvolgende plenaire zitting de gelegenheid te reageren op de JD-resolutie. Eerste-Kamerlid Jacqueline Soetenhorst is van mening dat in de resolutie te snel wordt gegrepen naar oplossingen: cursussen en quoterings. Het was volgens haar beter geweest eerst na te gaan wat de kracht van de minderheden is. 'Stel je voor: als alle minderheden er niet waren geweest en Nederland puur christelijk was gebleven, dan hadden we in onze cultuur veel gemist.' Ook hoofdbestuurlid Jaap van Hoek is deze mening toegedaan. Daarnaast wees hij erop dat we ook de autochtonen in de probleemwijken, de 'poor whites', niet uit het oog moeten verliezen.

'Allochtonenbeleid' is de laatste tijd binnen de JD zoveel ter sprake geweest, dat het onderwerp inmiddels wel een beetje is uitgekauwd. Dit geldt zeker nog niet voor 'duurzame ontwikkeling', waaraan het tweede deel van de confrontatiebijeenkoms was gewijd. De discussies over dit onderwerp waren dan ook een stuk levendiger. Uiteraard spitst de discussie zich binnen de JD en D66 vooral toe op het milieubeleid.

Michiel Ruis, onlangs afgetreden als Vice-Voorzitter Politiek in het landelijk bestuur van de JD, verzorgde de eerste inleiding over dit thema. Hij gaf aan welke mogelijkheden er bestaan om de praktische problemen van een Ecotax te ondervangen. Hij stelde dat de JD in het milieubeleid radicaler is dan D66, 'omdat jongeren meer belang hebben bij het milieu'. De D66'ers schrokken direct op, maar konden Michiels stelling niet weerleggen. Michiel is van mening dat

D66 de discussie over het milieubeleid moet aanzwengelen, zoals Bolkestein dat met het minderhedenbeleid heeft gedaan.

Tweede-Kamerlid Gerrit Ybema, niet helemaal goed bij stem, vroeg zich in zijn inleiding af, of alle partijen die zeggen voor duurzame ontwikkeling te zijn, dat zijn bijna alle partijen, ook bereid zijn ingrijpende keuzes te maken. Aan de andere kant moet je volgens hem ook niet te radicaal worden. 'In de politiek kun je niet zonder een maatschappelijk draagvlak. Dat is het verschil tussen D66 en Groen Links. Radicale standpunten zijn ontzettend makkelijk en vrijblijvend.'

Ook na deze inleidingen volgden weer enkele workshops, waarin over het thema kon worden verder gepraat. Eddy Schuyer, Eerste-Kamerlid, deed dit door te stellen, dat je verder komt met wet- en regelgeving dan met belastingmaatregelen als een Ecotax. Volgens hem is moeilijk te verdedigen dat een vervuiler, die zich aan de wettelijke normen houdt, toch wordt gestraft door het betalen van een Ecotax. Overigens is Schuyer van mening, dat een lagere consumptiestandaard als gevolg van milieueffingen en andere maatregelen best geaccepteerd zal worden. Zolang iedereen er maar in gelijke mate mee te maken krijgt. Pas als jij er meer nadelen van ondervindt dan je buurman, ontstaan er protesten, volgens Schuyer.

'D66 moet een positie innemen aan de buitenkant van de binnenste rand' en 'Voor duurzame ontwikkeling heb je een reis-leider nodig en geen evenwichtkunstenaar'. Deze cryptische stellingen waren afkomstig van Hans Jeekel, hoofdbestuurlid van D66 in de afsluitende plenaire zitting. Met het eerste wilde hij aangeven dat D66 een aanjagersfunctie moet hebben, (een positie aan

de buitenkant) binnen het veld waar de politieke besluitvorming plaatsvindt (de binnenste rand). Ook het reisleiderschap heeft betrekking op deze aanjagersfunctie, in tegenstelling tot het evenwichtskunstenaarschap, het symbool van de huidige compromiscultuur.

Gerrit Ybema was concreter. Hij constateerde dat de steun voor ingrijpend milieubeleid afbrokkelt: 'het momentum is voorbij'. Dit draagvlak moet worden teruggewonnen. Hierbij bevindt D66 zich in een eenvoudige positie: 'Onze oppositierol maakt de standpuntbepaling op dit gebied relatief eenvoudig. Het is niet uitgesloten dat we binnen afzienbare termijn wel in de regering zitten, dus laten we voor het zover is gebruik maken van de ruimte die we hebben.'

Ruud van den Brink, de huidige Vice-Voorzitter Politiek van de JD, vindt dat de

---

Gerrit Ybema:
"Wanneer wordt je nog serieus genomen en wanneer wordt je Groen Links?"

---

overheid te bang is. 'In Duitsland worden aan de industrie harde eisen gesteld. In Nederland kijken we eerste of de industrie wel wil, dan komt er een slap convenant waar niemand zich aan houdt. Pas na tien jaar komt er dan wetgeving en wordt het milieu misschien wat schoner.'

De hierop volgende discussie over de vraag hoeveel risico's D66 in zijn standpuntbepaling moet nemen, vormde het hoogtepunt van de dag. Enkele opmerkingen: (Gerrit Ybema:) 'Wanneer word je nog serieus geworden, en wanneer word je Groen Links?' (Eddy Schuyer:) 'We mogen best wat kiezers kwijtraken; we worden veel te groot.'

Martin van de Wardt uit Utrecht was de laatste vraagsteller. Hij wilde weten hoe het zit met het milieuge drag van de D66-fractie. Gerrit Ybema: 'Het is toch wel opvallend dat de helft van de Tweede-kamerleden van D66 geen auto heeft. We reizen allemaal met het openbaar vervoer. Behalve onze woordvoerder voor verkeer en vervoer, laat ik daar maar heel eerlijk in zijn.'

A SEED March Meeting in Wageningen

Van vrijdagavond 6 maart tot zondagmiddag 8 maart zal in Wageningen, rond het thema milieu en ontwikkeling, een engelstalige bijeenkomst van jongeren uit West-Europa worden gehouden in reactie op het dreigende mislukken van de UNCED (United Nations Conference on Environment and Development). Tegelijkertijd vinden March Meetings plaats in onder meer Tsjecho-Slowakije, Zweden, Japan, Kenya en de Verenigde Staten. Standpunten en ideeën van de March Meetings zullen onderling worden uitgewisseld via een centraal fax-centrum in Freiburg (Duitsland). Doel van deze bijeenkomsten is tot een duidelijke stellingname van jongeren te komen. Info: A SEED March Meeting tel. 08370-16925.

De afdeling Haarlem is niet dood Haarlem leeft!

Jawel, sinds 30 oktober 1991 bestaat er weer een afdeling Haarlem van de Jonge Democraten. Want, na vele eerdere pogingen die helaas op niets zijn uitgelopen, is er nu een groep mensen bereid gevonden om daadwerkelijk iets van de afdeling Haarlem te maken. Deze groep mensen bestaat uit Irene, Imre, Remko, Frank, Sanne en Dick.

Deze groep wil door middel van het organiseren van borrels, thema-activiteiten, contact met andere PJO's, fracties van D66 die onder de afdeling vallen en door het schrijven van stukjes in 'de Mug', de huidige leden van de JD warm houden en nieuwe leden zien warm te maken voor de JD.

Verder is de afdeling van plan zoveel mogelijk gezamenlijk naar activiteiten toe te gaan om vooral een goed contact met de andere afdelingen in de buurt op gang te brengen. Misschien dat we dan eens iets samen kunnen organiseren.

Je ziet dat de nieuwe afdeling Haarlem bruist van de energie, dus schroom niet om eens langs te komen op een van onze vele activiteiten. Mocht dat niet lukken, dan zul je ons zeker eens aantreffen op een van jullie activiteiten. Hopelijk tot gauw!!

(voor info.: Dick Oosterbeek, 02503-34052)

De Jonge Democraten en de media

Heb je interesse en enige kennis om mee te willen en kunnen werken aan een PR/Publiciteit-"denktank"? Neem dan contact op met Marcel van Silfhout, Secretaris Public Relations. Taken voor deze "denktank" zullen onder meer zijn: Het inventariseren van de publicitaire mogelijkheden voor de JD, het opzetten van mediatrainingen, het opstellen van een imago-onderzoek onder onze publieks- en doelgroepen, het evalueren van de uitkomsten van dit onderzoek en vervolgens het vertalen naar beleid.

Marcel van Silfhout, SPR
tel. nr. 030-334739

Nieuw in Den Haag ! Politiek café

Woensdag 18 december werd in 'De Bierkelder' aan het Buitenhof het eerste politiek café gehouden. René Vlaanderen, D66-wethouder in Den Haag van milieu, leefbaarheid en promotie, sprak voor een publiek van 15 enthousiaste JD'ers.

Er ontstond een discussie waarin een heel scala aan onderwerpen aan bod kwam.

Op de vraag hoe D66 in de Haagse gemeenteraad omgaat met de raadsleden van de Centrum Partij en Centrum Democraten antwoordde René dat de extreem-rechtse leden van de gemeenteraad uitblinken in opvallend gedrag, zodat een confrontatie tot nu toe is uitgebleven.

Als oplossing voor de vele problemen waar Den Haag op dit moment mee kampt (zoals het woning-, ruimte- en geldtekort) ziet hij regiovorming met de (rijkere) omliggende gemeenten. De zorgen bij de aanwezigen over de democratische controle op zo'n regio nam hij weg door te zeggen dat een regiobestuur rechtstreeks gekozen zal worden.

Kortom, het was een bruisend politiek café dat nog veel belooft voor de toekomst van de afdeling (nog steeds in oprichting) Groot-Den Haag.

Elke derde woensdag van de maand staan de deuren van 'De Bierkelder', Buitenhof 8a in Den Haag wagenwijd open voor het politiek café.

Op zoek naar het charisma van accijns (1) Een onbestrafte verspreking

door Henk Gossink

(Op zoek naar het charisma van accijns' gaat in een aantal artikelen in op de spanning tussen de taak die de politiek zichzelf stelt en het krediet dat zij nog heeft)

Velen (...) hebben er over meegepraat, slechts weinigen hebben het gezien; het interview met Hans van Mierlo in het NRC/Handelsblad. Het ging dus weer eens over politieke vernieuwing. Een onderwerp dat mag rekenen op de warme zorg van ongeveer 1% van de Nederlandse bevolking. Buiten D66, Ed van Thijn en de club van Van der Louw, raakt werkelijk niemand er koud of warm van.

Zo kon het dat de heer Van Mierlo in het interview zich de uitspraak kon veroorloven, dat de persoonlijkheid het helemaal wordt in de vaderlandse politiek en dat het charisma de politieke programma's zou gaan verdringen, zonder dat ook maar iemand hem daar serieus over aanviel.

Ja, Bolkestein verwaardigde zich tot de kreet Caudillo¹. In dit artikel wil ik me, in eenzame verwondering, mengen in een discussie die niet gevoerd wordt.

Van Mierlo's gelijk

Welke plaats heeft het partijprogramma in onze democratie? Om deze vraag te kunnen beantwoorden zou ik moeten kijken naar de democratie-opvatting die aan het programma ten grondslag ligt. Nou, dat doe ik dan maar. Het partij-programma wordt gerechtvaardigd vanuit de opvatting dat het de taak is van een volksvertegenwoordiger de wil van het volk te vertalen in beleid.

De functie van het partijprogramma hierin is de kiezer een inhoudelijk identificatiepunt te bieden. Daarmee is de stem van de kiezer ook een inhoudelijke legitimatie. Om deze functie te kunnen vervullen moet het programma wel aan een aantal voorwaarden voldoen.

In de eerste plaats wordt de kiezer verondersteld in meer of mindere mate kennis te hebben genomen van de partijprogramma's. In de tweede plaats moet een programma een voorspellend karakter hebben. Dit betekent dat de standpunten van de partij in het

programma een zodanige samenhang moeten vertonen dat bij nieuwe problemen, of wijziging van bestaande problemen, de oplossing die de partij zoekt logisch voortvloeit uit die samenhang. Zo'n samenhang kan ontstaan door een ideologie.

Met betrekking tot de eerste voorwaarde stelt D66 nogal eens dat hier steeds minder aan voldaan wordt. "De politieke belangstelling is tanende, de burger keert zich af van de democratie", zo heet het.

Dit is feitelijk onjuist². Via de media raken de mensen juist steeds meer op de hoogte van de verschillen tussen de partijen. Dat de kiezers massaal besluiten geen gebruik te

---

"Exit volkswil, exit partij-programma en leve het charisma, dus?"

---

maken van het stemrecht zegt dan ook meer over de verschillen dan over het kennisniveau van de burger. Het feit dat veel democraten deze mythe in stand proberen te houden, stelt vraagtekens bij de integriteit van het betoog van D66.

Met betrekking tot de tweede voorwaarde stelt D66 dat de voorspellende waarde door de ontideologisering van de programma's steeds kleiner wordt. Kijk, hier vinden de democraten nu eens de feiten aan hun zijde. Inderdaad, partij-programma's beginnen steeds meer op boodschappenlijstjes te lijken³. Afhankelijk van de vraag of het Pasen is of Pinksteren worden er dus eieren respectievelijk vlammetjes ingeslagen.

In het algemeen dienen er vraagtekens gezet te worden bij de stelling dat er zoiets is als een volkswil of dat de individuele willen zich zinvol laten optellen. In de economische theorie van de politieke besluitvorming

wordt hier een bijzonder helder antwoord op gegeven: "Nee, dat kan niet".⁴

De heer Van Mierlo verwoordde dit standpunt eens alleraardigst in een Demo uit de tijd dat deze nog op A5-formaat werden uitgebracht: "Een meerderheid is een optelsom en een optelsom kan niet denken". Exit volkswil, exit partijprogramma en lang leve het charisma dus?

Kritiek op het ene systeem rechtvaardigt nog geen ander. Dat moet zijn eigen rechtvaardiging zien te vinden.

Van Mierlo-democratie

Wanneer we in Nederland vooral personen willen gaan verkiezen, zal eerst een districtenstelsel ingevoerd moeten worden. De persoonlijke legitimatie van alle volksvertegenwoordigers samen is immers het grootst, wanneer iedere volksvertegenwoordiger zelf een zetel heeft verdiend. De inhoudelijke legitimatie wordt daarmee echter drastisch afgezwakt⁵.

Dit lijkt heel erg, maar dat is het volgens voorstanders van dit systeem helemaal niet. Zij geven hiervoor een aantal redenen.

In de eerste plaats zien zij het parlement als een oord waar verstandige en open debatten plaatsvinden. Dat kan natuurlijk nooit als die vertegenwoordigers tot drie cijfers achter de komma gebonden zijn aan een mandaat van een kiezer.

In de tweede plaats plaatsen voorstanders een dergelijke vertegenwoordiging in een stelsel van controle en evenwicht. Het is dan niet zo zeer de taak van de vertegenwoordigers om de bruisende ideeën van het volk naar voren te brengen, maar het volk te beschermen tegen de overdreven bemoeizucht van de overheid; tegen de indringing in de persoonlijke levenssfeer. Een soort waarborg tegen postbus 51 en consorten. De veronderstelling dat kiezers enige rust op prijs stellen, blijkt ook uit de verkiezingswinst van de meest onaantrekkelijke presidentskandidaat ooit. "Read my lips, no more taxes", murmelde George Bush en won tegen alle verwachtingen in.

Deze gezamenlijke veronderstellingen worden ook wel liberale democratie-opvattingen genoemd. Toen Thorbecke nog warmbloedig was, was deze opvatting erg actueel. Met de opkomst van de verzorgingsstaat is zij echter teruggedrongen.

Reden voor de glorieuze terugkeer van deze houding ten aanzien van democratie is dat zij ons verlost van de problemen waarmee de programdemocratie kampt.

Immers, gelijkheid tussen kiezer en gekozen is niet langer een maatstaf. Voor deze 'oplossing' is er echter wéér een probleem, dat ik groot genoeg acht om in ieder geval serieus te nemen.

Mama, kijk de wereld vergaat!

De liberalen vinden dus een terughoudende overheid wenselijk. Deze terughoudendheid maakt de zwakke inhoudelijke legitimatie verantwoord. De vraag is nu of ook maar één landgenoot bij zinnen zo'n overheid verantwoord acht. Of, laat ik minder pretenzieus zijn, acht Hans van Mierlo een terughoudende overheid verantwoord? Het antwoord is nee. Gezien de opdracht die de democraten zichzelf stellen in het verkiezingsprogramma moet deze vraag persé hardgrondig ontkennend worden beantwoord. Immers, geen duurzame ontwikkeling zonde een stevig ingrijpende overheid⁶. En het milieu is volgens Van Mierlo en het programma van zijn partij toonaangevend.

De eenzaamheid verklaard

We hebben gezien dat de programdemocratie niet meer voldoet. Daarnaast hebben we gezien dat de voorstellen van Van Mierlo in zijn eigen ogen onacceptabel zijn, omdat een sterk milieubeleid een sterk inhoudelijk mandaat vraagt. Met deze twee constatering begint de noodzaak tot vernieuwing van de politiek. De politiek zou dan een instituut moeten worden dat een samenleving naar duurzame ontwikkeling kan sturen. Jammer, dat de politiek leider van de bestuurlijke vernieuwing struikelt over de eerste constatering. Het is misschien wel een verklaring voor de lage plaats van dit probleem op de politieke agenda.

Noten:

- 1) Een soort verlicht despoot. Volgens verschillende kranten een tiran die het beste met zijn volk voor heeft. In dit verband wordt Péron genoemd, je weet wel, de man van 'Don't cry for me Argentina'.
- 2) Z. van Deth, "Hersenschimmen, visioenen en nachtmerries"; in: *Ideeen*, Den Haag, 1991. SWB D66
- 3) G. Siegelaer, "Televisiedemocratie en technocratie"; in: *2016*, Den Haag, 1991. Jonge Democraten. Uit dit artikel blijkt dat juist D66 het boodschappenlijstje heeft ingevoerd.
- 4) D. Black, *The theory of committees and elections*, Cambridge, 1958. Cambridge University Press
- 5) A. Lijphart, *Democracies*, New Haven, 1984. Yale University Press

Karlovac, Kroatië Bezoek aan een niet meer bestaande stad

door Elwin Lammers

Het weekend voor het laatste JD congres in november, werd in Nederland het congres van de International Federation of Liberal and Radical Youth gehouden. De JD is een van de lidorganisaties. Meer dan 100 liberalen en radicalen vanuit de hele wereld zakten af naar Lelystad. Enkelen daarvan zijn ook de week tussen het IFLRY-congres en het JD-congres in Nederland gebleven. De JD verzorgde een toeristisch en politiek programma. Naast een aantal Latijns-Amerikanen hebben ook vier jongeren van de Sociaal-liberale Jeugd van Kroatië en twee vertegenwoordigers van de Sloweense Jonge Liberaal-Democraten dit programma gevolgd. De Kroaten hebben het JD-congres echter niet bezocht. De donderdagnacht voor het congres hoorden zij op de BBC dat Zagreb gebombardeerd was door het federale leger. Er waren vier doden gevallen in de straat waar een van de in Nederland aanwezige meisjes woont. Ze wisten niet wie de doden waren en telefonisch contact bleek onmogelijk. Ook bestond de angst dat het federale leger Zagreb zou omsingelen, zodat ze niet meer naar huis zouden kunnen. De volgende ochtend vroeg zijn ze terug gereden.

Drie weken later moest de voorzitter van de Pravda-commissie (de organisatie commissie voor een JD-VUJO reis naar Tsjecho-Slowakije in oktober 1992), Suzanne Bakker, naar Tsjecho-Slowakije ter voorbereiding van deze reis. De JD was ook uitgenodigd een tegenbezoek te brengen aan Slowenië. De JD heeft een duidelijke en expliciete mening over het te volgen Joegoslavië-beleid. Dit was een gelegenheid om de situatie van dichtbij te bekijken en omdat het nu toch "in de buurt" zou zijn werd besloten met een geleende auto te gaan en na de "zaken" in Tsjecho-Slowakije terug te rijden via Slowenië en Kroatië. Elwin Lammers en Ron Hendriks hadden in deze reis ook interesse en zijn meegegaan.

In Slowenië is voor ons een half politiek, half toeristisch programma verzorgd. Politiek was onder meer het samen met de Liberaal Democratische Partij (LDS) mee demonstreren voor de vrije keus van de vrouw inzake abortus. Daar waren we er nog getuige van, dat een ongeveer 25-jarige tegenstandster van abortus die folders met "Abortus is moord" uitdeelde, bijna gemolesteerd werd door een ongeveer 80-jarige demonstrante. In de overigens zeer vreedzame en rustige betoging Roman Jakic van de Jonge Liberaal-Democraten (MLD) begreep ons dan ook niet helemaal toen we uitlegden waarom veel demonstraties in Nederland op geweld uitliepen.

Het toeristische programma bestond uit een bezoek aan het pittoreske stadje Bled, aan de voet van de Sloweense Alpen. Normaal zijn de hotels in begin december half gevuld (en zomers helemaal vol) met toeristen. Nu waren er drie Engelsen. Die het prima naar hun zin hadden: prachtige streek, veel toeristen-voorzieningen en geen last van andere toeristen. Het is eigenlijk een zeer treurige zaak dat als gevolg van de oorlog, de toeristenindustrie in Slowenië zeker drie jaar lang geen inkomsten zal hebben. Maar je kunt ervan profiteren; als je nog geen plannen hebt voor deze zomer, dan zou ik het wel weten.

Na anderhalve dag Slowenië vertrokken we voor anderhalve dag naar Kroatië. Geen tijd voor toerisme daar. Ana, Hrvoje (onuitspreekbaar, dus in Nederland werd hij Gerrie genoemd, dat leek er nog het meeste op), Vesna en Lovorka, die ook in Nederland waren geweest, vingen ons op. En hadden

Kroatische Nationale Garde bij wegversperring in Karlovac (foto: Elwin Lammers)

een programma voor ons geregeld: de interessantste onderdelen waren bezoeken aan de EG-waarnemingsmissie in Zagreb en een bezoek aan de "frontstad" Karlovac, vijftig kilometer ten zuiden van Zagreb.

Op de EG-missie hebben we eerst gesproken met de officiële EG-woordvoerdster Marianne Steeghs. Nederlandse, want de leiding van de missie was in Nederlandse handen, Nederland was op dat moment nog EG-voorzitter. Een zeer geroutineerde woordvoerdster, die het presteerde vragen niet te beantwoorden en niets te zeggen zonder de vragen te omzeilen. Eerst kregen we uitleg over de werkwijze van de missie en haar doelstellingen en taken. De missie functioneert op basis van de overeenkomst tussen alle partijen, dat zij objectief moet proberen lokale wapenstilstanden te bewerkstelligen en gevechten moet "waarnemen" en de feiten, zo goed als dat kan, te rapporteren aan Den Haag. Daartoe hebben de tientallen waarnemers in Zagreb witte auto's en andere vervoermiddelen ter beschikking. Wit, omdat ze dan goed opvallen als waarnemers. Hoewel als gevolg van de sneeuw en de sneeuwkleeding die dan gebruikt werd, dit niet altijd een goed middel was om niet beschoten te worden. "Het is een wonder dat er nog geen doden zijn gevallen", zei ze daarop inhakend. Hoewel dat inmiddels ook al niet meer zo is. Het federale leger heeft immers de wapenstilstand willen opblazen en de komst van een eventuele VN-troepenmacht willen verhinderen door een helikopter met waarnemers uit de lucht te schieten.

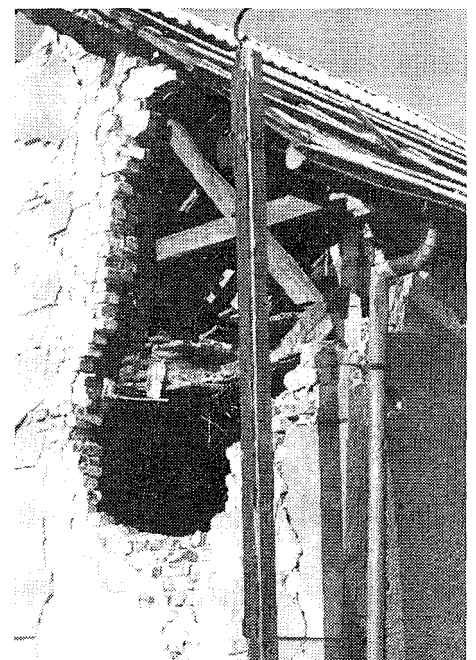
De vraag "Mevr. Steeghs, wie is er nu schuldig aan de oorlog?" leidde tot een lang exposé over schuld aan beide kanten, maar

meer aan Servisch/Joegoslavische, over democratie aan geen van beide kanten, maar meer aan Kroatische en heel veel genuanceerd en voorzichtig taalgebruik. Waarbij ze ook niet wilde ingaan op het uitgelekte missie-rapport dat een week of twee voor ons bezoek in de Nederlandse pers was verschenen. Daarin werd gesteld dat de schendingen van de Conventie van Geneve aan Joegoslavische zijde in geen verhouding staan met die aan Kroatische zijde, en "dat het JNA (het federale leger) moordt en brandschat". Steeghs: "Als de pers dat in handen krijgt, is het hun verantwoordelijkheid wat ze ermee doen".

Na het genuanceerde verhaal van Steeghs kwamen wij op de gang Ed Koestel tegen. Hij was tot enkele dagen ervoor de woordvoerder. Maar Den Haag had hem ontslagen, omdat hij had gezegd, dat de missie tegen erkenning van Kroatië was. De missie mag geen mening hebben, maar moet alleen waarnemen. Koestel werd dus ontslagen als woordvoerder. Dit wisten wij niet (in Zagreb zijn geen buitenlandse kranten te koop), maar we kwamen er snel achter dat hij een stuk opener was dan Steeghs. Zo was uit zijn verhaal op te maken dat hij ontevreden was met de reacties (het gebrek aan reactie eigenlijk) vanuit Den Haag op de missie-rapporten, dat hij liever iets meer "actie" had gezien. Hoewel hij grote problemen zag bij een Europees militair ingrijpen: welke landen zouden dat moeten doen? Italië en Duitsland alvast zeker niet, om "historische redenen". Ook sprak hij over de sfeer in het hotel waar de waarnemers zijn ondergebracht (onder de waarnemers bleek die zeer goed, dat konden we zelf ook vaststellen). En over de "Rambo's" die er vroeger rond-

liepen. Totdat de EG besloot het hele hotel maar af te huren en alle wapens erin te verbieden, nadat een Kroatische militair naast Koestel aan de bar was gaan zitten en zijn Kalashnikov-machinegeweer nonchalant op de bar legde. Er wordt al genoeg geschoten 's nachts in Zagreb door dronken militairen, die hun wapen nog even willen testen.

Het meest duidelijk was Koestel (in de missie Cousteau genoemd, want geen enkele buitenlander kan de naam Koestel uitspreken) over het federale leger. Zei Steeghs al dat het federale leger stukken erger was dan de Kroatische Nationale Garde, Koestel deed er nog een schepje bovenop en illustreerde het geheel met voorbeelden. Ja, de Kroaten schonden "Geneve" door wapens te vervoeren in ambulances, of door sluipschutters in kerken achter te laten. Maar de Servische militie, Cetnics, richten bewust slachtpartijen aan in ziekenhuizen, zoals bijvoorbeeld is gebeurd in Osijek. Iets wat volgens Koestel aansloot op de strategie van het JNA. Eerst bombardeert artillerie van zo'n dertig kilometer afstand, geholpen door de federale luchtmacht, een bepaalde stad (b.v. Vukovar, of Osijek, en we kunnen nu Karlovac toevoegen). Na dagen of wekenlang bombardement, als de moraal totaal gebroken is, trekken de Servische cetnics binnen om "iedereen af te slachten, en wat er ontsnapt is meegenomen". Daarna komt het federale leger en neemt het bestuur van de "stad" over. Niet zo vreemd dat het redactioneel commentaar van het NRC al in november stelde, dat Servië een middel-

Zuid-Karlovac, 14/12/1991 (foto: Elwin Lammers)

eeuwse veroveringsoorlog aan het uitvoeren was, waar bovendien bewust op was aangestuurd.

De laatste ochtend zijn we naar Karlovac geweest. Natuurlijk wordt er in Zagreb over niets anders gesproken dan de oorlog (in tegenstelling tot Slowenië, waar, toen wij er waren, abortus het grote politieke issue was). Maar toch geeft Zagreb je niet het gevoel dat je in de hoofdstad van een land in oorlog zit. Karlovac lag in de frontlinie, er werd nog sporadisch gevochten, maar de stad was al wel redelijk beschoten. Een stad waar je je een beeld kunt vormen van de oorlog, zonder je aan extreme risico's bloot te stellen, dus.

We gingen vroeg in de ochtend. Omdat het er zo'n twintig graden onder nul was, was het gebruikelijk dat het federale leger de echte artillerie beschietingen pas begon tegen de middag, wanneer het weer wat warmer was. Dat neemt niet weg dat de hele tijd machinegeweer, vuur en artillerie beschietingen te horen waren. We werden rondgeleid door een inwoner van Karlovac, die lid was van de Kroatische Sociaal-liberale Partij. En, die het zuiden van zijn stadje met 40.000 inwoners al voor een flink deel in puin had zien schieten. Waarbij het opvallend was dat huizen, scholen, flatgebouwen e.d. wel geraakt waren, maar er geen gaten in de weg of langs de weg te zien waren. Er is dus gewoon op de gebouwen gemikt. Onze gids wilde niet vluchten en zijn huis verlaten, zoals een derde van de inwoners toen al wel had gedaan. Hij had er zijn hele leven gewoond en gewerkt. Tijdens de rondleiding werden we geleid tot de laatste stellingen van de Kroatische Nationale Garde. "Daar, aan de overkant van die twee rivieren, in de bergen, trekken de Servische militieën zich samen", werd ons verteld in een straat waar alle huizen ingestort waren, of flink beschadigd.

Het vooruitzicht toen wij er waren (14 december) was dat Karlovac hoogstwaarschijnlijk binnen enkele weken in de frontlinie zou liggen.

Inmiddels heeft het federale leger meer dan 100.000 (!) granaten op Karlovac afgeschoten. We zijn er sindsdien niet meer geweest, maar dat heeft ook niet veel zin meer. Karlovac bestaat niet meer.

En dan voel je je heel machteloos, achter de computer, in je studeerkamer, begin januari, in Leiden.

Adressen

landelijk secretariaat

Marc Veen
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
070-3858109
(van maandag t/m donderdag tijdens kantooruren)

voorzitter

Mark van Barschot
Jan Voermanstraat 29-h
1061 XA Amsterdam
020-6117138

vice-voorzitter politiek

Ruud van den Brink
Vrolijkstraat 381-II
1092 TD Amsterdam
020-6937530

vice-voorzitter organisatie

Pieter Moens
Jan Voermanstraat 22
7556 KT Hengelo
074-429793

algemeen secretaris

Arend-Henk Huzen
Molukkenstraat 42
9715 NV Groningen
050-717537

penningmeester

Ron Hendriks
Juliusstraat 76
5621 GE Eindhoven
040-431941

secretaris ledenwerving & materialen

Paul Leenards
Uilenstede 449-5
1183 AG Amstelveen
020-6437058

internationaal secretaris

Heleen Bakker
Gladiolenstraat 59
7531 XM Enschede
053-355424

secretaris scholing & vorming

Jos van der Wijst
Prof. Bromstraat 8-I
6525 AV Nijmegen
080-224270

secretaris publiciteit

Marcel van Silfhout
Korte Rozendaal 2
3511 XK Utrecht
030-334739

Agenda

februari

- 11 forum over verkeers- en vervoersproblematiek, Utrecht, info bij Véronique Kilian: 030-942054
- 12 thema-avond over kleine christelijke partijen, Gulden Vlies Breestraat Leiden, 20.00 uur
- 14 deadline Demo 9.2
- 16 themadag Waddenzee, PH31 Amsterdam, info bij Olivia Zeitsen: 020-6141277
- 18 forum parapsychologie Rotterdam, reserveren tot 13/02, info bij Monique Pluim: 010-4764363

maart

- 3 politieke stromingendag Noord-Holland, info bij Wendy v.d. Lubbe: 020-6103518
- 11 Ruud v.d. Brink jarig
- 14 Bont voor Dierendag Eindhoven, info bij Petter: 076-215181 (na 18.30)
- 18 oprichting afdeling Den Haag
- 21 start euro-campagne
- 28 oprichting nieuwe regio Zuid-Holland

Politiek Café

Voor de regio's en afdelingen die niet vermeld staan word je verzocht contact op te nemen met een regiobestuurslid.

Amsterdam: eerste maandag, 21.00 uur
P96, Prinsengracht 96

Alkmaar: eerste donderdag 20.00 uur
Het Moddermannetje

Den Haag: derde woensdag, 20.30 uur
De Bierkelder, Buitenhof 8a

Eindhoven: derde dinsdag, oneven maanden,
19.30 uur zaal De Ronde, Tongelresestraat 146

Groningen: tweede donderdag, 22.00 uur
De Kromme, Kromme Elleboog

Haarlem: tweede maandag, 20.00 uur
Café du Théâtre

Leiden: tweede woensdag, 17.00 uur
Het Gerecht, Lokhorststraat 19

Nijmegen: tweede woensdag, 21.00 uur
Café De Fiets, Nijmegen

Tilburg: derde dinsdag, even maanden,
19.30 uur Café Marijnen, Tilburg

Twente: derde woensdag, 20.00 uur
Biercafé De Beiaard, Hengelo

Utrecht: eerste maandag, 20.30 uur
Stadskasteel Oudaen, Oudegracht 99

Zoetermeer: eerste donderdag, 20.00 uur
The Old Pal, stadshart Zoetermeer

Zuidelijk Holland: tweede maandag, 20.00 uur, Moskva, Rotterdam

Up to JDate

Een bloeiende relatie

Een jaar lang keken ze elkaar verholen aan. In de trein bewonderden ze elkaar in de spiegeling, zoals dat hoort. En langzaam, heel langzaam naderden de twee partners elkaar. Handje geven, voorstellen, zoentje hier, zoentje daar. Ze gingen met elkaar, maar nog niet vast. Maar nu, binnenkort, krijgen ze elkaar. Dan zal hun relatie zo goed worden dat ze helemaal in elkaar opgaan.

Twee harten zullen in hetzelfde tempo kloppen.

Midden-Holland en Zuidelijk Holland hebben elkaar gevonden en zullen in maart fuseren.

Zuid-Holland zal het tweekoppige schatje heten. Felicities aan de beide regio's zijn nog te vroeg. Nog even wachten dus.

A & R citaten:

"Doe niet een heleboel dingen goed, maar doe de goede dingen. Probeer uit te vinden waarin je je onderscheidt van de rest, je kerntaken. Voor de JD betekent dat: ophouden teveel voor politieke partij te spelen, ophouden met intellectuele zelfbevrediging en juist veel meer met originele en creatieve ideeën naar buiten komen."

Theo Hooghiemstra, Ventilator, regio IJsselmond

"Waren de meeste mannen maar zo zindelijk om hun plas op te houden tot een pissoir"

Jinny Boer, Vrije Zinnen, Amsterdam

"Het kindje Jezus toonde zich bekwaam in het geven van een politieke speech. Hij beklagde zich over de tocht per ezel, omdat de bovengrondse tram nog niet reed."

Roel Masselink, Vrijbrief, Utrecht

2016:

een visie van de
Jonge Democraten
op 25 jaar D66

Nu te koop
f 10,-.

Te bestellen bij het
landelijk secretariaat

Materialenlijst

briefpapier	vanaf	f 00,06
kabinet env.		f 00,20
A5-env.		f 00,20
hergebruik etiketten		f 00,10
stickers		f 00,10
bierviltjes		f 00,10
A2-posters		f 01,50
A3-posters		f 00,75
pol. progr.		f 03,00
antwoordkaarten		f 00,00
campagnekranten		f 00,00
nota soc. dienstplicht		f 04,00
nota ecotax		f 01,50
nota basisinkomen		f 03,00
JD-vlaggen		f 30,00
Handboek besturen		f 02,50
statuten en HR		f 01,50
2016		f 10,00

En toch nog de allerbeste wensen in 1992

En in navolging van de bierviltjes:

---

vul hier je gedachten in

BON

- Ik word lid van de Jonge Democraten voor f 15,- per jaar
 Ik word gratis proeflid van de Jonge Democraten voor de duur van één jaar

voornaam:

M/V

achternaam:

adres:

postcode:

woonplaats:

telefoon:

geboortedatum:

handtekening:

9.2

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

VRIJZINNIG DEMOCRATISCH

MAGAZINE VAN DE JONGE DEMOCRATEN

DEMO

VERSCIJNT 6X PER JAAR
MAART 1992

CONGRESBIJLAGE

De wereld die Marc Veen heet
nieuwe rubriek: D'EMOTIES

Demo
Vrijzinnig-democratisch
magazine van de
Jonge Democraten
nummer 2, jaargang 9
verschijnt 6x per jaar
(ISSN 0925-4390)

Redactie

Hoofred.: Saskia Daru
Fotograaf: Pieter Wezeman
Eindred.: Marjolein Moonen en
Christiaan Bonebakker
Red.: Yill Georges
Maud Sarvaas
Mark Alvarez

**Deadline 9.3:
24 april**

red. adres:

Landelijk Secretariaat
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag

Aanlevering kopij

Demo heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het Huishoudelijk Reglement van de JD. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn voorzien van naam en telefoonnummer, alsmede uitgetikt of op flop aangeleverd (bij voorkeur Macintosh of WP 4.2). De redactie behoudt het recht artikelen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Auteurs ontvangen hierover bericht. Bijdragen die na de deadline binnenkomen, kunnen op z'n vroegst in de volgende Demo worden geplaatst. Voor vooraf aangekondigde bijdragen wordt ruimte gereserveerd in de betreffende editie.

Advertenties: contact opnemen met de penningmeester van de JD (p/a Landelijk Secretariaat).

Abonnementen

Een abonnement bedraagt f 20,- per jaar. Gaarne schriftelijk aan te vragen bij het landelijk secretariaat, ook losse nummers zijn hier schriftelijk en telefonisch te bestellen voor f2,50 per stuk excl. portokosten. Leden ontvangen Demo gratis. Leden en abonnees wordt verzocht adreswijzigingen door te geven aan het Landelijk Secretariaat van de Jonge Democraten.

Zonder toestemming van de hoofdredacteur mag niets uit deze uitgave worden overgenomen.

Druk: Coene BV, Den Haag

Demobeleid

door Saskia Daru

Op 9 februari opende zich de deur, draaide het roer, roerde de pap en borrelde de soep. De Demoredactie leerde elkaar kennen en ontwikkelde plannen voor een betere Demo. De redactie bestaat op het moment uit zeven personen; vier vrouwen en drie mannen. Een aantal belangrijke beleidspunten die uit de redactiedag zijn gerold zijn:

- * De rubriek D'Emoties; ingezonden brieven van 200 woorden of minder
- * Een vaste column van Rikco Pardoën; zet je schrap voor het kruidenbultje van de JD
- * Een vaste rubriek met korte verenigingsberichten
- * Meer aandacht voor binnenlandse politieke items
- * Een betere organisatie binnen de redactie; planning en efficiëntie

In deze Demo geven we een klein voorschot op het nieuwe beleid. Je treft al in deze Demo een column aan en ook de rubriek D'Emoties wordt geïntroduceerd. We verwachten dat jij je in de eerstkomende tijd wel ergens boos over zult maken, dit is je kans je gal te spuwen. Bezit je niet zo'n opvliegend karakter, maar wil je een onderwerp kort aan de orde stellen? Alles kan in D'Emoties, maar alles kan kort.

De redactie denkt nog over mogelijkheden voor een dikkere Demo op milieuvriendelijk papier. Een verzoek om ongevouwen verstuurd Demo's, aan de orde gekomen op de kaderdag, kunnen wij jammergenoeg niet inwilligen. Praktische verzendmoeilijkheden verhinderen dat.

In deze Demo vind je, behalve de nieuwe rubriecken, de congresbijlage. Daarin tref je de onderwerpen aan die op de komende Algemene Ledenvergadering besproken zullen worden. Verder onder andere berichten van het Internationale werk van de JD en een interview met Marc Veen, onze gewaardeerde dienstweigerende secretariaatsmedewerker.

De redactie wil open staan en binnendringen. De vereniging in met de bandrecorder op zak en luisteren naar de groten en de kleinen in het politieke spel. Voel je je geroepen te reageren op ons beleid, schrijf dan een briefje. Of, en dan dring je echt tot de kern van de zaak door, geef je op als redactielid.

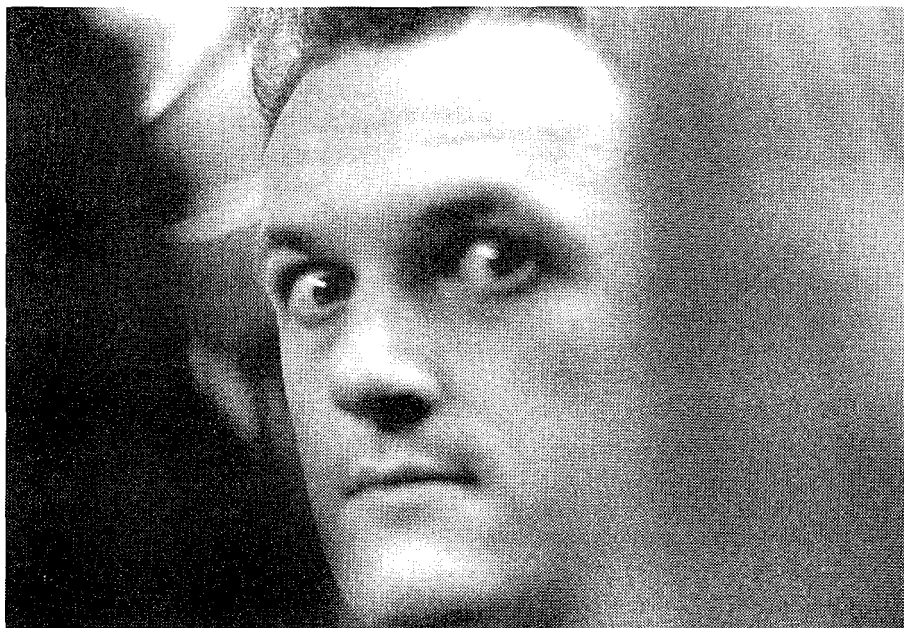
Inhoud

Demobeleid	2
'Als je je zin wilt krijgen moet je niet relativieren'	3
Toelaten of verbieden, het FIS in Algerije	5
Eurocampagne van start	6
D'EMOTIES	7
RIKCO'S corner	8
"Het probleem is niet nationalisme maar gebrek aan zelfbeschikking"	9
Jonge Democraten: verleg jullie grenzen!	12
Kapot gaan we allemaal	13
ALV 19: congresbijlage	16
Duurzame Ontwikkeling:congresresolutie	19
Europese partijvorming noodzakelijk	22
Standpunt LB inzake jongerenuitkeringen	22
Adressen en borrels	23
Agenda	23
Up to JDate	24

Marc Veen: 'Als je je zin wilt krijgen moet je niet relativieren'

door Christiaan Bonebakker

'Ik dacht: ik kan natuurlijk wel wachten tot Sociale Zaken mij op een of ander rotbaantje in de Koninklijke Bibliotheek plaatst, zodat ik steeds kan wachten tot ik weer een boekje uit het magazijn mag halen, maar ik zal ze maar voor wezen. In mijn studententijd was ik al eens een keer voor onderzoek bij D66 geweest en toen leek mij dat een hele prettige werksfeer. En ik heb politicologie gestudeerd, dus ik dacht: ik probeer het gewoon. Ze zeiden daar toen dat de JD naar iemand op zoek was. Maar het toenmalige bestuur was duidelijk nog niet ingespeeld op het afnemen van sollicitatiegesprekken en het omgaan met personeel, dus dat heeft nog heel erg lang geduurd. Achteraf denk ik: jeetje, ik ben ook wel een koekebakker dat ik dat zo lang heb laten lopen.'

Marc Veen op JD-excursie in Spanje (foto: Pieter Wezeman)

Maar van uitstel komt niet altijd afstel, en dus werd Marc de eerste en enige werknemer van de JD. Als tewerkgesteld erkend gewetensbezwaarde, want wie in Nederland niet in militaire dienst wil, is nog steeds meer dan een jaar lang de lul. DEMO neemt je mee in de wereld die Marc Veen heet.

Marc werd in 1964 geboren in Hilversum, waar hij tot zes jaar geleden heeft gewoond. Hij ging politicologie studeren in Leiden, waar hij nu samen met zijn vriendin Chantal woont. Toen hij zijn studie had afgerond moest hij in dienst en kwam hij bij de JD, 'want zo'n militair pakkie zag ik niet helemaal zitten'.

Daarnaast volgt Marc momenteel een avondcursus journalistiek en is hij redakteur bij de lokale radio-omroep.

Waarom wilde je eigenlijk niet in dienst?

'Dat is een heel verhaal. Om het kort te zeggen: je gaat het leger in om te leren vechten en mensen dood te maken. Als het even kan in opdracht van de staat. Maar op het moment dat ik moet beslissen over leven en dood, wil ik daar zelf de verantwoording voor kunnen nemen. Ik kan niet zeggen 'Befehl ist Befehl', dat zit in mijn opvoeding. Dat wil niet zeggen dat ik tegen discipline ben, absoluut niet,

maar ik wil niet de verantwoordelijkheid afstaan voor iets dat zo wezenlijk is. Het kiezen voor leven of dood is wel wat anders dan het kopen van een broodje kaas.'

Ga je de keuze tussen leven en dood uit de weg?

'Nee, helemaal niet. Alleen: ik leg hem bij mezelf en niet bij een ander.'

Ben je principieel tegen geweld?

'Het is heel makkelijk om te zeggen: ik ben principieel tegen geweld. Ik ben daar nog niet uit. Het is ook heel makkelijk om te zeggen dat ik er nog niet uit ben, maar ik ben er echt nog niet uit. Ik kan me voorstellen dat geweld in bepaalde situaties gewoon onvermijdelijk is, nodig of niet nodig. Maar of het daarmee is goed te praten... ik denk dat je dat van geval tot geval moet bekijken. Als ik met mijn vriendin over straat loop en ze wordt door iemand in elkaar geslagen, dan zou ik razend worden en die persoon volkomen in elkaar trimmen. Ik zou er fysiek niet toe in staat zijn, ik weet niet of je mijn spaghetti-armpjes wel eens bekeken hebt, maar ik zou wel die reactie krijgen. Of ik er achteraf net zo over denk, moet ik nog maar zien. Als ik iemand heb doodgeslagen, denk ik dat ik echt gewetenswroeging krijg. Ik word haast een dominee, bah.'

Wanneer stond voor jou vast dat je niet in dienst wilde?

'In eerste instantie was ik heel naïef en omdat ik had gestudeerd werd me gevraagd of ik officier wilde worden. Ik heb daar op de officierskeuring gezeten. Daar begon ik te twijfelen. Ik heb zes jaar politicologie gestudeerd, maar op militair gebied was ik volstrekt honderd procent naïef. Je leert wel allemaal theorieën met keurige wetenschappelijke termen, maar toen realiseerde ik me: shit, dat ben ik dus straks. Op dat moment zei ik: nou meneer, ik zit hier helemaal verkeerd, ik wil hier helemaal niet zijn. Gelukkig reageerde die man niet met: ja eh, hoor es effe, zoals je dat van een stereotiepe militair verwacht, maar met: nou, dan moet je dit boekje maar eens lezen. Toen ben ik er nog een jaar heel serieus mee bezig

geweest. Denken, heel veel praten met mensen. Uiteindelijk kwam ik erachter dat je er nooit helemaal uit komt.'

Wat vind je van het systeem van de dienstplicht?

'Ik weet niet of er een militaire dienstplicht moet zijn; het principe van sociale dienstplicht staat me wel aan. Maar ik voel wel wat voor het argument dat de democratische controle op een beroepsleger minder is. Aan de andere kant vraag ik me af hoe groot nu de invloed van de bevolking op het leger is. Ik zou daar niet zo één, twee, drie een uitspraak over kunnen doen. Of, zoals een politicoloog het betaamt te zeggen: dat is een onderzoek waard.'

Wat vind je interessant aan politiek?

'Dat heb ik me ook wel eens afgevraagd. Je kunt nog zo veel willen, maar uiteindelijk worden een heleboel dingen in het leven bepaald door machtsrelaties tussen mensen. Ik denk dat dat er zo interessant aan is. Politiek bepaalt wat er in de samenleving gebeurt. Ik denk dat je met politicologie heel gauw aan de kern van de samenleving komt. Ik wil niet zeggen dat mijn vak echt alles is, want als je het een neerlandicus vraagt, zegt hij: taal, dat is alles. Ik vind politiek gewoon leuk. Maar alleen beschouwelijk, niet om er middenin te staan. Ik heb altijd de neiging om een stapje erbuiten te doen en toe te kijken. Ik ben geen echte idealist.'

Moet je dan een idealist zijn om in de politiek actief te kunnen zijn?

'Ja, ik denk het wel. Want op het moment dat je gaat relativieren, dan durf je niet keihard een standpunt in te nemen. En ik denk dat je dan op voorhand al verliest. Degene met de hardste kop, de grootste idealist, die redt het. Of er dan het beste uitkomt, moet je maar afwachten.'

Maar het kamerlid dat het meest bekend staat om het relativieren is Hans van Mierlo. Is dat dan geen goed politicus? Of geen idealist?

'Dat is het verwijt dat hem vaak wordt gemaakt: laat-ie het nou maar eens duidelijk zeggen, laat-ie nou ook eens

echt gaan scoren. Aan de ene kant vind ik het heel charmant als iemand zo is, maar ik denk dat je, als je echt politiek wilt bedrijven en je zin wilt krijgen, niet moet gaan relativieren.'

Doe je als dienstweigeraar momenteel maatschappelijk zinvol werk?

'Ja, dat vind ik wel! Ik denk dat de JD maatschappelijk zinvoller bezig is dan D66, want D66 is veel minder op opvoeding gericht. Door de JD kunnen mensen zich politiek vormen, krijgen zij capaciteiten, kunnen ze spreken in het openbaar. Ik heb bij het congres in november met bewondering staan kijken hoe mensen van 19, 20 jaar met verve een betoog staan te doen achter dat kathedraal. Ik wou dat ik dat op mijn 19-de kon. Ik denk dat het heel belangrijk is dat je durft te zeggen: hier sta ik voor en kom maar op met je tegenargumenten.'

Je bent niet zo gek lang geleden lid geworden van de JD.

'Ik had echt iets van: ik zit nou al die tijd tussen die jongens en meiden een beetje aan de kantlijn, en toen dat congres er aankwam, dacht ik: ja, ik wil me er gewoon mee bemoeien ook. Eerst had ik iets van: het is toch wel een speeltuin, wat zijn dat allemaal een mannetjesmakers en ze moeten zonedig. Nu denk ik: ze moeten wel nodig, maar vooruit, laat maar gaan, het is zo gek niet. Maar ik voel me nog niet geroepen om als actief lid zelf achter het kathedraal te springen.'

Hoeveel betalende leden heeft de JD nou eigenlijk?

'Op dit ogenblik zijn we aan het tellen. Volgens de laatste telling zijn er rond de 1300 leden die ook als zodanig tellen. Er staan er wel veel meer in de ledenadministratie, maar daar zijn mensen bij van wie het adres zoek is, of die al jaren hun contributie niet betalen. We krijgen wel briefjes van: "en ook dit jaar wil ik wel in de ledenadministratie staan, maar ook dit jaar zal ik mijn contributie niet betalen!"'

Hoe ziet de stereotiepe JD'er eruit?

'Die is er niet. Ik denk dat de JD erg heterogeen is.'

Maar wel student?

'Ja, dat denk ik wel, ja. Maar echt studentikoos vind ik de JD niet, want dan was bijvoorbeeld de, ik durf het woord bijna niet meer in mijn mond te nemen: huisstijl-discussie op een heel andere manier gevoerd. Ik heb wel eens gezegd: als jullie echte studenten zijn, nodig dan een paar mooie jongens en meiden uit de vereniging uit, trek ze een t-shirt aan en hou een mallotige huisstijlverkiezingsshow. Maak daar een kwartier aan vuil op het congres en doe er iets leuks mee.'

Nu je toch over de huisstijl begint: vind je het mooi, het schuine logo?

'Geen commentaar. Nou, ik vind het wel mooi, maar... ja... bdlp bdlp bdlp... Schrijf dat maar eens uit.'

Als je elke dag naar je werk gaat, heb je dan het idee dat je voor een politieke organisatie werkt?

'Als ik hier zo rondloop, betrap ik me er wel eens op dat ik me nauwelijks kan voorstellen dat dit inderdaad een organisatie is die zich met politiek bezig houdt. Ik ben zelf natuurlijk heel administratief bezig. En als je dan hoort dat er weer een resolutie aankomt, denk je: o ja, we zijn met politiek bezig. Maar ik moet mezelf wat dat betreft er wel eens met de oren bijslepen.'

Het zou net zo goed een groothandel in aardappels kunnen zijn?

'Nee, maar daar is de sfeer ook helemaal niet naar.'

Ik ken de sfeer niet in de aardappelbranche.

(lachend:) 'Nou ja, ik vermoed dat dat toch iets anders is. Maar misschien beledig ik hiermee de aardappelbranche...'

Tenslotte: kan je de DEMO-lezer in het kader van scholing en vorming nog wat levenswijsheid bijbrengen?

'Ik zou mezelf te arrogant vinden als ik nu wat zou zeggen. Eeh... LEEF! Leef nu! Weet ik veel.'

De fundamentalisten in Algerije Toelaten of verbieden

door Patrick Dersjant

Eind vorig jaar werd de aandacht van de wereld naar Algerije getrokken. Daar leken de fundamentalistische moslims op een overweldigende verkiezingsoverwinning af te stevenen. Door een soort staatsgreep werd dat verhinderd. Maar was dat wel legitiem? Wat het gevaar dat van de fundamentalisten (FIS) uitging werkelijk zo groot?

Algerije was op weg naar een meer democratische staatsvorm. Na de onafhankelijkheid in 1962 nam het leger de macht over. Er was maar één toegelaten partij: het FLN (het nationale bevrijdingsfront). Sinds 1976 was het land ook officieel een éénpartijstaat. Pas heel recent kwamen hervormingen op gang, die tenslotte leidden tot de verkiezingen van december 1991. Dit was onder meer het gevolg van een desastreuze economie en een torenhoge werkloosheid.

Maar wat gebeurde er nu bij die verkiezingen? Niet het FLN, dat plechtig beloofd had een democratie van het land te maken, maar het fundamentalistische FIS haalde de meerderheid van de stemmen binnen. En dat met een programma dat duidelijk sprak over afschaffing van de democratie. In een paniecreactie werd de president door het leger afgezet, en verklaarde een nieuwe (ongekozen) Raad de verkiezingen ongeldig. Was dit nu de beste manier om de democratie te redden? Een interessante vraag.

Democratie

Wat verstaan wij allereerst onder democratie? Hoewel er vele en heftige discussies over de betekenis van dit begrip worden gevoerd, wil ik hier de volgende definitie hanteren: 'Democratie is gebaseerd op twee pijlers:

enerzijds het beginsel dat de soevereine macht door, of in elk geval namens het volk wordt uitgeoefend, anderzijds het beginsel dat die macht aan banden is gelegd om de vrijheid van individuele burgers te waarborgen.' Met andere woorden: de meerderheid beslist, maar mag de rechten van de minderheden niet aantasten.

Deze beide uitgangspunten spreken elkaar in Algerije tegen. Volgens het eerste beginsel zou de partij die de meerderheid van de stemmen trekt aan de macht moeten komen. Volgens het tweede uitgangspunt zou dat juist niet moeten, omdat in het geval van Algerije de rechten van de minderheid in het gedrang zouden komen.

Wat is democratie: rechten van minderheden of het recht van de meerderheid?

Het FIS spreekt namelijk duidelijke taal wat betreft minderheden. Zo zouden vrouwen niet meer mogen werken, altijd een hoofddoek moeten dragen en zomaar door hun man op straat gezet kunnen worden. Het FIS is immers een anti-democratische stroming, die zich tegen de democratie keert en deze ook wil afschaffen. Welk principe zou nu het zwaarst moeten wegen: de wil van de meerderheid of het beschermen van de minderheden?

Minderheden

In het beschermen van minderheden schuilt een belangrijk argument van de tegenstanders van het FIS. Immers, de rechten van de minderheden moeten gewaarborgd blijven. Bovendien zou een afschaffing van de democratie niet terug te draaien zijn. Ook als het

FIS de steun van (een meerderheid van) de bevolking verliest, blijft zij gewoon aan de macht. Een totalitaire staat zoals het FIS die voor ogen heeft, zal immers alle tegen haar gerichte meningen onderdrukken. Dit blijkt uit de geschiedenis: zie Praagse Lente, Tian-An-Men enz. De voorstanders van een verbod van het FIS zien dus het beschermen van minderheden als belangrijkste element van een democratie.

Bovendien wijzen zij met nadruk op de opkomst van Hitler en Mussolini. Beiden waren lid van een anti-democratische partij. Hitler behaalde een grote verkiezingsoverwinning en gebruikte zijn macht inderdaad om de democratie buiten werking te stellen. Ook Mussolini maakte van zijn land een autoritaire staat. Dit zou dus ook met Algerije gebeuren als het FIS toegelaten zou worden.

Meerderheid

Anderen (met name liberalen) gaan er juist van uit dat het meest essentiële kenmerk van de democratie het beginsel 'de meerderheid beslist' is. Uit dit oogpunt zou men het FIS dus moeten toelaten, ook al zou dat de ondergang van de democratie betekenen. Het is tenslotte de wil van de meerderheid van het volk! En als het volk de democratie niet wil, dan moet de overheid zich daarbij neerleggen.

Bovendien is het voortbestaan van het FIS niet zeker te noemen. Het is zeer wel denkbaar dat de partij na haar verkiezingsoverwinning door meningsverschillen uiteenvalt in splintergroeperingen, waardoor 'het' FIS niet meer de benodigde meerderheid heeft om de democratie te begraven. Zij zou dan waarschijnlijk net zo roemloos verdwijnen als de NPD of de Republikaner in Duitsland.

En ook al zou het FIS de macht verkregen hebben, dan zou het volk na een tijdje wel gemerkt hebben dat ook deze fundamentalistische vorm van een autoritaire staat niet de oplossing is voor haar problemen. Uit de geschiedenis blijkt namelijk vaak genoeg (en ook al eerder in Algerije bij het FLN) dat totalitaire staten er niet in slagen een goed functionerende economie op

te bouwen. Op een gegeven moment zou er dus weer een ommezwaai gekomen zijn. Dan zou de kans groot geweest zijn dat de democratie wel gewerkt zou hebben.

Maar door de overhaaste reacties van het leger is nu het vertrouwen in de democratie ondergraven. Want natuurlijk identificeert het volk dit ingrijpen met het begrip 'democratie'. Doordoor zal het lang duren voor men weer in de democratie gaat geloven.

Zowel toelaten als verbieden van een anti-democratische partij heeft dus voor- en nadelen. Het mag duidelijk zijn dat een beslissing ook sterk gebonden is aan de situatie. In Algerije zou rijns inziens het toelaten van het FIS de beste oplossing geweest zijn. Het is onwaarschijnlijk dat het FIS over enkele jaren nog zoveel steun heeft, als blijkt dat ook haar poging om het bijna failliete Algerije te redden schromelijk is mislukt. Een autoritair regime door het FIS zou dus van korte duur geweest zijn. Daarna zou een beginnende democratie een sterkere voedingsbodem gehad hebben.

1. J.J.A. Thomassen, 'Democratie, problemen en spanningsvelden.' In: *Hedendaagse democratie*. Red. J.J.A. Thomassen. Alphen a/d Rijn, 1991.

(ingezonden mededeling)

GIRO 454000

AMNESTY INTERNATIONAL

Eurocampagne van start

door Paul Leenards

Op 31 december 1992, voor middernacht, worden de binnengrenzen van de Europese Gemeenschap opgeheven. Er wordt dan weer een stap gezet op de weg naar Europese eenwording. Daarmee is 1992 een belangrijk jaar voor Europa en de wereld. En dat laat de JD niet ongemerkt voorbij gaan. In de vorige Demo kon je al lezen dat de JD het onderwerp 'Euroburger' tot jaarthema heeft gekozen. Met dit thema willen wij vooral aandacht vragen voor de sociale en culturele gevolgen van de eenwording voor de Europese inwoners.

De JD heeft het bange vermoeden dat de meeste jongeren zich niet bewust zijn van de gevolgen van een Verenigd Europa. Studeren in het buitenland, binnen de gemeenschap, zal eenvoudiger worden. Daar staat tegenover dat het tolerante Nederland wellicht minder tolerant zal worden. Denk bijvoorbeeld aan de legitimatieplicht, die in de meeste Europese landen bestaat. De consequenties voor de Nederlandse taal kunnen ingrijpend zijn, de inspraakmogelijkheden voor burgers kunnen worden beperkt.

Wat de gevolgen zijn voor jongeren wanneer de eenwording een feit is, gaat de JD natuurlijk aan. Als jongeren geen idee hebben van Europa, dan heeft Europa een groot probleem. Met behulp van een enquête willen wij onderzoeken of onze bange vermoedens op waarheid berusten. In de periode van 21 maart tot 4 april ondervragen wij jongeren in geheel Nederland over hun kennis en interesse over Europa. de uitslag van deze enquête wordt bekend gemaakt op de Internationale Politieke Stromingendag, 4 april in Utrecht. Met de uitslag willen wij de politiek en zeker D66 confronteren.

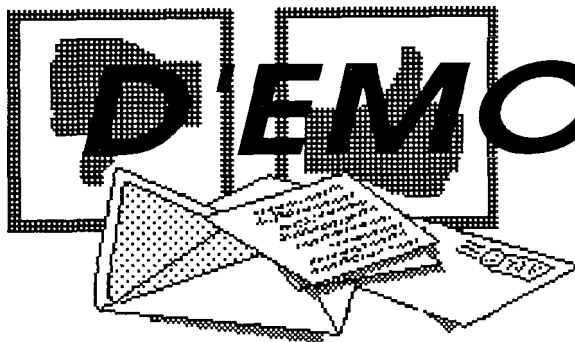
Tijdens de campagne wordt aandacht besteed aan de eenwording. Ook in de Demo-campagnekrant wordt aan dit onderwerp veel aandacht besteed.

Wanneer jij ook wilt meehelpen aan deze campagne, kun je contact opnemen met het Landelijk Secretariaat in Den Haag. Marc Veen geeft graag meer informatie. Je kunt contact opnemen met je eigen regio of afdeling over hun activiteiten tijdens deze campagne.

21 maart	Amsterdam	11.00 meeting point Amsterdam CS
23 maart	Brabant	10.00 station Eindhoven 13.30 station Tilburg-West 20.00 café Marijke, Heuvel 13 Tilburg
24 maart	Gelderland	09.30 station Nijmegen 14.00 station Arnhem 20.00 café de Bierengel, centrum Arnhem
25 maart	Twente	10.00 station Hengelo
26 maart	Groningen	09.30 station Groningen
27 maart	Friesland	10.00 station Leeuwarden
28 maart	Rijswijk	oprichting regio Zuid-Holland, Don Bosco Rijswijk
28 maart	Breda	D66-congres, turfschip Breda
30 maart	Zuid-Holland	10.00 station Rotterdam 19.00 café 't Keysertje, Leiden
31 maart	Noord-Holland	09.30 station Haarlem 12.00 station Alkmaar
1 april	Utrecht/'t Gooi	09.00 station Hilversum 11.45 station Utrecht CS, loketten 20.00 café 't Trefpunt, voor Clarenburg 8
2 april	Zeeland	11.45 station Vlissingen
3 april	Limburg	12.00 station Maastricht
4 april	Utrecht	Internationale Politieke Stromingendag in Trianon, Utrecht; Bekendmaking uitslag enquête

Info: secretariaat (070-3858109)
Paul Leenards (020-6437058)

D'EMOTIES

Kwaad worden, lachen, huilen, stort je hart uit, maar hou het onder de 200 woorden. De redactie behoudt het recht stukken in te korten of in het geheel niet te plaatsen.

Werk voor iedereen

De regering schreeuwt moord en brand, omdat men verwacht in 1995 de miljoenste arbeidsongeschikte te hebben als het aantal doorgroeit zoals dat nu het geval is. Men praat over arbeidsverruimende maatregelen, zoals ver weg gelegen werk en ander werk dan dat waarvoor men heeft gestudeerd, alsof het wondermiddelen zijn. Het is leuk en aardig dat er geprobeerd wordt mensen met een WAO-uitkering aan het werk te krijgen, maar in de realiteit gaat dat niet zo makkelijk.

Uit de volgende cijfers blijkt dat er bij benadering 390.000 nieuwe arbeidsplaatsen moeten komen om 200.000 WAO'ers aan het werk te helpen:

900.000 arbeidsongeschikten

320.000 geregistreerde werklozen

130.000 arbeidsplaatsen

Is dat reëel? Het is beter te voorkomen dat mensen in aanraking komen met de WAO, bijvoorbeeld door het rechtvaardige bonus/malussysteem. Daarnaast kan de werknemer in de loop van zijn arbeidsleven geschoold blijven worden, zodat zijn kennis up to date blijft.

Een andere mogelijkheid om WAO'ers aan het werk te helpen, is een wettelijke quotering aan de Wet Arbeid Gehandicapte Werknemers te verbinden, maar werkgevers zeggen nu al dat ze liever de boete betalen dan gehandicapten in dienst nemen.

Waarom kan er voor minderheden wel een convenant worden gesloten en wil men daar voor mensen met een handicap niet aan? Het wordt tijd dat men de Algemene Wet Gelijke Behandeling aanneemt, zodat WAO'ers dezelfde rechten kunnen claimen als minderheden. Een probleem is echter, dat men mensen met een handicap daarin niet als een aparte groep wil opnemen.

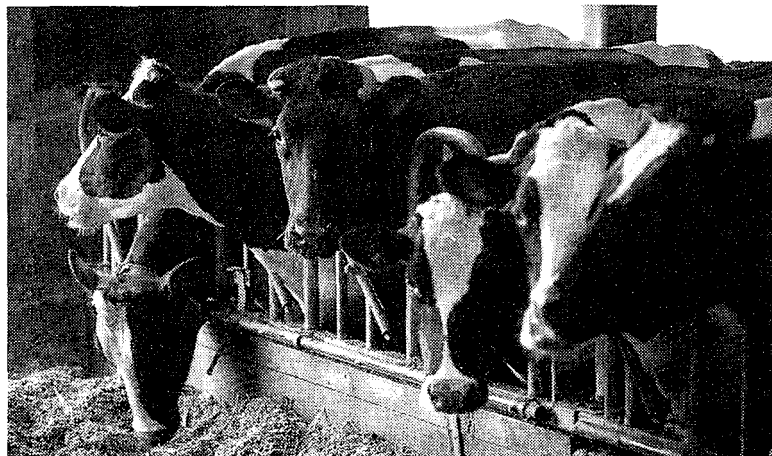
Lambert Martens

Koe

Berta, Berta, Berta, Berta en Berta. Er is bijna geen koe in Nederland die nog een eigen naam heeft. Het is verschrikkelijk. Zo moet de gedachtengang op het Ministerie van Landbouw ongeveer zijn gegaan, toen men bedacht dat iedere koe een eigen nummer met bijbehorende eigen streepjescode moet hebben. Een mooi geel bordje, in het kader van de emancipatie van de koe. Omdat een koe geen binnenzak heeft, moet het identificatiebewijs maar door het oor. En als service van de staatssecretaris krijgt de koe een gratis reserve-exemplaar. Door

het andere oor. Van vreugde begint de geëmancipeerde koe meteen met haar hoofd te schudden. De bordjes zitten met de dikke pin gelukkig stevig in het oor geklonken.

Om je de waarheid te vertellen: Landbouw interesseert zich niet zo erg voor de emancipatie van de koe. We hebben met een nieuw en verfijnd registratiesysteem te maken. Het oor raakt ontstoken, duizenden koeien gaan er op pijnlijke wijze aan dood, maar het registreert zo lekker. En het is een vrolijk gezicht in de wei.

Program-akkoord!

Fijn, een referendum in Amsterdam. En geen lullig referendumpje over sluitings-tijden van cafés, maar over de terugdringing van de auto in de binnenstad. Kortom: een referendum over een belangrijk lokaal politiek item.

Maar dan beginnen beroeps politici en ambtenaren te sleutelen. Hoe omschrijven we de terugdringing van de auto? 'Autovrije binnenstad' kan niet, want er moet bevoorradend verkeer kunnen komen. Na wat goedbedoeld gepuzzel blijkt dat het niet in twee woorden kan, dus gaan we ingewikkelde volzinnen produceren.

'Bent u van mening dat het autogebruik in de binnenstad verder moet worden teruggedrongen dan is overeengekomen in het program-akkoord?'

Lokale oogkleppenpolitiek ten top. Nee, natuurlijk weten de Amsterdammers niet wat in het program-akkoord staat vermeld! Dat zal ze een zorg zijn. Ze kennen het woord 'program-akkoord' niet eens. Misschien ten onrechte, maar wel werkelijkheid.

Uit een enquête blijkt dat tweederde van de Amsterdammers vindt dat de binnenstad moet worden afgesloten voor auto's die er niet per se moeten zijn. Dat is duidelijke taal. Maar als de vraag aan het program-akkoord wordt gekoppeld, heeft niemand meer een mening.

En zo helpt de politiek het referendum zelf om zeep.

Christiaan Bonebakker

DEMOTIES

RIKCO'S CORNER

Wat erg!

Een stervende AIDS-patient met huilende familieleden aan zijn bed op een billboard van drie bij zes meter. En in de rechter onderhoek: 'United Colors of Benetton'.

In navolging van de zoenende non en de navelstrengelende baby, roept ook deze nieuwe poster van Benetton een ethische discussie op. En meteen beginnen er weer mensen om een verbod te schreeuwen. Wat leven er toch een kleinzielige mensen in ons land, vindt u niet? Iedereen weet dat AIDS bestaat, de foto heeft in bijna alle kranten gestaan en de familie heeft er goedkeuring aan gegeven. Maar op het moment dat men er

levensgroot mee wordt geconfronteerd, is men diep geschokt en staat ineens de vrijheid van meningsuiting ter discussie. Natuurlijk gebruikt Benetton de poster voor eigen commerciële doeleinden, maar dat neemt niet weg dat hij een maatschappelijk drama onder de aandacht brengt.

En als het drama realistischer is dan veel mensen willen geloven, is dat juist een reden om zo'n poster met applaus te ontvangen. Ik wou dat het bedrijfsleven vijftien jaar geleden met afschuwelijke posters over het milieu was gekomen.

Nederland bekent kleur

21 maart '92

Dam, 13 uur, Amsterdam

Demonstratie en manifestatie tegen racisme en vreemdelingenhaat

De Jonge Democraten doen mee, jij toch ook?

Braak

"Wie moet er het vaakst kotsen tijdens een TV-programma, vader of moeder?", vraagt Ted aan het echtpaar. De twee kijken elkaar aan. "Ik denk dat ik dat ben," zegt de man, "want woensdag ging ik met 'Love letters' nog gierend over mijn nek." "Nou, dat zou ik niet zeggen, hoor Henk, want elke keer als 'Liefde op het eerste gezicht' op de TV is vliegt mijn gal weer door de huiskamer," zegt de vrouw. "Maar wat denken de kinderen?", vraagt Ted. "Tja, ik denk jij," zegt de vrouw, "want jij zit onder het eten al met een emmertje naar Prijzen-slag te kijken."

Het echtpaar stemt VADER.

"Kinderen, houdt jullie bordje maar op," zegt Ted. Verlegen steken de bloedjes hun bordje omhoog. MOEDER staat erop. "Zeg stelletje teringdingen," roept de vrouw, "daar gaat ons reisje naar Benidorm, jullie zijn nagels aan mijn doodskist."

Erg harmonieus was het gezinnetje niet en elkaar kennen deden ze nauwelijks, maar gelukkig sleepte het er toch nog een weekendje Centre Parcs uit. Want ze voldeden aan de eerste norm van Ted's familiespelshow: er is een traditioneel gezin. Wie wil ontkennen dat de media de gezinsnorm aan het volk opdringen, moet een vuiltje in het oog hebben.

Ik zie uit naar een geëmancipeerde Familiespelshow. Met een heteropaar, een gescheiden heteropaar, een woongroep en een lesbisch paar bijvoorbeeld. Over de vraag: "Wie heeft er de ergste zweetvoeten, vader of moeder?", zit het heteropaar lang te dubben. Het gescheiden paar ziet er aanleiding in de aanwezige geluidsapparatuur ter hand te nemen om elkaar nog eens flink in elkaar te meppen, de woongroep vraagt zich verwaasd af welke vader en welke moeder er bedoeld worden, en het lesbisch paar weet dat het alleen maar moeder kan zijn.

En alzo won het lesbisch paar alle afleveringen van Ted's familiespelshow. Zo zie je maar weer: de lesbo's zijn de hoeksteen van de samenleving! Maar misschien is het beter als Ted zich definitief terugtrekt in zo'n gezellig gezinshuisje in Benidorm. Want De Braak is vooral om van te kotsen.

Andy Anderson op het Internationaal Forum: "Het probleem is niet nationalisme maar gebrek aan zelfbeschikking"

door Elwin Lammers en Carolien Buddingh'

Het eerste Internationaal Forum (INFO) van de Jonge Democraten heeft 12 januari j.l. plaatsgevonden. Deze bijeenkomst heeft niet alleen als doel de hoofdlijnen van het internationaal werk met geïnteresseerde JD'ers te bespreken, maar ook in te gaan op een bepaald inhoudelijk thema. Het thema van het eerste forum was 'nationalisme en liberalisme'. Andy Anderson, jarenlang actief bij IFLRY (International Federation of Liberal en Radical Youth) en lid van de Schotse nationalistische partij, ging in op dit onderwerp.

Een aantal organisaties waar de JD contacten mee onderhoudt, zijn niet alleen (links-)liberaal, democratisch, radicaal, maar noemen zich, in hun context, 'nationalistisch'. Op dit moment zijn dat bijvoorbeeld de Volksunie Jongeren (VUJO), de jongerenorganisatie van de VU/Vlaamse Vrije Democraten. De VU/VVD profileert zich steeds meer als een Vlaams D66, een ontwikkeling waar VUJO al jaren op vooruit heeft gelopen. Daarnaast heeft de JD contacten met de Joventut Nacionalista de Catalunya, de Nationalistische Jeugd van Catalonië, een kandidaat-lidorganisatie van IFLRY, de internationale koepelorganisatie waar de JD lid van is. Steeds meer regionale organisaties en organisaties die zich 'nationalistisch' noemen, richten zich op IFLRY. Wat houdt dat nationalisme van organisaties die zich ook liberaal noemen in?

Reden genoeg voor een debat over nationalisme en liberalisme, een debat over regionalisering van Europa, en de rol van nationale staten, culturele identiteit en tolerantie in het Europa van de toekomst.

Andy begon zijn verhaal met een opmerking die je als beleefdheid kunt opvatten, maar waar niettemin een diepere bodem in zit. "I apologize for speaking English". Dat hij geen Nederlands spreekt, wisten we wel. Hij vindt dat, als hij met een groep Nederlanders discussieert, hij eigenlijk Nederlands zou moeten kunnen spreken, zodat iedereen elkaar perfect zou be-

grijpen. Of er zou een simultaan vertaling moeten zijn, om datzelfde te bereiken. Dat is de diepere bodem. Hoe goed het Engels van een Nederlander ook is, het zal toch nooit zo goed worden als dat van hem. Dat geeft hem in de discussie onmiskenbaar een voorsprong. Hij realiseerde zich dat en verontschuldigde zich ervoor.

In zijn betoog wilde Andy antwoord geven op drie vragen:

Wat is een natie? Wat is nationalisme? en Hoe moeten we reageren op nationalist(en)?

Ter introductie van zijn betoog scheurde Andy vervolgens zijn opdracht ("Zijn liberalisme en nationalisme verenigbaar?") aan flarden. Volgens hem ging deze stelling ervan uit dat nationalisme en liberalisme vergelijkbare ideologieën zouden zijn. Naar zijn mening is nationalisme geen ideologie, maar een verschijnsel. De vraag of je tegelijkertijd liberaal en nationalist kan zijn, is volgens hem een zelfde soort vraag als de vraag of je tegelijkertijd liberaal en democraat, of liberaal en christen kunt zijn.

Daarna werd het betoog ingewikkelder. Wat is een natie? Volgens Andy is een natie een verzonnen gemeenschap (imagined community). Verzonnen, omdat je zelfs in de kleinste gemeen-

schap niet iedereen kent. Een gemeenschap omdat er, ondanks b.v. grote uitbuiting binnen een bepaalde natie, een soort kameraadschap bestaat. Als voorbeeld gaf Andy het graf van de onbekende soldaat. Dat is er een van 'ons', dat weet je. Een graf van een onbekende liberaal is iets onmogelijks. Met andere woorden: een groep mensen zijn een natie als zij zich zo voelen.

Wat is dan nationalisme? Dat is een nog moeilijkere vraag, omdat er niet één soort nationalisme is. Andy omschreef dan ook een aantal vormen van nationalisme. Nationalisme kan bevrijdend werken, zoals b.v. in de strijd om onafhankelijkheid in Latijns-Amerika in het begin van de 19e eeuw, of tijdens de dekolonisatie in de 20e eeuw. Nationalisme werd in de tijd van de vrijheidsoorlogen in Latijns-Amerika geassocieerd met iets moderns. De nieuwe machthebbers in de nieuwe staten (Andy ging ook in op de vraag: Waarom is er niet één staat ontstaan?) hadden allemaal een rechtvaardige en moderne republiek voor ogen. De geschiedenis heeft ook bewezen dat nationalisme onderdrukkend kan werken. In het Oostenrijk-Hongaarse Keizerrijk zijn b.v. de Slowaken altijd onderdrukt geweest. Hier werd nationalisme door de reactionaire machthebbers gebruikt om 'bedreigingen' af te weren. Tegelijkertijd wilden ze de Slowaken 'bekerend' en 'beschaven'. Hoewel deze bekeerde en beschaafde Slowaken natuurlijk nooit hoger op de sociale ladder kwamen dan de plaats waar ze het hof konden helpen de Slowaken te besturen. Het nationalisme van het Oostenrijk-Hongaarse rijk, een vorm van staatsnationalisme, was een nationalisme dat racisme in de hand werkte, dat niet echt keek naar de burgers waar het om ging.

Wie is Andy Anderson?

De gastspreker op het Internationaal Forum was Andy Anderson. Andy is van 1980 t/m 1989 (toen was de opheffing) lid geweest van de Scottish Liberal Party en de Scottish Young Liberals, destijds een lidorganisatie van IFLRY. Hij is in die periode actief geweest binnen IFLRY, eerst als bestuurslid, daarna vier jaar als Executive Director (medewerker op het secretariaat in Brussel). Op dit moment is hij sedert enige jaren actief lid van de Scottish National Party, de Schotse nationalistische partij.

Eén van de redenen waarom Andy zich in 1980 aangesloten had bij de Scottish Young Liberals was dat zij altijd voor Schotse onafhankelijkheid geweest zijn, onafhankelijk in Europa dan. Schotland een zelfde plaats als Engeland of Nederland.

Toen de Liberale Partij in Groot-Brittannië fuseerde met de Social-Democratic Party en de Schotse sectie een onderdeel werd van een 'UK-party', heeft hij zijn lidmaatschap opgezegd. Een jaar later is hij lid geworden van de SNP, de Scottish National Party. Volgens opiniepeilingen staat de nationalistische SNP nu op 26% in Schotland. Ze staan links van de Labourparty.

Net als de Scottish Young Liberals is de SNP voorstander van een onafhankelijk Schotland dat zijn eigen plaats in de EG moet krijgen en daarnaast in Schotland regelt wat in Schotland geregeld kan worden.

•••••

Voor degenen die in de wetenschappelijke analyse van nationalisme geïnteresseerd zijn, heeft Andy Anderson het boek van Benedict Anderson (geen familie), Imagined Communities (London 1983) aangeraden.

Als je het allemaal wel interessant vindt, maar zo'n boek toch te zwaar, dan is misschien het artikel van Elwin Lammers in het JD-boekje 2016 iets voor je. Het is getiteld 'Nationalisme en internationalisering: ook voor D66 een paradox?'. Dit boekje is voor f10,- op het landelijk secretariaat te verkrijgen.

Andy Anderson (foto: Elwin Lammers)

Het kan zo zijn dat de ene vorm van nationalisme uitloopt in de andere. De dekolonisatie in de 20e eeuw, de laatste grote golf van nationalisme, volgens Andy, was een strijd voor nationale onafhankelijkheid. Toen die eenmaal bereikt was, heeft de elite, volgens het 'goede-natie-model' geprobeerd natie-staten te creëren. Eén taal, vaak nog zelfs de taal van de voormalige koloniale overheerser, want die sprak de gehele elite tenminste, werd ingevoerd. En de staat probeerde een gezamenlijke identiteit te creëren, ondanks de vaak enorme verschillen tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Het nationalisme van de strijd voor nationale onafhankelijkheid verschoof naar het streven van de staat om een nationale identiteit te creëren of bevorderen.

Nationalisme, concludeerde Andy dan ook, is geen ideologie. Nationalisme is een manier om mensen te mobiliseren. Dit kan gebruikt worden om een nieuwe politieke eenheid op te richten, zoals afscheidingsbewegingen nationalisme gebruiken. Maar ook om b.v. mensen harder te doen werken, of te proberen mensen ergens toe aan te zetten.

"Hoe moeten we dan omgaan met nationalisme en nationalistinnen anno 1992?", vroeg Andy zich lachend af, nadat hij zichzelf bij zijn inleiding al 'nationalist' had genoemd. In de eerste plaats stelde hij vast dat het in Europa

van 1992 niet meer mogelijk is totaal onafhankelijk te zijn. Van Albanië is niet veel terechtgekomen en zelfs toen de Franse regering in 1981 een eigen economische politiek wilde voeren, mislukte dit, omdat 'Europa' een andere politiek voerde. Nationalisme in Europa anno 1992 gaat dan ook over hoe je zaken als cultuur, sociale zekerheid en onderwijs regelt. En ook: op welk niveau je ze regelt, bijvoorbeeld het Britse of het Schotse niveau.

Zelfbeschikkingsrecht is een liberaal principe, aldus Andy. Als liberaal stelde Andy dat het recht op zelfbeschikking een goede zaak was, als het gekoppeld werd aan twee andere zaken: naleving van de mensenrechten en het handhaven (opzetten) van de democratie.

Daarnaast is het recht op zelfbeschikking een kwestie van gezond verstand: waarom zouden mensen zich niet mogen organiseren in het staatsverband dat ze willen? Bovendien, als er iets is dat de geschiedenis bewezen heeft, dan is het wel dat het onderdrukken van nationalisme en nationale identiteiten niet werkt. Integendeel. Voor de burgeroorlog in de jaren dertig in Spanje was het Catalaanse bewustzijn helemaal niet zo groot. Franco heeft het 35 jaar geprobeerd te onderdrukken en nu is het enorm sterk. Om over de kracht van het Baltische nationalisme nog maar niet te spreken. "Kom op, kinderen, gedraag je een beetje. Wees een beetje redelijk", was de normale reactie uit West-Europa op het streven naar onafhankelijkheid daar. Het heeft niet echt gewerkt bij die honderdduizenden Balten die wel onafhankelijkheid wilden hebben. Veel nationalisme, of streven naar een eigen (culturele en/of politieke) identiteit is dan ook niet nieuw. In de Baltische staten bijvoorbeeld, is alleen de mogelijkheid om het te uiten nieuw.

Tot slot van zijn betoog ging Andy in op een aantal, zoals hij het noemde, mythen over nationalisme.

"Nationalisme verdeelt mensen". Soms, maar niet altijd, aldus Andy. De deling is er vaak al. Als je al dan niet verdeelde mensen zelfbeschikking geeft, dan kunnen ze vanuit zichzelf samenwerken. En b.v. iets als de EG creëren.

"Nationalisme is tegen minderheden-rechten". Soms, maar nog vaker zijn het minderheden die, zichzelf nationalistisch noemend, opkomen voor hun minderhedenrechten.

"Nationalisme leidt tot conflicten". Het is niet nationalisme dat tot conflicten leidt, maar het gebrek aan zelfbeschikking. De mensen in Engeland en Ierland gaan heel vriendschappelijk met elkaar om. Het probleem in Noord-Ierland is dat de mensen daar geen zelfbeschikking hebben. Het ontkennen van minderheidsrechten (een belangrijk kenmerk van staatsnationalisme, zoals dat b.v. in de Sovjet-Unie werkte) leidt tot veel meer conflicten.

"We zijn allemaal Europeanen". Ja, dat is nieuw, en erg positief. Maar we moeten oppassen voor een soort Europees nationalisme, leidend tot een Europees fort aan de buitenkant en tot intolerantie tegenover mensen die zichzelf willen uitdrukken op een bepaalde manier. Bijvoorbeeld in het Nederlands in plaats van in het Engels, Duits of Frans.

Dus wat moeten we nu met nationalistes? Je moet kijken wat ze echt willen, aldus Andy. Nationalisme kan goed en slecht zijn, afhankelijk van de manier waarop je het gebruikt. Net als het christendom of de islam. Nationalisme is alleen een manier om mensen te mobiliseren, zoals klassenbewustzijn dat ook is. En mensen kunnen voor goede en slechte zaken gemobiliseerd worden. Het naamplaatje waaronder een groepering ook, of misschien juist een nationalistische groepering werkt, zegt niet zoveel. Wat ze willen is belangrijk, en daar dienen ze op beoordeeld te worden.

Eén van de belangrijkste vragen in de discussie die volgde op de lezing, betrof de vraag of het niet altijd de rijkste gebieden waren die zich wilden afscheiden. Zoals het geval is bij Slowenië en Catalonië. En of een gebrek aan solidariteit niet de reden voor de gewenste afscheiding was. Andy antwoordde dat de belangrijkste vraag eerst moest komen: als ze zich willen afscheiden, dan moet dat kunnen. Daarnaast is er bij elke scheiding natuurlijk een boedelscheiding. Vroegere investeringen van bijvoorbeeld de Spaanse staat in Catalonië dienen dan

verrekend te worden. Net zoals de nationale staatsschuld opgedeeld zal moeten worden. Maar dat doet van het fundamentele democratische recht zelf te kunnen beslissen in welk staatsverband een groep mensen wil wonen niets af. Bovendien is het zeker niet altijd zo dat juist de rijkere gebieden zichzelf willen afscheiden. Toen er voor het eerst stemmen opgingen in Vlaanderen om zich af te scheiden van België, was Vlaanderen nou niet bepaald rijk te noemen. En het gemiddelde inkomen in Schotland ligt op dit moment stukken lager dan in Engeland.

Natuurlijk zijn er problemen met zelfbeschikking. De Catalanen wonen in één streek. Dan is het relatief gemakkelijk hun zelfbestuur, autonomie of onafhankelijkheid in Europa te geven. In Bosnië kun je geen grenslijn trekken. Dan zijn er twee mogelijkheden volgens Andy. De eerste ontstaat wanneer er een basis van vertrouwen is. Is die er, dan kunnen de problemen opgelost worden. Is die er niet, en dat is het geval in onder andere Bosnië en Noord-Ierland, dan kan de internationale gemeenschap helpen door het creëren van een situatie waarin kleine gemeenschappen meer macht krijgen. Te denken valt aan meer zelfstandigheid voor dorpen en steden. De zaken die niet op dat niveau geregeld kunnen worden, zouden overgedragen moeten worden aan een eerlijke bemiddelaar. De VN bijvoorbeeld. In het geval van Noord-Ierland in ieder geval niet de Britse regering. En als die Bosniërs er dan toch nog niet uitkwamen? Uiteindelijk, stelde Andy, is dat hun probleem, en zullen ze het zelf moeten oplossen.

Hoe zie je Europa nu voor je? Andy: "Ik ben lid van de Jonge Europese Federalisten, sectie Schotland. Ik ben lid van de Europese Beweging. Ik wil een Europa van de regio's, waarin alle gemeenschappen zich maximaal kunnen ontplooiën. Ik wil een democratische Europese Gemeenschap. En ik wil zoveel mogelijk gedecentraliseerd zien in dat democratische Europa."

Wat verder ter tafel kwam

Naast de inhoudelijke discussie zijn op het INFO de hoofdlijnen van het internationaal werk besproken. Dit aan de hand van de verslagen die de diverse coördinatoren gaven van hun activiteiten. Frank van Krevel, coördinator van IFLRY (International Federation of Liberal and Radical Youth) legde uit dat IFLRY de internationale koepelorganisatie is waar de JD lid van is. Deze organisatie organiseert met regelmaat seminars, maar de vele contacten die gelegd worden met buitenlandse 'liberale en radicale' politieke jongerenorganisaties is de belangrijkste reden voor de JD om lid te zijn van IFLRY. Zo kan de JD met lidorganisaties van de IFLRY activiteiten opzetten, wat op dit moment gebeurt met de Deutsche Jung Demokraten (DJD).

Vervolgens vertelde de coördinator van '31', Judith Merkies, de stand van zaken bij deze organisatie. '31' is de koepelorganisatie waar alle Nederlandse jongerenorganisaties lid van zijn. '31' vertegenwoordigt dan ook de Nederlandse jeugd in het buitenland. Judith attendeerde JD'ers erop dat ze zich konden kandideren voor jongerenvertegenwoordiger bij de VN. Als derde kreeg Elwin Lammers, coördinator van de werkgroep JD-VUJO het woord. Deze werkgroep bestaat uit JD'ers en VUJO'ers en buigt zich over het thema cultuurpolitiek. Daarnaast organiseert de werkgroep JD-VUJO weekeinden. Omdat er drie VUJO'ers aanwezig waren hebben zij een korte toelichting gegeven op hun organisatie en haar standpunten. Ook kwam daar de politiek van de moederpartij van de VUJO, de VU/Vlaamse Vrije Demokraten, aan de orde.

De coördinator van de nieuwe werkgroep Scandinavië, Arjan Bos, vertelde heel enthousiast dat deze werkgroep met name tot doel heeft contacten te leggen met politieke jongerenorganisaties uit Scandinavië. Er zijn al contacten met de Finse Svensk Ungdom en de Finse NKL. Op dit moment wordt gewerkt aan een uitwisseling tussen de NKL en de afdeling Nieuwe Waterweg-Noord; Svensk Ungdom komt in april 2 dagen op visite bij de JD. De werkgroep is op zoek naar contacten in IJsland. Met politieke jongerenorganisaties uit Noorwegen en Zweden heeft de JD al contact. De werkgroep zal ook proberen deze contacten te onderhouden.

vervolg p. 12

De werkgroep die een 'grootschalige' excursie naar het buitenland organiseert staat onder leiding van Suzanne Bakker. Ze vertelde dat de JD dit jaar alleen maar in aanmerking kon komen voor een subsidie als de excursie een ander karakter zou hebben dan de vorige excursies. Om die reden wordt nu gekeken hoe een andere opzet toch tot een boeiende reis kan leiden.

Tot slot vertelde Carolien Bud-dingh' over de belangrijkste secretariaats-activiteiten. Op dit moment is dat de internationale nieuwsbrief die idealiter elke 6 à 7 weken uitkomt. Daarnaast moet er regelmatig naar kandidaten worden gezocht voor seminars en congressen in het binnen- en buitenland. Zij hoopt dat meer mensen interesse tonen zodat zij gebeld kunnen worden als er nieuwe uitnodigingen binnen komen.

Internationale Politieke Stromingendag Jonge Democraten: verleg jullie grenzen!

door Heleen Bakker en Jos van der Wijst

1992: het jaar met de magische klank... In 1992 verdwijnen de grenzen tussen de afzonderlijke lidstaten van de Europese Gemeenschap. Een vrij verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal is het resultaat van deze maatregel.

Het in werking treden van een interne markt is echter maar één van de vele stappen in het Europese integratieproces. Het tot stand brengen van een gemeenschappelijk buitenlands beleid, een gemeenschappelijk sociaal beleid en een gemeenschappelijk veiligheidsbeleid zijn ook zaken die hoog op de politieke agenda van Europa genoteerd staan. Het is waar, ieder land bepaalt tot nu toe zijn eigen tempo in dit integratieproces en ieder land stelt zijn nationale belangen nog altijd voor het Europees belang. Toch lijkt het eenwordingsproces onomkeerbaar.

Wat betekent dit voor de Nederlandse politiek? Hoe kan een politieke partij, die een bepaalde bevolking vertegenwoordigt, zich handhaven op Europees niveau, zonder afstand te doen van haar eigen identiteit? En wat betekent deze eigen identiteit voor het samenwerkingsverband dat nagestreefd wordt? En welke plaats neemt de (Euro)burger in dit alles in?

Deze en andere vragen zullen aan bod komen tijdens de eerste Internationale Politieke Stromingendag van de Jonge Democraten, die plaats vindt op zaterdag 4 april a.s. in zalencentrum Trianon in Utrecht. Deze Internationale Politieke Stromingendag zal voornamelijk in het teken staan van Europa (hoe kan het ook anders in 1992). Onderwerpen als nationale en internationale partijpolitiek, de rol van de burger, de gevolgen van de verschillende culturen voor Europa en de gevolgen van Europa voor de verschillende culturen, zullen uitgebreid aan de orde komen. Er zullen een aantal gastsprekers zijn, onder andere Eppo Jansen (hoofd voorlichting van het Europees parlement), Arjen Bouter (fractiemedewerker Europees Parlement voor D66). Kortom; mis hem niet, deze Internationale Politieke Stromingendag.

Voor vragen of inlichtingen kun je Jos van der Wijst (080-224270) of Heleen Bakker (053-355424) bellen.

(ingezonden mededeling)

**IN MAURETANIË KAN
JE AFKOMST JE
ONDERGANG WORDEN.**

In Mauretanië kan je geboorteplaats je dood worden. Omdat een andere gemeenschap de macht heeft. En aan de macht wil blijven. **GIRO 454000**

AMNESTY INTERNATIONAL

DEMO

Maart 1992

Het cynisme dat levens kost, of Kapot gaan we allemaal

door Adrie van der Luijt

Aids is, zoals jullie weten, Gods straf voor drugsgebruikers en homoseksuelen, zoals Hij (als overtuigd antimilitarist) eerder ook de Veteranenziekte uitvond om het Oud-Strijderslegioen te pakken. Alhoewel, helemaal zeker weten doe je het natuurlijk nooit; Gods wegen blijven ondoorgankelijk, zoals ook de Paus desgevaagd opmerkte. Bovendien: als Aids Gods straf vormt voor homoseksuelen en drugsgebruikers, dan moeten lesbo's wel zijn uitverkoren volk vormen.

Maar goed, hoewel je natuurlijk altijd uitzonderingen houdt (en als vrijzinnig-democraten vreten we daarvan), mag je onderhand toch concluderen dat Aids zich tot nu toe redelijk beperkt tot flikkers, spuiters en een enkele hemofiliepatiënt; er zijn dus nog geen mensen geïnfecteerd, godzijdank. En het is natuurlijk wel zielig, al die uitgemergelde Aidspatiënten in Afrika, maar uiteindelijk lijkt het me toch ook voor de Derde Wereld een hele verbetering: is er tenminste weer genoeg te eten voor iedereen (en het zal ons ook aardig schelen in de collectebus).

De overheid mag dan wel zeggen dat mensen als jij en ik eveneens risico lopen, maar wij begrijpen ondertussen natuurlijk best dat al die campagnes en eindeloze subsidiestromen ook alleen maar bedoeld zijn om al die ambtenaren en een heleboel anderen aan het werk te houden. Al die reclame om mensen het condoom in te praten: "Kapot gaan we allemaal" en dat soort populaire kretes, alsof die rubbers zo'n lolletje zijn. De ene hand wast de andere, je kent dat toch?! Eerst was het het milieu en nu is het Aids; hou je hand maar op en zeg het magische woord. Ach jôh, vertel mij nou niks; ik zeg altijd maar zo: als je Aids krijgt, heb je dat aan jezelf te danken, niet dan, met al die viespeukerij en die naalden. Zoals gezegd: uitzonderingen daargelaten. Weet je wat ik geloof? Ik geloof dat ze allang een pilletje gevonden hebben, maar dat ze het gewoon nog even op de plank houden. Maar tegen de tijd dat het ècht overslaat op gewone mensen (via een operatie ofzo, je leest tenslotte de gekste

verhalen), dan komt er opeens eentje de Nobelprijs ophalen met een 'nèt ontdekt' medicamentje. Wedden?

Nou ja, en tot die tijd vindt iedereen het toch best zo. Zeg nou zelf: die Jos Brink gaat toch ook vervelen?

Gek hè, al deze opmerkingen? Zulk soort dingen zeg je toch niet? Nou, jij misschien niet (en ik trouwens ook niet hoor!). Het zijn voorbeelden van wat we, met een beetje moeilijk woord, 'cynisme' noemen. Cynisme wil zeggen dat je niet gelooft in het idealisme, de goede bedoelingen, van een ander. Ook in de politiek, waar het barst van de prachtige idealen, kom je het begrip regelmatig tegen. Denk maar eens aan de levering van duikboten aan Taiwan, waartegen China protesteerde. Dat RDM die van het kabinet "om economische redenen" niet mag leveren, terwijl Taiwan bijna drie keer zoveel in Nederland besteedt als China, noem je een voorbeeld van politiek cynisme. Let er maar eens op.

Cynisme komt in beste families voor. Op de burelen van NRC-Handelsblad brak de pleuris uit, toen op de achterpagina een 'grappig' bedoeld stukje verscheen waarin beweerd werd dat homoseksuelen best blij zijn met Aids ("behalve dan degenen

die het hebben natuurlijk"). Nu de Grote Strijd praktisch gestreden is, zou Aids met beide handen zijn aangegrepen om de homobeweging nieuw leven in te blazen. NRC-collega's reageerden furieus: "In feite zeg je dat de Joden de holocaust toejuichten als een gouden kans om zich te profileren (behalve dan degenen die vermoord werden natuurlijk)." De schrijver zelf was echter zeer verbaasd over alle opwindig: "Het was niet mijn bedoeling om mensen te kwetsen; ik wilde er gewoon op wijzen dat niet iedereen met de beste bedoelingen bezig is."

Dat mensen niet door hebben dat een opmerking cynisch bedoeld is, komt wel vaker voor. Ken je bijvoorbeeld die posters nog over veilig vrijen: "Welterusten, Jan (of Marietje)?" Uit onderzoek bleek dat veel jongeren de opmerkingen letterlijk namen; ze zagen in de teksten een bevestiging dat je inderdaad geen condoom hoeft te ge-

de smoezencampagne: welterusten...

Dit zijn Frank en Eline. Ze hoeven niet veilig te vrijen, want ze kennen elkaar al drie weken.

Welterusten, Frank en Eline.

Liefde maakt blind. En doof. En vooral stom. Vandaar waarschijnlijk al die smoezen om niet veilig te vrijen, bij een nieuwe relatie. Komt nog bij dat het niet romantisch is. En niet stoer. En ook een beetje lulig om over te beginnen. Maar 't blijft stom. Want je speelt met je leven. En dat van 'n ander.

Denk na. Vrij veilig.

bruiken als je al een week verkering hebt. De "smoezencampagne" werd daarom maar gauw gestopt.

Uit onderzoek in Nederland blijkt dat jongeren steeds beter weten dat veilig vrijen een noodzaak is, maar dat de praktijk er nog steeds heel anders uitziet. In Nederland loopt één op de zes jongeren een seksueel overdraagbare ziekte ('geslachtsziekte') op voor zijn 25e verjaardag. Meer dan 40% van het totaal aantal van 100.000 besmettingen per jaar komt voor bij deze groep. Hoeveel jongeren besmet zijn met het HIV-virus dat leidt tot Aids ('seropositief' noem je dat), is niet bekend. Verwacht wordt dat rond het jaar 2000 Aids onder heteroseksuelen wél veel vaker voor zal komen. Let wel: dat zijn allemaal mensen die op dit moment besmet worden, en meest jongeren. Echt ziek word je vaak pas na jaren, soms wel zo'n vijftien jaar. Vandaar dat je maar zo weinig hoort over jongeren met Aids. Deskundigen denken echter dat er nu al meer dan 30.000 mensen besmet zijn in Nederland. Dat is veel, vind je niet? Zeker als je bedenkt dat één besmet iemand heel veel anderen kan besmetten als je geen maatregelen neemt. Stel dat iedereen bijvoorbeeld met zes verschillende mensen vrijt (in ons land is dat het gemiddelde tussen jongens en meisjes zoals jij), dan is uitgerekend dat je daarbij indirect in contact komt met bijna 50.000 andere jongens en meisjes. Dat is een voetbalstadion vol! Kun je nagaan hoe groot de kans is dat daar mensen tussen zitten die een geslachtsziekte hebben of, nog vervelender, seropositief zijn. Trouwens, als je dacht dat je tegen geslachtsziekten gewoon een zalfje kunt krijgen, heb je het mis. Herpes bijvoorbeeld komt je hele leven terug; heb je straks heel wat uit te leggen aan toekomstige vriendjes of vriendinnetjes!

Nu ligt het allemaal natuurlijk niet zo eenvoudig; veel jongeren beschouwen zich als redelijk monogaam en hebben een 'losse' relatie met één of meer 'vaste' sekspartners. Het verneukeratieve van de zaak is, dat juist in deze contacten veilig vrijen vaak minder belangrijk gevonden wordt. De praktijk is echter, dat je bij een 'one-night-stand' één keer risico

loopt, terwijl dit in een losse relatie al gemiddeld zo'n vijftienvijftig keer het geval is.

Sinds de komst van Aids lijkt het wel alsof de condooms je om de oren vliegen. Maar durf jij ze zomaar te kopen in de supermarkt? Nee? Dan ben je niet de enige; ook niet trouwens als je ze niet tevoorschijn durft te halen als je net lekker bezig bent. Heel veel jongeren denken dat hun partner het zal zien als een teken dat je elkaar niet vertrouwt, of zijn bang om te gaan stuntelen met zo'n ding. En hoe verklaar

je dat je altijd condooms op zak hebt zonder al te ervaren over te komen? Zeker zeggen dat je hyperventileert?! Trouwens, je kunt condooms natuurlijk ook ergens anders kopen, in de stad ofzo. Als je ze over de post bestelt, worden ze je in een blanco enveloppe toegestuurd. Niemand die er iets van merkt!

De JD heeft vroeger eens geroepen dat het condoom in het ziekenfonds moet. Onzin natuurlijk, want zie jij jezelf al om een herhalingsrecept vragen bij de huisarts ("Gut, bent u daar nou al weer?")? Je kunt condooms veel beter subsidiëren, en dat gebeurt dan ook voor een deel al. Maar zoals je misschien zelf gemerkt hebt, kunnen condooms best prijzig zijn, al ben je voor een pilsje nog altijd meer kwijt. Dat kan best een heel stuk goedkoper. Laten we samen de minister vragen alle condooms te subsidiëren. En waarom start je met je JD-afdeling geen actie om overall condoomautomaten op te laten hangen, bij jou op school, in het buurthuis, noem maar op? Je beschermt er niet alleen jezelf, maar ook heel veel anderen mee.

Misschien doet je schoolbestuur er een beetje moeilijk over, of je ouders. Die denken vaak dat kinderen nog helemaal niet aan vrijen toe zijn. Dom ei-

genlijk, want uit alle onderzoeken blijkt dat één op de tien jongeren al op zijn dertiende echt begint met vrijen. De meeste jongeren doen dat zonder condoom. Griezelig hoor!

In Zweden komen nog steeds elk jaar 2400 meisjes zwanger terug van vakantie. Voor hetzelfde geld hadden ze Aids opgelopen. Daar ga je, met al je voorlichtingscampagnes. In Denemarken wordt de voorlichting over sex en trouwens gegeven door jongeren zelf. Jongens en meisjes van een jaar of zestien leggen daar aan leeftijdgenoten uit hoe het is om de eerste keer met iemand te vrijen, hoe je een condoom moet gebruiken, hoe je lichaam in elkaar zit, vertellen hoe belangrijk hygiëne is als je vrijt en geven antwoord op heel veel andere vragen. Met geld van de overheid delen ze heel veel materiaal uit waarmee veilig vrijen gepromoot wordt: snoep, stickers, lucifers, sleutelhangers, folders, posters en vooral ook héél veel gratis condooms. Met al deze spullen wil men het veilig vrijen populair en bespreekbaar maken onder jongeren. In Nederland laat men liever de leraar of lerares voorlichting geven, maar de ontzettend leuke en leerzame Deense tekenfilm wordt hier al wel gebruikt.

Kun je in het donker samen lachen om het gestuntel en de zenuwen van andere jongens en meisjes in de film.

Weet je trouwens dat op veel scholen nog helemaal niet over Aids gepraat wordt? Christelijke scholen bijvoorbeeld vinden het heel eng om over seks te praten, laat staan dat ze uitleggen hoe je een condoom moet gebruiken. En ook mensen uit etnische minderheden vinden het vaak moeilijk om met anderen over zulke intieme zaken te praten. De nieuwste campagnes richten zich daarom juist op de mensen die nog niet zolang in ons land wonen.

Een echte ramp vormt Aids ondertussen voor de Derde Wereld. De Wereld Gezondheidsorganisatie (WHO) verwacht dat nog voor het jaar 2000 tussen de dertig en veertig miljoen mensen aan de ziekte zullen zijn overleden. Negentig procent daarvan woont in de Derde Wereld. De WHO probeert daar wel iets aan te doen, maar dat gaat heel moeizaam. Er zijn gewoon lang niet genoeg condooms beschikbaar en de condooms die er zijn (ook in het Oostblok en China trouwens) zijn meestal zo dik dat mensen ze liever niet gebruiken en scheuren heel makkelijk.

Vaak ook willen mensen uit geloofsovertuiging geen condooms gebruiken. De paus bijvoorbeeld heeft mensen

heel vaak afgeraden om condooms te gebruiken. En soms weten mensen niet hoe ze condooms moeten gebruiken. Toen de WHO blij was dat er in Egypte zoveel vraag naar gratis condooms was, bleek dat die vooral populair waren als luchtballon.

Aids is een heel ingewikkelde, gruwelijke ziekte. Dat komt ook doordat het om verschillende HIV-virussen gaat die Aids zouden veroorzaken, waarbij telkens als een viruscel zich vermenigvuldigt kleine veranderingen optreden. We kennen dat ook van bijvoorbeeld de griep, maar bij HIV verandert het allemaal vijf keer zo snel. Waarom mensen soms pas na heel lange tijd ziek worden bijvoorbeeld, en waarom heteroseksuele patiënten dan hele andere verschijnselen krijgen dan homoseksuele patiënten is nog totaal onduidelijk. Sommige onderzoekers denken zelfs dat het HIV-virus helemaal niet de veroorzaker van Aids is.

Wat we in ieder geval wèl weten, is dat Aids gek genoeg maar heel weinig besmettelijk is. In tegenstelling tot griep en verkoudheid komt het je niet aanwaaien. Je moet er iets voor doen om het te krijgen (misschien is het een beetje cynisch om te zeggen dat er ook mensen zijn voor wie het gedaan wordt). Zolang er geen medicijn tegen Aids is gevonden (en dat gaat waarschijnlijk nog wel jaren duren), kun-

nen we mensen alleen maar heel goed voorlichten over wat je niet moet doen en wat nog wel kan. Gelukkig kun je nog op heel veel fijne manieren met elkaar vrijen zonder er ziek van te worden.

In elke grote stad zit wel een vestiging van de NVSH of de Rutgerstichting waar je terecht kunt met al je vragen en problemen. De GG&GD in Amsterdam heeft, gratis en anoniem, een ochtendpoli waar je zo binnen kunt lopen als je denkt iets te hebben opgelopen. Als je het eng vindt om naar je huisarts te stappen, dan kun je voor een HIV-test ('Aidstest') ook terecht bij GG&GD in de dichtstbijzijnde stad. De test gaat natuurlijk anoniem en kost ongeveer drie tientjes.

Dit artikel begon met een paar cynische, soms ronduit lullige opmerkingen over Aids. Maar het meest cynisch zou natuurlijk zijn als jij er dood aan ging, terwijl je dondersgoed weet hoe je het moet voorkomen.

(ingezonden mededeling)

OP STRAAT ZOENEN IS IN CHINA OM HET WERKKAMP VRAGEN.

In China heerst orde en netheid. Op het stelen van een fiets staat de doodstraf. Smokkelaars verdienen de kogel. Zoenen op straat is verboden. En onverbeterlijke romantici gaan naar het werkkamp. **GIRO 454000**

AMNESTY INTERNATIONAL

Eind april is het weer zover. Dan wordt het halfjaarlijkse congres weer gehouden. En ook dit keer wordt het weer een spannend congres, want de resolutie die besproken wordt, gaat over Duurzame Economische Ontwikkelingen.

Tijdens het vorige congres is het door tijdnood niet gelukt om alle geagendeerde voorstellen te behandelen. Daarom zullen dit keer de gemiste zaken ook weer op de agenda staan. Het gaat hierbij met name om de wijzigingsvoorstellen op het Huishoudelijk Reglement (HR). De antwoorden op hier vragenronde LB worden in deze congresbijlage tevens beantwoord.

ALV

Twee maal per jaar komen leden uit het hele land bij elkaar voor een Algemene Leden Vergadering (ALV). De ALV is het hoogste orgaan van de vereniging. Hier neemt de JD politiek- inhoudelijke standpunten in en bepaalt de leden de koers van de vereniging. Ieder lid dat de contributie heeft betaald heeft het recht de ALV bij te wonen, daar het woord te voeren en een stem uit te brengen. Dat laatste geldt helaas niet voor proefleden. Als je nu proeflid bent en je wilt wel kunnen stemmen, moet je zorgen dat je snel lid wordt. Hoe? Bel het landelijk secretariaat.

De Voorstellen

Op de ALV worden de volgende voorstellen behandeld.

De resolutie over duurzame economische ontwikkelingen, wijzigingen op het Huishoudelijk Reglement (HR), het financieel jaarverslag en het sociaal jaarverslag. Wanneer je, na bestuderen van deze voorstellen, iets zou willen veranderen, kun je wijzigingsvoorstellen (amendementen) formuleren. Dergelijke amendementen kun je voorleggen aan de Algemene Afdelings Vergadering (AAV) of de Algemene Regio Vergadering (ARV), die door het hele land gehouden worden ter voorbereiding van ALV. Als je de AAV of ARV hebt weten te overtuigen dient de regio-, of afdelingssecretaris deze in bij het landelijk bestuur (LB). Is dit niet gelukt, dan kun je de voorstellen ook direct bij het LB indienen. Dan moet je er echter wel voor zorgen dat je vier medestanders vindt, die je amendement mede willen indienen (je hebt dus vijf handtekeningen nodig). Het indienen van de voorstellen dient te gebeuren op de speciale formulieren die je aan kan vragen op het Landelijk Secretariaat en bij de Vice Voorzitter Organisatie. Let erop dat ieder amendement op een apart vel moet worden ingediend!

Op dezelfde manier kun je ook moties die betrekking hebben op de congresvoorstellen indienen.

Moties en amendementen moeten uiterlijk op 10 april 1992 vóór 13.00 uur op het landelijk secretariaat (Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag) binnen zijn. Liefst véél eerder.

De Resolutie

De resolutie die op dit congres behandeld wordt, is geschreven door enkele leden die het, in samenwerking met de werkgroep Sociale Economie, tijd vonden dat er eens een discussie gevoerd zou worden over Duurzame Economische Ontwikkeling binnen de JD.

De Jaarrekening

Normaal gesproken moet in deze congresbijlage de definitieve jaarrekening gepubliceerd worden. Helaas is er vertraging opgetreden in de controle van de boeken door de accountant en zal de jaarrekening pas in het congresboek geplaatst worden.

Wijzigingen van het Huishoudelijk Reglement (HR)

Er is een groot aantal wijzigingen op het Huishoudelijk Reglement. Op het vorige congres zijn de toen geagendeerde voorstellen niet aan de orde gekomen; deze worden dus nu behandeld. Er zijn ook enkele nieuwe voorstellen, met name over de gang van zaken op de congressen en de verschillende congresvoorstellen. De huidige artikelen die hierover handelen komen al lang niet meer overeen met de praktijk.

Politieke Moties (PM)

Op het vorige congres hebben jullie kennis kunnen maken met een nieuw verschijnsel binnen de JD: de politieke motie. Dit was op proefbasis en eenmalig. Na evaluatie van de vorige ALV is het nu de bedoeling om deze vorm van politieke meningsvorming definitief op te nemen in de vergaderorde. Nog even ter verduidelijking: Politieke moties behandelen een politiek onderwerp dat niet actueel is (daar zijn de APM's voor) maar waar de JD wel een standpunt over in zou moeten nemen. Het moet echter niet zo zijn dat het een onderwerp is waar veel nuancerings bij aangebracht kunnen worden. Zo'n onderwerp leent zich meer voor een uitgebreidere resolutie. Het moet juist een onderwerp zijn waar je alleen maar voor of tegen kunt zijn. Dat levert tenminste een goede discussie op.

De PM mag niet meer dan 200 woorden bevatten en naast een uitspraak alleen een korte motivatie. Voor een PM gelden verder dezelfde regels als voor een motie en een amendement. Dat wil zeggen dat ze voor 10 april 1992 door een AAV, ARV of tenminste vijf leden moeten worden ingediend.

Actueel Politieke Moties (APM's)

Uiteraard is er ook dit keer weer de mogelijkheid om APM's in te dienen. Dit zijn moties die ingaan op een actuele politieke zaak. Richtlijn voor de actualiteit is dat het onderwerp op de volgende ALV achterhaald zou zijn. Het LB bepaalt of een motie aan dat criterium voldoet. Een APM moet door tenminste vijf personen ondertekend zijn (of een AAV of ARV) en kan worden ingediend tot de aanvang van de ALV (zaterdag 25 april, 12.00 uur). Wordt een APM voor donderdag 23 april ingeleverd op het landelijk secretariaat, dan zorgt het LB voor de vermenigvuldiging van de motie in voldoende exemplaren. Gebeurt dit niet, dan moeten de indieners hiervoor zorgen (minimaal 150 exemplaren).

Organisatorische Moties (ORGANIMO's)

Een organisatorische motie is een opdracht aan het LB of een ander orgaan betreffende een organisatorische kwestie. ORGANIMO's kunnen net als gewone moties en amendementen voor 10 april bij het LB worden ingediend. Het LB beslist of een ORGANIMO in behandeling genomen wordt.

Vragenronde Landelijk Bestuur

Op zondagmiddag is er de mogelijkheid om vragen te stellen aan het Landelijk Bestuur. Deze vragen dienen voor zaterdagavond 12.00 uur bij de Vice Voorzitter Organisatie van het LB ingeleverd te worden. Dit geeft de beste garantie voor een gedegen antwoord. Alleen zeer actuele zaken kunnen ter plekke nog mondeling behandeld worden.

Hieronder tref je een lijst aan met de vragen en antwoorden van het vragenronde LB van ALV 18. Toen zijn we door tijdgebrek niet aan beantwoording toegekomen.

V.V.O. Onno van den Muysenberg;

vraag: Hoe kan het gebeuren dat de stemcommissie niet weet hoe te beslissen over de stemprocedure, zoals dat op ALV 18 herhaaldelijk voorkwam? Wordt de stemcommissie wel goed voorbereid op haar taak?

antwoord: De stemcommissie bereidt zich goed voor. Wel kan het voorkomen dat de aard van de situatie niet geheel duidelijk is. Als alle leden die het interesseert zich goed voorbereiden op deze procedures, hoeven er geen meningsverschillen te ontstaan.

V.V.O. Ruud v.d. Brink;

vraag: Weet het Landelijk Bestuur wie de lege Orgi verstuurd heeft en of dat op kosten van de JD gebeurd is? Wat gaat het Landelijk Bestuur hieraan doen?

antwoord: Het Landelijk Bestuur weet niet wie het verstuurd heeft, het versturen is wel op kosten van de JD gebeurd. Wat kunnen we hieraan doen? Aangezien de dader niet bekend is, kunnen we geen stappen ondernemen.

Vacatures

Op dit congres komen er enkele landelijk-bestuursfuncties vrij. Het zijn:

- * Penningmeester
- * Secretaris Ledenwerving en materialen
- * Internationaal Secretaris

Een functiebeschrijving tref je elders in deze congresbijlage aan. Ieder JD-lid kan zich voor één van deze functies kandidaat stellen. Hij/zij moet zich voor 3 april 1992 schriftelijk bij het Landelijk Bestuur aanmelden via een daarvoor bestemd formulier. De enige voorwaarde is dat het betreffende lid tenminste zes maanden voor de sluitingsdatum van de kandidatuur voor een LB-functie lid geworden moet zijn.

Voor vragen over de kandidaatstelling, over de inhoud van een functie en het aanvragen van het kandidaatstellingsformulier kun je contact opnemen met de Vice Voorzitter Organisatie of het betreffende zittende bestuurslid.

Lokatie

De 19e ALV zal wederom gehouden worden op een voor velen vertrouwde plek:

Jeugdherberg 'Eikelkamp-Elst'
Veenendaalsestraatweg 65
3921 EB Elst
08384-1219

Elst in Utrecht!!

LET OPI

Er zijn in Nederland twee plaatsen die Elst heten en ongelukkigerwijze liggen ze nog relatief dichtbij elkaar ook. Je moet dus niet in Elst tussen Nijmegen en Arnhem zijn, maar in Elst in de provincie Utrecht. Dit plaatsje heeft geen station, dus maak niet de fout

om in de trein naar Elst te stappen, want dan duurt het minstens een uur langer voordat je op het congres bent. Waar moet je dan wel naar toe?

Vervoer

Met het openbaar vervoer:

Neem vanaf Utrecht C.S. de stoptrein naar RHENEN. Uitstappen bij station Veenendaal Centrum. Hier neem je buslijn 51 van Centraal Nederland. Deze rijdt slechts één keer per uur (negen minuten over het hele uur). In het congresboek staat meer informatie over eventuele extra bussen die ingezet worden.

Met eigen vervoer:

Vanaf de A 12 (Utrecht - Arnhem, en omgekeerd) neem je afslag Veenendaal. Dan neem je de N 233 richting Rhenen. Bij de afslag "Elst - Amerongen" ga je rechtsaf. Na ca. 2 km. ligt de Jeugdherberg aan de rechterkant. Deze ligt tussen bomen, dus rij rustig, en let goed op posters van de JD.

Kosten

De kosten voor een heel weekend, inclusief diner op zaterdag, overnachting en ontbijt en lunch op zondag, bedragen fl 35,-. Blijf je maar één dag, dan betaal je fl 20,-. De penningmeester heeft er geen bezwaar tegen als Jonge Democraten die het hele weekend blijven voor twee losse dagen willen betalen!

Personen die zich hebben opgegeven voor deelname aan het congres en niet komen opdagen zonder zich te hebben afgemeld, zal een bedrag in rekening worden gebracht dat een deel van de voor hun gemaakte kosten zal dekken.

Congresgangers met hoge reiskosten kunnen in aanmerking komen voor een (gedeeltelijke) reiskostenvergoeding. Dit geldt alleen voor kosten die gemaakt zijn met het openbaar vervoer, op de goedkoopste manier, d.w.z. 2e klas en met kortingskaarten (indien in bezit).

Aanmelding

Aanmelden voor deelname aan het congres dient uiterlijk voor 15 april 1992 te zijn gebeurd, als je tenminste vóór het congres het congresboek thuisgestuurd wil krijgen, om de moties en amendementen te bestuderen. Dit doe je door de bon, enkele pagina's verderop, in te vullen en zo snel mogelijk op te sturen naar het landelijk secretariaat. Vergeet niet op te geven of je vegetarisch wilt eten en hoe lang je komt (weekend/zat./zon.). Dit in verband met het reserveren van slaapplekken en maaltijden in de jeugdherberg. Het congresboek zal, na aanmelding, rond 18 april in je brievenbus vallen.

Inschrijving

De inschrijving op het congres zelf is mogelijk vanaf zaterdagochtend 11.00 uur tot tien minuten na aanvang van de ALV. Daarna is inschrijving bij het congressecretariaat pas weer mogelijk in de pauzes. De inschrijving houdt in dat je betaald hebt en je de stemkaart en stembriefjes ontvangt. Je kunt dus niet stemmen als je niet ingeschreven bent.

Slapen en eten

De jeugdherberg heeft grote en kleinere slaapzalen. Er zullen enkele slaapzalen gereserveerd worden voor "Dames" en "vroegslapers".

Vergeet vooral je slaapzak niet!

Als het niet anders kan bestaat de mogelijkheid om bij de jeugdherberg een lakenpakket te huren. Deze kosten (ca. fl 10,-) zal je zelf moeten voldoen.

Zoals gewoonlijk is het mogelijk om een vegetarische maaltijd te krijgen. Geef dit in ieder geval van te voren door. Als je een speciaal dieet volgt, geef dat dan ook even door.

Termijnen

Nog even een overzicht van de termijnen waarin alle gegevens binnen moeten zijn:

- * 3 april: Deadline kandidaatstelling LB.
- * 10 april: Deadline amendementen en moties op de resolutie en de wijzigingsvoorstellen HR, de organimo's en politieke moties. (sluitingsdatum publikaties in het congresboek)
- * 13 april: Aanmelding voor het congres (zie bon)
- * 25 april: (12.00 uur) sluitingstermijn indienen APM's

Let wel: Dit zijn uiterste data; hier kan niet van worden afgeweken. In verband met het strakke tijdschema waar het LB aan gebonden is is het wel aan te bevelen alle zaken zo spoedig mogelijk op te sturen.

Vacante functies

Penningmeester (PM)

De penningmeester van het Landelijk Bestuur (LB) heeft, in samenwerking met de betrokken LB-leden en de kascommissie, de verantwoordelijkheid over het financiële beleid. Hij stelt de conceptbegroting op en maakt de jaarrekening. Hij houdt zich verder bezig met de financiële administratie en fondsenwerving. Als penningmeester heb je

zicht op de financiële situatie van de verschillende portefeuilles. Er wordt van je verwacht je mede LB-ers hiervan op de hoogte te houden.

Secretaris Ledenwerving en Materialen (SLWM)

De secretaris ledenwerving en materialen houdt zich bezig met het opzetten en coördineren van landelijke ledenwerf-acties. Hij is verder verantwoordelijk voor ledenopvang en de coördinatie van de introductieweekenden. Als secretaris ledenwerving en materialen hou je je verder bezig met de vormgeving en productie van alle grafische JD-materialen, je let hierbij op het naleven van de huisstijl. Je bent inhoudelijk verantwoordelijk voor de campagnekrant en andere folders.

Internationaal Secretaris (IS)

De internationaal secretaris is verantwoordelijk voor de internationale component van de politieke activiteiten van de JD. Dat wil zeggen dat de IS verantwoordelijk is voor het organiseren en mogelijk maken van internationale uitwisselingen en het onderhouden van internationale contacten in binnen- en buitenland. Tevens is de IS verantwoordelijk voor de vertegenwoordiging van de JD in het buitenland. De IS dient geïnspireerd leiding te geven aan de Internationale Commissie (INCO).

Tot slot

Hierna volgen de agenda en de voorstellen die op het congres behandeld worden. Bestudeer deze goed. Mochten er na het lezen van deze congresbijlage nog vragen zijn, kan je mij altijd bellen: Pieter Moens (vvo), tel 074-429793. Je kunt natuurlijk ook altijd het landelijk secretariaat bellen. Marc Veen, onze secretariaatsmedewerker, zal je welwillend te woord staan.

Agenda ALV 19

Zaterdag 25 April 1992

- 11.00 uur Opening Congressecretariaat
- 11.00 uur Aanvang 1e deel
Resolutievoorbereidings werkgroep
- 12.00 uur Aanvang Congres + Openingswoord voorzitter
- 12.10 uur Openingstoespraak
- 13.00 uur - Installatie congresvoorzitters/stemcie./notulencie.
- Bestuursverkiezing
- 14.00 uur Pauze
met: - Opvang nieuwe leden
- Resolutie voorbereidings werkgroep
- 15.00 uur Uitslag verkiezingen
- 15.15 uur (Actueel) Politieke Moties
- 15.45 uur Behandeling Resolutie:
"Duurzame Economie"
- 17.45 uur Borrel
- 18.30 uur Diner
- 20.00 uur Toespraak Voorzitter JD
- 20.30 uur afscheid van scheidende LB-ers
- 21.00 uur Cabaret voorstelling.
- 22.00 uur Disco / Feest

Zondag 26 April 1992

- 05.00 uur Iedereen naar bed!
- 08.00 uur Reveille
- 08.30 uur Ontbijt
- 09.30 uur Heropening Congres met behandeling Jaarrekening, Jaarverslag en Begroting
- 10.00 uur rest (Actueel) Politieke Moties
- 11.00 uur Startschot Jaarthema: 'Euroburger'
- 11.30 uur Toespraak Gastspreker
- 12.30 uur Workshops (economie, of aansluitend op onderwerp gastspreker)
- 13.30 uur Lunch
- 14.30 uur Wijzigingsvoorstellen HR. Aansl. Organimo's +rest (A)PM's en resolutie
- 16.00 uur Rapportage wat LB gedaan heeft met Organimo's ALV 18
- 16.15 uur Vragenronde LB
- 17.00 uur Slot en Opruimen.

Voorstel wijziging Huishoudelijk Reglement (HR)

Oud artikel 11 van het HR

- Art. 11 Congresvoorstellen
1. Voorstellen ter behandeling op de A.L.V. kunnen worden ingediend door leden, A.R.V.'s en A.A.V.'s en het LB.
  2. Voorstellen ingediend door leden moeten door tenminste vijf leden zijn ondertekend. Voorstellen ingediend door A.R.V., A.A.V. en L.B. moeten door voorzitter en secretaris ondertekend zijn.
  3. De voorstellen van leden, A.R.V.'s en A.A.V.'s t.a.v. het beleidsplan, inzake politieke en organisatorische aangelegenheden, Statuten en huishoudelijk reglement en begroting dienen uiterlijk twaalf weken voor de A.L.V. te worden ingediend bij het landelijk secretariaat, onverlet het bepaalde in artikel 12 van dit reglement.
  4. Het L.B. heeft het recht om congresvoorstellen inzake politieke aangelegenheden niet op de agenda te plaatsen en aan te houden tot een volgende A.L.V.. De motivering voor het aanhouden van deze voorstellen wordt gepubliceerd in het congresboek.
  5. Het L.B. publiceert alle geagendeerde voorstellen, zowel afkomstig van leden als van zichzelf, tegelijk met de A.L.V.-agenda minimaal zes weken voor de A.L.V., behoudens het bepaalde in Art 15 lid 2 Statuten.
  6. In het congresreglement, dat tegelijk met de A.L.V.-agenda wordt gepubliceerd legt het L.B. de data, die op grond van het gestelde in de art.12 en 13 en dit artikel gelden, vast.
  7. Geagendeerde voorstellen kunnen na de sluitingsdatum van het congresboek niet meer ingetrokken worden.

Voorstel geheel nieuw artikel 11 HR

- Art. 11 Congresvoorstellen
1. Congresvoorstellen zijn de resoluties, Organisatorische Moties (Organimo's), Politieke

moties (PM's), Actueel Politieke Moties (APM's), Wijzigingsvoorstellen Huishoudelijk Reglement.

2. Congresvoorstellen ter behandeling op de A.L.V. kunnen worden ingediend door: leden, A.A.V.'s, A.R.V.'s en het L.B..
3. Voorstellen ingediend door leden moeten door tenminste vijf leden zijn ondertekend. Voorstellen ingediend door A.A.V.'s en A.R.V.'s moeten door tenminste de voorzitter en de secretaris ondertekend zijn.
4. Het L.B. heeft het recht om ingediende congresvoorstellen aan te houden tot een volgende A.L.V.. De motivering voor het aanhouden van deze voorstellen wordt gepubliceerd in het congresboek.
5. In het congresreglement, dat tegelijk met de A.L.V.-agenda wordt gepubliceerd legt het L.B. de data, die op grond van het gestelde in de art 12 en 13 en in dit artikel gelden, vast.
6. Geagendeerde voorstellen (Resoluties, Wijzigingsvoorstellen HR) kunnen na de sluitingsdatum van het congresboek niet meer ingetrokken en/of gewijzigd worden.

A: Resoluties

1. Een resolutie is een voorstel aan de A.L.V. inzake politieke aangelegenheden.
2. Een resolutie moet tenminste 12 weken voor aanvang van de A.L.V. bij het L.B. ingediend zijn.
3. Een resolutie kan door middel van amendementen en moties (art. 12) gewijzigd worden.
4. De resoluties die tijdens de A.L.V. behandeld worden, moeten bij de agenda (art. 10) gepubliceerd worden.

B: Organisatorische motie (organimo)

1. Een organimo is een voorstel aan de A.L.V. inzake organisatorische aangelegenheden, die geen betrekking hebben op een

Algemeen Secretaris Arend-Henk Huzen
(foto: Elwin Lammers)

verandering van de statuten of het huishoudelijk reglement.

2. Een organimo moet ten minste twee weken voor aanvang van de A.L.V. bij het L.B. zijn ingediend.

3. Een organimo kan niet door middel van amendementen en moties (art. 12) gewijzigd worden.

4. De organimo's die tijdens de A.L.V. behandeld worden, moeten in het congresboek gepubliceerd worden.

5. Een organimo kan tijdens de behandeling op de A.L.V. door de indieners gewijzigd worden.

C: Politieke Motie (P.M.)

1. Een P.M. is een voorstel aan de A.L.V. van maximaal 200 woorden en moet een politieke uitspraak bevatten.

2. Een P.M. moet ten minste twee weken voor aanvang van de A.L.V. bij het L.B. zijn ingediend.

3. Een P.M. kan niet door middel van amendementen en moties (art. 12) gewijzigd worden.

4. De P.M.'s die tijdens de A.L.V. behandeld worden, moeten in het congresboek gepubliceerd worden.

5. De tekst van een P.M. kan tijdens de behandeling op de A.L.V. door de indieners gewijzigd worden, mits de strekking ervan niet essentieel verandert.

D: Actueel Politieke Motie (A.P.M.)

1. Een A.P.M. is een voorstel aan de A.L.V. van maximaal 200 woorden en moet een politieke uitspraak bevatten die betrekking heeft op de actualiteit. Het L.B. bepaalt of het ingediende voorstel voldoende actualiteit heeft. De A.P.M. moet zijn waarde verloren hebben als hij op een volgende A.L.V. zou worden behandeld.

2. Een A.P.M. mag tot aan de aanvang van de A.L.V. bij het L.B. worden ingediend.

3. Als een A.P.M. tenminste 2X24 uur vóór aanvang van de A.L.V. is ingediend zal het L.B. voor de vermenigvuldiging zorgen. Indieners die te laat zijn met hun voorstel, zullen er voor moeten zorgen dat er voldoende exemplaren op het congres aanwezig zijn.

4. Een A.P.M. kan niet door middel van amendementen en moties (art. 12) gewijzigd worden.

5. De tekst van een A.P.M. kan tijdens de behandeling op de A.L.V. door de indieners gewijzigd worden, mits de strekking ervan niet essentieel verandert.

E: Wijzigingsvoorstellen Huishoudelijk Reglement (HR)

1. Een wijzigingsvoorstel op het HR is een voorstel aan de A.L.V. om de tekst en/of inhoud van het HR te veranderen.

2. Een wijzigingsvoorstel HR moet tenminste 12 weken voor aanvang van de A.L.V. bij het L.B. ingediend zijn.

3. Een wijzigingsvoorstel kan door middel van amendementen en moties (art. 12) gewijzigd worden.

4. De wijzigingsvoorstellen HR die tijdens de A.L.V. behandeld worden, moeten bij de agenda (art. 10) gepubliceerd worden.

Duurzame Ontwikkeling: Solidariteit en Schuld

001 In eerdere resoluties hebben de Jonge Democraten zich uitgesproken voor duurzame ontwikkeling.

005 Onder duurzame ontwikkeling wordt verstaan: een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden aan te tasten van de toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien.

010 In deze resolutie wordt het begrip duurzame ontwikkeling van een invulling voorzien met behulp van het begrip schuld. Het doel hiervan is te komen tot een ruimere interpretatie van het begrip schuld. Met deze 'ruimere' schuld kan worden getoetst of een samenleving zich duurzaam ontwikkelt. Duurzame ontwikkeling geeft uitdrukking aan solidariteit en

015 scheidt voorwaarden voor een grote mate van individuele vrijheid die zich niet beperkt tot eigen land en tijd, maar zich uitstrekt over deze grenzen.

020 Duurzame ontwikkeling heeft met name betrekking op de volgende aspecten: het milieu, de relatie tussen Noord en Zuid en de rechten van toekomstige generaties.

025 Door onzorgvuldig om te springen met ons milieu richten wij schade aan die slechts gedeeltelijk herstelbaar is. De herstelbare schade beperkt toekomstige generaties in hun mogelijkheden doordat zij middelen moeten inzetten om deze schade te herstellen. Bij onherstelbare

030 schade wordt een niet-inlosbare milieuschuld aan de natuur en aan toekomstige generaties opgebouwd.

035 Er bestaat een enorme inkomensongelijkheid in de wereld. Tegelijkertijd beschermen de ontwikkelde landen uit alle macht de groei van hun materiële welvaart. Je zou kunnen zeggen dat het rijke

040 Noorden een morele schuld heeft opgebouwd aan het arme Zuiden. Dit is in strijd met duurzame ontwikkeling.

045 De staatsschuld is de traditionele, in geld uitgedrukte schuld. Door nu te lenen verplichten wij toekomstige generaties deze financiële schuld terug te betalen. Hierdoor worden deze generaties beperkt in hun mogelijkheden.

050 Een vervuild milieu of een in welvaart achtergesteld werelddeel zijn te zien als niet-financiële schulden. Zij dienen echter wel te worden behandeld als gelijkwaardig aan financiële schulden. Vanuit deze optiek krijgt het begrip schuld een ruimere betekenis dan in de traditionele zin. Als in deze resolutie over 'schuld' wordt gesproken wordt daarmee gerefereerd aan deze ruimere betekenis.

055 Het aangaan van een schuld is op zich niet slecht. Het goed of slecht zijn wordt bepaald door het doel waarvoor geleend wordt. Er kan geleend worden om te consumeren of om te investeren. Door consumptie verdwijnen de middelen om tot die consumptie te komen; er is sprake van een

060

065

070

075

080

085

090

095

eenmalige behoeften-
bevrediging. Voorbeelden zijn
waterzuivering in de duinen en
100 overheidsuitgaven aan uitke-
ringen.

Wanneer wordt geïnves-
teerd zijn de geïnvesteerde
middelen niet verdwenen. Die
105 zijn slechts vastgelegd in een
andere vorm, bijvoorbeeld een
gebouw of kennis. Dit bezit is
waardevol omdat het in de
toekomst opbrengsten of bes-
paringen genereert. Voor-
110 beelden van investeringen zijn
energie-besparende maat-
regelen en uitgaven voor on-
derwijs en scholing.

Onze samenleving wordt
gekaracteriseerd door een
schuldenlast die groter is dan
alleen de traditionele staats-
125 schuld. Wil onze samenleving
als duurzaam worden geka-
racteriseerd dan zal zij deze
schuldenlasten moeten verklei-
nen. Dit kan bereikt worden
130 door enerzijds de uitgaven voor
consumptieve doeleinden te
beperken en anderzijds door
het plegen van investeringen.

Door beperking van de
135 consumptieve uitgaven neemt
de behoefte aan lenen af en
wordt de schuldopbouw ver-
mindert. Door te investeren
wordt het mogelijk om de eco-
140 nomie op een selectieve ma-
nier te laten groeien. Hierdoor
zal het gemakkelijker zijn om
middelen vrij te maken om de
overgang van een op con-
145 sumptie gerichte maatschap-
pij naar een duurzame sa-
menleving te ondergaan; de
economische groei kan wor-
den aangewend voor schuld-
150 vermindering.

De bovenstaande aan-
pak stelt ons voor twee
dilemma's.

155 Dilemma 1 Economische groei
en milieubescherming

Het consequent kiezen
voor de bescherming van het
160 milieu, zodat wij en toekomstige
generaties in onze behoeften

kunnen voorzien kost veel geld.
Dit geld zou deels opgebracht
kunnen worden door econo-
165 mische groei. Maar de huidige
economische groei is juist ver-
antwoordelijk voor het ont-
staan van de milieuschuld.
Economische groei is zowel
170 oorzaak als oplossing voor de
milieuschuld.

Dilemma 2 Milieubescherming
en Noord-Zuid-problematiek

175 De morele schuld aan
de Derde Wereld zou verkleind
kunnen worden door daar de
economische groei te stimule-
ren. Dit zal echter leiden tot
180 meer milieuvervuiling en een
hoger energieverbruik. Het
vermindern van de morele
schuld leidt op deze manier
naar verwachting tot een stij-
185 ging van de milieuschuld.

Een oplossing van de JD
voor deze dilemma's ligt in het
op een zodanige manier cor-
190 rigeren van het marktmecha-
nisme (heffingen, ecotax, be-
lastingen) dat een economi-
sche groei kan worden gerea-
liseerd. Hoewel het marktme-
chanisme voor veel economi-
195 sche problemen de meest ef-
fectieve en efficiënte op-
lossingsmethode is, kan zon-
der overheidsingrijpen de ge-
wenste schuldvermindering
200 niet gerealiseerd worden. De
overheid moet daarom het
produktieproces en het
consumptiepatroon zo beïn-
vloeden dat met behulp van
205 het marktmechanisme de ge-
wenste schuldvermindering
wel tot stand wordt gebracht.

De JD kiest voor een
210 gefaseerde aanpak: steeds
indringender maatregelen
moeten worden genomen om
het economisch handelen zo-
danig te beïnvloeden dat een
215 verschuiving optreedt in de
richting van duurzaamheid.
Het bedrijfsleven, de overheid
en de burgers moeten hun
bestedingsgedrag verschui-
220 ven van consumptie naar
duurzame investeringen.

Uitspraken

Door de keuze voor een
gefaseerde duurzame ontwik-
225 keling, kan een solidariteit ge-
realiseerd worden die verder
gaat dan de grenzen van ons
eigen land en onze eigen tijd.
Kiezen voor duurzame ontwik-
230 keling leidt volgens de JD voor
het Nederlandse (economi-
sche) beleid tot de volgende
keuzes:

1 Een aantasting van de
235 koopkracht door aflossing van
financiële, morele en milieu-
schuld is aanvaardbaar,
waarbij de gevolgen zoveel
mogelijk naar draagkracht
240 moeten worden gespreid;

2 De overheid dient duur-
zame investeringen te bevor-
deren. Voor overheids-
investeringen dient een
245 minimumniveau bepaald te
worden en de staatsschuld
mag alleen nog maar ver-
hoogd worden om daarmee
investeringen te financieren;

3 Het aangaan van
250 staatsschuld voor huidige
consumptie is niet aanvaard-
baar. In de huidige situatie be-
tekent dit dat de overheid haar
255 uitgaven voor consumptie
moet verminderen. Zo is het
vermindern van niet op con-
sumptie gerichte subsidies en
de defensieuitgaven, een
260 verhoging van belasting op
consumptie (BTW, eco-tax)
noodzakelijk;

4 De economische groei
in ontwikkelingslanden moet
265 worden gestimuleerd door het
wegnemen van handels-
barrières. Het wegnemen hier-
van zal alleen betrekking heb-
ben op ecologisch verant-
woorde producten. De ecotax
en tariefsverhogingen zullen
270 dus ook voor alle 'vuile' pro-
dukten uit ontwikkelingslan-
den gehanteerd worden;

5 Er moet een begin ge-
275 maakt worden aan het kwijt-
schelden van de leningen van
Westerse overheden aan
overheden van ontwikkelings-
280 landen;

6 Naast armoedebestrijding, democratisering en mensenrechten, dient duurzaamheid als een keuzecriterium bij ontwikkelingshulp te worden gebruikt;

7 De verandering van de mentaliteit van de samenleving richting duurzame ontwikkeling moet door de overheid worden gestimuleerd middels informatie en voorlichting. Als de gewenst mentaliteitsverandering niet tot uitdrukking komt in veranderd gedrag, zal de overheid daarbij meer dwingend moeten optreden. Het realiseren van het genoemde schuldverminderingbeleid zal veel vergen van de draagkracht van de Nederlandse samenleving en het gevolg moeten zijn van moedige en effectieve politieke en maatschappelijke besluitvorming.

ALV 18

Ja, ik kom naar de 18e ALV van de JD in Elst (U.)

Ik kom:

- het hele weekend
- alleen zaterdag
- alleen zondag
- ik eet vegetarisch
- ik heb een speciaal dieet, n.l.

Naam:

Adres:

Postcode:

Woonplaats:

Tel:

Voor 15 april opsturen naar het JD-secretariaat, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag

VACATURE voor een ERKEND GEWETENSBEZWAARDE

De verenigingen Jonge Democraten en Democraten 66 zijn op zoek naar een:

Secretariele medewerker

In samenwerking met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid willen JD/D66 in het kader van de Wet gewetensbezwaren militaire dienst een medewerker per 1 augustus voor 38 uur per week, voor de duur van 16 maanden aan trekken. Deze medewerker zal werkzaam zijn op het landelijk secretariaat van de JD/D66 in Den Haag.

Het takenpakket van deze functie omvat de volgende werkzaamheden:

- beheren van de ledenadministratie (JD)
- het beantwoorden van telefonische vragen
- het voeren van de agenda en ondersteuning bij de planning
- post- en tekstverwerking
- administratieve taken
- beheer secretariaat (JD)
- ondersteuning van het bestuur (JD)

De precieze vaststelling van het takenpakket vindt in onderling overleg plaats.

De medewerker zal zowel voor de JD, 4 dagen in de week, alsook voor D66, 1 dag in de week, werkzaam zijn. De werkbegeleiding zal via een JD-bestuurslid en via een D66-medewerker plaatsvinden.

Onze gedachten gaan uit naar iemand die voldoet aan de volgende voorwaarden:

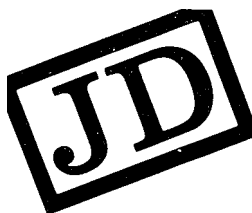
- minimaal een middelbare opleiding
- zelfstandig kunnen werken
- politiek geïnteresseerd
- een goede mondeling en schriftelijk uitdrukkingsvaardigheid
- redelijke beheersing van de Engelse taal
- minimaal 21 jaar

De beloning geschiedt rechtstreeks door ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De overige arbeidsvoorwaarden zijn grotendeels conform die voor het personeel van D66.

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met Arend-Henk Huzen, algemeen secretaris JD (070- 38 58 109 / 050-71 75 37) of Guus Faasen, directeur partijbureau D66 (070-38 58 303)

U kunt uw sollicitatiebrieven schrijven tot uiterlijk 15 april aan: JD/D66

t.a.v. Arend-Henk Huzen/Guus Faasen
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag.

Europese partijvorming noodzakelijk

door Eppo Jansen
hoofd voorlichting Europees Parlement

Europese eenwording zonder Europese partijvorming is op den duur nauwelijks voorstelbaar. De samenwerking van verscheidene politieke partijen in gezamenlijke Europese fracties in het Europees Parlement bevordert deze partijvorming. Het is echter niet aannemelijk dat zij een grote omvang zal krijgen zolang dit parlement niet volledige bevoegdheden verwerft.

Zouden er nu al effectieve Europese partijen bestaan, dan zou dit de druk op de regeringen om het Europees Parlement meer macht te geven ongetwijfeld doen toenemen. Op het ogenblik zijn sommige partijen weliswaar veel verder gevorderd dan andere op de weg naar één Europese partij. Nergens echter kan al van een nieuwe politieke factor van betekenis worden gesproken. Daarom zal deze druk vermoedelijk voorlopig uitblijven en afgewacht worden of de betekenis van het Europees Parlement toeneemt.

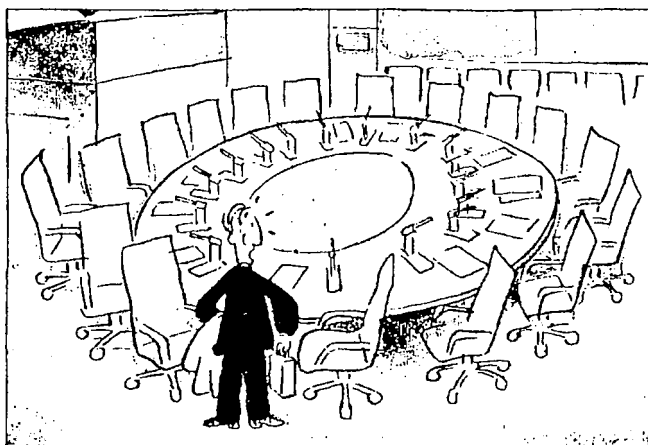
Grote verschillen blijven op het ogenblik nog bestaan in nationale partijprogramma's, traditie en mentaliteit. Partijen zullen zich pas 'geweld' aan doen ter wille van een gezamenlijk Europees optreden als de voordelen hiervan zeer duidelijk zichtbaar zijn en dit gezamenlijk optreden als een noodzaak wordt gevoeld om te overleven. Toch is deze ontwikkeling onontkoombaar.

Zij wordt ook in de hand gewerkt door het feit dat de problemen waarmee men in de verschillende EG-landen kampt, steeds meer op elkaar gaan lijken. Er komen steeds meer vraagstukken bij, waarvoor alleen internationale oplossingen denkbaar zijn, zoals milieu, technologische achterstand, misdaadbestrijding e.d. Daarnaast neemt het aantal problemen waarvoor puur nationale oplossingen mogelijk zijn, af.

Uiteraard is dit verschijnsel weer onderdeel van de noodzaak tot verdergaande Europese eenwording. Zo grijpt alles in elkaar. De noodzaak die daar bij onderbelicht blijft is die van een volledige democratische controle op de Europese bestuurslaag. Het feit dat het 'democratische gat' ook na 'Maastricht' blijft voortbestaan betekent een permanente veronachtzaming van de Europese burger.

Dit gat kan alleen worden gedicht door het Europees Parlement meer macht te geven. De druk hiertoe op de regeringen zou, zoals gezegd, toenemen door het bestaan van Europese partijen. In de praktijk, zo moet worden gevreesd, volgt 'de kip' hier echter het 'ei' van uitbreiding der bevoegdheden.

Eppo Jansen is een van de gastsprekers op de Internationale Politieke Stromingendag op 4 april.

Where is everybody?!

Standpunt

van het Landelijk Bestuur van de Jonge Democraten met betrekking tot de wijzigingsvoorstellen van het kabinet in het jongeren-uitkeringsbeleid

Beperking van het recht op uitwonendenuitkering voor 18- tot 21-jarigen

Uitgangspunt voor de Jonge Democraten is dat iedere achttienjarige financieel zelfstandig moet kunnen leven. Het voorstel van het kabinet om een grote groep jongeren het onmogelijk te maken zelfstandig te leven, strookt hier niet mee. De JD vindt dat iedere achttienjarige zelf moet kunnen beslissen of zij/hij wel of niet bij haar/zijn ouders wil blijven wonen.

De JD vindt het ook niet wenselijk dat jongeren met een kind en samenwonenden geen recht op een uitwonendenuitkering hebben. Het Landelijk Bestuur van de JD is dan ook tegen dit voorstel.

Uitkeringen op WSF-niveau

Nu is het zo dat schoolverlaters die niet meteen werk vinden een RWW-uitkering krijgen. Het voorstel is om deze groep het eerste halfjaar van de werkloosheid een uitkering op WSF-niveau te geven. Dit omdat er dan een betere afstemming zou komen tussen WSF en uitkeringen en omdat de situatie van de schoolverlater meer met een student dan met een langdurig werkloze te vergelijken zou zijn. Na dit halfjaar krijgt men een RWW-uitkering of een werkervaringsplaats, met betaling van het minimum jeugdloon.

De JD vindt dat de regeringsvoorstellen geen betere afstemming tussen WSF en jongerenuitkeringen teweeg brengen. Het moment waarop er verschil ontstaat wordt alleen maar uitgesteld: na een half jaar krijgt een 23-jarige werkloze ineens vierhonderd gulden meer. Er treden nu zelfs binnen de groep van werkloze jongeren verschillen op. Vreemd is ook dat deze maatregel direct voor alle jongeren tot 27 jaar wordt ingevoerd, terwijl het

toch om een overbruggingsuitkering tussen studie en Jeugd Werk Garantie-wet (JWG) gaat. Het JWG geldt echter pas in 1997 voor deze hele groep.

De JD vindt dat de situatie van een werkloze schoolverlater niet zonder meer te vergelijken is met die van een student. Zo mag een student bijvoorbeeld veel meer bijverdienen dan een jongere die een uitkering op hetzelfde (WSF-)niveau krijgt. Dit zou voor een grote groep jongeren een flinke inkomensachteruitgang kunnen betekenen.

De JD is dus tegen deze voorstellen van het kabinet, omdat zij de jongerenuitkeringswetgeving alleen maar ingewikkelder maken en zij een inkomensongelijkheid binnen een groep van werkloze jongeren creëren.

Tenslotte vindt de JD het onrechtvaardig dat bij gelijkshakeling van niveaus het al lage studiefinancieringsniveau gekozen wordt, waarbij nauwelijks sprake is van financiële onafhankelijkheid van jongeren van 18 jaar en ouder.

Het Landelijk Bestuur van de Jonge Democraten neemt regelmatig standpunten in over actuele onderwerpen. Deze worden verstuurd naar de diverse D66-geledingen, naar de andere partijen en verscheidene (politieke) jongerenorganisaties. De discussie over actuele politieke zaken vindt plaats op LB-vergaderingen. Deze discussies worden meestal voorbereid door een werkgroep. LB-vergaderingen zijn openbaar en wanneer je mee wilt discussiëren kun je Arend-Henk Huzen (Algemeen Secretaris) bellen om te informeren over welk onderwerp wanneer gesproken zal worden.

(ingezonden mededeling)

GIRO 454000

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Adressen

landelijk secretariaat

Marc Veen
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
070-3858109
(van maandag t/m donderdag tijdens kantooruren)

Landelijk Bestuur:

voorzitter

Mark van Barschot
Jan Voermanstraat 29-h
1061 XA Amsterdam
020-6117138

vice-voorzitter politiek

Ruud van den Brink
Vrolijkstraat 381-II
1092 TD Amsterdam
020-6937530

vice-voorzitter organisatie

Pieter Moens
Jan Voermanstraat 22
7556 KT Hengelo
074-429793

algemeen secretaris

Arend-Henk Huzen
Molukkenstraat 42
9715 NV Groningen
050-717537

penningmeester

Ron Hendriks
Juliusstraat 76
5621 GE Eindhoven
040-431941

secretaris ledenwerving & materialen

Paul Leenards
Uilenstede 449-5
1183 AG Amstelveen
020-6437058

internationaal secretaris

Heleen Bakker
Gladiolenstraat 59
7531 XM Enschede
053-355424

secretaris scholing & vorming

Jos van der Wijst
Prof. Bromstraat 8-I
6525 AV Nijmegen
080-224270

secretaris publiciteit

Marcel van Silfhout
Korte Rozendaal 2
3511 XK Utrecht
030-334739

Agenda

maart

- 17 avond over studie-financiën, café De Flater, Utrecht, info bij Véronique Kilian (030-942054)
- 18 oprichting afdeling Den Haag
- 19 politiek café over gezondheidszorg, Brabant, info bij Lidwien van Langen (013-441329)
- 21 start Eurocampagne
- 21 anti-racismedemonstratie en manifestatie, 13.00 uur, Dam, Amsterdam
- 21 manifestatie Binnenstad Auto-Vrij, Amsterdam, info bij Hinke Post (020-6790566)
- 21 cultureel anti-racismefestival, Brabant, info bij Yung-Han Khoe (040-417557)
- 26 bijeenkomst werkgroep 'Levensbeschouwing Religie en Geloof', info bij Sanne van Kamp (020-6423916)

april

- 4 internationale politieke stromingen dag, Trianon, Utrecht
- 9 avond met staatssecretaris Simons over gezondheidszorg, Nieuwe Waterweg-Noord, info bij Jasper de Wit (010-4747582)
- 14 avond over dreigende verspreiding kernwapens, Utrecht, info bij Véronique Kilian (030-942054)
- 18 Internationaal Forum, Eik & Linde, Amsterdam
- 20-26 bezoek 'Fidesz' uit Hongarije in Alkmaar, info bij Pim van Galen (02240-15557)
- 20 bezoek 'Svensk Ungdom' uit Finland, info bij Heleen Bakker (053-355424)
- 24 deadline Demo 9.3
- 25-26 Algemene Leden Vergadering 19 in Elst

Politiek Café

Voor de regio's en afdelingen die niet vermeld staan word je verzocht contact op te nemen met een regiobestuurslid.

Amsterdam: eerste maandag, 21.00 uur, P96, Prinsengracht 96

Alkmaar: eerste donderdag, 20.00 uur, Het Moddermannetje

Den Haag: derde woensdag, 20.30 uur, De Bierkelder, Buitenhof 8a

Eindhoven: derde dinsdag, oneven maanden, 19.30 uur, zaal De Ronde, Tongelresestraat 146

Groningen: tweede donderdag, 22.00 uur, Paard van Troje, Kromme Elleboog

Haarlem: derde woensdag, 20.00 uur, café 'T Oude Proef, Lange Veerstraat

Leiden: tweede woensdag, 17.00 uur, Het Gerecht, Lokhorststraat 19

Nijmegen: tweede woensdag, 21.00 uur, café De Fiets

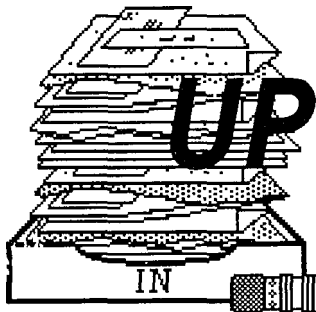
Tilburg: derde dinsdag, even maanden, 19.30 uur, Café Marijnen

Twente: derde woensdag, 20.00 uur, Biercafé De Beiaard, Hengelo

Utrecht: eerste maandag, 20.30 uur, De Flater

Zoetermeer: eerste donderdag, 20.00 uur, The Old Pal, stadshart Zoetermeer

Zuidelijk-Holland: tweede maandag, 20.00 uur, Moskva, Rotterdam

UP TO JDATE

In Up to JDate worden korte berichten opgenomen. Alle laatste nieuwtjes uit de vereniging vind je op deze pagina.

Het milieu regionaal

Voor JD-leden die actief bij de werkgroep milieu betrokken willen zijn, maar voor wie de reisafstand het criterium is om geen lid te worden; opgelet!

Als Utrecht, onze vergaderplaats, te ver is kun je de coördinator opbellen om te bekijken of er een mogelijkheid is om bij jou in de buurt een regionale milieu-werkgroep op te richten. Voor meer informatie kun je contact opnemen met Wim van der Kooy, tel. nr. 05700-29525.

Themadag autovrije-binnenstad Amsterdam

Zaterdag 21 maart wordt in Akhnaton in Amsterdam een themadag georganiseerd in reactie op het referendum over de autovrije-binnenstad dat in Amsterdam gehouden zal worden.

Deze dag staat geheel in het teken van de autovrije-binnenstad en is georganiseerd door de JD (afdeling Amsterdam) i.s.m. de JS, JOVD, het CDJA en ANJV.

Er zal een stellingenspel worden gespeeld, er zijn verschillende workshops en er zal een forum gehouden worden. In dit forum zullen in ieder geval Rik ten Have, Wouter v.d. Kolk en iemand van de autovrije-binnenstad plaatsnemen.

Iedereen die geïnteresseerd is in deze ontwikkeling in Amsterdam, in het milieu of in het verschijnsel autovrije-binnenstad, moet 21 maart vanaf 11 uur in Akhnaton langs komen. Het zal zeker een boeiende en gezellige dag worden.

(voor info: Tanja Brok 020-6146153 of Hinke Post 020-6790566)

JD-DJD seminars

In 1992 staan er twee activiteiten met de Deutsche Jung Demokraten op het - internationale - programma. Van 11 t/m 15 april vindt er in Berlijn een seminar plaats met als onderwerp 'Drugsbeleid'. Aan dit seminar zijn geen participatiekosten verbonden; reiskosten komen wel voor eigen rekening.

Van 26 juni t/m 1 juli vindt er in Arnhem een JD-DJD seminar plaats met als onderwerp 'Sociale Dienstplicht'. De kosten voor dit seminar bedragen f 100,-. Heb je interesse en wil je je aanmelden voor één van beide seminars, neem dan even contact op met Heleen Bakker (053-355424).

Internationaal Forum

Het tweede Internationaal Forum vindt plaats op zaterdag 18 april in Café Eik & Linde te Amsterdam. Aanvang 11.00 uur. Voor informatie over het programma: Carolien Buddingh' (071-144939) of Heleen Bakker (053-355424).

Werkgroep vrijzinnig-democratie Vrij, vrijzinnig en veelzijdig

Heb je nog wat vrije tijd die je vrijzinnig wilt besteden aan veelzijdige discussies? Dan is de werkgroep vrijzinnig-democratie misschien wat voor je. Het is een herstartende werkgroep. Dus als je je nu opgeeft voorkom je voor eens en voor altijd de opmerking: "Daar hebben we het al over gehad". Mijn idee is de confrontatie aan te gaan met andere werkgroepen over standpunten die zij innemen. "Hoe vrijzinnig is één Europa?" en "Wat is de rol van democratisering bij allochtonenbeleid?". Op deze manier bereik je hopelijk veelzijdige discussies zonder oppervlakkig te worden. Wie zich nu opgeeft wordt (tegen een kleine vergoeding) een geheel verzorgd startweekend aangeboden. Bel dus snel 053-339027 en vraag naar Henk Gossink (tenzij je hem al aan de telefoon hebt natuurlijk).

BON

- Ik word lid van de Jonge Democraten voor f 15,- per jaar
- Ik word gratis proeflid van de Jonge Democraten voor de duur van één jaar*

voornaam:

achternaam:

adres:

postcode:

woonplaats:

telefoon:

geboortedatum:

handtekening:

*aankruisen wat van toepassing is

9.3

VRIJZINNIG DEMOCRATISCH

MAGAZINE VAN DE JONGE DEMOCRATEN

DEMO

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

VERSCHIJNT 6X PER JAAR
MEI 1992

Congresverslag
Paars regeerakkoord: gepurpel?
Carrière: de gemeenteraad
Leidse meiden op het gemeentehuis

Demo

Vrijzinnig-democratisch
magazine van de
Jonge Democraten
nummer 2, jaargang 9
verschijnt 6x per jaar
(ISSN 0925-4390)

Redactie

Hoofdred.: Saskia Daru
Fotograaf: Pieter Wezeman
Eindred.: Marjolein Moonen en
Christiaan Bonebakker
Lay-out: Colette Phlippeau
Red.: Yill Georges
Maud Sarvaas
Mark Alfarez

Deadline 9.4:

15 juni

red. adres:

Landelijk Secretariaat
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag

Aanlevering kopij

Demo heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het Huishoudelijk Reglement van de JD. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn voorzien van naam en telefoonnummer, alsmede uitgetikt of op flop aangeleverd (bij voorkeur Macintosh of WP 4.2). De redactie behoudt het recht artikelen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Auteurs ontvangen hierover bericht. Bijdragen die na de deadline binnenkomen, kunnen hoogstens in de volgende Demo worden geplaatst. Voor vooraf aangekondigde bijdragen wordt ruimte gereserveerd in de betreffende editie.

Advertenties: contact opnemen met de penningmeester van de JD. (p/a Landelijk Secretariaat)

Abonnementen

Een abonnement bedraagt f 20,- per jaar. Gaarne schriftelijk aan te vragen bij het landelijk secretariaat, ook losse nummers zijn hier schriftelijk en telefonisch te bestellen voor f2,50 per stuk excl. portokosten. Leden ontvangen Demo gratis. Leden en abonnees worden verzocht adreswijzigingen door te geven aan het Landelijk Secretariaat van de Jonge Democraten. Zonder toestemming van de hoofdredacteur mag niets uit deze uitgave worden overgenomen.

Druk: Coene BV, Den Haag

Kwaad

door Saskia Daru

Ik maak me wel eens kwaad. Dan maken 'ze' er een potje van, dan wordt er weer veel te veel geld besteed aan onzinnigheden. Of dan is het vijf mei en heb ik het gevoel dat alleen de koningin nog ontbreekt om het een tweede koninginnedag te laten zijn.

Op vier mei waren we even stil. Van vier mei weten we nog wel wat we ermee bedoelen; een eerbetoon aan de gevallen en een waarschuwing, dat er de meest afschuwelijke dingen kunnen gebeuren. Velen dachten aan de dood, aan de eindigheid van het leven.

Maar wat is vijf mei nog? Wie weet nog waarom we feest vieren? We staan wat mij betreft voor de keuze of we koninginnedag afschaffen of vijf mei. Twee 'nationale feestdagen' in krap een week is overdreven. Wat is belangrijker, vrijheid of de koningin?

Als jij je ook wel eens kwaad maakt, schrijf dan een artikel. Niet dat het helpt tegen de kwaadheid, maar het levert misschien weer eens een nieuw gespreksonderwerp op.

Over sommige artikelen in deze Demo valt het nodige te discussiëren.

Zo zijn Yill Georges en Adrie v.d. Luijt het al niet eens over het Paars Regeerakkoord en wil Gaston Siegelaer de democratie zoals wij die kennen vervangen door een 'casinodemocratie'. Iran schijnt de burgeroorlog in Nagorno-Karabakh wel best te vinden volgens Xander Zwagerman en Rikco Pardoen stelt voor om een heleboel Amsterdammers in zee te lozen.

En jij?

Inhoud

Kwaad	2
"De combinatie milieu en politiek kwadrateert de ellende"	3
Droom of daad? Het Paars Regeerakkoord	5
Gepurpel	6
Nagorno-Karabakh: Iran vindt het prima	8
Verrassende uitkomst Eurocampagne	8
Carrière, Barrières	9
WVC bemoeilijkt AIDS-voorlichting	9
Private Eye kraakt alles	10
D'EMOTIES	11
Rikco's Corner	12
Svensk Ungdom bezoekt JD	13
PRAVDA excursie	13
Versnippering en geweld: nationalisme	14
Het prijskaartje van de macht: de casinodemocratie	15
Wat kunnen we tegen racisme doen?	16
Wegwijs Lokaal: het spel met de knikkers.	17
Op zoek naar het Europe Parlement	19
Adressen, agenda, politiek café	19
UP TO JDATE	20

JD Congres over duurzame ontwikkeling

"De combinatie milieu en politiek kwadrateert de ellende"

door Christiaan Bonebakker
foto's Alexander Osten

"Naar mijn idee was het niks, is het niks en kon het ook niks worden." In deze kernachtige bewoordingen kondigde JD-lid Henk Gossink uit Enschede aan tegen de JD-resolutie 'Duurzame ontwikkeling' te zullen stemmen. Een ruime meerderheid van het congres was het met hem eens en de resolutie werd verworpen. Pech voor de werkgroep Sociale Economie, de opsteller van de resolutie.

De verdedigers van de resolutie: 'Blij dat er tenminste nog over gesproken is.'

De 170 andere deelnemers aan het negentiende JD-congres (officieel: Algemene Ledenvergadering), dat op 25 en 26 april plaatsvond in de jeugdherberg van het Utrechtse dorpje Elst, konden zich wél gelukkig prijzen: zij zijn aanwezig geweest op een zeer geslaagd congres. Goede discussies, interessante toespraken, amusement, humor en erg veel gezelligheid; alle succesfactoren waren aanwezig. Zo ook de vlijmscherpe pen van DEMO, tot grote schrik van Jean Penders.

Corrupte Grieken

Jean Penders is fractievoorzitter van het CDA in het Europees Parlement en sprak het congres toe over- hoe kan het anders- Europa. Tot groot enthousiasme van de congresgangers deed hij uitspraken waar zijn partijgenoten zich voor zouden schamen. "Ik kijk wel uit waar ik dit soort dingen zeg, natuurlijk. Maar in een gezelschap ge-

interesseerden ga ik niet zeggen dat alles mooi en aardig is." Zijn impliciete veronderstelling dat JD'ers niets onthouden of opschrijven, bleek echter onjuist. Een hele avond moet Penders bezig zijn geweest om publicatie van een aan alle dagbladen verzonden persbericht over zijn toespraak te verhinderen.

Vanwaar die drukte? Hier volgt een bloemlezing uit Penders' toespraak: "Griekenland is helaas een totaal corrupt land en doet het daarom economisch veel slechter dan Portugal en Ierland." "Er is een fout gemaakt door de Grieken veel te snel lid te laten worden." "Er zijn te veel landen waar twee plus twee geen vier is. Dat is niet zo erg, die landen mogen best in de EG blijven, maar we moeten ze natuurlijk nog wel een beetje opvoeden." "Er zijn veel te veel ambtenaren. Je kunt zo met de helft minder." "Het is een publiek geheim dat een deel van de zeven-

tien Europese commissarissen voor een heel behoorlijk salaris met grote overtuiging niets zitten te doen."

Na afloop somde Penders op waar hij allemaal niet over heeft gesproken. Wellicht een aanleiding om hem nog eens uit te nodigen, als hij durft.

Duurzame ontwikkeling

De kern van het congres werd gevormd door de behandeling van de genoemde resolutie 'Duurzame ontwikkeling: solidariteit en schuld'. Net als de lengte van de resolutie (307 regels) was het aantal amendementen groot: de discussie in de regio's en afdelingen had niet minder dan 92 wijzigingsvoorstellen opgeleverd. Het beloofde een lange sessie te worden, maar dat pakte anders uit.

Het had zelfs weinig gescheeld, of de resolutie was helemaal niet ter sprake gekomen. Een motie van de regio Zeeland, die voorstelde de resolutie niet te behandelen omdat zij te moeilijk zou zijn en omdat de discussietijd vooraf te kort was geweest, werd verworpen. Maar al te veel tijd wensden de aanwezige JD'ers niet aan de resolutie te besteden: de eerste 223 regels werden al vlug geschrapt, waarmee ruim de helft van de amendementen kwam te vervallen.

Tijdens een goede discussie over het resterende gedeelte van de resolutie, die heel toepasselijk ook maar een deel van haar titel mocht behouden, konf de werkgroep Sociale Economie het congres echter niet overtuigen van de voorgestelde politieke lijn. Een zeer ruime meerderheid van de congresgangers stemde uiteindelijk tegen. Toch is Arend- Henk Huzen, lid van de betreffende werkgroep, niet echt teleurgesteld: "We wisten dat het een complex onderwerp is. Ik ben blij dat er tenminste over is gesproken."

Onmacht van ideologieën

Een complex onderwerp, dat was ook de mening van Hans Righthart, hoogleraar Politieke Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Utrecht en schrijver van het boek 'Het einde van Nederland'. In zijn toespraak ging Righthart uitgebreid in op het onvermogen van de politieke ideologieën om een antwoord te vinden op de milieuproblematiek. Conclusie: "Een combinatie van milieu en politiek kwadrateert de ellende."

Zowel het liberalisme als het socialisme komen voort uit de Verlichting, een tijd waarin men veronderstelde dat de samenleving 'maakbaar' was. Righthart meent dat we op milieugebied daarom weinig van deze stromingen hoeven te verwachten. Wat dat betreft komt het CDA met zijn theorie van het rentmeesterschap dichterbij: de mens moet de schepping van God beheren. "Het begrip 'schuld' dat in jullie resolutie voorkomt, gaat

er in Christen-Democratische hoek goed in", aldus de hoogleraar, "maar in de praktijk zie je er maar weinig van terug."

Dit wil echter niet zeggen dat D66 de problemen wèl kan oplossen. Volgens Righthart ("Ik wil u niet pesten") is D66 als progressief liberale partij net als het liberalisme en het socialisme een onderdeel van het probleem. D66 is weliswaar de partij met het grootste innovatievermogen, maar een programma gebaseerd op pragmatisme zal volgens Righthart niet veel mensen kunnen mobiliseren.

Meer politiek

Maar er was meer dan duurzame ontwikkeling. Zo heeft de JD zich in een aantal politieke moties onder meer uit gesproken voor de legalisering van soft-drugs, voor de terugdringing van het vliegverkeer, voor een harde VN-aanpak van Servië, voor fiscalisering van de ouderbijdrage in de studiefinanciering en tegen de door het kabinet voorgestelde identificatieplicht. Omdat de controle door de politie veelal plaatsvindt op basis van huidskleur, zal deze identificatieplicht leiden tot meer discriminatie, zo redeneerden de indieners (de regio Noord-Brabant) en vervolgens ook een congresmeerderheid.

De meest curieuze politieke motie was afkomstig uit Twente en heeft betrekking op de in februari in Hengelo neergestorte F16-straaljager. In de motie wordt geconstateerd dat de Hengelose buurt Hasseler Es vorig jaar heeft geprotesteerd tegen de oefeningen met F16's en dat de luchtmacht daar op heeft gereageerd door een F16 van grote hoogte in de buurt te laten neerstorten, echter zonder dat het projectiel doel heeft geraakt. De regio Twente vindt deze reactie overtrokken en stelt dat er hoognodig inspraakprocedures moeten worden vastgesteld. De indieners spreken bij monde van woordvoerder Henk Gossink hun zorg uit over de geringe precisie waarmee het projectiel in de buurt is geplaatst en zijn achteraf verheugd dat de Koninklijke Luchtmacht geen deel heeft genomen aan de Golfoorlog. Na de opmerking van Rick Rudzik uit Maastricht dat er dan ook inspraak moet komen bij aardbevingen, schaarde het congres zich in meerderheid achter de Twentse motie.

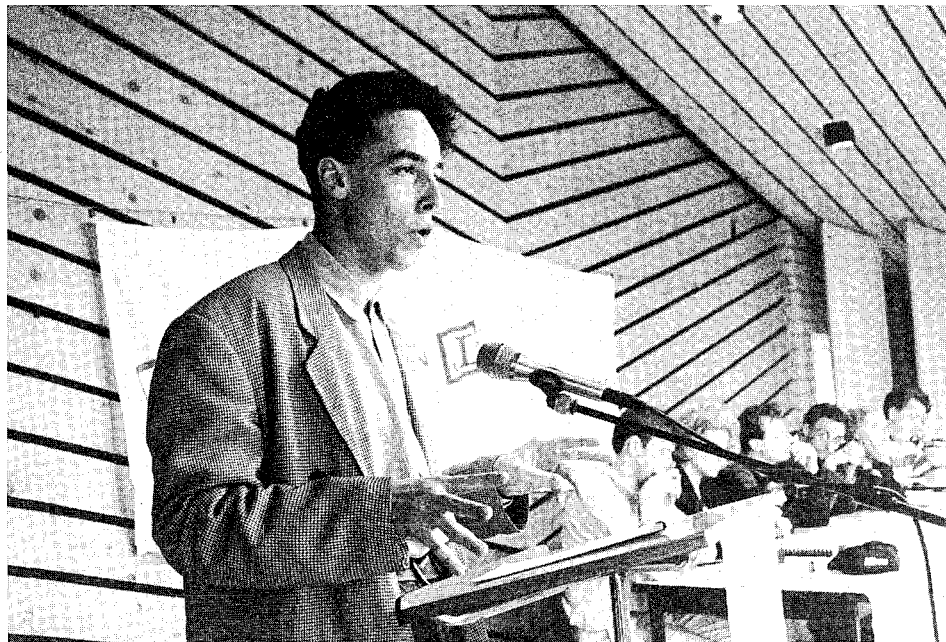
Nieuwe gezichten

Het Landelijk Bestuur heeft weer enkele wijzigingen ondergaan. Suzanne Bakker en Raymond van Doorn ("Read my lips: No New Huisstijl") zijn gekozen tot respectievelijk Internationaal Secretaris en Secretaris Ledenwerving & Materialen. Een nieuwe penningmeester had zich niet aangemeld, maar Paul Bijleveld en Petter van Raalte zijn

ter plekke bereid gevonden om het penningmeesterschap gezamenlijk ad interim te vervullen.

Van drie landelijk-bestuurders namen we afscheid. JD-voorzitter Mark van Barschot bedankte Paul Leenards, aan wie de groei van de JD in niet geringe mate te danken is, en 'financieel wonder' Ron Hendriks voor hun inzet. Bij monde van JD-buitenlanddeskundige Elwin Lammers nam het congres verder afscheid van vertrekkend Internationaal Secretaris Heleen Bakker. Tien minuten had Elwin nodig om duidelijk te maken hoeveel Heleen heeft gedaan. Haar reactie: "Ik heb ook leuke momenten gehad."

*Raymond van Doorn, de nieuwe SLWM:
'Read my lips, no new huisstijl'*

In tegenstelling tot het vorige congres kreeg Mark van Barschot deze keer ruim de gelegenheid om zijn toespraak te houden. Hij sprak onder meer over de weigering van het Vaticaan om mee te werken aan geboortebepaling, over de bezuinigingen op jongerenuitkeringen en over het Paars Regeerakkoord (meer hierover elders in deze DEMO). Is Mark blij dat hij nu wèl zijn zegje kon doen? "Ontzettend blij. Het is prettiger een hele toespraak te kunnen geven voor een volle zaal, dan in vijf minuten een samenvatting te geven voor een paar mensen die op de bus wachten."

Het navelstaren

Congressen zijn er niet alleen voor de politiek, maar ook voor interne aangelegenheden. Zo werden de jaarrekening en het jaarverslag vastgesteld, werd het Huishoudelijk Reglement van enkele wijzigingen voor-

zien en werd het startschot gegeven voor het jaarthema 'de Euroburger'. Om het thema te illustreren kropen vier landelijk-bestuurders in de huid van verschillende Europeanen. In vloeiend Frans, Spaans, Duits en Engels lieten respectievelijk Raymond van Doorn, Suzanne Bakker, Jos van der Wijst en Ruud van den Brink ons kennismaken met flink wat nationalistische taal. Helaas was vooral het Duits van Jos perfect te verstaan. Veel enthousiasme bestaat nog steeds voor het navelstaardersmiddel bij uitstek: de Organisatorische Motie (Organimo). De regio Noord-Brabant maakte van dit middel gebruik om weer eens over de huisstijl te beginnen. Aanleiding: de ondertitel staat in het nieuwe JD-logo *boven* de hoofdtitel, terwijl een ondertitel ergens *onder* hoort te staan. Dat moet dus anders, volgens de indieners. Het congres kon zich er niet druk om maken.

Dat was wel het geval bij de organimo van de werkgroep Gezondheidszorg, die stelt dat de maaltijdvoorziening op JD-congressen in beginsel vegetarisch moet zijn. Wie toch vlees wil eten, zal dat in het vervolg bij de aanmelding moeten opgeven. Na een hevige maar vrolijke discussie (Rick Rudzik: "Het zal me worst wezen") besloot een krappe meerderheid met de organimo in te stemmen. Blijkbaar is de vega-schnitzel, die iedereen de voorgaande avond bij wijze van experiment voorgeschoteld had gekregen, bij de meesten toch in goede aarde gevallen. Ik zet de volgende keer op mijn aanmeldingsbon in ieder geval een kruisje voor een eerlijk stukje varken, koe of kip.

Goede sfeer

Mijn mening blijkt trouwens op meer punten niet representatief. Zo hebben de meeste JD'ers zich uitstekend vermaakt met het ca-

baret en de JD-band op de zaterdagavond. En toegegeven, de cabaretgroep had een aantal leuke vondsten: "Hé microsoftie, zal ik jou eens een harde return voor je backspace geven!?" Mark van Barschot achteraf: "De aankleding van het congres was perfect. We hadden een leuk cabaret en een goede band. Dat zet meteen de sfeer." Op deze sfeer kon de verdere avond en nacht uitstekend worden voortgebouwd. Dit is niet de plaats om daar gedetailleerd op in te gaan, maar de fysieke en geestelijke gesteldheid van veel JD'ers op de zondagochtend spraken boekdelen.

De goede sfeer was echter ook te danken aan de prima organisatie. De congresleiding was met congresvoorzitters Roel van der Poort, Ellen Kleverlaan en Jorgen van Nistelrooij in goede handen. Er was voldoende tijd om alle onderwerpen te behandelen en iedereen aan het woord te laten, al moest Pieter Moens, Secretaris Organisatie van het Landelijk Bestuur en eindverantwoordelijke voor de organisatie, achteraf wel toegeven dat dat voor een belangrijk deel te danken was aan het grote aantal amendementen op de resolutie dat wegviel. Pieter: "Het was een spontaan congres. Dat is prettig organiseren en leuk voor de bezoekers."

Het resultaat

Wat levert een congres nou voor concrete resultaten op, vragen de pragmatici zich nu af. We praten veel, we beslissen veel, we vermaken ons, maar wat heeft de wereld er aan? Het antwoord luidt deze keer: ga maar op straat kijken. In één van de workshops konden belangstellenden onder leiding van enkele leden van Loesje zelf posters bedenken en produceren. Eén hiervan is hieronder afgedrukt. Wie nu nog durft te beweren dat een JD-congres geen zin heeft, let niet goed op. Het staat immers zwart op wit.

JONGE DEMOCRATEN CONGRES

IN HET
KUSSENGEVECHT
WERD BESLIST WAT
BIJ GEEN
STEMMING LUKTE

Loesje

POSTBUS 1048
6801 BA ARNHEM

Paars Regeerackoord

Droom of daad?

*Maar... doodslaan deed hij niet,
want tussen droom en daad
staan wetten in de weg en praktische bezwaren
en ook weemoedigheid, die niemand kan verklaren
en die des avonds komt, wanneer men slapen gaat...*

(Willem Elschot: 't Huwelijk)

door Yill Georges

Donderdagmiddag 12 maart j.l.: het tiende Diligentiedebat van de Tweede Kamer. Aanwezig waren de fractieleiders van de oppositiepartijen D66, Groen Links en de VVD. Volgens de NRC was de sfeer in het café waar het debat gehouden werd, amicaal. Toch werd stilaan duidelijk dat de heer Bolkestein, vrij openlijk, de voorkeur gaf aan het CDA als eventuele toekomstige regeringspartner. Mevrouw Beckers was overigens duidelijk méér gecharmeerd van 'Paars'. Zij sloot deelname van Groen Links aan een coalitie van VVD, D66 en PvdA niet uit.

Ruim twee weken later, het is zondagavond 29 maart, laat Bolkestein in het programma 'De Vierde Kamer' nogmaals blijken tegen een fusie met D66 (!) te zijn omdat deze partij volgens hem, pertinent, de kant van de PvdA gekozen heeft, onder andere met betrekking tot het plan Simons en de wet op de Basisvorming.

Maar waar de volwassenen nog debatteren, hebben de kinderen al vrede (zij het met elkaar!) gesticht. Op 24 maart werd het Paars Regeerackoord van de politieke jongerenorganisaties JD, JOVD en JS aan de fractievoorzitters van de PvdA, D66 en VVD overhandigd. 'Paars' staat overigens voor het samengaan van 'rood' en 'blauw', de kleuren van de twee uitersten binnen de coalitie (JS-JOVD). Het regeerackoord is opgesteld om de vorming van een coalitie tussen PvdA, VVD en D66 dichterbij te brengen.

Interessante punten die mijns inziens in het Paars Regeerackoord genoemd worden, zijn de oprichting van een Milieu-universiteit en van een Milieuraad. In de Milieu-universiteit zullen wetenschappers op diverse vakgebieden samen gaan werken om tot integratie en verdieping van kennis van het milieu te komen. De Milieuraad is een orgaan dat analoog is aan de Veiligheidsraad, en zal op internationaal niveau invloed kunnen gaan uitoefenen. Ook D66's 'stokpaardjes' zijn (gelukkig) in het accoord terug te vinden, onder andere districtenstelsel, volksinitiatief en gekozen informateur zijn daarvan de kernwoorden.

De VVD verkeert momenteel in de luxepositie dat zij vrijwel zeker is dat ze mag regeren na de komende verkiezingen ('94?). D66 maakt het zich moeilijk door nu al het CDA als coalitiepartner uit te sluiten. Waarom eigenlijk een Paars Regeerackoord? Uitsluiting van het CDA betekent mijns inziens meer dan een machtspolitiek spel. Wanneer een partij te lang aan de macht is, wordt het gevaar voor politieke verstarring groot. Doordat het CDA steeds probleemloos van partner kan wisselen, maakt deze partij het politieke debat monddood. Het CDA heeft al lang genoeg haar confessionele stempel op de maatschappij gedrukt. Dit alles maakt het noodzakelijk om naar alternatieven te zoeken in de vorm van een coalitie zonder het CDA. Of zoals in het Paars Regeerackoord staat: "Wij streven naar een regeringsbeleid dat géén betuttelende Christelijke denkbeelden opdringt, maar dat het zelfbeschikkingsrecht van mensen over hun eigen leven erkent..."

Punten die in het accoord dwars tegen het confessionalisme van het CDA in gaan, zijn dan ook "liberalisering van abortus", "gezin niet langer hoeksteen van de samenleving" en "de Zondagswet dient te worden afgeschaft" etc...

Ik hoop dat dit accoord aanzet zal zijn voor nieuwe politieke verhoudingen. Geen droom... maar daad!

LB Tournee
met
PAARS
regeerackoord

Het Landelijk Bestuur zou graag het pas gepresenteerde Paars Regeerackoord komen toelichten in regio's en afdelingen
info op het Landelijk Secretariaat (070-3858109)

Kritiek op het Paars Regeerackoord Gepurpel

door Adrie van der Luijck

Het Paars Regeerackoord brengt kleur in een troosteloze zondag. Is het niet de omslag van het boekje, dan wel het groen en geel van je ergernis. Hoeveel Jonge Democraten zouden het stuk eigenlijk gelezen hebben? Het bewuste werkje (27 pagina's leesplezier) werd na een moeizaam jaar onlangs door de JD samen met de JOVD en JS gepresenteerd als aanzet voor een coalitie zonder het CDA.

Zo'n onchristelijke samenzwering van PvdA, D66 en VVD zou moeten leiden tot verlossing van een betuttelende dogmatiek. Het fröbelwerk van de liberale, sociaal- en normaal-democratische jeugd werd, tot hun opluchting, enorm positief ontvangen door de media. Jan Joost Linder (De Volkskrant) riep de grote partijen zelfs op de 'LSD-jongeren' zo snel mogelijk in hun kader op te nemen, om op die manier een frisse wind door de verstarde clubs te laten waaien. Als initiatief en als signaal voor de 'grote-mensenpolitiek' is het Paars Regeerackoord natuurlijk ontzettend waardevol. Na het boekje '2016' vormt het voor wat betreft de JD het tweede bewijs in korte tijd dat er serieus wordt nagedacht in de politieke jongerenorganisatie. Inderdaad iets waar de grote partijen helaas nog een voorbeeld aan kunnen nemen.

Slordigheden

Misschien wel juist omdat het zo'n prachtig initiatief is, erger ik me des te meer aan de (schijnbare?) slordigheden in het uiteindelijke document. Neem bijvoorbeeld de zinsnede: "Iedereen dient door middel van somatische (= niet overerfbare) gen-therapie de mogelijkheid te hebben veranderingen te laten aanbrengen in zijn/haar erfelijk materiaal." Afgezien van het feit dat 'somatisch' lichamenlijk betekent en niet niet-overerfbaar (hoort die '=' er soms niet tussen?), is het volgens mij op z'n zachtst gezegd paradoxaal niet-erfelijke veranderingen aan te brengen in iemands erfelijk materiaal. Kan iemand me uitleggen wat die therapie dan nog voor zin heeft? Ik geef toe dat ik technisch niet op de hoogte ben.

Ook op andere plaatsen is me niet duidelijk wat er bedoeld wordt. "De Tweede Kamer is het enige democratisch gekozen orgaan op landelijk niveau," meldt het hoofdstuk over staatkundige vernieuwingen. Hoezo het enige? Wordt de Eerste Kamer dan afge-

schaft? Of is de indirecte verkiezing door de Provinciale Staten ondemocratisch? Blijkbaar niet, want de auteurs pleiten vervolgens voor verkiezing van Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koningin (wordt het niet eens tijd om die anders te gaan noemen?) door diezelfde Provinciale Staten. Ook de burgemeester en wethouders zouden getraptd gekozen moeten worden, in dit geval door de gemeenteraad. Hoezo dus 'het enig democratisch gekozen orgaan'? Loop je trouwens niet een goede kans dat straks alleen de allergrootste partijen de Commissarissen gaan leveren? Dan

kies ik persoonlijk voor een redelijke afspiegeling van de politieke verhoudingen, zoals die in het accoord ook bepleit wordt voor topambtenaren.

Districtenstelsel

Het grootst mogelijke gelul vind ik, en het spijt me oprecht dat als D66-lid en Jonge Democraat te moeten-zeggen, het stukje over invoering van een gematigd districtenstelsel. Heb ik iets gemist of hebben de kiezers niet sinds jaar en dag de mogelijkheid om op een persoon te stemmen? Je stemt nooit op een partij als geheel. Ook al maken de meeste kiezers in praktijk gewoon het bovenste hokje rood, iedere kandidaat heeft een eigen hokje of knopje voor zijn/haar naam. Het

voorstel om de kiezer twee stemmen te geven, één voor een partij en één voor een persoon, slaat daarom volgens mij helemaal nergens op. Een districtenstelsel, dat overigens door de meeste politieke partijen wordt gehanteerd bij het opstellen van de kandidatenlijst, verhoogt de betrokkenheid van 'de' burger bij 'zijn' volksvertegenwoordiger beslist niet; als dat zo zou zijn, dan zou de belangstelling voor de gemeenteraadsverkiezingen overweldigend zijn. Daar staat de kiezer immers bij wijze van spreken elke ochtend bij dezelfde bakker als degene op wie hij/zij stemt. Niets is echter minder waar. Een politieke partij kan mensen nog zo laag op de lijst zetten, het is uiteindelijk de kiezer die bepaalt of iemand al dan niet een zetel krijgt. Gekozen worden op voorkeursstemmen gaat weliswaar moeizaam, maar het is zeker niet onmogelijk (zoals Theo Joekes bewees). Over geweldloze burgerlijke ongehoorzaamheid zal 'minder lastig gedaan worden' en wel 'om de invloed van de burgers op de overheid verder te vergroten'. Wel komen er duidelijke normen waaraan moet worden voldaan; sorry hoor, maar: een wet waarin wordt voorgeschreven hoe je de wet mag overtreden?

Ieder ministerie moet een politiek-ambtelijke top krijgen die representatief is voor de politieke krachtsverhoudingen in Nederland. Daarnaast moeten deze politieke ambtenaren regelmatig wisselen van departement om verkokering te voorkomen en de wisselende verhoudingen door te laten werken in de vierde macht. Een bijzonder slecht idee, zo op het eerste gezicht. Niet alleen legitimeer je er tegenwerking door ambtenaren van een andere politieke kleur dan de bewindslieden mee, je verlegt de 'macht' ook alleen maar naar de ambtelijke subtop. Want topambtenaren zullen door de regelmatige verandering van departement net zo afhankelijk worden van de informatie die hen uit de ambtelijke wirwar al dan niet wordt voorgelegd, als dat met politici het geval is. Over terugdringing van het aantal ambtenaren zwijgt het Paars Accoord trouwens angstvallig; plannen als de individualisering van het sociaal stelsel wijzen op een voortwoekerende groei van het overheidsapparaat.

Handjeklap

Het lijkt erop dat de betrokken jongerenorganisaties handjeklap gespeeld hebben over de verdeling van de diverse hoofdstukken van het Paars Regeerackoord. Zo draagt het sociaal-economisch beleidsvoorstel een duidelijke blauwe was en is de

tekst over cultuur en media in rode inkt geschreven, getuige de felle bewoordingen waarmee het publiek bestel kost wat kost wordt verdedigd. Wij zullen dan de staatkundige vernieuwing wel hebben gekregen, want zoals gezegd zit er in dat hoofdstuk zoveel scheef, dat ik direct aan onze huisstijl moest denken. Wordt er trouwens nog iets gedaan aan de enorme (financiële) bevoorrechtiging van opera en klassieke muziek ten opzichte van andere kunstuitingen? Of wordt dat bedoeld met stimulering van de consumptie van kunst? Gaat het straks bij het verdelen van de centen weer meer om bezoekersaantallen?

Emancipatie

Emancipatie tenslotte wordt gedefinieerd als 'een proces dat ertoe moet leiden dat ieder mens als gelijkwaardig individu erkend (individualisering) en gewaardeerd wordt, zodanig dat hij/zij tot maximale ontplooiing kan komen'. Emancipatie als individualisering. Al is het een (vrijzinnig-)democratisch stokpaardje, zelf weet ik niet of individualisering nu echt hetgeen is waar het hele emancipatieproces om draait. Die maximale zelfontplooiing is toch ook iets innerlijks, bijvoorbeeld bij iemand die gehinderd wordt door zijn gereformeerde achtergrond.

Maar goed, in de rest van het hoofdstuk Emancipatie worden wel zaken aangeroerd waar we onze kostbare tijd beter aan hadden kunnen besteden dan aan definities. Het aanbieden van een opvangprogramma om kennis van de Nederlandse taal en regelgeving te verwerven aan mensen uit etnische minderheidsgroepen, is een duidelijke keuze. De drie jongerenorganisaties kiezen ervoor zo'n cursus Nederlands niet verplicht te stellen. Dat is iets om bij stil te staan, net zoals bij positieve discriminatie bij sollicitaties. De auteurs hebben ervoor gekozen bij gelijke geschiktheid van kandidaten de voorkeur te laten uitgaan naar de persoon uit een bevolkingsgroep die op de arbeidsmarkt in een achterstand verkeert. Het gaat dus om gelijke geschiktheid en om een achterstand op de arbeidsmarkt.

De gemeente Leiden bijvoorbeeld voert een personeelsbeleid waarbij vrouwen en leden van etnische minderheden bij voldoende geschiktheid worden aangenomen, terwijl brieven van mannen geheel buiten beschouwing worden gelaten. Dat is dus 'echte' discriminatie. Leiden kijkt, net als het Paars Regeerakkoord blijkbaar, evenmin naar de personele bezetting op de afdeling waar de vacature bestaat; zo bestaat de 'softe' directie Welzijn momenteel voor 90% uit vrouwen en hebben bij de 'serieuze' directies Financiën en Ruimtelijke Ordening mannen nog ruimschoots de overhand. 'Paars' verbiedt discriminatie van homoseksuelen bij het

aanstellen van docenten, maar rept met geen woord over de Wet Gelijke Behandeling. Wilden de Jonge Socialisten 'hun' minister soms niet voor het hoofd stoten?

Huwelijk

De (extra) voordelen verbonden aan het burgerlijk huwelijk dienen als zijnde 'verwerpelijk' te worden afgeschaft. Vervolgens schrijft men: "Tevens is het burgerlijk huwelijk nu niet mogelijk voor andere dan man-vrouwrelaties, hetgeen vanuit een emancipatoir oogpunt niet wenselijk is." Wat blijft er over van het huwelijk als je de discriminatie van het burgerlijk huwelijk ten opzichte van andere samenlevingsvormen afschaft? Is het de taak van de overheid de sentimentele meerwaarde van een traditioneel familiefeest te garanderen? Tenslotte mag de overheid, volgens het regeerakkoord, ook 'geen moreel oordeel vellen over de status van het huwelijk'. Is het burgerlijk huwelijk idealiter niet meer dan een samenlevingscontract en hoort het dus bij de notaris te worden gesloten? Als je emancipatie definieert als een proces van individualisering, kun je dan 'vanuit een emancipatoir oogpunt' ervoor pleiten dat lesbo's, homo's, communes, polygamisten en noem maar op zo snel mogelijk ook een burgerlijk huwelijk moeten kunnen sluiten? Is, kortom, het huwelijk verenigbaar met het streven naar individualisering of moet het hele instituut op de helling?

Minderjarigen, gedefinieerd als mensen die jonger zijn dan achttien jaar, zouden dezelfde rechten en verantwoordelijkheden moeten krijgen als andere bevolkingsgroepen. Over welke bevolkingsgroepen hebben we het dan? En geldt dat voor alle minderjarigen, peuters en kleuters en noem maar op? Toch zeker geen stemrecht, al dan niet passief? Onder concrete rechten noemt het Paars Regeerakkoord onder meer de vrije keuze van relatie en relatievorm. Betekent dit dat de zgn. 'Age of consent', de leeftijd waarop men op dit moment vrij (sexuele) relaties met een volwassene mag aangaan, wordt afgeschaft? En houdt dat een legalisering van pedofilie in, waar dit nu ook bij instemming van de minderjarige verboden is?

Niet slecht

Het huidige Paars Regeerakkoord is (zeker als initiatief) niet slecht, maar het had hier en daar naar mijn mening duidelijker kunnen zijn. Oud-JD-voorzitter Roel van der Poort sprak vroeger altijd goedbedoeld en toch foutief over een 'Purpelen Coalitie'. Dat 'gepurpel' lijkt me ook van toepassing op het Regeerakkoord, goedbedoeld en (soms) toch niet helemaal correct. Laten we hopen dat de coalitie er gauw komt, om duidelijkheid te verschaffen.

De pers over Paars

De bladen raakten niet uitgeschreven over het Paars Regeerakkoord. De DEMO-redactie maakte een kleine selectie

Jan-Joost Lindner in de Volkskrant:

"Het paarse jongerenakkoord is prikkelender dan bijna alle politieke geschriften."

Eiko Smid en Arjen Bonestroo in Interruptie (CDJA-blad):

"... een monsterverbond..."

NRC Handelsblad:

"De 'Paarse Coalitie' is vooral helder in haar verschillen met het CDA, maar onduidelijk naarmate de onderlinge verschillen tussen 'rood' en 'blauw' in het vizier komen."

Trouw:

"Het regeerakkoord van JS, JOVD en JD is doortrokken van de individualiseringsgedachte."

Pierre Huyskens in het Algemeen Dagblad:

"Het zal serieus moeten worden geëvalueerd, ook al verstouten zij (de politieke jongerenorganisaties, red.) zich de grondwettelijk vastgelegde vrijheid van onderwijs aan te vechten."

ANP:

"Het is in het Paarse Regeerakkoord gedaan met het door het CDA gekoesterde gezin als hoeksteen van de samenleving."

Vonhoff (VVD) in de Volkskrant:

"Alleen jongerenorganisaties kunnen het zich veroorloven om nu al plannen te maken."

Nagorno-Karabakh: Iran vindt het prima

door Xander Zwagerman/werkgroep Midden-Oosten

Het leek zo mooi: de val van het communisme, onafhankelijke republieken en wereldvrede. De eerste twee fasen hebben we gehad, maar de derde lijkt een illusie. De onafhankelijkheid van oude republieken van de USSR lijkt zelfs conflicten in de hand te werken, denk maar aan de burgeroorlog in Georgië, de twist om de Zwarte-Zeevloot tussen Oekraïne en Rusland en natuurlijk het conflict om Nagorno-Karabakh tussen Azerbeidzjan en Armenië.

Nagorno-Karabakh is een streek in Azerbeidzjan waar voornamelijk Armeniërs wonen. Armenië wil daarom dat deze streek bij hen wordt gevoegd. Na enkele daden van agressie over en weer brak er een gewapend conflict uit. Dit is niet het gevolg van individuele Armeense en Azerbeidzjaanse acties. Armeniërs, maar ook gematigde Azeri's en de Turkse regering wijzen een beschuldigende vinger naar Iran. Sinds in Iran de ayatollah Khomeini aan de macht kwam, leeft Iran geïsoleerd. Andere moslimlanden vreesden een overslaan van het fundamentalisme en ook het Westen zag

in deze extreme moslims een gevaar; vandaar dat Irak in 1980 Iran ongestraft aan kon vallen. Na de val van het communisme zag Iran een nieuwe afzetmarkt voor de Islamitische Revolutie: de moslimstaten van het oude Sowjet-imperium. Het sloeg niet aan. Na 70 jaar dictatuur van het proletariaat wilden de nieuwe republieken geen dictatuur van de Koran.

Maar de regering van Iran gaf het niet zo snel op, per slot van rekening had het Perzische Rijk, voorloper van Iran, ooit het hele gebied omvat. Iran gebruikte het conflict om Nagorno-Karabakh om haar invloed uit te breiden. Geheime documenten hebben uitgewezen dat Iran Azeri's in oude PLO-kampen in Libanon trainde voor terreuracties.

Na de Golfoorlog en de kwestie van de Libische terrorist ligt hier misschien weer een mogelijkheid voor de Verenigde Staten om internationaal politieagentje te spelen. Ironisch genoeg kunnen de VS Azerbeidzjan alleen maar meer in de handen van Iran drijven. In de VS is namelijk een sterke Armeense lobby. De christelijke Armeniërs zijn vaak door hun Islamitische burens ver-

volgd en een groot deel van het Armeense volk woont daarom niet in Armenië, maar in Rusland, Israël en de VS.

Een land dat al lang, achter de schermen geholpen door de E.G. en de VS, streefde naar een vreedzame oplossing voor het conflict is Turkije. Niet uit morele overwegingen (vraag dat maar aan de Koerden), maar om de eigen invloed uit te breiden. Zoals de Iraanse regering de grenzen van het oude Perzische Rijk voor ogen had, zo dachten de Turken aan het oude Ottomaanse Rijk. Een groot deel van de moslims in de nieuwe republieken is etnisch verwant aan de Turken, zo ook de Azeri's.

Na het uitbreken van de oorlog tussen Armenië en Azerbeidzjan hebben moslimfundamentalisten hun invloed in Azerbeidzjan sterk uitgebreid. Zij willen geen vreedzame oplossing van het conflict. Armenië, dat in het verleden is bezet door zowel Ottomanen als Perzen, hoopt op een Amerikaans ingrijpen, maar heeft verklaard bereid te zijn te praten met de Azeri's. Zo'n gesprek blijft moeilijk omdat Iran alle Azerbeidzjaanse pogingen om te onderhandelen blokkeert.

Verrassende uitkomst Eurocampagne Meeste jongeren gaan stemmen bij Europese verkiezingen

door Paul Leenards

Op de Internationale Politieke Stromingendag, georganiseerd door de JD, is de uitslag van een enquête rond Europa aangeboden aan Jan-Willem Bertens, D66-fractievoorzitter in het Europees Parlement. Deze enquête is gehouden door de Jonge Democraten tijdens hun Eurocampagne. In een periode van twee weken, van 21 maart tot 4 april, zijn meer dan 800 jongeren ondervraagd. 602 enquêtes van jongeren tussen de 18 en 24 jaar zijn uitgewerkt. Geenquëteerd is er van Groningen tot Vlissingen en van Maastricht tot Leeuwarden op Univeriteiten, HBO's en MBO's, schoolpleinen, winkelcentra, busstations en gewoon op straat.

Verrassende uitkomst van deze enquête is de grote groep jongeren die toezegt bij Europese verkiezingen te gaan stemmen (79,6%). In het algemeen staat de Nederlandse jeugd positief tegenover Europa, 57,6% is voor een Europese Gemeenschap

en 29,3% is voor een verdergaand Verenigd Europa. Hun kennis van de Europese Gemeenschap is stukken minder, 11,1 % van hen weet hoeveel zetels Nederland in het Europees Parlement (het zijn er 25) heeft 21,8% kan alle lidstaten van de EG noemen. De democratische controle op het Europese beleid is volgens 63,4% totaal aanwezig. Maar liefst 94,3% zegt dat er geen Europese cultuur bestaat.

Voorzichtig concluderend kan je stellen dat er onder jongeren wel interesse bestaat voor Europa. Ze weten er weinig vanaf en ze hebben het gevoel dat ze er weinig invloed op kunnen uitoefenen. Ze voelen zich geen Europeaan of Euroburger, maar Europese samenwerking zien zij wel zitten.

De campagne zelf was redelijk succesvol, ondanks de korte voorbereidingstijd. Zo'n 30 JD-leden hebben aan de campagne meegewerkt, jongeren ondervraagd en campagnekranten uitgedeeld. Er was belangstelling van IKON-Kenmerk en de

TROS. Op radio 1 heeft Jan-Willem Bertens gereageerd op de uitslag en in TROS Kamerbreed-Extra (het programma van de JD, JOVD, JS en het CDJA op radio 5, elke woensdag om 17.40) heeft de JD-campagne centraal gestaan.

De uitkomst van de enquête zal gebruikt worden bij de verdere voorbereidingen van het jaarthema 'Euroburger'. Als scholings- en vormingsorganisatie zal de JD nog het nodige moeten doen aan het Eurobewustzijn van jongeren.

Tot slot nog even de resultaten van het verkiezingsonderzoek: D66 zal onder jongeren 28,5% van de stemmen halen, dat zijn zo'n 43 kamerzetels. Het CDA haalt er dan 21 (14,1%), de PVDA 10 (6,5%), de VVD 17 (11,3%) en Groen Links 13 (8,7%). 28,4% van de ondervraagden weten nog niet waar ze op gaan stemmen.

De weg naar de gemeenteraad

Carrière, Barrières

door Maud d. M. Sarvaas

Voor hen die er in stilte van dromen zich op 't gladde ijs der politiek te bewegen en daar niet vanaf te brengen zijn

De politiek, of je nu de smalle of de brede weg bewandelt, is een oneindig landschap waarin hinderlagen, valkuilen, klemmen, strikken, doolhoven, wakken en mijnevelden voorkomen. Is het niet steeds weer een wonder dat menselijke wezens zich daarmee inlaten? Je moet op je hoede zijn. Wees zeker van de keuze, opdat niet elke stap die je zet op het ingeslagen pad er een van Sisyphus zal zijn.

Tot zover de theorie. Nu volgt het praktisch stappenplan voor een politieke loopbaan, waarbij deze keer de te vervullen functies op lokaal niveau aan de orde zullen komen. Allereerst moet je lid zijn van een politieke partij, bijvoorbeeld D66. Het lidmaatschap kost f 40,- of meer per jaar en minvermogens kunnen volstaan met f 25,-.

Vervolgens bezoek je zoveel mogelijk afdelings- en regiobijeenkomsten, vergaderingen, D66-congressen enzovoort. Kortom: je zorgt dat je vele D66'ers en D66-visies leert kennen. Bij de tweede of derde keer dat je je laat zien in de afdeling of de regio, word je misschien al geronseld voor een commissie of een werkgroep, tenminste als je blijk geeft van enthousiasme. Voor vele 'slapende leden' is dit de reden dat ze nooit komen. Maar jij neemt alles dankbaar aan. Je genuanceerde mening, die je intussen hebt kunnen ontwikkelen, laat je goed horen. Op een gegeven moment stel je je verkiesbaar voor het afdelings- of regiobestuur. Inmiddels ben je een bekend en geliefd gezicht dus dat zal wel lukken. Maar ook als je niet wordt gekozen, is er altijd genoeg te doen binnen een afdeling.

Naamsbekendheid

Zo doende bouw je een soort D66-Curriculum Vitae op. Het kost veel tijd, maar het is de beste manier om je doel te verwezenlijken. Bovendien leer je dingen die je later hard nodig zult hebben, om te functioneren als lid van de gemeenteraad.

Je idee ooit nog eens gemeenteraadslid te willen worden, laat je al in een vroeg stadium doorschemeren. Minstens een jaar voor de gemeenteraadsverkiezingen begin je met de voorbereidingen voor de kandidaatstelling. Je zorgt voor naamsbekendheid bij de 'slapende leden' door af en toe wat zinnigs te schrijven in het afdelingsblad en je zet je activiteiten binnen de afdeling voort. Het zou ook geen gek idee zijn je beschikbaar te stellen voor de programmacommissie.

Dan komt het moment waarop de interne kandidaatstelling wordt geopend. Een ieder die op het moment van de verkiezingen

minimaal een jaar lid is, kan een formulier aanvragen. Op dit formulier wordt naar je persoonlijke gegevens en je functies binnen D66 en de maatschappij gevraagd. Ook wil men weten of je een verkiesbare plaats ambieert en of je misschien zelfs lijsttrekker wilt worden. Overal 'ja' invullen kan goede gevolgen hebben voor de hoogte van je plaats op de lijst.

Voorkeurslijstje

De formulieren worden gecontroleerd door de verkiezingscommissie van de afdeling (waar jij overigens niet in mag zitten, omdat je meedoet). Deze commissie geeft een overzicht uit van de kandidaten en hun gegevens. Alle afdelingsleden krijgen een stembiljet, waarop ze hun voorkeurslijstje kunnen maken.

Aan de hand van de teruggezonden stembiljetten maakt de verkiezingscommissie de lijst. Degene die bovenaan terechtkomt is niet automatisch lijsttrekker; hiervoor wordt een aparte verkiezing gehouden op de afdelingsvergadering.

Wanneer de lijst gereed is, moet deze eerst nog goedgekeurd worden door het Hoofdbestuur van D66. Als dit niet gebeurt, mag de lijst niet onder de naam D66 ingediend worden. Dat zal echter weinig voorkomen. Alle lijsten moeten op dezelfde dag worden ingediend bij de gemeente. Een vereiste daarvoor is dat de lijst is ondertekend door een wettelijk voorgeschreven aantal stemgerechtigden uit die gemeente.

Nu is het zaak je voor 100% in te zetten voor de verkiezingscampagne; zeker als je op een verkiesbare plaats bent beland. Dit zal een uitputtende tijd worden van folderen, plakken, overplakken, in de regen achter een kraampje staan, spreekbeurten in benauwde zaaltjes en nog wat van die ongerieflijke dingen. Maar dit alles is pas het begin. Het valt nog maar te bezien hoe het verder gaat na de verkiezingen. Daarover de volgende keer meer.

WVC bemoeilijkt aidsvoorlichting scholen

door Adrie van der Luijt

In de vorige Demo kon je lezen dat jaarlijks 40.000 jongeren een geslachtsziekte oplopen, en dat zelfs één op de zes jongeren een seksueel overdraagbare aandoening (SOA) oploopt voor z'n vijftiengste. Ook Aids is een ziekte die door seksuele contacten kan worden overgedragen. Zo lang er geen medicijn voor Aids gevonden is - en als dat zou gebeuren duurt het nog jaren voor zoiets in de handel komt - kunnen we alleen via goede voorlichting voorkomen dat jongeren besmet raken.

Je zou denken dat de overheid het belang van voorlichting inziet. Immers voorkomen is beter dan genezen, of in ieder geval goedkoper. Het tegendeel is echter waar. Toen Aids nog volop 'in the picture' was, kwamen de Postbus 51-folders met bakken uit de hemel en kon je de TV niet aanzetten zonder met bloemetjes en bijtjes geconfronteerd te worden. Het voortgezet onderwijs in Nederland nam gretig de lespakketten over Aids en seksueel overdraagbare ziektes af (SOA-lespakketten). Nu de ellende zich hardnekkig en geruisloos voortzet, verdwijnt de belangstelling. Slechts 22% van de leerlingen kan nog kennismaken van het lespakket.

In haar ondoorgroondelijke wijsheid heeft de minister van WVC tot overmaat van ramp onlangs besloten dat de lespakketten niet langer gratis verstrekt worden. Het lullige bedrag van vijftig cent per leerling en drie piek per docent blijkt voor vele door bezuinigingen geteisterde scholen net iets te veel. Wat een kortzichtig beleid, als je met een geringe investering niet alleen veel leed kunt besparen, maar ook immense behandelkosten in de toekomst kunt voorkomen.

Als je het SOA-lespakket wilt bestellen of gewoon meer informatie wilt ontvangen dan kun je terecht bij SOA-stichting, Postbus 19061, 3501 DB Utrecht, tel. 030-313920

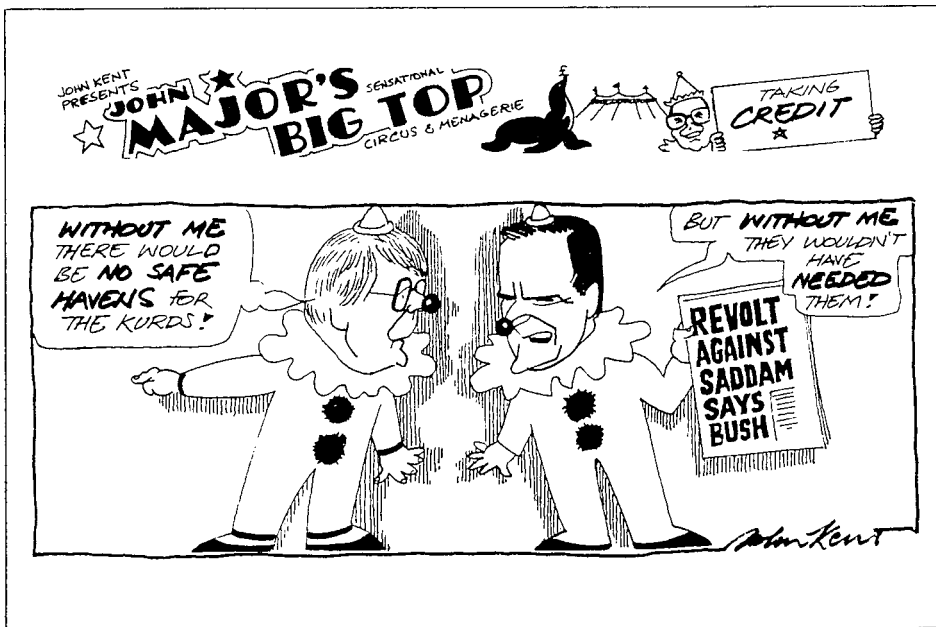
Voor gratis behandeling van geslachtsziekten kun je trouwens niet alleen bij de GG&GD in Amsterdam terecht (Groenburgwal), maar ook bij de gratis (en anonieme) poli's in andere grote steden.

En o ja, als Hedy preventie van geslachtsziekten meent te kunnen schrappen, weet je tenminste bij wie je moet zijn als je een driuper krijgt.

Private Eye kraakt alles

door Maud d.M. Sarvaes

London Underground. Natte regenjassen zitten dicht tegen elkaar aan. Ellebogen veroveren stukjes armleuning. Geen woord wordt gesproken in de beslagen metrowagon. Menigeen leest stuurs de reclames en waarschuwingen (BOMBS, BE ALERT) boven de hoofden aan de overkant. Anderen hebben hun eigen krant opengeslagen. "Please give up this seat when an elderly or handicapped person needs it", staat op het raam boven de zitplaats die het langst leeg is gebleven. Een jongeman neemt plaats, er zijn geen gehandicapten. Uit zijn Sainsbury's (supermarkt)tasje haalt hij een grijzig blaadje. De krantjes aan de overkant zakken omlaag. Hier en daar gaat een wenkbrauw omhoog. En ja hoor, de eerste glimlach breekt door en ook worden de eerste woorden gezegd. "Is that the new one?" vraagt iemand. "Yeah," antwoordt de jongeman en slaat het blaadje open. De anderen knikken hem bemoedigend toe.

Politiek in Engeland is een grote puinhoop. De burgers weten niet meer voor welke partij ze moeten kiezen. Ze stemmen liever ergens tegen want de partijen deugen eigenlijk geen van alle: de Conservatieven (Tories) hebben dat al sinds het begin van het Thatcher-decennium laten zien; Labour is geheel afhankelijk van de missers van de Tories en is nu slechts bedreven in het afkraken van het huidige bewind en het (via de vakbonden) uitlokken van stakingen. Dan is er nog een partijje, met goede bedoelingen voor zover ik weet, maar weinig gerespecteerd: de Social Liberal Democrats. De SLD zal het Verenigd Koninkrijk er wel weer bovenop helpen en vertelt wat er allemaal veranderd moet worden. Intussen weet de Britse burger dat het toch niets wordt; de SLD zal geen positie tussen de Grote Twee kunnen verwerven. SLD? Weggegooide stem. Daarom brengt het merendeel van de kiezers zijn stem uit TEGEN Conservatives of Labour, door op Labour respectievelijk Conservatives te stemmen.

Voor veel mensen in Engeland is politiek iets verwerpelijks en een bron van ellende. Vooral nu, tijdens de Recession. Toch brengt de politiek bij zo'n 750.000 mensen, vooral

in omgeving Londen, ook vreugd' in het leven. Dit zijn de lezers van voornoemd grijzig blaadje: Private Eye.

De Private Eye kraakt alles en iedereen af. In 1961 werd het tijdschrift opgericht, bedoeld als 'Upperclass Humor', maar nu lezen zelfs de scholieren het. 'The Eye' heeft een hele traditie van rechtzaken en schandalen achter de rug. De nieuwtjes uit politiek en koninklijk circuit lijken The Eye het eerst te bereiken.

Toch is het geen roddelblad, maar een hoogwaardig satirisch magazine. The Eye heeft aan alles lak. Het grootste deel van het blaadje bestaat uit artikelen van fantasievolle schrijvers, die van alles uit hun duim zuigen. Zo is er elk nummer "The Secret Diary of John Major, 47 3/4 yrs. old", een parodie op Adrian Mole. De arme Prime Minister wordt in zijn eigen dagboek afgeschilderd als een ongelooflijk naïef mannetje, nog onder de plak van Thatcher. En zich niet bewust van het feit dat hij door zichzelf en anderen steeds maar weer in zijn hemd wordt gezet. Zijn vrouw Norma haalt hij met zijn Chancellor (Norman Lamont) door elkaar en dus heeft hij het alsmar over 'my wife

Norman'. Het dagboek is geschreven in de stijl van Major's speeches, maar dan sterk overdreven. Major maakt allerlei dingen mee (die de schrijver gewoon uit de krant haalt) en interpreteert die volkomen verkeerd. Erger kan niemand afgekraakt worden. Verder staat het blad vol met brieven, cartoons, onwaarheden en meer. Een soort vervolgverhaal is 'Heir of Sorrows'. In een wollig taaltje met veel franje, dat 'koninklijk' moet overkomen, worden de belevissen van Charles en Diana verteld. Op de voorkant prijkt steeds een zwart-wit foto van een actueel onderwerp, met een tekstje erbij. Toen George Bush het aan zijn hart had gehad, kwam er een foto van hem met een pijnlijke grijns en het tekstballonnetje: "Read my Blips" (zijn verkiezings slogan was 'Read my lips, no more taxes'.) Een ander nummer had wat van de discussie over de kwaliteit van de opleiding van John Major meegepakt. Daar staat een foto van het slachtoffer op dat trots zegt: "I've got six O-levels, including one in maths." De bekendste 'slijmerd' van Engeland, Norman Lamont, erachter met het tekstwolkje: "Six of the best".

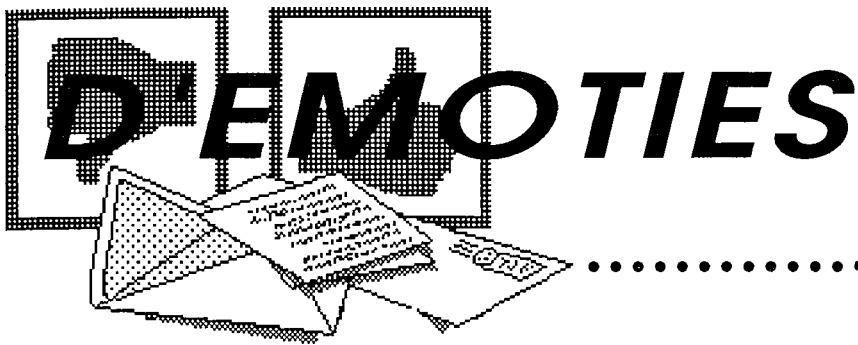
Private Eye kan en mag alles. Niemand durft ertegen te procederen, uit angst verder afge maakt en uitgelachen te worden. De grofste dingen worden gesuggereerd over politici en het koningshuis. Toch is het de verfijndste humor die ik tot nog toe in Engeland ben tegengekomen.

Private Eye verschijnt om de twee weken en kost 75 p. Met een beetje geluk is hij ook bij W.H. Smith in Nederland te krijgen.

Tuesday night — very late (10.15)

What a successful day. My speech was acclaimed on all sides as a triumph because it was such a complete contrast to Mrs Thatcher. Whereas she was dominating forceful and in complete command of the conference, I represented a very welcome change. The delegates showed their appreciation of the new style by avoiding the embarrassing and unnecessary scenes of wild applause and enthusiasm that had so marred previous conferences.

DEMOTIES

Kwaad worden, lachen, huilen, stort je hart uit, maar hou het onder de 200 woorden. De redactie behoudt het recht stukken in te korten of in het geheel niet te plaatsen.

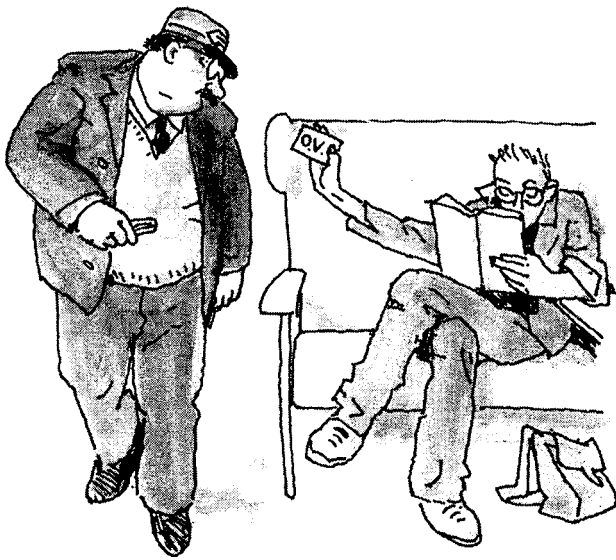
Marktkronkels

Het aloude marktmechanisme ontpopt zich als het wondermiddel van de jaren '90. Zelfs het milieu wordt via ecotaxen en emissierechten aan de wetten van de vrije-markteconomie onderworpen. En misschien is dat zo gek nog niet. Het bedrijf van de jaren '90 (de Nederlandse Spoorwegen, wie anders?) kan natuurlijk niet achterblijven: treinkaartjes in de spits, als de vraag het grootst is, worden duurder. En omdat het bijna de hele dag spits is, worden alle kaartjes duurder, zo kronkelt de NS onder het mom van marktgericht denken. Het markt-

mechanisme betekent echter ook dat de klant voor een goed produkt meer wil betalen dan voor een slecht produkt. En als de plannen van de NS doorgaan, moet de klant voor staanplaats om acht uur 's morgens meer betalen dan voor een ligplaats aan het begin van de middag. Dat is niet zo marktgericht en (volgens het ideaal van de jaren '90) dus onverstandig. De echte oplossing voor het vervoersprobleem ligt daarom in een vergroting van het aanbod. En snel alstublieft.

C. B.

Hoeho? ... reiskosten...

Een meerderheid van 43%

Het fijne aan West-Europa is, dat we zo democratisch zijn. Wie iets meer dan 50% van de bevolking achter zich weet te krijgen, heeft het binnen de grenzen van de grondwet voor het zeggen. Een land dat dit principe niet huldigt, mag geen lid worden van de Europese Gemeenschap. (Veel landen die wèl democratisch zijn trouwens ook niet.) Groot-Brittannië noemt zich de oudste democratie ter wereld. Zes weken geleden haalden Labour en de Liberaal-Democraten in dit ideale land tezamen 52 procent van de

stemmen: een schitterende overwinning op de Conservatieven van John Major, die op 43 procent bleven steken. John Major blijft prime minister. Het is dus niet zo vreemd dat de Britse conservatieve minderheid de Europese eenwording saboteert: een sterk Europa zou wel eens tot een democratisch Groot-Brittannië kunnen leiden. En dan is het gedaan met de oudste democratie ter wereld.

C.B.

Kritisch

"Er zijn geen schriftelijke vragen aan het Landelijk Bestuur binnengekomen, zijn er ook geen mondelinge vragen?" Voor het eerst op het congres van de Jonge Democraten is het stil. Geen vragen, dus.

Twee maal per jaar heeft 'de vereniging' de kans vragen te stellen aan de Landelijk-Bestuursleden. Wat wil het dan zeggen als er geen vragen zijn? Hebben we zo'n fantastische interne communicatie, dat deze kans onnodig is?

Dat lijkt me sterk. Het is een uiting van passiviteit. De JD loopt wel, reutelend en pruttelend. Betrokken zijn bij meer dan je afdeling of regio lijkt niet nodig. En dus wordt het LB alleen in de afdeling onderling bekritiseerd. Hoe stimulerend.

S. D.

Internationaal opvallen in '92

Hiep hiep hoera, het wordt weer spectaculair jongens (m/v)! Spanje wordt deze zomer het wereldland bij uitstek; de wereldtentoonstelling EXPO'92 is begonnen, Madrid mag zo Kult-ureel zijn als ze wil en Barcelona wordt het sportmekka van alle Olympiërs uit het hele heelal. Ja mensen, 1992 is het internationaalste jaar tot nog toe, vol feesten en manifestaties overal in de wereld. En geld is er toch genoeg. O ja, Zweden voetballend en Eurovisie Songfestivallend, Scandinavië promoot zich en komt bij de EG! Iedereen Euroburger!

Niet te vergeten Amerika, het bestaat nu wel 500 jaar voor Spanje en dus voor de wereld, grootse kolonisationfeesten met dansende indianen. Ondertussen geeft Brazilië miljoenen uit voor de UNCED-conferentie om Rio milieuvriendelijk te maken en laat alvast de zwervers ervoor uitroeien.

Alles wordt zo internationaal, laten we Nederland maar opheffen in het kader van de open grenzen.

Buenos dias!

Pim van Galen

DEMOTIES

RIKCO'S CORNER

Zeevervuiling

In de bus van Zandvoort naar Haarlem stappen twee jongens in. Ik schat ze 'n jaar of zestien. Aan hun kleding, spijkerbroeken met van die vreselijke wijde pijpen met zo'n scheur onderin, foute Nikes, die je aan klompen van maat 47 doen denken, vermoed ik dat ze uit Amsterdam komen, hetgeen al spoedig wordt bevestigd door het spreken van het Bargoense taaltje dat alleen onze hoofdstedelingen uit hun strot kunnen krijgen. Hun gesprek is eigenlijk geen gesprek, maar meer een voortdurend woorden-gevecht om wie er het 'strakst' is. Naar Amsterdamse normen zijn dit goede vrienden. De één steekt een sigaret op. Dat mag niet in de bus, maar ja, daar heeft hij schijt aan. De ander wil ook een sigaret. "Krijg jij nou effe de klere," antwoordt de één, "je moet maar voor je eigen spullen zorgen." Want het was misschien wel zijn beste vriend, niettemin gaat het hem te ver om zo iemand een sigaret te geven.

Bij de flessenautomaat in de Albert Heijn staat een lange rij. Na een minuutje of tien, ik ben bijna aan de beurt, komt er een vrouw met twee volle tassen met bierflesjes en ze gaat voor me staan. Ik zeg: "Mevrouw, wilt u achter in de rij aansluiten?" "Krijg de tyfus, vuile AIDS-lijer," antwoordt ze met een volume dat de hele Albert Heijn het kan horen, "ik sta hier al een half uur, dat heb jij zeker geleerd van je ouwe moer die achter het raam zit." Ik laat het er maar bij, want om nou met deze schreeuwende vrouw vechtend door de Albert Heijn te gaan rollen, daar is ook weinig eer aan te behalen en 't schiet dan ook niet op met die flessen.

Ik woon nu vier jaar in Amsterdam en wil er niet meer weg. Fantastische stad, maar ja, die mensen die er wonen... Zou het een soort virus zijn, dat ooit is ingeslopen in de geesten van vooral hen die hier geboren en getogen zijn? Of zouden mensen zo worden als ze met teveel bij elkaar op een te kleine ruimte zitten, waardoor ze alleen nog maar specialist zijn in het overleven? Hoe geweldig Amsterdam ook is, zeshonderdduizend van de zeventhonderdduizend inwoners kan ik missen als kiespijn. Er is iets dat echte Amsterdammers zeggen, dat waar is: de beschaving houdt op bij de gemeentegrens van Amsterdam. Zij zit alleen aan de andere kant. Het is natuurlijk wel te verhelpen. We zouden alle asociale Amsterdammers zeshonderdduizend van de zeventhonderdduizend dus- in de bus naar Zandvoort kunnen zetten en aldaar in de zee kunnen kieperen. Als gift aan de zee, in plaats van die broden.

Taxi's

Toen papa klein was, was het chic om met de taxi te reizen. Een vriendelijke meneer hield de deur voor je open, laadde je bagage in, en bracht je op onberispelijke wijze naar de plaats van bestemming. Anno 1992 herkent men de taxi aan de altijd draaiende dieselmotor en het stuk vuil dat zich rokend achter het stuur zit te vervelen. Als je je koffers achterin hebt gekieperd en bent ingestapt nog voordat de taxi wegscheurt, word je via een omweg door dertig rode stoplichten naar de plaats van bestemming gelanceerd. Als service wordt de fooi alvast bij de peperdure rekening opgeteld. Ook als je met je eigen autootje Rotterdam door een blokade niet binnen kunt, heb je waarschijn-

lijk met (voor een deel Amsterdamse) taxi's te maken. Ze demonstreren omdat ze zo hard worden aangepakt. Voordeel van deze actie was trouwens, dat het in Amsterdam op straat ineens een stuk veiliger was.

De oplossing van dit alles: laat de tarieven vrij, schaf het vergunningensysteem af, en laat passagiers op het station zelf een taxi uitzoeken. Alleen de taxibedrijven met de beste prijskwaliteitverhouding overleven. Dan hoef ik, als ik in de tram zit, tenminste geen medelijden meer te hebben met die arme taxipassagiers.

C.B.

Discussie om de discussie

Discussies rond belangrijke politieke onderwerpen horen goed gevoerd te worden in de vereniging. De afronding van deze discussies vindt plaats op het congres met het aannemen of afwijzen van een standpunt.

Rond de resolutie Duurzame Ontwikkeling ontstond op het congres veel commotie. Een aantal leden was van mening dat de resolutie nauwelijks was besproken in de vereniging en dat de tekst te lang en te ingewikkeld was. Volgens hen kon de resolutie niet behandeld worden.

Belangrijkste tegenargument was dat er in elk geval op het congres over de resolutie gediscussieerd moest worden. Een argument dat tegen het doel van een congres, serieuze standpuntinname door de vereniging, ingaat. Discussie over belangrijke onderwerpen als entertainment, wordt dat de nieuwe trend?

Paul Leenards

Finse jongeren tegen legalisering soft-drugs

Svensk Ungdom bezoekt JD

Op 20 en 21 april jl. bracht Svensk Ungdom een bezoek aan de JD. Dit bezoek vond plaats in het kader van hun eerste buitenlandexcursie naar Nederland en België. Svensk Ungdom is de jongerenorganisatie van de "Swedish Peoples Party" in Finland. Deze politieke partij komt op voor de Zweedse minderheid in Finland. Bij de laatste verkiezingen in maart 1991 behaalde zij ongeveer 5% van de stemmen. De Swedish Peoples party maakt momenteel deel uit van de centrum-rechtse regering in Finland. De eerste vrouwelijke minister van Defensie in Finland, Elisabeth Rehn, is ook van deze partij afkomstig.

Svensk Ungdom zelf is in 1943 opgericht en heeft 6.000 leden. Zij is net als de JD lid van IFLRY. SU is een sociaal-liberale politieke jongerenorganisatie die zich onder anderen bezighoudt met onderwerpen als minderheden, milieu, sociaal beleid en kernenergie.

Het programma begon op tweede Paasdag met een korte introductie van beide organisaties. Hierna vertelden Mark van Barschoot en Heleen Bakker een en ander over het Nederlandse drugsbeleid. SU is net als vrijwel alle andere politieke jongerenorganisaties in Scandinavië sterk tegenstander van het legaliseren van soft drugs. Helemaal was er maar weinig tijd over om te discussiëren, aangezien de Finnen later dan

gepland in Amsterdam waren gearriveerd. Bij de Chinees werd de discussie voortgezet, waarna het Amsterdamse nachtleven werd verkend.

De volgende ochtend vertrokken we al vroeg naar Den Haag om het Internationale Hof van Justitie te bezoeken. Ondanks de blokkades van stakende taxi-chauffeurs werd het vredespaleis op tijd bereikt. Allereerst kregen we een rondleiding door het gebouw. Hierna vertelde de heer Witteveen, secretaris van het Hof, hoe het Hof functioneert. Hij stond onder andere stil bij de Libische zaak en een recent conflict tussen Denemarken en Finland over een brug die Denemarken wil bouwen. Verder legde hij uit dat het Hof zich uitsluitend met juridische

zaken bezig houdt en geen politieke uitspraken mag doen. Het kan dus in principe weinig uitrichten als een bepaald land bepaalde uitspraken van het Hof niet naleeft. De discussie die hierover volgde was zo boeiend dat Finnen en JD'ers maar met moeite bij Witteveen weg te krijgen waren. Zodoende arriveerden we te laat op het D66-secretariaat waar Michel Groothuizen en Leo Keus al zaten te wachten.

Michel Groothuizen sprak over D66 en Europa. Hij hield onder andere een prikkelend betoog over de toetreding van Finland tot de EG.

Na een uur vol interessante discussies volgde een pauze. Hierna nam Leo Keus het over. Hij stond even stil bij D66 als partij, waarna de discussie al weer spoedig ging over Europa. Tegen half vier werd ook deze discussie beëindigd en trokken de negen Finnen en evenzovele JD'ers naar de Haagse binnenstad om iets te drinken. De dag werd besloten met een bezoek aan het Scheveningse strand. Hierna werd er afscheid genomen en reden de Finnen terug naar Amsterdam, waar zij een gesprek met de JOVD zouden hebben.

Uit de discussies op beide dagen blijkt dat de JD en SU met zeer veel politieke ideeën op dezelfde lijn zitten. Alleen over het drugsbeleid zullen we het wel nooit eens worden.....

ПРАВДА

Орган Центрального Комитета

Wil je op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen in Oost-Europa? Dan moet je je nu zo snel mogelijk opgeven voor de JD/VUJO studiereis naar Tjecho-Slowakije, Pravda genaamd. Van 10 tot 20 oktober zal een groep nederlanders en vlamingen kennismaken met de Burgerbeweging in Praag en de Democratic Youth of Slowakije in Bratislava.

Dit jaar wordt er een veel grotere betrokkenheid van de deelnemers geëist vergeleken met voorgaande jaren. Hiervoor zal iedereen zich in een werkgroep gaan bezighouden met de onderwerpen politiek, democratisering, milieu, Europa '92, of minderhedenpolitiek. Ter voorbereiding zal nog een dag in Nederland georganiseerd worden. Kortom, een serieuze boeiende studiereis.

Tijdens de reis is al voor het volgende gezorgd:

- vervoer per bus, accommodatie en de meeste maaltijden
- interessante politieke programma's met de JD, de VUJO, de Burgerbeweging en de Democratic Youth of Slowakije.
- discussies met politici
- bezoeken aan parlementen
- discussies met zowel nederlandse als slovaakse journalisten
- onvermijdelijke bezoeken aan bierlokalen en andere gelegenheden

De kosten voor de Pravda-reis bedragen 395 gulden, waarvan je 150 gulden voor 1 augustus moet aanbetalen als officiële aanmelding. Mocht je voor die tijd ontdekken dat je verhinderd bent, dan kan je de aanbetaling terugkrijgen.

Dit jaar kunnen er ongeveer 20 JD'ers mee (plus 15 VUJO'ers), dus geef je zo snel mogelijk op. Voor aanmeldingen en eventuele vragen kan je terecht bij André Putker (020-6937530) of Suzanne Bakker (071-127071).

De PRAVDA-commissie bestaat uit: Heleen Bakker, Arjan Bos, Gerrit Froon en André Putker.

Versnippering en geweld

Natuurlijk is nationalisme een politiek probleem

door Steven Pieters

Ondanks de zalvende woorden van Andy Anderson, in het artikel van Elwin Lammers en Carolien Buddingh' in de Demo van maart 1992, ben ik nog steeds niet overtuigd van het feit dat het een goede zaak is dat de Jonge Democraten (liberaal-) nationalistische politieke jongerenorganisaties steunen.

Wat zijn en blijven mijn grootste bezwaren tegen nationalisme? Heel simpel: wat is het politieke nut van nationalisme? Waar leidt politiek nationalisme in de praktijk toe? In het minst erge geval, zo meldt ook het bovengenoemde artikel, tot politiek-bestuurlijke versnippering. In het ergste geval tot gewapend verzet, terreur, onverdraagzaamheid, intolerantie en racisme.

Ik heb geen enkel bezwaar tegen cultureel nationalisme. Dit houdt in dat iedere groep of gemeenschap in vrijheid de eigen cultuur vorm kan geven, mag koesteren en kan uitdragen. Dat betekent dat die groep van de politiek-bestuurlijke machthebbers ook de maatschappelijke ruimte moet krijgen om met de eigen cultuur bezig te zijn. Maar een verdergaande vorm van nationalisme dan cultureel nationalisme, daar wil ik niet aan.

In de interpretatie van Andy Anderson van het zelfbeschikkingsrecht heeft ieder 'volk' recht op een eigen bestuur. Doorredenerend leidt dit volgens mij tot een enorme bestuurlijke versnippering, met eerder meer dan minder politieke problemen.

Wantrouwen

Wat is de reden voor groepen om zich te willen afscheiden? Veelal miskenning en wantrouwen en soms ook omdat een etnische minderheid door een meerderheid onderdrukt wordt. Maar de oorzaak van het wantrouwen en de miskenning kan ook op een andere manier aangepakt en weggenomen worden. Daarvoor hoeft niet per sé een heel nieuw staatsapparaat uit de grond gestampt te worden. Dat is eerder het uiterste dan het eerste middel. Een betere verdeling van de macht, ruimte voor de eigen taal en cultuur, vrijheid van onderwijs, zijn middelen die - zo mogelijk - hetzelfde doel kunnen bereiken.

Ik ben nadrukkelijk tegen bestuurlijke versnippering, maar ik ben absoluut vóór het geven van ruimte aan het beleven van de eigen culturele identiteit. Het nieuwe Europa kan alleen maar een bestuurlijke eenheid worden met behoud van de vele verschil-

lende Europese culturen. Dat betekent dat naast het centraliseren van politieke macht, er nadrukkelijk ook gedecentraliseerd zal moeten worden. Het nieuwe Europa zal het multi-culturele Europa van de regio's worden.

Trouwens, cultuur en culturele identiteit trekken zich veelal nauwelijks iets aan van toevallige bestuurlijke grenzen. De vitaliteit van een (regionale) cultuur wordt bepaald door de mensen zelf en niet door de bestuurlijke vormgeving. De cultuur wordt - al dan niet - gedragen door *mensen* en niet door het *bestuur*.

Friesland

Daarnaast kan er ook niet gesproken worden van één homogene culturele identiteit. In Nederland is het duidelijkste voorbeeld de Friese cultuur. Zelfs de Friese cultuur is niet homogeen, want ook binnen Friesland bestaan nog grote (streek-) verschillen. Iemand uit Weststellingwerf heeft een andere culturele identiteit dan iemand uit Noord-Oost Friesland ('de klei') of de Friese Waddenzee-eilanden. Voor de buitenstaander is er veelal sprake van maar één identiteit. Maar daarbij is diezelfde heterogene Fries tegelijkertijd ook nog Nederlander en Europeaan.

Kortom, het is niet mogelijk om iemand in één cultureel hokje te stoppen. Dit is trouwens typisch een politieke, centralistische manier van omgaan met mensen; om te proberen mensen in een hokje te stoppen waardoor een één-dimensionale 'ordering' ontstaat.

Mensen moeten zich zo veel mogelijk kunnen ontplooiën, volgens hun eigen wensen en behoeften. Daar gaat het om en dat is volgens mij ons centrale politieke doel. Dus moet er ook ruimte zijn om zich traditioneel-cultureel - conform de eigen streekcultuur - te kunnen uiten. Het politieke zelfbeschikkingsrecht van 'volkeren' zou ik willen omvormen tot een individueel zelfbeschikkingsrecht, om zichzelf volgens eigen inzicht te kunnen ontplooiën.

Nationalisme wordt enerzijds gevoed door wantrouwen en miskenning en anderzijds door trots. Trots op het eigene. De eigen prestaties in kunst, wetenschap, (oorlogs)geschiedenis en soms ook economie. Maar die trots kan alleen groeien wanneer die wordt afgezet tegen de prestaties van anderen. De ander wordt negatief afgeschilderd om daardoor de eigen prestaties en vaardigheden te kunnen ophemelen. En gaat er iets fout, komt de eigen glorie onvoldoende uit de verf, dan is die ander al snel de zondebok. Dit is een keerzijde van het nationalisme. Hier wordt in het reeds eerder genoemde artikel volledig aan voorbij gegaan, waarschijnlijk omdat noch Andy noch Elwin of Carolien zich hiermee verwant zullen voelen. Echter, dit is ook een aspect van nationalisme.

Kleine volken

Het vervelende is dat onder de vlag van het nationalisme vele stromingen schuil gaan. Zowel progressieve als uiters t conservatieve. Nationalisme van 'kleine volkeren' zoals Schotten, Slowenen, Kroaten, Letten, Esten en Litouwers spreekt ons emotioneel - als 'klein Nederlands volk' - misschien nog wel aan. Maar Frans, Duits of Engels nationalisme is ons al snel een gruwel. Gezien de historie van het nationalisme, en vooral de manier waarop het zich negatief kan ontwikkelen, acht ik een grote mate van terughoudendheid op zijn plaats. Wanneer de groeperingen waar de JD contacten mee onderhoudt vooral de nadruk leggen op culturele zelfbeschikking, in plaats van op politieke zelfbeschikking, dan heb ik geen enkel bezwaar tegen enige mate van contact. Maar de politieke afscheidingsbewegingen en de afgeleide jongerenorganisaties daarvan, staan -denk ik - ver van ons politieke gedachtegoed af.

Waarom richt de JD zich niet vooral op de politieke jongerenorganisaties van zogenaamde burger-democratische bewegingen? Waarom is men zo gepreoccupeerd met (liberaal-) nationalistische groeperingen? Waarom boeit het spelen met vuur toch altijd zo?

Nationalisme moet - volgens mij - met grote politieke terughoudendheid benaderd worden. Het moet enerzijds politiek niet onderdrukt worden, maar anderzijds ook niet politiek gestimuleerd worden. Dat is de politieke paradox van het nationalisme.

De auteur is oud-voorzitter van de Jonge Democraten

Het prijskaartje van de macht

Pleidooi voor een casinodemocratie

door Gaston C.M. Siegelaer

Het grote probleem van de hedendaagse parlementaire democratie is de ondoorzichtigheid van de politieke besluitvorming. Zeker, de parlementaire debatten in de Tweede Kamer zijn openbaar, maar zij vormen doorgaans niet meer dan een rituele schijnvertoning. Op het moment dat zij plaatsvinden is de eigenlijke besluitvorming namelijk al lang in kassen en kruiken. Het handjevat van het compromissen sluiten vindt niet alleen tijdens onderonsjes tussen kabinet en regeringsfracties in het torentje van de premier plaats; het geschiedt eveneens op al die plaatsen waar "de politiek" en "het maatschappelijk middenveld" elkaar in diverse overlegorganen tegenkomen. Welke belangengroep de beste politieke lobby weet op te zetten, wint dit in achterkamertjes gevoerde gevecht om de macht.

Terwijl het CDA doorgaans hoog opgeeft van dit continu geperlongeerde "maatschappelijk compromis", is het de niet-confessionele partijen PvdA, VVD en D66 een doorn in het oog. Bij tijd en wijle pleiten zij voor het primaat van de politiek. Hiermee bedoelen ze dat kabinet en parlement zichzelf niet moeten verstrikken in diverse overlegstructuren met het maatschappelijk middenveld, maar een zelfstandigere positie moeten innemen. Om het gechargeerd uit te drukken: in de formele overlegstructuur met het middenveld moet het mes gezet worden.

Echter, het probleem van de politieke pressiegroepen is daarmee niet opgelost. Bij afwezigheid van een formele overlegstructuur wordt de politieke koehandel tussen overheid, werkgevers- en werknemersorganisaties verschoven van het officiële circuit naar andere achterkamertjes. Het grootste bezwaar is evenwel dat het volstrekt onduidelijk blijft welk prijskaartje hangt aan deze koehandel in de achterkamertjes. Daarom presenteer ik op deze plaats een revolutionair idee, waarin een oplossing voor dit probleem wordt aangedragen.

Parallel

Er is een interessante parallel tussen het probleem van de onzichtbare kosten van politieke koehandel en de onzichtbare kosten van milieuvervuiling. Deze laatstgenoemde kosten kunnen zichtbaar gemaakt worden door een expliciete markt voor milieugebruik te creëren. Op die manier komt er een prijskaartje te hangen aan het gebruik van het milieu, waarbij de vrije prijsvorming tevens voor een efficiënte verdeling van milieu-investeringen en milieugebruiksrechten zorgt. Hetzelfde kan nu ook

op de politiek toegepast worden: door een expliciete markt voor politieke macht te creëren, krijgt elk politiek besluit zijn eigen prijskaartje.

Dit plan ter privatisering van de politiek kan als volgt gerealiseerd worden. Voor elke politieke partij die in het parlement vertegenwoordigd is, wordt een aantal aandelen uitgegeven en verdeeld onder de kies-

gerechtigde burgers. Elke kiesgerechtigde ontvangt een aandeel van elke partij. De aandelen zijn aan de beurs genoteerd en vrij verhandelbaar. Het bezit van een politiek aandeel geeft geen recht op dividend en ook geen stemrecht in de betreffende partij, maar dient een ander doel. Stel, er moet over een bepaalde kwestie een besluit genomen worden. Dan moeten alle politieke partijen hun standpunt in de kwestie naar voren brengen. Vervolgens kan men door aankoop en verkoop van politieke aandelen duidelijk

maken welke partij men steunt c.q. niet steunt in haar standpunt. Indien veel mensen een bepaalde partij steunen, is de vraag naar politieke aandelen van die partij hoog en komt een hoge koers van het aandeel tot stand.

Voorts kent de Tweede Kamer in dit plan ter privatisering van de politiek geen kamerleden met zelfstandig stemrecht maar "kiesmannen" (m/v), die worden toegewezen aan politieke partijen in overeenstemming met de koers van het politieke aandeel. Een partij waarvan het aandeel een twee keer zo hoge koers heeft als het aandeel van een andere partij krijgt dan twee keer zoveel kiesmannen toegewezen. Het standpunt dat door de meeste kiesmannen wordt verwoord, wordt aangenomen.

Omdat de kiesmannen gehouden zijn aan het vantevoren ingenomen standpunt van een partij, is er geen ondoorzichtige politieke beïnvloeding door pressiegroepen mogelijk. De enige manier waarop de beïnvloeding dan kan plaatsvinden is door middel van de handel in politieke aandelen. Politieke belangengroepen zullen het aandeel van hun keuze steunen tot de prijs die het volgens hen waard is. Het is nu wiskundig aantoonbaar dat dit systeem een efficiënte

besluitvorming tot stand brengt: het prijskaartje van de macht geeft weer wat de maatschappelijke baten van een bepaald voorstel zijn.

Heldere besluitvorming

Dit voorstel ter privatisering van de politiek heeft de volgende voordelen. De besluitvorming wordt volstrekt helder, want iedereen kan zien hoe de koersontwikkeling van de politieke aandelen verloopt. De afhandeling van de besluitvorming is vele malen sneller dan in het oude systeem, waarin partijen tot een compromis moeten komen. De beïnvloeding wordt gereguleerd door middel van een voor iedereen toegankelijk systeem, namelijk een politieke aandelenbeurs, zodat belangengroepen gedwongen zijn in het openbaar te handelen op basis van hun kosten/baten-analyse. Er zit bovendien nog een fors voordeel voor de burgers aan vast: zij ontvangen de opbrengst van de aan hen uitgereikte politieke aandelen bij verkoop en beslissen zelf hoe zij handelen, terwijl ze in het huidige systeem het nakijken hebben bij het politieke gekonkel in de achterkamertjes en geen cent zien van de over hun rug bereikte compromissen.

Het voorstel zal zeker weerstand oproepen. Belangengroepen die nu hun politieke lobbywerk goed voor elkaar hebben en de

juiste ingangen tot het politieke circuit weten te vinden, zullen geen afstand willen doen van hun bevoorrechte positie. Ook zullen er mensen zijn die menen dat hierdoor een egalitaire democratie vervangen wordt door een kapitalistisch besluitvormingsbestel dat de rijken bevoordeelt.

Welnu, deze mensen begaan een gelijksoortige vergissing als degenen die denken dat er zonder een formele beïnvloedingsstructuur ook geen materiële machtsstructuur is. In het huidige parlementaire bestel is weliswaar formeel gezien geen beïnvloeding naar rato van financiële macht, maar materieel gezien is hiervan wel degelijk sprake. De kapitaalcrachtigste belangengroepen zijn het beste in staat een effectieve lobby op te zetten, in te stand te houden en zo de politieke besluitvorming naar hun hand te zetten.

De Verenigde Staten zijn een zeer duidelijk voorbeeld van een in naam parlementaire democratie die door kapitaalcrachtige belangengroepen gestuurd wordt. Zo gezien is het voorstel ter privatisering van de politiek niet meer dan een formalisering van de materiële machtsstructuur.

Redelijk alternatief

Het hier uiteengezette systeem van de geprivatiseerde besluitvorming is het enige redelijk alternatief in een modern-kapitalistische maatschappij, indien we niet voor het Amerikaanse democratiemodel willen kiezen. En de evolutie van de Europese democratieën naar het Amerikaanse democratiemodel is slechts een kwestie van tijd, zoals ook de vestiging van het Walt Disney-imperium in Europa een kwestie van tijd gebleken is.

Een bijkomstige aardigheid van dit systeem is dat het mogelijk wordt te speculeren in politieke aandelen. Je zou deze geprivatiseerde democratie dus ook een casinodemocratie kunnen noemen. Gezien het feit dat kansspelen op de gemiddelde burger meer aantrekkingskracht uitoefenen dan de politieke schijnvoorstellingen in de Tweede Kamer, is de casinodemocratie het middel bij uitstek om de politiek dichterbij de burger te brengen. Kortom, leve de casinodemocratie!

De auteur is oud-penningmeester van het Landelijk Bestuur

Demonstreren, negeren, voorkomen

Wat kunnen we tegen racisme doen?

door Saskia Daru

White-Powertekens op het monument waar een anti-racismeherdenking zal plaatsvinden, Janmaat in de Tweede Kamer, bommen bij migrantenorganisaties; ook in Nederland bestaat racisme. Het is nog niet zo erg als in België, houden wij onszelf voor, maar hoe voorkomen we dat het wel zo erg wordt? En is het een kwestie van voorkomen of van bestrijden?

Ook in Nederland bestaat racisme al lang. Na de Tweede Wereldoorlog zijn oud-NSB'ers en SS'ers verder gegaan met dezelfde ideeën die zij ook voor de oorlog hadden. Nu zijn er nog weinig 'foute Nederlanders' over, maar hun erfenis leeft voort in de Centrumpartij '86 en de Centrumdemocraten. Deze partijen bouwen voort op het gedachtengoed van partijen als de Nederlandse Volks Unie. Racistische partijen verwerven hun kiezers door in te spelen op de economische omstandigheden van deze kiezers en hun angst voor het vreemde. De oplossing voor de slechte economische omstandigheden wordt simpel voorgesteld: de buitenlanders eruit, de Nederlanders weer aan het werk. De partijtop gebruikt gematigde taal en predikt het regeren met 'gezond verstand'. Zaken zijn 'natuurlijk', door 'iedereen' aanvaard en simpel. Iedereen weet dat Nederland overvol zit. Iedereen weet dat de buitenlanders allemaal een uitkering hebben. Natuurlijk kunnen we niet zomaar al die buitenlanders Nederland laten overstromen. De oplossing is simpel...

De mensen die op deze partijen stemmen, zijn niet per definitie zelf racisten. Het zijn wel vaak mensen die bang zijn voor hun toekomst en geen vertrouwen meer stellen in de reguliere politiek. Dat deze mensen geen overtuigd racist hoeven te zijn, betekent echter niet dat we de racistische ideeën die zij steunen niet mogen veroordelen. Dat moeten we wel. We mogen hun situatie wel eens beter gaan bekijken. Verkrotte wijken en ziellose nieuwbouw zijn ideale broeiplaatsen voor de CP'86 en CD. Misschien heeft de politiek ook wel veel te lang met de rug naar de bewoners toegestaan. In een gehorig huis heb je meer last van al je burens, maar helemaal van burens die zo 'anders' zijn dan jij. Dit 'racisme' kan voorkomen worden. Er bestaat geen standaardrecept voor een anti-racistisch beleid, maar verbetering van de leefsituatie van de laagstbetaalden en laagstgeschoolden is een voorwaarde.

Op 21 maart, op de grote demonstratie tegen racisme, vreemdelingenhaat en hokjesgeest, deed een aantal politici mee. Dit tegen de zin van een aantal demonstranten, die Lubbers met eieren bekogelden en Bolkestein uitscholden. Zij waren niet de enigen die geen vertrouwen hadden in deze politieke voormannen. Hoe kan het dat ze

enerzijds de situatie voor de laagstbetaalden laten verslechteren en anderzijds vonden dat 'het zo niet langer kon' met de vreemdelingenhaat? Vertrouwen verkrijgt je niet gemakkelijk, daar moet je wel wat voor doen.

De demonstratie was groot en dat gaf me toch moed. Dat was ook de bedoeling van de demonstratie. Niet het laten zien wie de goeden waren, niet om de regering Lubbers onder druk te zetten, maar een teken. Een teken dat moed kan geven aan al die mensen die dagelijks gediscrimineerd worden en aan alle mensen die denken dat niemand de straat meer op te krijgen valt. Demonstreren was geen wapen tegen racisme, maar een steun voor een multiculturele samenleving. Als wapen tegen racisme is het niet sterk genoeg. Zeker niet als racistische partijen meer als partijen dan als racistische organisaties worden gezien. We moeten uitkijken dat we racistische partijen niet zien als democratische partijen. Dat zijn ze niet. De mensen die op de Centrumpartij '86 of de Centrumdemocraten stemmen, verwachten dat ook niet van deze partijen. De uitspraken van Janmaat in de zendtijd van politieke partijen zitten altijd net op het randje. Dat mag nog wel eens duidelijk gemaakt worden. Uitspraken die onwaarheden bevatten, zoals over het aantal migranten in Nederland, moeten gerectificeerd worden. We kunnen ons niet de luxe permitteren racistische partijen ongestoord te laten bestaan. Leugens groeien snel aan tot 'algemene waarheden' en 'algemene waarheden' tot beleid. Zulk beleid leidt tot gruwelijkheden.

We moeten racisme bestrijden, waar we het tegenkomen. We moeten ook racisme voorkomen door begrip te kweken en te zorgen voor een betere samenleving. Een samenleving waar je naast elkaar kunt wonen zonder elkaar tot last te zijn. Het is hier nog geen Antwerpen, maar soms ben ik toch bang. Bang dat het hier eigenlijk wel een Antwerpen is, maar dat de rassenhaat sluipender is, andere vormen aanneemt. Wie zegt dat Nederland zo tolerant is, heeft de duiven op de Dam voor vredesduiven aangezien. En dat is dan niet zijn enige vergissing.

Leidse meiden verkennen de gemeentepolitiek. Wegwijs Lokaal: het spel met de knikkers.

Door Marc Veen.

Gelukkig. Scholieren blijken zich wel degelijk voor politiek te interesseren. Volgens een recent onderzoek van de Nijmeegse Universiteit zijn ze het meest bezorgd over het milieu, racisme en kwesties van oorlog en vrede. Toch is die belangstelling maar heel betrekkelijk, want van politiek in het algemeen -de partijpolitiek- moeten leerlingen niet veel hebben. Het interesseert ze niet en ze hebben er 'geen verstand van'. De politieke-vormingsinstelling M50 probeert al enige tijd juist de partijpolitiek onder de aandacht van jongeren te brengen. Het recept: neem een paar scholieren en laat ze een dag lang zelf politiek bedrijven. Niet voor de flauwekul, maar om keiharde Hollandse guldens. Een verslag van het spel met knikkers: 'Wegwijs-Lokaal'.

De gemeente Leiden heeft vijftienghonderd gulden beschikbaar gesteld voor een project in het kader van haar 'meidenbeleid'. Aan welk project het geld besteed moet worden, bepalen vandaag leerlingen - op één na allemaal meiden- van twee Leidse scholen voor Middelbaar Beroepsonderwijs. Voor het Emilie Knappertcollege gaat een zogenaamde 'schakelklas' de politieke strijd aan. In zo'n klas kunnen scholieren die bijvoorbeeld de MAVO niet hebben afgemaakt, voldoende bijleren om aansluiting te krijgen op het middelbaar beroepsonderwijs. De meeste meiden in deze klas zijn rond de achttien jaar en ze willen zich in de schakelklas nog een jaartje bezinnen op hun toekomst. Het Holtlandcollege stuurt een groep assertieve derdejaars-studenten Agogisch Werk van rond de twintig de gemeente in. Elke klas wordt opgedeeld in twee groepen en elke groep zet een eigen project in elkaar. Als alles goed gaat, kan aan het einde van de dag dus over vier verschillende projecten worden onderhandeld. Ambtenaren doen een paar voorstellen, maar als de meiden zelf iets beters weten, dan mag dat ook. Slechts één van de projecten kan het geld binnenslepen en dat vereist van de Leids meiden enige politieke handigheid. We volgen van elke school een groep...

De mededeling dat er om echt geld gestreden gaat worden, ontlokt aan de meiden van groep vier-leerlingen van het Holtlandcollege eerst gegiechel en vervolgens een strijdlustige grijns. Met extra zorg worden de zeven ambtelijke voorstellen nog eens doorgelezen, maar geen van de plannen wordt zonder meer goedgekeurd. Dyanne ziet wel wat in een plan van de ambtenaren van Cultuur en Welzijn om Leidse meiden te laten zien wat ze met hun toekomst kunnen doen. Maar wat haar betreft moet het allemaal wat speelser dan de ambtenaren voorstellen. En als het even kan moet de voorlichting gericht worden op 'randgroep-

meiden'. Dyanne 'doet' -net als haar groepsgenoten- MDGO-Agogisch Werk. De aandacht voor 'randgroep-meiden' valt bij haar klasgenoten dan ook in goede aarde. Binnen een paar minuten ligt er een idee op tafel voor een voorlichtingsdag. Workshops moeten de kern van de dag gaan vormen. Niet van die saaie praatgroepen, maar workshops waarin meiden zelf aan de gang kunnen. Er moet een kapster komen die de meiden zelf laat knippen en die vertelt hoe

leuk het is kapster te zijn. En natuurlijk moet er ook amusement komen. Pop-idoel Koen Wauters wordt met enig gegriinnik als 'trekker' bedacht, maar hij wordt ook even snel weer van het programma afgevoerd: "Als je die op de poster zet komen ze alleen maar voor hem".

Sharon is een van de ongeveer dertig speciaal voor de Wegwijs-Lokaal-dagen getrainde groepsbegeleiders. Ze wijst de meiden erop dat ze voor het hele project maar vijftienghonderd gulden hebben. "Als ik jullie was zou ik proberen nog ergens extra geld los te peuteren". Glunderend komt Marianne even later terug van de telefoon. "Die ambtenaren waren helemaal verbaasd dat we hun project hebben uitgekozen. Ze vonden onze veranderingen hartstikke leuk. Dus ik heb ze maar meteen gevraagd of ze er meer geld voor over hadden. Krijgen we er zomaar duizend gulden bij." Veel tijd voor vreugde krijgen de meiden echter niet, want er moet nog veel gebeuren. Het project moet nog worden uitgewerkt en de begroting moet nog kloppend gemaakt worden. Bovendien moeten er vóór elf uur vragen over meidenbeleid worden bedacht die aan echte Leidse gemeenteraadsleden worden voorgelegd.

"Ik werd razend van die man van de PvdA. Je moest zo verdomd goed opletten dat hij je woorden niet omdraaide en in zijn eigen voordeel gebruikte." In de confrontatie met de Leidse raadsleden had Gabrielle (derdejaars Agogisch Werk) flink van zich laten horen. PvdA-raadslid Hans Baayens kan bij haar geen genade vinden: "Hij fokt met zijn ideeën meiden verschrikkelijk op. De PvdA

dwingt ons steeds maar te kiezen voor een carrière. Maar hoeveel meiden willen niet liever gewoon thuis zitten en op de kinderen passen? We weten toch verdorie zelf wel wat goed voor ons is." Ook klasgenote Lisette heeft zich tijdens de discussie behoorlijk geërgerd aan de dames en heren raadsle-

den: "Ik werd af en toe echt boos. Maar net als ik dacht: 'nu ga ik wat zeggen' klapte ik dicht. Ik vind het maar eng, hoor".

Docente maatschappijleer Gerrie van Dijk schuift na de discussie met de politici aan bij de meiden die de voorlichtingsdag hebben bedacht. Het groepje, dat inmiddels de naam 'Waar Sta Je Later' draagt, heeft naast de duizend gulden extra subsidie ook al een gratis ruimte weten te regelen waar de dag kan plaatsvinden. Sharon maakt de meiden duidelijk dat ze bij de uitvoering van het project betrokken zullen blijven. Als ze willen, kunnen ze meehelpen de dag te organiseren. De meiden zien het wel zitten, maar docente Van Dijk reageert een beetje geschrokken: "De meisjes (!) realiseren zich misschien nog niet zo goed hoeveel tijd ze hieraan kwijt zullen zijn. Ik denk dat we dat eerst nog eens goed moeten doorspreken." In de pauze stelt organisator Albert Jan Hoeve haar en haar collega Maartje Anker gerust. De leerlingen mogen meeorrganiseren als ze willen, maar in principe voeren ambtenaren het winnende project uit.

Anouk zit in de schakelklas van het Emilie Knappert-college. Bijna een half uur lang heeft ze geprobeerd publiek te regelen voor de speciale commissievergadering waarmee de dag zal worden afgesloten. Heel timide zegt ze tegen haar docent: "De mensen die ik probeer te bereiken snappen niet waar ze voor moeten komen. Ik kan het ze maar niet uitleggen". Arienne -van het Holtlandcollege- kan ook niet in een keer aan haar vrienden uitleggen waarom ze 's avonds moeten komen. Maar ze is alles behalve timide. Onder luid gelach van haar groepsgenoten brult ze in de telefoon: "Nee mens, je snapt er helemaal niets van. Je moet juist op ons stemmen!". De toeschouwers spelen een belangrijke rol in het Wegwijs-spel. Zij moeten aan het einde van de dag via een stemming uitmaken hoeveel zetels elk van de vier groepen krijgt en dus welke groep een grotere kans op de vijftieng honderd gulden krijgt.

De groep waar Anouk verwoed kiezers voor probeert te winnen, wil een 'meiden-popdag' organiseren. Veel vrouwen in hun plannen hebben ze echter niet. "Die ambtenaren nemen ons vast niet serieus" verzucht Elize terwijl ze een beetje moedeloos onderuit zakt op haar stoel. Marijke is het wel met Elize eens, maar ze laat zich niet kennen. Ze heeft duidelijk lol in de dag. "Ik vind het onwijs gaaf om dingen voor zo'n project te regelen. Iedereen is lekker serieus bezig. Dat vind ik echt leuk." Ze is dan ook de eerste van de groep die wel geïnterviewd wil worden door de Leidse lokale omroep, die kennelijk lucht heeft gekregen van de Wegwijs-dag. De rest van de groep probeert een goede lokatie te verzinnen voor het pop-

festijn. Een park in de buurt lijkt er ideaal voor. Begeleidster Marie Louise merkt op dat er misschien een hinderwetvergunning moet worden geregeld en dus gaan Elize en Simone op onderzoek.

Als het tweetal na drie kwartier nog niet terug is, begint Shiritah zich te ergeren. "Het is gewoon asociaal dat die twee meiden nu weg zijn. Volgens mij zijn ze gewoon de stad in gegaan." De vergadering aan het einde van de dag ziet Shiritah helemaal zitten: "Ik hoop dat we vanavond niet als eerste een presentatie van ons project moeten houden. Het is veel leuker als andere projecten eerst gaan, dan kun je daar mooi op inspelen. Ik heb wel eens geleerd dat je nooit moet zeggen: 'Je staat onwijs te liegen', maar je moet iets zeggen van 'wat U daar zegt is niet helemaal waar'. Daar hou ik straks dus rekening mee."

De twee verdwenen meiden blijken niet gezellig te hebben gewinkeld. Stad en land hebben ze afgezocht naar een geschikte lokatie voor het popfestival, want het park mag niet gebruikt worden. Een lokale jongerensociëteit wil echter wel een ruimte beschikbaar stellen.

In de grote raadszaal van de gemeente Leiden moet de beslissing vallen welk project zal worden uitgevoerd. Vier plannen liggen 's avonds ter tafel: een voorlichtingsdag voor randgroepmeiden; een meidenpop-dag; een sportdag waarin meiden kennis kunnen maken met zelfverdedigingssporten en een voorstel om een theatergroep langs Leidse scholen te laten trekken met een programma over incest.

Terwijl van elk team twee woordvoerders plaats nemen aan de enorme tafel midden in de raadszaal, ontpopt de sportdag-groep zich als een clubje met gevoel voor public relations. Strooibiljetten met 'stem voor sport' worden verspreid en aan de wand worden posters opgehangen waarop in klare taal de standpunten van de groep staan verwoord.

Inmiddels heeft op de statige burgemeesterszetel plaatsgenomen PvdA-wethouder Hennie Koek. Op formele toon opent zij de bijzondere vergadering en geeft elk team vijf minuten om het aanwezige publiek te overtuigen van de eigen plannen.

Vanuit de toehoordersbanken fluistert Anouk tegen een buurvrouw dat haar team het waarschijnlijk nooit zal redden. Groot is dan ook haar vreugde als blijkt dat haar ploeg toch de meeste stemmen in de wacht heeft weten te slepen, goed voor twee extra 'zetels' aan de grote tafel. De druk folderende sportdag-club heeft de tweede plaats oververd, goed voor één extra zetel. De twee verliezende teams zullen het met de twee vertegenwoordigers moeten doen die ze al hadden. Maar ze krijgen een herkansing.

Over en weer mogen de teams kritische vragen op elkaar afvuren. Loretta (van het incest-toneel): "Dat meidenpopfestival is wel leuk, maar wat hebben de gasten er aan als ze alleen maar naar muziek luisteren en zich bedrinken?". En ook de sportdag ziet ze niet zitten. Door sport, zo beweren de folders en posters van de sportdag-ploeg, leren meiden beter van zich afbijten. Loretta "Dat kun je nu wel zeggen, maar ik heb van sporten niet meer zelfvertrouwen gekregen". Marianne geeft de popdag er van langs: "Als jullie willen dat er iemand op afkomt zul je toch reclame moeten maken. Maar publiciteit staat nergens op de begroting". En fijntjes wijst ze nog eens op de duizend gulden extra subsidie zij met haar collega's heeft geregeld.

Zodra Koek de vergadering heeft geschorst, rennen de projectbegeleiders naar hun groepen en beginnen koortsachtig overleg te plegen. Onder de meiden heerst even verwarring, want het is niet helemaal duidelijk wat nu precies de bedoeling is. Er moet een meerderheidscoalitie komen, dus moet er onderhandeld en gelobbyd worden. De projectbegeleiders nemen deze taak snel ter hand. Voor hun moet dit het mooiste moment van de dag zijn. Als volleerde politici onderhandelen ze in ijl tempo met de begeleiders van de concurrerende ploegen, om vervolgens de resultaten voor te leggen aan hun respectieve teams. Maar ook de ambtenaren -die van die duizend gulden extra subsidie- bemoeien zich ermee. Op fluistertoon adviseren ze Angelika en Marianne: "Jullie plan is integrerend. Die andere ploegen denken allemaal in hokjes. Hun ideeën passen gemakkelijk binnen jullie programma." Ook Sharon is overtuigd van de kwaliteit van het plan van haar groep. "Het is gesneden koek. Het wordt ons project, ookal hebben we maar twee zetels." Docente Anker heeft nog haar twijfels: "Van die overwinning zou ik maar niet te zeker zijn, want ik heb gehoord dat sport en pop elkaar gevonden hebben."

Maar ze heeft het niet goed gehoord. Het popfestival en de sportdag worden ingepast in de voorlichtingsdag voor randgroepmeiden en dus wordt dat het plan dat door de meerderheid wordt gesteund. Als winnaars van een Olympische medaille steken de Angelika en Marianne hun armen in de lucht. Dan ineens schakelt Loretta met een klap haar microfoon aan. Boos kijkt ze naar de vertegenwoordigers van het popfestijn en zegt: "Ik snap er helemaal niets van. Jullie zouden toch met ons meestemmen?!" En alsof wethouder Koek op deze kans had zitten wachten, scoort ze feilloos: "Tja, en zo verrassend is nou de politiek."

M50 heeft nog begeleiders nodig. Iets voor jou? Bel voor informatie Vereniging M50: 030-333494 (Vraag naar Albert-Jan Hoeve).

Straatsburg en Brussel Op zoek naar het Euro- parlement

door Suzanne Bakker

Als een zwaard van Damocles zweeft het Europarlement boven het hoofd van de nietsvermoedende Euroburger. Iets verderweg in de ruimte neemt hij nog net de Europese Commissie waar, de Raad van Ministers er vlakbij. Wetgeving daalt neer vanuit het hemelgewelf. Onverbiddelijk en niet te stoppen. Totdat...

Totdat je meegaat met de Jonge Democraten naar Straatsburg en Brussel. Op zoek naar het Europarlement, de Europarlementariër, de Europese Commissie. Op jacht naar inspraakmogelijkheden en het democratische gat... Hoe moeten we verder met Europa? Wat willen wij en wat willen zij daar in dat parlement eigenlijk?

Kortom, allerhande interessante vraagstukken zullen aan de orde komen.

Ongeveer 30 JD'ers kunnen van 25 tot en met 28 oktober 1992 mee naar Straatsburg en Brussel. Zij zullen het Europarlement bezoeken, met D66-europarlementariër Bertens en zijn medewerker Bouter spreken. Ze zullen de Europese Commissie bezoeken, onze Vlaamse vrienden van de VUJO begroeten en wellicht bestuursleden van IFLRY (de internationale koepel van liberale en radicale politieke jongerenorganisaties waar de JD lid van is) ontmoeten. Daarnaast zal het natuurlijk ook gewoon gezellig zijn.

Dit alles kost je f 150,- all in.

Lijkt het je wat of wil je nog wat meer informatie, neem dan contact op met:

Suzanne Bakker
Noordeinde 37 i
2311 CB Leiden
071-127071

Adressen

landelijk secretariaat
Marc Veen
Bezuïdenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
070-3858109
(van maandag t/m donderdag tijdens kantooruren)

Landelijk Bestuur:

voorzitter
Mark van Barschot
Jan Voermanstraat 29-h
1061 XA Amsterdam
020-6117138

secretaris politiek
Ruud van den Brink
Vrolikstraat 381-II
1092 TD Amsterdam
020-6937530

secretaris organisatie
Pieter Moens
Jan Voermanstraat 22
7556 KT Hengelo
074-429793

algemeen secretaris
Arend-Henk Huzen
Molukkenstraat 42
9715 NV Groningen
050-717537

penningmeester a.i.
Paul Bijleveld
Winschoterdiep 153a
9724 Groningen
050-186006

secretaris ledenwerving & materialen
Raymond van Doorn
Klaproosstraat 42
3434 EN Nieuwegein
03402- 65580

internationaal secretaris
Suzanne Bakker
Noordeinde 37i
2312 CB Leiden
071-127071

secretaris scholing & vorming
Jos van der Wijst
Prof. Bromstraat 8-I
6525 AV Nijmegen
080-224270

secretaris publiciteit
Marcel van Silfhout
Korte Rozendaal 2
3511 XK Utrecht
030-334739

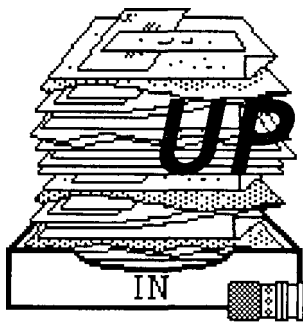
Agenda

- mei**
23-30 Ongehoord festival in Rotterdam (zie UptoJDate)
26 Binnenhofexcursie
28 Glastra van Loon in Crea, Amsterdam (info Secretariaat)
29 Discussie-avond 'Ecologie en ontwikkelingssamenwerking' in Nijmegen (info Wiljan Mentink: 080-221842)
- juni**
6 Jaarthemadag in Bodegraven (info Jos v.d. Wijst: 080-224270)
8 Dag Jongeren Milieu Actief in Utrecht (info Jos v.d. Wijst: 080-224270)
13 Dag van het Onderwijs 1992
16 Discussie-avond 'Emancipatie' in Utrecht (info Veronique Kilian: 030-942054)
16 Politiek Café 'Stadsontwikkeling in Tilburg' (info Lidwien van Langen: 013-441329)
19 Thema-avond 'Vervlakking van de vier grote partijen' in Wageningen (info René Custers: 08370-12844)
26-1 Seminar JD-DJD (Deutsche Jung Demokraten) over sociale dienstplicht (info Suzanne Bakker: 071-127071)
- juli**
11-12 Wadlopen met de JD (info Olivia Zeitsen: 020-6141277)

Politiek Café

Voor de regio's en afdelingen die niet vermeld staan word je verzocht contact op te nemen met een regiobestuurslid.

- Amsterdam:** eerste maandag, 21.00 uur, P96, Prinsengracht 96
Alkmaar: eerste donderdag, 20.00 uur, Het Moddermannetje
Den Haag: derde woensdag, 20.30 uur, De Bierkelder, Buitenhof 8a
Eindhoven: derde dinsdag, oneven maanden, 19.30 uur, zaal De Ronde, Tongelresestraat 146
Groningen: tweede donderdag, 22.00 uur, Paard van Troje, Kromme Elleboog
Haarlem: derde woensdag, 20.00 uur, 'T Oude Proef, Lange Veerstraat
Leiden: tweede woensdag, 17.00 uur, Het Gezicht, Lokhorststraat 19
Nijmegen: tweede woensdag, 21.00 uur, café De Fiets
Tilburg: derde dinsdag, even maanden, 19.30 uur, Café Marijnen
Twente: derde woensdag, 20.00 uur, De Beiaard, Hengelo
Utrecht: eerste maandag, 20.30 uur, De Flater
Zoetermeer: eerste donderdag, 20.00 uur, The Old Pal, stadshart Zoetermeer
Zuid-Holland: tweede maandag, 20.00 uur, Moskva, Rotterdam

UP TO JDATE

In Up to JDate worden korte berichten opgenomen. Alle laatste nieuwtjes uit de vereniging vindt je op deze pagina.

Andere opzet emancipatie

Actueler, breder en betrokkener: dat zijn de kenmerken van de verfrissend nieuwe opzet van de werkgroep Emancipatie. Terwijl enkele werkgroepsleden nog werken aan een nota als afronding van de resolutie allochtone jongeren, is het de bedoeling binnenkort een nieuwe start te maken, waarbij ruimte is voor veel nieuwe groepsleden. Hoewel natuurlijk ook gesproken zal worden over de bekende doelgroepen van emancipatiebeleid, staat in de nieuwe opzet voorop dat emancipatie méér is dan het belang van enkele achtergestelde groepen. Anders dan vroeger zal veel aan de hand van actualiteit gewerkt worden en is het de bedoeling samen met andere maatschappelijke organisaties actief vorm te geven aan emancipatiebeleid.

Voorlopig coördinator van de werkgroep is Adrie van der Luijt (01718-27015)

Ongehoord festival

Aan de vooravond van UNCED, de conferentie van de VN over milieu en ontwikkeling, vindt van 23 t/m 30 mei in Rotterdam het Ongehoord (Unsaid) Festival plaats. Het Ongehoord Festival maakt deel uit van de internationale jongerencampagne A SEED (Action for Solidarity, Equality, Environment and Development). A SEED is een reactie op de dreigende mislukking van de UNCED, waar milieu en ongelijke economische ontwikkeling onvoldoende met elkaar in verband worden gebracht. Tijdens het festival zal dit verband wel worden gelegd. Naast centrale onderwerpen, zoals Noord-Zuid handelsrelaties, milieuproblemen en duurzame alternatieven, zal elke dag in het teken staan van een bepaald thema (tropisch regenwoud, symbolische ontdekking van Europa, kleding, kunstmest en pesticiden, auto's, regio Rijnmond, uranium, veevoer). Tijdens het festival zal er een tentenkamp bij de haven opgezet worden, waar i.s.m. tientallen groeperingen en organisaties activiteiten worden georganiseerd (o.a. workshops, lezingen, theater, prikacties). Tevens kunnen ca. 400 mensen in het kamp verblijven.

Informatie: Ongehoord Festival, tel.: 010-4332720

Rottumeroog blijft definitief

Minister Maij (Verkeer en Waterstaat) en staatssecretaris Gabor (Natuurbeheer) hebben definitief besloten het onderhoud aan Rottumeroog voort te zetten. Daarmee wordt voorkomen dat het eiland op den duur in de golven verdwijnt. De Jonge Democraten spraken zich in oktober vorig jaar uit voor onderhoud aan het Waddeneiland, na een felle discussie op het JD-congres over wat genoemd werd 'de neokolonialistische aspecten van Rottumeroog'.

Big brother is watching you!

Verloopt de communicatie tussen het Landelijk Bestuur en de kaderleden van de JD wel naar wens? Dat is de vraag waar Job Stuit, derdejaars-student aan de Hogeschool voor Economie en Management Utrecht, zich de komende drie maanden mee bezig gaat houden. Job koos de JD als stageplaats en gaat doormiddel van interviews en een enquête onderzoeken hoe het gesteld is met de interne communicatie binnen de vereniging. Kaderleden en LB-ers opgepast dus. Jullie worden in de gaten gehouden!

Jaarthemadag 6 juni 1992 Euroburger

Wat ga jij merken van de Europese eenwording? Worden we wel één? Is dat wenselijk? Wat gaat er gebeuren met onze Nederlandse taal? Worden wij een afhankelijke provincie van Duitsland en Frankrijk? Waar liggen de grenzen van Europa? Wat gaat er gebeuren met onze hard bevochten sociaal stelsel? Wat eet men eigenlijk in Denemarken? Komt er een Europese ondernemingsraad en wat zou dat inhouden?

Op al deze vragen en vele anderen krijg je antwoord op de Jaarthemadag 1992. Naast fora, rollenspelen ook aandacht voor de culinaire verscheidenheid die Europa rijk is (neem je gerechten van Europese gerechten mee).

Als spreker zijn uitgenodigd: Felix Kaplan (politicoloog), Aad Kampsteeg (buitenlands commentator EO), lid Regenboogfractie v.h. Europees Parlement, Michel Groothuizen (lid Hoofd Bestuur D66), ambassadeur Denemarken.

Plaats: Het Evertshuis, Spoorstraat 15, Bodegraven (200 m. vanaf het NS-station)
Aanvang om 10 uur, einde om 16.30.
Lunch zelf meebrengen.

BON

- Ik word lid van de Jonge Democraten voor f 15,- per jaar
- Ik word gratis proeflid van de Jonge Democraten voor de duur van één jaar*

voornaam:

achternaam:

adres:

postcode:

woonplaats:

telefoon:

geboortedatum:

handtekening:

*aankruisen wat van toepassing is

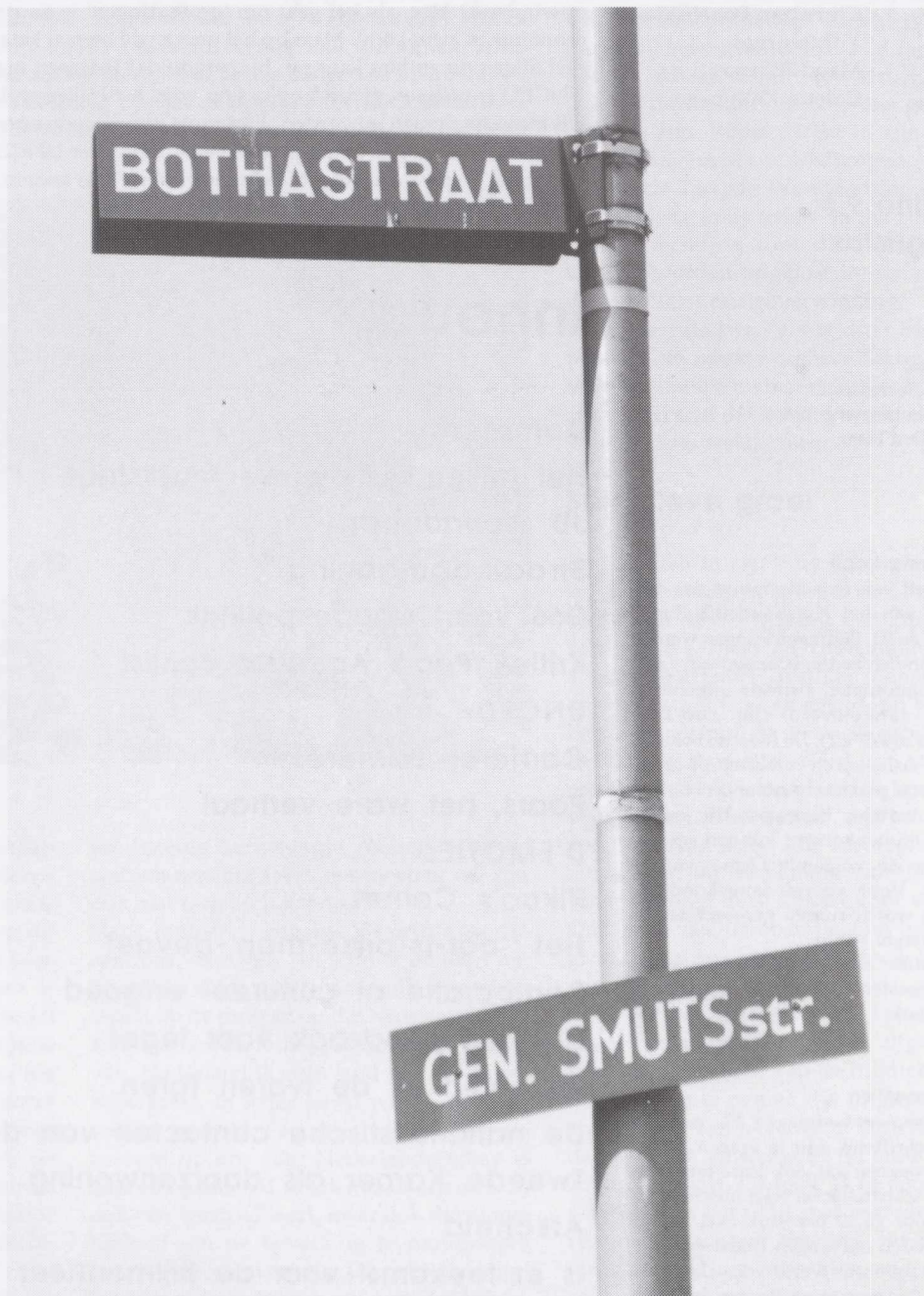
DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

9.4

VRIJZINNIG DEMOCRATISCH

MAGAZINE VAN DE JONGE DEMOCRATEN

DEMO

VERSCIJNT 6X PER JAAR
AUGUSTUS 1992

Inspraak bij straatnaamgeving
Milieu als nieuwe maatstaaf
Tweede-Kamer als doorzon-woning

Demo

Vrijzinnig-democratisch
magazine van de
Jonge Democraten
nummer 4, jaargang 9
verschijnt 6x per jaar
(ISSN 0925-4390)

Redactie

Hoofdred.: Saskia Daru
Fotograaf: Pieter Wezeman
Eindred.: Marjolein Moonen en
Christiaan Bonebakker
Red.: Yill Georges
Maud Sarvaas
Colette Phlippeau

**Deadline 9.5:
20 augustus**

red. adres:

Landelijk Secretariaat
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag

Aanlevering kopij

Demo heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het Huishoudelijk Reglement van de JD. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn voorzien van naam en telefoonnummer, alsmede uitgetikt of op flop aangeleverd (bij voorkeur Macintosh of WP 4.2). De redactie behoudt het recht artikelen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Auteurs ontvangen hierover bericht. Bijdragen die na de deadline binnenkomen, kunnen op zijn vroegst in de volgende Demo worden geplaatst. Voor vooraf aangekondigde bijdragen wordt ruimte gereserveerd in de betreffende editie.

Advertenties: contact opnemen met de penningmeester van de JD (p/a Landelijk Secretariaat).

Abonnementen

Een abonnement bedraagt f 20,- per jaar. Gaarne schriftelijk aan te vragen bij het landelijk secretariaat, ook losse nummers zijn hier schriftelijk en telefonisch te bestellen voor f2,50 per stuk excl. porto-kosten. Leden ontvangen Demo gratis. Leden en abonnees wordt verzocht adreswijzigingen door te geven aan het Landelijk Secretariaat van de Jonge Democraten.

Zonder toestemming van de hoofdredacteur mag niets uit deze uitgave worden overgenomen.

Druk: Coene BV, Den Haag

Dommerd

door Saskia Daru

Eens schreef ik in mijn dagboek, als klein meisje, dat ik een hekel had aan Amerikaanse presidenten. Destijds was dat waarschijnlijk omdat mijn ouders het niet zo hadden begrepen op Reagan en de zijnen. Ik betrapte me er laatst op dat ik precies hetzelfde dacht als toen. Amerikaanse presidenten hebben de gewoonte politie-agent van de wereld te willen spelen. Sheriff is een beter woord. Een sheriff die niet veel op heeft met intellect, praten of diplomatie, maar liever schiet. Een beetje een dommerd.

In Rio keek president Bush voor zich. Welke politie-agent vindt immers de baan van parkwachter opwindend? Nee, als het gaat om 'grote dingen' is de president wel te vinden, speciaal als de economie in zicht komt. Maar op het gras en de bomen letten is hem te min. Sterker nog, Bush keek niet alleen de andere kant op, hij zorgde dat iedereen met hem mee keek, of ze wilden of niet. UNCED is niet een grootse oplossing voor het milieuprobleem geworden. UNCED is net als de Olympische Spelen geworden. Eén grote show, sponsored by .....

In deze Demo vind je onder andere een artikel over UNCED, maar ook over nationalisme, milieus als nieuw politiek item, het districtenstelsel en vele andere. Nog nooit was een komkommerdemo zo dik; is er genetische manipulatie in het spel?

Inhoud

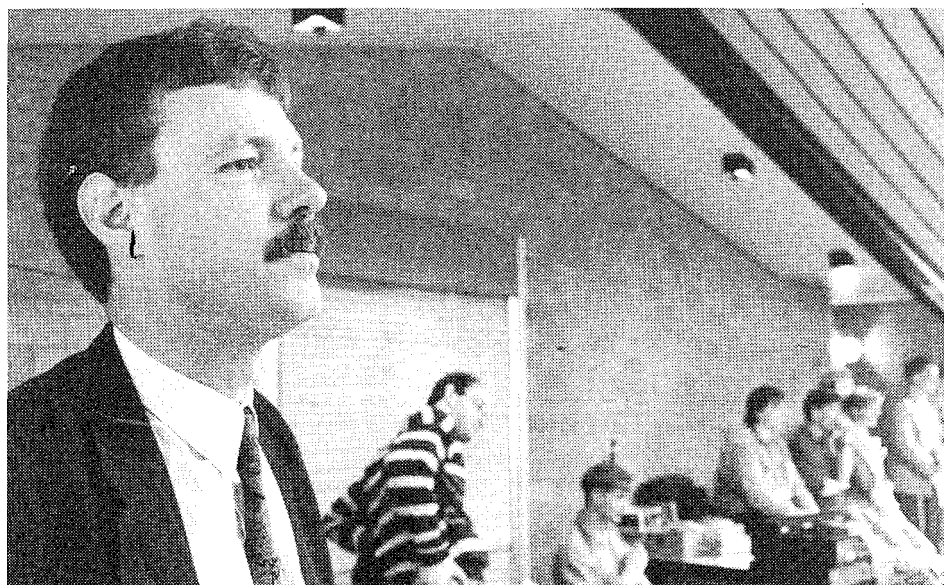
Dommerd	2
Het milieu als nieuwe maatstaaf	3
JD Floriadedag	4
Straatnaamgeving	5
D66 voert slappe politiek	6
Kritiek Paars Accoord onjuist	7
UNCED	8
Carrière, Barrières	9
Paars, het ware verhaal	10
D'EMOTIEs	11
Rikco's Corner	12
Het 'dat-is-onze-man'-gevoel	13
Democratie al cultureel erfgoed	14
D66 ziet noodzaak voor leger	15
Berichten uit de Ivoren Toren	16
De nationalistische contacten van de JD	17
Tweede Kamer als doorzonwoning	18
Afscheid	19
Is er toekomst voor de Bijlmermeer	20
Maar ik ken helemaal niemand	21
Vage dreiging, vaag beleid	22
Themadag Amsterdam Migrantestad	23
Adressen, agenda, politiek café	23
UP TO JDATE	24

Groen Links, groen rechts en de falende hokjes

Het milieu als nieuwe maatstaf

door Saskia Daru

Het was 25 juni 1992 en ik zat in Utrecht. Statige heren keken op ons neer. De op doek vastgelegde belangrijke personen in de senaatszaal van de Utrechtse universiteit hadden er vast nooit over nagedacht. Het milieuprobleem als politiek probleem is nieuw. De universiteiten doen hun best om met nieuwe studierichtingen in te springen op het mogelijk belangrijkste probleem van de toekomst; hoe zorgen we dat we op aarde kunnen blijven leven? Ook bij de vakgroep geschiedenis wordt aandacht besteed aan het milieu. Hans Righart, de voorzitter van het forum dat op het punt stond aan te vangen, is historicus en publicist. Hij is een van de mensen die van mening zijn dat de huidige politieke scheidslijnen binnenkort van minder belang zullen moeten worden. Milieu zou ook in de verkiezingen de bepalende factor moeten worden.

Hans Righart op het vorige JD congres

Om hem heen was een illustre gezelschap verzameld. Als eerste was daar T.J. Meeus van het NRC Handelsblad, kritisch journalist met een aantal prikkelende stukken op milieugebied op zijn naam. Rechts van hem zat de heer J. Yspeert. De heer Yspeert is werkzaam in de verpakkingindustrie en heeft deelgenomen aan de CFK-commissie die zich heeft beijverd de produktie en het gebruik van CFK's te verminderen. Verder zat de heer C.J. Klop aan de tafel, van het wetenschappelijk bureau van het CDA, de heer P. v.d. Veer van de stichting Natuur en Milieu en de heer E. Schuurman, senator voor de RPF. Deze laatste is fervent bestrijder van het 'ongebreedeld gebruik' van biotechnologie, en, zo merkten wij tijdens het forum, eigenlijk ook het ongebreidelde gebruik van alle andere technologie. Eerst nadenken, dan pas gebruiken, was zijn boodschap.

"Wij zijn niet technisch genoeg," zo stelde hij," en dat mag vreemd klinken uit mijn mond. Wat ik bedoel is het volgende: we

produceren kernenergie zonder te weten wat we met het afval aan moeten; we zijn dus niet technisch genoeg."

Hans Righart is behalve historicus en docent ook schrijver. Hij schreef onlangs het boek 'Het einde van Nederland?' waarin hij ingaat op de problemen die Nederland in de aanpak van de milieuproblematiek omgeven. Nederland is geen land met een eigen volksgeest. In ieder geval wordt die nauwelijks gevoeld. Een nationale aanpak, gebaseerd op ons aller Nederlanderschap is dan ook gedoemd te falen. Nederland was ooit een verzuild land, maar ook die mogelijkheid om de bevolking te mobiliseren ontbreekt tegenwoordig. De politiek kampt behalve met een gebrek aan vaste achterban, met een gebrek aan ideologie. De rol van de kiezer is groter dan beseft wordt. De politiek kan zich niet langer verlaten op een vast kiezerscorps, maar moet telkens weer strijden voor de voorkeur. Het leger zwevende kiezers is groot. Dit alles ontnemt politieke partijen de mogelijkheid en de wil om

krachtige uitspraken te doen en deze door krachtige maatregelen te laten volgen. De verkiezingen zijn nooit ver weg.

Righart stelde: 'De politici hebben het vermogen verloren te mobiliseren'. De heer Yspeert was het niet eens met het standpunt van Righart. Politici hebben nog wel het vermogen om te mobiliseren. Nee, misschien mobiliseerden de burgers de politici te weinig. De heer Klop legde het probleem bij de maatschappelijke structuur. Typerend voor het CDA legde hij de 'schuld' bij het ontbreken van een duidelijk samengang tussen burgers, maatschappelijk middenveld en politici. Alleen vanuit een structuur is er immers de wil om offers te brengen en solidair te zijn. Righart trekt in zijn boek de vergelijking tussen de wederopbouw situatie van na de Tweede Wereldoorlog en de situatie nu; de milieucrisis. In die zin trokken beiden dezelfde lijn: dit probleem zou kunnen worden opgelost in een sfeer van gezamenlijke crisisoverwinning.

Terug naar de jaren vijftig dus? Eén van de redenen, zo merkte de heer Schuurman terecht op, dat we nu met zo'n groot probleem zitten, zijn juist die ideeën uit de jaren vijftig: vooruitgang, steeds meer.

Selectieve groei

Righart stelt in zijn boek dat deze filosofie van de economische groei al veel ouder is en stamt van de Verlichting met zijn idealen van maakbaarheid en vooruitgang en het antropocentrisme (destijds tegenover het denken vanuit God en gebod, nu tegenover het denken vanuit de aarde als geheel). In de Industriële Revolutie werd dat aangevuld met het idee van groei als eerste voorwaarde voor een rendabel bedrijf, een rendabel leven misschien zelfs. Alle ideologieën die je nu aantreft op de banken van de Tweede Kamer nemen deze ideeën voor waar aan. Ook de sociaal-democratie gaat uit van een groei, zij het een 'selectieve groei'. Righart is van mening dat een (selectieve) groei niet meer een haalbaar ideaal is. Een selectieve krimp zou mogelijk een beter uitgangspunt zijn. Het vermogen van de huidige politiek maatregelen te nemen die uitgaan van een zo radicale verandering in hun denken is dan ook niet aanwezig bij de grote partijen, zo stelt Righart. Of toch. Is er hoop te verwachten van het CDA met hun ideeën over rentmeesterschap? Hoewel het idee van rentmeesterschap misschien nog niet eens zo'n slechte manier is om over het milieu te denken, is er bij het CDA nogal een verschil tussen denken en handelen. Van een waar rentmeesterschap is bij deze partij nog geen enkele sprake. Groen Links dan, of de kleine confessionele partijen? De kleine confessionele partijen zullen met hun beroep op de Bijbel nooit zo'n grote groep mensen kunnen mobiliseren. Daarvoor zijn hun stand-

punten op het gebied van zaken als vrouwenparticipatie toch te radicaal. Groen Links als laatste, maar helaas niet als beste. Groen Links kampt in principe met hetzelfde dilemma als de PvdA. Hoe valt 'oud links' en 'nieuw groen' met elkaar te verenigen? Groen Links is niet zo happig op de 'terugtrekkende overheid' als de PvdA, maar worstelt nog sterker dan de sociaal-democraten met een schizofrene partij. Minima of milieu, concreet gesteld.

Ecofascisme

"Dan maar een verkapt ecofascisme?" roepen de vooruitgangs- en vrijheidsdenkers van onze tijd. Ecofascisme? Ondanks dat personele unies voorgekomen zijn tussen het 'Blut und Boden'-denken van extreem-rechts en natuurvriendelijke doordouwers, zijn dat slechts uitzonderingen en te weinig om een theorie van binding van de groenen en de bruinen te staven. Ecofascisme wordt meer een snel stigmatiserend woord. Righart

meent dat het enige antwoord op de vragen die het milieuprobleem ons stelt een daadkrachtiger overheid is. Is hij ecofascist? Nee. Mensen die dat woord gebruiken zijn vaak zeer gehecht aan het ideaal van vrijheid. Vrijheid gedefinieerd als een nauwelijks aanwezige overheid. De vraag is of idealen als groei, vrijheid en individualisme nog zwaar genoeg wegen om een besluiteloze overheid te verantwoorden. In de loop der tijd zal hoogstwaarschijnlijk blijken dat dit niet het geval is.

Oliecrisis

In 1972 kwam het rapport van de Club van Rome uit. Hierin werd beschreven dat de groei niet eeuwig was, ook niet kon zijn. De schrik sloeg in. In 1973 was er de oliecrisis. Het hele land besepte samen in hetzelfde schuitje te zitten. Dat was een ideaal klimaat voor overheidsingrijpen. De overheid greep ook in, radicaal. De algemene instemming

met dit reguleringsbeleid van de overheid, dat niet alleen energie betrof maar ook lonen, prijzen enzovoorts, was van korte duur. De overheid moest terug in haar hok. Daar zit ze nog steeds. En steeds als iemand haar roept, is hij oud-links en wordt hem de mond gesnoerd met het argument dat hij mede heeft gezorgd dat de economie nu niet meer bloeit. De sociale maatregelen zijn te duur; de overheid moet terug. Righart vroeg de heren wat zij van sterke regulerende maatregelen vonden. "De overheid draagt het zwaard immers niet vergeefs," citeerde hij de Bijbel. Daar kon de heer Schuurman het uiteraard mee eens zijn. "Maar," en dat zei hij mijns inziens geheel terecht, "de overheid moet uitkijken het niet verkeerd te gebruiken."

Het milieu als nieuw verkiezingsissue? Nog niet zo lang partijen nog met hun oude ideologieën worstelen. Als D66 niet zo liberaal was, zou ze een echte milieupartij kunnen worden.

JD-Floriadedag op 30 augustus 1992

Duurzame ontwikkeling in de tuinbouw

door Marc de Rooy

Onder de feestelijke naam 'Floriade' wordt deze eens in de tien jaar terugkerende wereldtuinbouwtentoonstelling nu in Zoetermeer gehouden. De Floriade 1992 is onderverdeeld in zeven themaparken die elk een aspect van de tuinbouw vertegenwoordigen. Zo zijn er Handel, Transport & Distributie, Productie & Energie, Consument, Milieu, Toekomst & Wetenschap, Wereld en Recreatie. Deze zeven parken vullen elkaar aan en geven een kijk op onze levende planeet. De afdeling Zoetermeer neemt het voortouw en nodigt alle Jonge Democraten uit voor een gezamenlijk bezoek aan de Floriade.

De tuinbouw speelt in Nederland een grote rol. Economisch gezien is het een van de belangrijkste economische sectoren van Nederland. Bollen, bloemen, planten, groente en fruit vormen een zeer essentieel onderdeel van onze export naar voornamelijk de ons omringende landen. Een nog grotere reden om er als JD'er naar toe te gaan is, met in ons achterhoofd de discussie op het afgelopen congres, dat de zeven parken laten zien hoe duurzaam te produceren. Dit zal dan ook het thema zijn van deze dag. Het door ons samengestelde programma zal, daar het onmogelijk is om in één dag de gehele Floriade te zien, hierop inhaken. Een mooie gelegenheid dus om eens in de praktijk te zien hoe de politiek en vooral de

technologie en wetenschap denken en werken aan de duurzame ontwikkeling. Bovenal zal het, gezien de inrichting van de Floriade, erg gezellig worden. Wij verwachten derhalve een grote opkomst.

De door ons uitgestippelde weg zal gaan door de themaparken Consument, Milieu en Toekomst & Wetenschap. Politiek en wetenschap geven richting aan onze toekomst, in deze gebieden wordt de relatie gelegd tussen de tuinbouw en milieu, duurzame productie en consumptie, wonen, werken en recreëren. We zullen onder andere stil staan bij het futuristische nationale milieupaviljoen 'ECODROME' van het ministerie van VROM. Volgens VROM "...vormt een duurzame ontwikkeling het uitgangspunt van het Nederlandse milieubeleid." De kringloop van water staat in het ECODROME model voor deze duurzaamheid. Water staat ook centraal bij het gebied waarin het Hoogheemraadschap speelt met verschillende waterniveaus en via een levensgroot aquarium watervervuiling belicht.

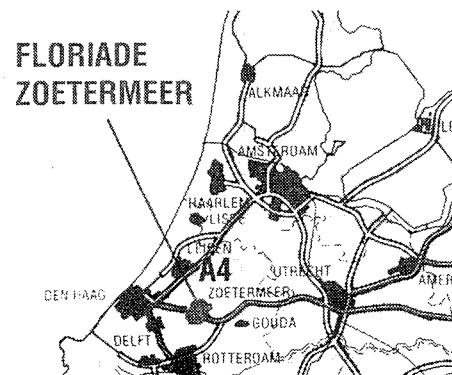
Naast het, wat ik voor het gemak maar even het 'Keukenhof-effect' noem, zijn er dus vele boeiende themapaviljoens. Vele werken hierbij met theaters waar flitsende beeld- en geluidseffecten op HDTV (high definition television; een primeur) de boodschap overbrengen.

Over theaters gesproken: een openluchttheater waar live muziek gespeeld wordt, zorgt samen met de terrassen voor een leuke sfeer. Daar komt nog bij dat de Floriade in de week van 30 augustus in het teken staat van een Belgisch Festival.

De relatief nog maar kort bestaande afdeling Zoetermeer hoopt op deze dag op een leuke wijze kennis te maken met haar mede-JD'ers vanuit alle afdelingen en regio's.

De entree is twintig gulden, best veel maar de moeite waard. Voor nadere informatie kun je je wenden tot Marc de Rooy (079-514565)

Datum: zondag 30 augustus, tijd: 12.00 uur, plaats: het NS informatie- en verkooppunt op de 'Nelson Mandelabrug' die de twee NS-stations Zoetermeer-Oost en Driemanspolder, waarop jullie aankomen, verbindt met de Floriade

Hoplledenbuurt?

Meer inspraak gewenst bij straatnaamgeving

door Adrie van der Luijt

Bedrijven en kantoren zijn liever gevestigd aan een park dan aan een laan. Particulieren geven de voorkeur aan een laan boven een straat. Veel inspraak hebben zij echter niet. Het zijn de gemeenteraad en soms B en W die wikken en beschikken over de naam die een straat zal dragen. Op initiatief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) congresseerden donderdag 17 juni jl. in Ede honderdtwintig ambtenaren, raadsleden, wethouders en gemeentesecretarissen over straatnaamgeving.

Er gaat een lange voorbereiding vooraf aan straatnaamgeving. Als straatnaamcommissies de maquette van een nieuwe wijk krijgen toegestuurd, wordt in overleg met gemeentelijke diensten bepaald welke straten het predikant laan, straat, weg, steeg of park verdienen. Nadat de achtervoegsels zijn verdeeld, kiest de commissie een thema voor het nieuwe buurtje. De bekende Indische buurt, de Vogelenbuurt en de Rivierenbuurt zijn op die manier ontstaan. Bij de naamgeving op zich kan ook nog erg veel misgaan. Straatnamen moeten kort en voor iedereen uitspreekbaar zijn. De commissies moeten alert zijn op verbasteringen: de Allendelaan wordt ongetwijfeld Ellendelaan. Ook namen als Lijkweg en Strontsteeg zijn minder gewenst, terwijl bij vernoeming naar personen uiteraard van belang is dat deze van onbesproken gedrag zijn. Dat dit laatste niet langer doorslaggevend hoeft te zijn, blijkt uit vernoemingen als het Rolling Stonesplein, de Billy Hollidaylaan en de Jimmy Hendrixstraat. Ook kan de manier waarop tegen iemand wordt aangekeken in de loop van de tijd zodanig veranderen, dat naamswijziging van de betreffende straat gewenst blijkt. Zo zag Amsterdam zich gedwongen de Stalinlaan om te dopen in Vrijheidslaan. In Heemskerk kon tijdens het dopingschandaal het bordje Katrin Krabbelaan nog net in de kast verdwijnen. In diverse gemeenten veranderde het Paul Krügerplantsoen in het Nelson Mandelapark, for the time being. Volgens een woordvoerder van de VNG verdient het de voorkeur historische personen in plaats van zaken te vernoemen. Het steeds meer omstreden zgn. 'positieve discriminatiebeleid' dat sommige gemeenten in hun personeelsbeleid menen te moeten voeren, laat ook de straatnaamgeving niet onberoerd: bij gelijke geschiktheid - een vreemde term in deze - genieten vrouwen

als naamgevers de voorkeur. Te vernoemen personen moeten tenminste tien jaar dood zijn, tenzij van koninklijke bloede. Gemeten naar het aantal verzoeken tot omdoping van straten, lanen en pleinen zouden veel Nederlanders wat graag inspraak hebben in de naamsbepaling van hun woonadres. Dit wordt echter bemoeilijkt door het feit dat naamgeving veelal plaatsvindt in een stadium waarin de toekomstige bewoners nog niet bekend zijn. Wijziging achteraf brengt administratief ongemak met zich mee en kost veel geld. Gemeenten zijn daarom doorgaans uiterst terughoudend met het toestaan van naamswijzigingen.

Voor gemeenten die eens iets anders willen dan vernoemingen naar staatslieden, schilders, burgerouders en andere historische figuren is het lang niet altijd makkelijk origineel uit de hoek te komen. Het weglaten van de achtervoegsels straat, laan, steeg of plein vormde enkele jaren geleden een noviteit in diverse gemeenten. Zoetermeer ontwikkelde een internationaal vermaard systeem van naamgeving, waarbij zijstraten een naam kregen die aansluit bij die van de betreffende hoofdweg; de Roodlaan loopt bij wijze van spreke langs de straten Cyklaamrood, Pioenrood enz.

Zelf heb ik van die momenten, vaak wat later op de avond, dat ik me afvraag waarom het bier nog nimmer werd geëerd met vernoeming van een nieuwbouwwijkje. Zeg nou zelf, Geuze, Poorter, Brigand, Bakelandt, Lefte en Trippel zijn toch uitstekende straatnamen? Wie op Hoegaarden woont, zit duidelijk op stand; bij Kriek en Deugniet

stel ik me zo'n modern woonerf voor met veel groen en jonge gezinnen. Pandoer, Jot, Zoeg en Loerik zijn de meer abstracte varianten, terwijl Pauwel Kwak, Straffe Hendrik, Goedendag en Flierefluiter eveneens tot de verbeelding spreken. Wie zou er niet willen wonen aan de Gouden Carolus, de Gulden Draak of de Fruitige Frisse Framboosjes? Sloeber en Kwezel daarentegen zullen duidelijk minder in trek zijn, net als de Cnudde Kriek, Nounou en het Moortgat; aan een straat met de naam Stoeren Bonk of Kerel Speciaal zal vast geen vrouwenhuis gevestigd worden, zoals ook aan de Extra Stout, de Verboden Vrucht of de Lekkerbek geen blijf-van-mijn-lijfhuis te vinden zal zijn. En wat dacht u van een bejaardentehuis aan de Mort Subit? Echte paters bewonen uiteraard een riant pand aan de Hapkin of de Dikkenek.

Vernoemen naar historische personen is ook mogelijk in de gezelligste wijk van Nederland, de Hopliedenbuurt. Toekomstige bewoners kunnen kiezen uit huurwoningen aan de Hertog Jan, de Napoleon of de Vondel. En vernoemen we onze groene lanen naar het bier Super Trix, dan klinkt dat toch heel anders dan Prinses Beatrixlaan.

Dames en heren commissieleden, wanneer waagt u de stap? Welke gemeente krijgt als eerste een Cupido, Blauwbuijk of Witkap Trippel op de kaart? Wie heeft er nog plaats voor een Duvel, Domein of Spiraal Blond? Te commercieel, zegt u? Maar weet u dan niet dat dát juist de allernieuwste trend is, sponsoring van straatnaambordjes?

Bronnen: de Volkskrant, 20-06-1992
Belgische Biergids, J.H. Tulfer, Antwerpen 1986

D66 voert slappe politiek

door Marcel van Silfhout

Het is toch wat, voert Nederland dan eindelijk een discussie over Europa dan doet men dat hier zonder Europa. Hoe komt dat toch, hoe komt het dat Nederlandse 'opinieleiders', politici en media het steeds weer voor elkaar krijgen het inhoudelijke gedeelte van de vormkwestie te scheiden, vervolgens de inhoudelijke discussie als te breed en complex links laten liggen en verder gaan over de vormpjes van de te voeren discussie? Wat is dit toch voor een naargeestig kommaneuersland aan het worden.

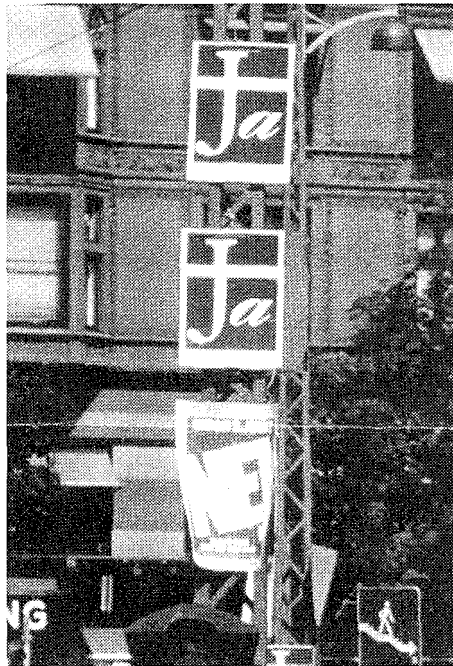
Engeland mag dan een eiland zijn, Nederland lijkt wel op een andere planeet te liggen. Terwijl in Frankrijk, Engeland, Denemarken en zelfs Ierland brede debatten plaatsvinden of hebben gevonden over dat zo complexe verdrag van Maastricht (u weet wel, dat verdrag waarvoor de Nederlanders te stom zijn om het te kunnen begrijpen en politici te stom om het uit te kunnen leggen), bakkeleit men hier over de toch al onoverzichtelijke en onwezenlijke details. En dat maakt niet alleen elk debat nutteloos maar bovendien ook nog eens onbegrijpelijk voor mensen die er net iets minder van weten, laat staan voor mensen die er niets van weten.

Gefrustreerd

Dat maakt zelfs dat jongeren die nog wel politiek actief en betrokken proberen te blijven, knap gefrustreerd raken om aan hun leeftijdsgenoten telkens te moeten uitleggen dat zij het ook niet meer begrijpen waar 'ze' in Den Haag en 'zij' het in de kranten over hebben. Er ligt in feite geen generatiekloof meer tussen jong en oud in de samenleving, maar wel degelijk een kloof tussen de politieke-prioriteitenagenda van jongere- en oudere politici (inclusief de grootste gemene deler van de parlementaire journalisten en politieke commentatoren). Een kloof die je trouwens ook ziet tussen de muren van het Haagse Binnenhof en het terrein daarbuiten, ofwel de rest van Nederland.

En nu maakt D66 zich ook al onbegrijpelijk voor de kiezer. D66, ja heus het is waar, pleit in navolging van Denemarken niet voor een Nederlands referendum over het verdrag van Maastricht en voert evenmin een duidelijke discussie over Europa nu daar alle aanleiding voor is. Is het niet triest dat Van Mierlo in de Volkskrant van 25-6-'92 pleit voor een discussie aan 'de top' van Europa, ofwel tussen alle belangrijke en bij de bevolking aansprekende persoonlijkheden. Zij zijn het die volgens hem duidelijkheid moeten verschaffen over Europa aan de

burgers die ergens diep beneden de politici in de samenleving schijnen te leven. Alsof ze zich als oude wijze heren eens buigen over een groepje spelende ongeïnteresseerde en onwetende pubers. Het is wrang dat men het hoog op heeft over het zogenaamde 'Europese bewustzijn' bij Nederlanders

Referendum in Kopenhagen, 2 juni 1992.

(foto SIPA)

terwijl er nog geen tien te vinden zijn die weten wat er in het verdrag van Maastricht staat. Terwijl geen enkele Nederlander lijkt te weten hoeveel zetels dat Europees parlement heeft noch het aantal dat Nederland daarvan inneemt en welke personen op die zetels stoelen. Maar met zo'n zwak D66-geluidje komt er dus echt geen nationaal debat over Europa. Juist D66 had die discussie kunnen en derhalve ook moeten openbreken.

Natuurlijk heeft D66 gelijk als zij stelt dat het niet juist is een raadplegend referendum te houden omdat dat slechts een fopspeen is die volgende referenda al bij voorbaat onmogelijk maakt. En natuurlijk heeft D66 gelijk als zij stelt dat ze niet kan pleiten voor iets dat niet in de grondwet staat (een bindend referendum) en dat het daarom maar eerst in die grondwet moet worden opgenomen. Maar natuurlijk is het ook zo dat D66 daarmee nog niet na hoeft te laten de discussie over Europa een inhoudelijke impuls te geven. Een impuls die in feite alleen maar tot stand kan komen als er politieke confrontatie dan wel polarisatie wordt gezocht. Het is immers wel degelijk mogelijk een referendum te houden waarbij de Tweede Kamer uitsprekt de uitslag te respecteren en ondertussen de discussie over het al dan niet opnemen van een referendum in de grondwet in de commissie Deetman terug te brengen (waar het nu uit is dankzij CDA en VVD). Het één hoeft hier het ander toch niet uit te sluiten. Bovendien zou dat tenminste een politieke zuiverheid zijn die ook mensen buiten de muren van het elitaire Binnenhof begrijpen. Maar nee, dat is te goedkoop vindt D66. Dus trekt D66 de discussie los van Europa, net zoals in bijna alle opinie-artikelen gebeurt, voert verder geen discussie meer over Europa en volstaat met het bepleiten van het terugbrengen van de discussie over het referendum in de commissie Deetman. En zo hebben we in Nederland weer een discussie die de meeste mensen niet meer kunnen volgen en dus ook al snel verstomt. Terwijl er niemand ook maar iets wijzer is geworden over de gevolgen van het verdrag van Maastricht en de verdere Europese ontwikkeling.

Snaveltjes toe

En zo raak ik als Jonge Democraat weer knap gefrustreerd te moeten uitleggen waarom D66 niet discussieert over Europa. Met het lullige antwoord dat ik dat ook niet meer kan begrijpen. Nederland slaap zacht, doe de oogjes maar dicht en de snaveltjes toe, het is niks, was niks en zal ook nooit wat worden met de Nederlandse politiek. En wat heeft D66 gewonnen? Niets, de discussie over Europa hebben ze terwille van een discussie over het Referendum - waar ze overigens ook niet aan mee hebben gedaan, ze hebben slechts hun snaveltje opengedaan bij het bepleiten voor heropneming daarvan in de commissie Deetman - laten schieten. Maar ook die roep is verloren gegaan, niemand heeft dat pleidooi namelijk echt gehoord. En zo hebben we allemaal verloren. Geen referendum over Europa, ook niet terug in de commissie Deetman en al helemaal geen nationaal debat. Gefeliciteerd hoor, D66.

Kritiek Paars Accoord onjuist

door Ruud van den Brink

In de vorige Demo stonden twee artikelen over het onlangs gepresenteerde Paars Regeeraccoord van JOVD, JS en JD. Beide stukken waren positief van ondertoon, maar beiden gaven een zeer beperkt (en soms zelfs onjuist) beeld van de inhoud van het accoord. Met name het artikel van Adrie van der Luyt bevat maar voor een klein deel inhoudelijke kritiek op het accoord. Wat Adrie presenteert als 'slordigheden' en 'gelul' zijn in werkelijkheid dingen uit het accoord die Adrie niet begrepen heeft.

Het zou natuurlijk ideaal zijn als iedereen die met goed gevolg de lagere school doorlopen heeft (vanaf 12 jaar kun je immers JD-lid worden) alles uit het Paars Accoord zou begrijpen. Iedereen begrijpt dat dit ondoenlijk is, omdat bij wijze van spreken de verklarende woordenlijst de omvang van een encyclopedie zou moeten hebben. De schrijvers van het Paars Accoord hebben een stuk geschreven dat iemand die regelmatig de krant leest, kan begrijpen.

Toch zijn er dan voor ieder persoon stukken waarvan hij of zij niet voldoende verstand heeft. Dit geldt vooral voor de wat technische zaken. Het leuke van de JD is nu dat je, als je van een onderwerp te weinig weet, het altijd aan iemand kan vragen (aan een coördinator van een werkgroep bijvoorbeeld).

Ik vind het erg jammer dat die navraag in dit geval niet heeft plaatsgevonden. Hierdoor is een zo belangrijk project als het Paars accoord nogal eenzijdig in Demo beschreven. Hieronder zal ik proberen de 'slordigheden' en het 'gelul' alsnog uit te leggen.

Een van die technische zaken waarover ik sprak is genetische manipulatie. In zijn artikel stelt Adrie de vraag wat het voor zin heeft om somatische (in deze context betekent dat niet-overerfbare) gen-therapie toe te passen. Het zou nutteloos zijn niet-erfelijke veranderingen in iemands erfelijk materiaal aan te brengen. Erfelijk materiaal is het DNA in alle cellen van het lichaam. Een fout in het DNA kan zorgen voor ernstige afwijkingen. Deze fouten in het DNA kunnen 'gerepareerd' worden door middel van gen-therapie. Erfelijk materiaal betekent hier niet materiaal dat overerfbaar is, maar genetisch materiaal dat van de ouders geërfd is. Alleen het genetisch materiaal in geslachts-cellen wordt doorgegeven aan eventuele kindertjes. Als hierin veranderingen aangebracht worden, gaan die wel over op het nageslacht. Maar veranderingen in alle andere cellen niet. In het Paars Accoord wordt

dit onderscheid gemaakt, omdat mensen zelf mogen weten of ze hun genen laten manipuleren. We vonden het echter te ver gaan als zij ook mochten beslissen over het genetisch materiaal van hun kinderen.

Een tweede gedeelte uit Adrie's stuk dat rechtgezet moet worden is het stukje over het districtenstelsel. In het Paars Accoord wil men af van het feit dat het grootste deel van de kamerleden achter de lijsttrekker aan de Kamer inhobbelt. In een nieuw systeem zouden kiezers twee stemmen krijgen: één voor de partij en één voor een persoon. Volgens Adrie bestaat zoiets al: je kunt toch immers voorkeurstemmen uitbrengen? Dat klopt, maar die hebben pas invloed als de kiesdeler gehaald wordt en dan nog maar op één persoon van één partij. Het in Paars voorgestelde (en in Duitsland gehanteerde) systeem zorgt ervoor dat die kiezer niet alleen bepaalt hoeveel zetels een partij in het parlement krijgt, maar ook wie er op komen te zitten. Een andere reden om het kiesstelsel regio gebonden te maken is de betrokkenheid van de kiezer. Voor de duidelijkheid: het gaat hier niet om het Britse systeem, waarbij één kiesdistrict maar één kandidaat levert. Een district zou meerdere kandidaten van verschillende partijen moeten leveren. Adrie schrijft dat regionale betrokkenheid niet werkt: bij de gemeenteraad komen immers veel minder mensen stemmen dan bij Tweede Kamer verkiezingen. Dat is natuurlijk waar, maar ook waar is dat het belangrijkste verkiezingsstrijdpunt nog altijd de inkomensverdeling is. Hierover wordt op gemeentelijk niveau natuurlijk niet veel beslist, maar in de Tweede Kamer des te meer. Ten tweede is het ook waar dat de gemeenteraadsverkiezingen nog altijd meer

kiezers trekken dan de verkiezingen voor de Provinciale Staten, wat weer wat verder van de kiezer afstaat. In zijn artikel spreekt Adrie ook de vrees uit dat door de individualisering van het sociale-zekerheidsstelsel het aantal ambtenaren drastisch zal toenemen. De schrijvers van het accoord zijn het daar niet mee eens. Sterker nog: één van de redenen om de uitkeringen te individualiseren is dat daardoor juist minder ambtenaren nodig zullen zijn. De bedoeling is dat op den duur iedereen die het nodig heeft een uitkering krijgt, onafhankelijk van het salaris of het spaargeld van de partner. Hierdoor zijn gekke wetjes, zoals de voordeurdelers-regeling, en de daarmee gepaard gaande controle niet meer nodig.

Tenslotte nog iets over het onderhandelings-proces. Adrie schrijft dat de hoofdstukken uit het Paars Accoord min of meer verdeeld zijn over de pjo's. De JOVD zou het sociaal-economische deel 'gekregen hebben' en de JD het democratiseringsgedeelte. Dit is niet correct. De teksten voor het accoord zijn voorbereid in drie werkgroepjes waarvan twee 'specialisten' uit de drie pjo's deel uit maakten. Zij schreven teksten over deel-onderwerpen, die zeer intensief in het werkgroepje werden besproken. Er is dus zeker geen koehandel geweest over de hoofd-onderwerpen. Natuurlijk zijn er in de hoofdstukken wel dingen terug te vinden

die duidelijk uit één jongerenorganisatie naar voren zijn gekomen. Zo heeft de JD een heel goed standpunt over genetische manipulatie, dat dan ook bijna geheel in het accoord terug te vinden is. Andersom is ook gebeurd: er zijn paragrafen waarin één pjo duidelijk heeft moeten inleveren. Dit zou gebeurd kunnen zijn doordat de vertegenwoordigers van die pjo gewoon niet goed genoeg onderhandeld hebben.

Ik hoop dat ik met dit artikel de 'slordigheden' uit het Paars Regeeraccoord rechtgezet heb. Helaas bevatte het stuk van Adrie geen kritiek op of aandacht voor de hoofdlijnen van het accoord (uitgezonderd het gedeelte over het emancipatiehoofdstuk). Elders in deze Demo staat een stuk dat wel op die hoofdlijnen ingaat.

"Wij, jongeren, hebben snel meer macht, geld en inspraak nodig" Jeugd, milieu en armen geofferd door UNCED

door Jeroom Remmers
(ex-voorzitter Jongeren Milieu Aktief)

Moeten wij als jongeren en als toekomstige generaties blij zijn met de UNCED-conferentie en met onze regering? Nee. We worden verraden door UNCED en onze eigen regering. De uitkomsten van UNCED zullen zeer slap zijn: de milieuramp verergert en de Noord-Zuidongelijkheid blijft groeien. Wij jongeren krijgen later de grote klappen: de dode natuur, gif en heel veel geld dat we moeten betalen voor de schoonmaak. We hebben snel meer macht, geld en inspraak nodig om deze ramp zoveel mogelijk te voorkomen.

UNCED brengt alleen slappe klimaat- en biodiversiteitsconventies. Te weinig geld voor de ontwikkelingslanden. Terwijl elk jaar 50 miljard dollar van deze landen naar de rijke landen stroomt, weigeren die meeste rijke landen de bijdrage aan arme landen met 0,1% te verhogen. Het is leuk dat Alders trachtte de VS te isoleren met een verdergaand CO2-standpunt en dat vervolgens de VS en de EG daarop reageerden. Maar voorlopig stijgt ook in Nederland de CO2-emissie jaarlijks nog met 3% in plaats van de stabilisatie, laat staan de door volksvertegenwoordiger Lubbers bij het aantreden van het kabinet toegezegde daling. Voorlopig stijgt het auto- en vrachtverkeer nog schrikbarend. Voorlopig gaan Schiphol en de Rotterdamse haven uitbreiden, wat zeg ik, verdriedubbelen. Voorlopig krijgen ecologische landbouw en duurzame energie geen eerlijke kansen.

Toekomstige generaties

Over 10 jaar staat in Nederland nog een vijfde deel van de bossen gezond overeind en is het grondwater bijna geheel vergiftigd met nitraten, fosfaten, zware metalen en pesticiden. En wie mogen de rivierbeddingen, de bodemvervuiling en de dijkverhogingen dankzij het broeikas-effect betalen? Juist ja: de toekomstige generaties. Kortom: in de praktijk plegen zowel de landen op UNCED als Nederland verraad aan de toekomstige generaties, naar wie zij de milieuproblemen en de kosten doorschuiven. En de Noord-Zuidkloof ten aanzien van geld en macht wordt alleen maar groter. Dit moet tot spanningen, wellicht oorlogen leiden die ook worden doorschoven naar de toekomstige generaties.

Het stond al in het Brundtlandrapport te lezen: "De schuld en milieuvervuiling die wij nalaten aan de toekomstige generaties zullen zij nooit op ons kunnen verhalen. De huidige generaties en machthebbers die de milieuproblemen veroorzaken zullen dan al dood zijn. De toekomstige generaties hebben nu geen politieke en financiële macht."

Jongerenstandpunt

Met meer dan 30 jongerenorganisaties werd onlangs een UNCED-jongerenstandpunt geschreven, dat al aangeeft hoe fundamenteel verschillend jongeren over milieu denken dan volwassenen. Hoofdpunt is: milieu gaat boven economie. De wereldeconomie moet opnieuw worden gestructureerd, alsmede de Verenigde Naties, de Wereldbank, het IMF en de GATT. De rijkdom en macht moet eerlijker worden verdeeld over rijke en arme landen. En burgerorganisaties moeten overal ook inspraak in kunnen krijgen, net zoals dat nu gebeurt bij de UNCED.

"De agenda van UNCED moet gekoppeld worden aan de agenda's van andere mondiale (economische) organisaties en overeenkomsten zoals de GATT, IMF, de Wereldbank. "...Politici en beleidsmakers moeten stoppen met hun dobbelen met onze gezamenlijke toekomst en moeten gewoon hun baan doen waar ze voor zijn aangewezen: een veilige en gezonde toekomst garanderen!"

"Wij eisen: Een krachtiger Verenigde Naties. Zoals in de EG zou er een parlement moeten worden gekozen door de bevolking van de aarde. Dit parlement zou gemachtigd moeten zijn tot het nemen van beslissingen, ONAFHANKELIJK van de huidige belangrijkste machten."

Op die manier kan een meerderheid van landen in de VN beslissen dat milieu- en ontwikkelingsmaatregelen worden uitgevoerd en zullen dwarsliggende landen (zoals de VS nu) worden gedwongen mee te doen, bijvoorbeeld met economische sancties. Dit betekent een inleveren van nationale soevereiniteit, maar dit is van ondergeschikt belang wanneer het gaat om het voortbestaan van de aarde en de mensheid. "Wij eisen: ontwikkelingskansen voor het Zuiden!"

De agenda van UNCED is verkeerd opgebouwd. Onze zorg gaat uit naar wat er niet op UNCED wordt besproken: the UN-SAID. Een aantal milieuproblemen wordt behandeld, maar de veroorzakende mechanismen worden gemarginaliseerd. De oorzaken achter het schuldenprobleem bijvoorbeeld. Er dient een economisch systeem te komen waarin eerlijke prijzen worden betaald voor producten uit het Zuiden. Dit betekent dat voorafgaand aan economische criteria, sociale en ecologische criteria deel moeten uitmaken van de prijzen van de producten, zowel uit het Zuiden als uit het Noorden. Handelsbarrières die de ontwikkeling van het Zuiden hinderen (fort Europa) moeten worden afgeschaft. Voorts zullen schulden die nooit op een duurzame manier kunnen worden terugbetaald, moeten worden kwijtgescholden.

Belangrijkste discussievraag is: hoe het rijke Noorden te helpen. Het Noorden met zijn op hol geslagen economie, met zijn verslaving aan luxe en consumptie. Een verslaving die afhankelijker wordt van grotere shots en kicks: meer groei.

Drastische veranderingen in het consumptiepatroon van rijke landen zijn nodig. Dit kan betekenen: energiereducties van 50%, geen gebruik maken van kernenergie, een verbod op productie van niet-recyclebaar afval, verbetering van openbaar vervoer en ontmoediging van autogebruik en geen transport van giftig afval."

Zolang de Nederlandse overheid en bedrijven het milieu blijven vervuilen en de Derde Wereld uitbuiten, zullen jongeren zich blijven verzetten. Hopelijk krijgen wij als jongeren nog de kans op korte termijn invloed uit te oefenen. Want als we moeten wachten tot we later groot zijn, kan het wel eens te laat zijn.

Deel 2: In de gemeenteraad

Carrière, Barrières

door Maud d.M. Sarvaas

Voor hen, die er in stilte van dromen zich op 't gladde ijs der politiek te begeven en daar niet van af te brengen zijn.

De vorige keer is naar voren gekomen dat er veel tijd moet worden gestoken in de voorbereiding voor een politieke carrière binnen de gemeente. Of dat nu een gehucht is of een grote stad, het zal altijd grote inspanningen vergen je binnen de partij (hier D66, om praktische redenen) op de voorgrond te plaatsen en vervolgens ervoor te zorgen dat je verkozen wordt. Toch is het allemaal mogelijk, want waar een wil is, is een weg.

We zijn beland op het punt der verkiezingen. Na een intensieve periode van campagnevoeren en een lange dag in spanning zitten, krijg je uitgeput en wel te horen of het gelukt is. En jawel hoor, je zit erin. Nu ben je vertegenwoordiger van het volk.

Als jouw plaats op de lijst al zo hoog was, dat het er dik in zat verkozen te worden, heb je je waarschijnlijk al laten inwerken door de bestaande fractie. Ook is het mogelijk speciale cursussen te volgen bij het PSVI (Politiek Scholings- en Vormingsinstituut) van D66. In de laatste Democraat (ledenblad) werden er een heleboel aangekondigd. Zo zijn er de cursussen 'Oriëntatiedagen op het raadslidmaatschap', 'Efficiënt werken in de raad' en binnenkort 'Gemeentefinanciën'. D66 wil zo voorkomen dat onervaren personen de mist ingaan wanneer ze er eenmaal zitten. Tevens zijn er voor aankomende raadsleden tal van brochures te verkrijgen.

Eed of belofte

De gang van zaken binnen de gemeenteraad is vastgelegd in de Gemeentewet. Hierin kan men bijvoorbeeld vinden hoeveel raadsleden bij welk aantal 'zielen' in een gemeente nodig zijn en welke functies onverenigbaar zijn met het raadslidmaatschap. Er is een ander artikel waaruit je meteen bij aanvang dient te citeren: dat van het afleggen van de eed of belofte. Bij het aanvaarden door de leden van hun betrekking in de raad zegt de burgemeester het volgende tekstje op: "Ik zweer (beloof) trouw aan de Grondwet en aan de wetten des Rijks, en dat ik de belangen der gemeente X met al mijn vermogen zal voorstaan en bevorderen." Het raadslid antwoordt: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig!" Indien het raadslid denkt het zonder hulp van God af te kunnen, zegt hij/zij: "Dat beloop ik!". Vervolgens wordt de zuiveringseid (belofte) afgelegd. De burgemeester zegt voor: "Ik zweer (verklaar) dat ik, om tot lid van den raad te worden benoemd, directelijk of indirectelijk, aan geen persoon, onder wat voor naam of voorwendsel dan ook, enige giften of gaven beloofd of gegeven heb. Ik zweer (beloof) dat ik om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige belofte of geschenken aanne-

men zal, directelijk of indirectelijk." En jij weer: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig!" of "Dat verklaar en beloop ik!"

Wethouders

Dit is misschien een gevoelig punt wat betreft D66, maar het mag bij deze carrièreschets niet ontbreken. Een wethouder is een dagelijks bestuurder, met meer macht en hogere inkomsten dan een raadslid (een raadslid krijgt een vergoeding en een tegemoetkoming in de kosten; een wethouder geniet een jaarwedde). Toch zijn de handelingen van de wethouder ondergeschikt aan de besluiten van de raad, waarvan hij overigens ook deel uitmaakt. Meestal direct na de verkiezingsuitslag beginnen de partijen te onderhandelen over de collegevorming. De grootste partij nodigt een of meer partijen daartoe uit. Samen moet er uiteindelijk een absolute meerderheid gevormd worden. Dat onderhandelen gebeurt vaak grotendeels achter de schermen. Er worden 'poppetjes naar voren geschoven' en op programmapunten wordt ingeleverd totdat men het eens is. Al met al een klus voor taai politici. Alhoewel, het kan in geval van reeds bestaande goede verhoudingen tussen partijen ook heel soepel verlopen. In sommige gemeenten zal bijvoorbeeld het CDA, als grootste partij, nooit D66 uitnodigen als de VVD al jaren harmonieus met het CDA in het college zit. De wethouders worden officieel verkozen in diezelfde eerste vergadering waarin iedereen beëdigd is.

Wielklem

Na al deze inspanningen kan dan eindelijk het besturen beginnen. Van een heleboel dingen is de basis al wettelijk geregeld: van ontslag van een wethouder tot het opperbevel bij brand; van de begroting tot gemeen-

telijke belasting; van parkeerregulering tot wielklem. Maar er zijn meer dan genoeg dingen die niet vanzelf gaan. Je wordt overstelpt met raads- en commissiestukken. Er gaat verschrikkelijk veel tijd inzitten. Ook als het lekker weer is moet je voorrang geven aan je ondankbare volk en naar de vergaderingen gaan. En al gaat het eigenlijk wel goed, je blijft altijd genoodzaakt tot het maken van compromissen waardoor goede ideeën tot slappe aftreksels worden gereduceerd. Dilemma's, interne en externe problemen, tijd- en geldnood en ambtenaren zullen een rol spelen. Ik bewonder de mensen die het 'leuk' vinden om in de raad te zitten en het ook nog goed doen. Ik kan me ook erg goed voorstellen dat je er na vier jaar genoeg van hebt en het volk laat voor wat het is.

Ultimatum

Beste niet-betalende JD'ers,

Dit was voor jullie de laatste DEMO van dit jaar. Als je voor 1 september geen contributie betaald hebt, valt ons prachtige verenigingsmagazine niet meer bij je in de bus. Doe dus nu (ja, nu en niet morgen of overmorgen) je acceptgiro op de post en dat blijf je op de hoogte van het reilen en zeilen binnen de JD.

NB Ben je je acceptgiro kwijt, vraag dan een nieuwe aan bij het Landelijk Secretariaat.

Hoogachtend,

De Penningmeester.

Paars Regeerakkoord: het ware verhaal

door Ruud van den Brink

Op een goede dag in februari waren (een beetje onverwacht) de besturen van de JS, de JD en de JOVD het eens: er was, na bijna een jaar onderhandelen, een Paars Regeerakkoord gesloten. Op 24 maart werd het akkoord tijdens een persconferentie aangeboden aan fractieleden van de drie moederpartijen. In de pers is er naderhand vrij veel aandacht aan besteed en men was over het algemeen zeer te spreken over het stuk. De Volkskrant vond dat 'dit goed doordachte stuk een aansporing voor de partijen was hun jongerenorganisaties serieus te nemen'. Helaas besteedde Demo wat minder aandacht aan de achtergronden en de inhoud van het Paars Akkoord. Hieronder een herkansing.

De Nederlandse politiek wordt al sinds jaar en dag gedomineerd door christen-democratische partijen. Eerst als kleinere katholieke en protestantse partijen en sinds 15 jaar als het CDA zitten de christen-democraten al meer dan 75 jaar in het kabinet. Uiteraard heeft dit grote invloed gehad op de politiek in Nederland. Zaken als abortus en euthanasie, waarvan een meerderheid van de Nederlandse bevolking vindt dat ze gelegaliseerd moeten worden, zijn nog steeds niet goed in de wet geregeld. Ook democratisering van de Nederlandse maatschappij is door toedoen van het CDA nooit van de grond gekomen. En wat misschien nog veel erger is: de politiek in Nederland werd saai. Wat er ook gebeurde, het CDA kwam altijd in het kabinet.

Deze saaiheid en het blokkeren van deze en nog veel meer besluitvorming is niet zozeer het CDA te verwijten als wel de coalitiepartners. D66, VVD en PvdA schoven telkens weer een deel van hun, in de oppositie zo luid verkondigde, standpunten en principes opzij om naast het CDA op het pluche van de regeringsbanken plaats te nemen. Het zou logisch zijn geweest als die drie partijen samen eens geprobeerd hadden een regering te vormen. Op het Binnenhof was echter het idee ontstaan dat de sociaal-democratie van de PvdA en het liberalisme van de VVD met geen mogelijkheid tot elkaar gebracht zouden kunnen worden.

Borrelclubje

Men probeerde het wel: op initiatief van de JOVD (jongerenorganisatie van de VVD) kwamen een paar maal per jaar fractieleden van VVD, D66 en PvdA bijeen in het dure Haagse Hotel Des Indes om te proberen de verschillen tussen de partijen te slechten. Na een paar jaar veranderde dit Des Indes-beraad echter in een gezellig borrel-clubje, dat met echte politiek weinig te maken had.

Uiteraard werd op deze manier weinig vooruitgang geboekt met het streven naar een D66-VVD-PvdA kabinet.

Met het Paars Regeerakkoord hebben de JD, de JOVD en de JS geprobeerd de discussie over een CDA-loos kabinet nieuw leven in te blazen. Omdat we het gezond voor de democratie vinden dat andere combinaties mogelijk worden en omdat we bepaalde dingen die het CDA tegengehouden heeft willen doorvoeren. Daarnaast is het Paars Akkoord ook bedoeld om de afkeuring van de jongeren te laten horen aan politiek Den Haag. Wij vinden dat Den Haag veel te langzaam loopt op het gebied van milieubeleid, democratisering en vele andere zaken. Op veel van deze punten kregen wij overigens steun van het CDJA, de christen-democratische jongeren.

Anti-CDA

De pers en de Demo besteedden vooral veel aandacht aan kleine, anti-CDA puntjes in het akkoord. Bijvoorbeeld het veranderen van het randschrift van de Nederlandse Gulden: in plaats van 'God Zij Met Ons', wat nu op de zijkant staat, zou er 'Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap' op moeten komen te staan. Dit ontlokte een brieven-schrijver in het Trouw het volgende: 'laat ons biddende proberen dit anti-godsdiensstige streven het hoofd te bieden'. Wat deze man niet begrepen had was dat de anti-CDA puntjes maar een zeer klein deel van het akkoord zijn.

De inhoud van het akkoord heeft grofweg drie hoofdthema's: democratisering, milieu en individualisering.

Het Paars Akkoord opent met een hoofdstuk over democratisering. Er zijn binnen dit hoofdstuk drie problemen die men tracht op te lossen. Om de relatie tussen de kiezer en de gekozenen te verbeteren, zal er onder andere een beperkt districtenstelsel ingevoerd worden (zoals in Duitsland) en zullen op

gemeentelijk niveau binnende referenda mogelijk worden. Verder zullen de Burgermeester en de Commissaris der Koningin door de gemeenteraad en de Provinciale Staten gekozen worden.

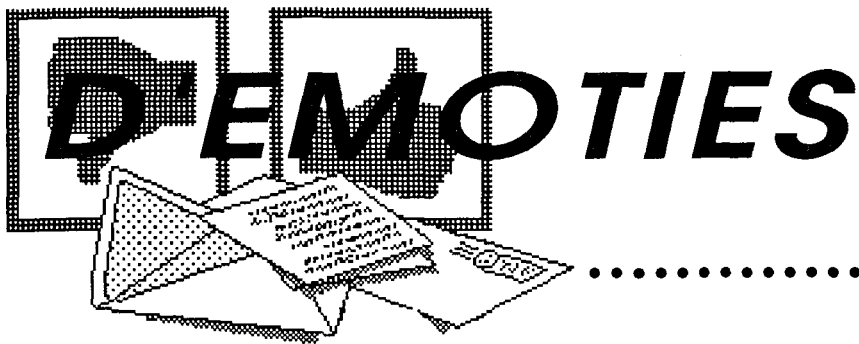
De auteurs van 'Paars' vinden dat de Tweede Kamer haar controlerende werk niet goed doet. Je ziet steeds meer dat de regeringsfracties als makke schapen achter hun bewindslieden aanlopen. Nu hebben de ministers ook een enorme kennisvoorsprong op de Kamerleden: zij hebben immers een heel ministerie achter zich en de Kamerleden hebben meestal maar één medewerker. Om het dualisme te versterken zal de Kamer een eigen wetenschappelijk bureau krijgen en zal de Tweede Kamer ook de mogelijkheid krijgen in een vroeg stadium ambtenaren aan de tand te voelen. Daarnaast zal flink gesnoeid worden in het woud van adviesorganen (bv. de SER) waarachter de politiek zich maar al te graag verschuilt. Hiermee moet ook de macht van het door het CDA gedomineerde maatschappelijk middenveld sterk worden teruggedrongen.

Een tweede hoofdthema is het milieu. De Paarse uitgangspunten zijn dat economie minder belangrijk is dan milieu, dat de overheid een sterke rol moet spelen in het milieubeleid en dat inkomensachteruitgang aanvaardbaar is. Belangrijk is dat de milieukosten nu eindelijk in de prijzen van producten doorberekend worden en dat de controle op de milieuwetgeving verbeterd. Via allerlei maatregelen moet het auto-gebruik en ook het vliegverkeer teruggedrongen worden.

Individualisering

Het derde hoofdthema is de individualisering. De invulling van dit uitgangspunt is terug te vinden in het sociaal beleid en in emancipatiemaatregelen. Nu is het zo dat het sociale-zekerheidsstelsel nog steeds uitgaat van het gezin. De JOVD, JD en JS willen dit verzelfstandigen, door ieder individu recht op een uitkering te geven. Er zal dan niet gekeken worden of de partner veel geld verdient of veel geld op de bank heeft staan. Dit zal het stelsel hopelijk flink vereenvoudigen. In het emancipatiehoofdstuk wordt de wetgeving ook meer op het individu afgestemd: het afschaffen van de voordelen van het huwelijk en het aan het werk helpen van mensen in een achterstandspositie.

Tot zover de hoofdlijnen van het akkoord. Naast deze thema's staat er natuurlijk nog veel meer in het akkoord, maar het is onmogelijk om dit allemaal in Demo te behandelen. Als je het toch wil lezen (en het is de moeite van het lezen waard) bestel dan een Paars Regeerakkoord bij het secretariaat (070 - 3858109).

Kwaad worden, lachen, huilen, stort je hart uit, maar hou het onder de 200 woorden. De redactie behoudt het recht stukken in te korten of in het geheel niet te plaatsen.

Commentaar uit Griekenland

Ondanks het feit dat de kwestie rond het erkennen van Macedonië nu een afgesloten onderwerp is in Nederland, hebben de Grieken zich niet geschikt in de afloop. Een boze Griek liet mij dit merken in een brief: "Nederland, in de persoon van Van den Broek, zou er goed aan doen eerst wat meer te lezen over de Griekse geschiedenis, alvorens een standpunt in te nemen over dit grote probleem tussen Griekenland en Joegoslavië. (...) Het interesseert ons verder niet dat die Joegoslavische deelrepubliek onafhankelijk wil zijn van de rest, als ze maar niet de naam Macedonië gebruiken, want die is Grieks, en van ons. (...) De namen van Van den Broek en jullie koningin zijn bevuild in onze kranten. Hierover kan ik zeggen, dat als zij een standpunt over dit onderwerp innemen zonder goed geïnfor-

meerd te zijn over met name de geschiedenis (toen Alexander de Grote van Macedonië zijn wereldrijk had gemaakt, bestonden noch Joegoslavië, noch Turkije) ofwel andere belangen een rol hebben laten spelen, het wat mij betreft niet zo erg is wat de kranten gezegd hebben. (...) Wat zouden jullie zeggen als ik zei dat Nederland of een deel ervan Turks of Joegoslavisch was, zoals ze met ons hebben gedaan? Hoe kan een echte Griek hier niet kwaad om worden?" Zoals we zien is het geheel niet verstoken van misverstanden. Die hadden echter eenvoudig voorkomen of tenminste opgelost kunnen worden door mensen die daarvoor aangesteld zijn. Eén van hen was toch Van den Broek?

M.d.M.S

Het districtenstelsel

Een kleine reactie op de D'Emotie van C.B. uit Demo 9.3 van mei j.l.

C.B. doet in dit stukje een duidelijke aanval op het districtenstelsel zoals dat in Groot-Brittannië bestaat. Eén van de grondslagen van D66 is sinds de oprichting een radicale omgooi van de democratische status quo in Nederland. Eén van de ideeën die toen gelanceerd werden was het districtenstelsel; een stelsel dat zou leiden tot een tweepartijstelsel. Ook een stelsel dat extremistische partijen van rechter- en linkerzijde buitenspel zet. Zo'n stelsel is een goed stelsel.

Ik denk dat C.B. meer teleurgesteld is in het feit dat de regering van zijn keuze buiten spel staat (liberaal-socialistisch), maar het feit blijft dat de conservatieven de grootste partij zijn en een eventuele regering met de liberalen ongeveer 57% zou hebben gehaald. Verder is een minderheidskabinet (een zogenaamd gedoogd kabinet; het steunt niet op een meerderheid in het parlement) democratischer dan een kabinet dat de steun heeft van 'de helft plus één'. Geachte C.B., idealisme is nooit weg, maar ik zou uw opportunisme de volgende keer toch anders formuleren.

Wicief Poesiat

Reactie C.B

Natuurlijk ben ik om politiek-inhoudelijke redenen teleurgesteld dat de Conservatieven aanblijven. Maar die teleurstelling zou veel minder groot zijn geweest als hun meerderheid in het parlement (de Conservatieven vormen dus geen minderheidsregering) ook was gebaseerd op een meerderheid van het aantal uitgebrachte stemmen. In mijn D'Emotie constateer ik dat de huidige situatie niet democratisch is. Dat is dus geen opportunisme; dat is zelfs vrij principieel.

C.B.

(Lees over dit onderwerp ook het artikel 'Het dat-is-onze-man-gevoel' elders in deze DEMO)

GRIEKENLAND

Door de Goden uitverkoren

Burp

Boeren zijn dom, maar de trekkers hebben de macht. Wordt elke samenscholing van meer dan vijf studenten hardhandig door de EM uiteengeslagen, als de tractoren weer van stal komen, dan mag het allemaal. Want boeren hebben het zo slecht en zijn zo zielig. Brussel en den Bosch; ze zijn allemaal tegn hen.

Het brabantse streekplan vermeldde iets te vaak het woord 'natuur'; het kwam tot een boerenopstand. En waarom?

In het oorspronkelijke plan ging het over de verdeling van 'overgebleven gebied', waar

een deel voor 'natuurparken' en een deel voor de boeren was bestemd. Als wij offers moeten brengen voor het milieu, dan de boeren toch ook?

Maar boeren beschouwen zich als boven de wet staand, net als mariniers. Het land is van hen, zij zijn de baas en alleen aan God zullen zij zich verantwoorden. Gelijk het CDA.

Paul Leenards

DEMOTIES

RIKCO'S CORNER

Boem

Perron Nul

Ooit vroeg ik aan een jongen die zijn dienstplicht bij de commando's had doorgebracht, wat het verschil is tussen commando's en mariniers. Hij antwoordde dat commando's zelf moeten nadenken; mariniers voeren domweg opdrachten van anderen uit.

Ik hoop dat dat in de praktijk ook meestal het geval is. Want we hebben laatst kunnen zien wat er gebeurt als mariniers op eigen initiatief aan de slag gaan. Ik ben zelf geen drugsverslaafde, maar ik ga me door dit soort acties bepaald niet veiliger voelen. Straks halen die mariniers in hun kop dat allochtonen slecht zijn voor ons land. Of politieke jongeren.

C.B.

Hoera voor Bill

De conventie van de Amerikaanse Democratische Partij: Ballonnen, muziek, grappen over de potatote van Dan Quayle ('Say NOE to Quayle') en vooral veel applaus. Voor Bill Clinton. En dat terwijl de congressangere juist hebben geluisterd naar toespraken van interessante mensen die geen presidentskandidaat wilden of mochten worden: Mario Cuomo, Jesse Jackson, Jerry Brown. Stuk voor stuk betere kandidaten. Zelfs 'running mate' Al Gore heeft meer in huis dan Clinton. En toch enthousiasme. Onbegrijpelijk. Maar dan komt Ross Perot in beeld met de blijde boodschap dat hij zich uit de race terugtrekt. Vervolgens zien we Bush vanuit zijn vakantieoord een persconferentie geven. En ineens is alles duidelijk: Lang leve Bill Clinton

C.B.

Taxi's (2)

Het was niet helemaal aardig, wat ik in de vorige DEMO heb geschreven over taxichauffeurs. Natuurlijk zijn er ook taxichauffeurs die aardig zijn tegen de klant, die helpen met het inladen van de bagage en die oude vrouwtjes naar hun voordeur begeleiden. Maar wat ik heb willen zeggen, is het volgende.

Het imago van de taxi wordt door het gedrag van taxichauffeurs in de grote steden volledig te gronde gewerkt. Dat is niet alleen een subjectieve waarneming, gebaseerd op wegblokkades en andersoortige acties (bijvoorbeeld hulp aan mariniers), maar wordt bevestigd door een onderzoek van de Consumentenbond. Hieruit blijkt dat de meeste taxichauffeurs,

ook in de kleinere gemeenten, het niet zo nauw nemen met de verkeersregels, onduidelijke (en dus: te hoge) tarieven hanteren en vaak omrijden.

Ik begrijp niet dat de bonafide taxi-ondernemingen zelf niet pleiten voor vrije concurrentie. Bedrijven die gunstige prijzen berekenen, goede kwaliteit leveren of zich op een andere manier positief onderscheiden, hebben alleen maar baat bij afschaffing van het vergunningstelsel, de vaste prijzen en het gedwongen instappen in de voorste taxi bij het station (ik heb in Den Haag zelfs een Lada zien staan). En tenslotte: waar blijft het keurmerk voor de kwaliteitstaxi?

C.B.

Om tien uur in de ochtend weerklinkt een knal door Amsterdam Zuid-Oost. Ik hecht er geen waarde aan. Om kwart voor elf wordt er aangebeld.

"Verwacht jij iemand?" roep ik naar Geert. "Nee," roept hij terug, wie is het?". "Weet ik veel," zeg ik, "een één of ander verlopen wijf, 't zal wel een junk zijn, kijk jij maar es, ken je d'r?" Geert kijkt. "Nee, nooit gezien," zegt Geert. Als Geert bij de deur wegloupt, belt de vrouw nog twee maal. "Nou nou, ze heb d'r shot wel nodig," roep ik. Terwijl ik de eerste deur open, belt ze weer. "Jezus wijf," roep ik, "zenuwelijker, je ziet toch dat ik bezig ben?" Als de deur open gaat zie ik dat ze er helemaal niet verlopen uit ziet, maar eerder gestressed. "Ik ben van Nieuw Amsterdam (woningbouwvereniging, red.), ik zie dat jullie aan de balkonkant alle ramen en deuren openhebben, hebben jullie die wolk dan niet gezien?"

"Hoezo wolk," zeg ik, "welke wolk?". "De gifwolk," antwoordt ze, "er is een chemische fabriek in Uithoorn ontploft en aan je balkonkant zie je de grote zwarte wolk met chemische stoffen hangen. Jullie moeten alle ramen en deuren sluiten. Via Radio Noord-Holland worden jullie verder geïnformeerd. Ga niet naar buiten!," zegt ze en spoedt zich naar het volgende huis. Geert en ik sluiten alle ramen en deuren.

De zwarte wolk trekt inmiddels over ons huis. In de woonkamer staat Radio Noord-Holland aan en in de keuken radio Rik, de lokale omroep voor Uithoorn. Daar horen we al spoedig de burgemeester van Uithoorn. "Het grootste deel van de chemische fabriek Cindu is ontploft," zegt hij, "er is vooralsnog geen reden tot paniek. Voor zover wij weten zijn er geen giftige stoffen vrijgekomen. Het onderzoek daarnaar is namelijk net begonnen. Ik kan u niet garanderen dat er geen gif in de lucht zit. Maar er is geen reden tot paniek."

Om kwart over twaalf komen de geruststellende berichten. De burgemeester van Uithoorn meldt dat er geen giftige stoffen zijn vrijgekomen, en Radio Noord-Holland meldt dat er in de hoofdstad geen gevaar is voor de volksgezondheid en dat het sein 'Brand meester' is gegeven.

En zo liep het al met al toch nog redelijk goed af. Blijft staan dat dit niet had mogen gebeuren. Als het management van Cindu welke mogelijkheid van een ramp dan ook, uit redenen van goedkoper produceren, niet heeft beveiligd, dan hoort dit management achter tralies. Zoals iedere directie die omwille van het winstbejag het milieu en de volksgezondheid in gevaar brengt.

Iets goeds uit Duitsland

Het 'dat-is-onze-man'-gevoel

door Christiaan Bonebakker

Het districtenstelsel: gekoesterd en verafschuwd. Gekoesterd vanwege de persoonlijke band die ontstaat tussen kiezer en gekozene: dat is onze man! Verafschuwd vanwege de onevenredigheid, die slecht uitpakt voor de minder grote partijen. D66 pleit sinds haar oprichting voor de invoering van een districtenstelsel; onbegrijpelijk in de ogen van sommige Jonge Democraten. Want een democratische partij moet toch juist streven naar evenredigheid?

De discussie over het districtenstelsel (die, toegegeven, niet zo actueel meer is) zit vol misverstanden. Er is immers niet één districtenstelsel; er zijn verschillende varianten denkbaar. De drie belangrijkste passeren hier de revue.

De meest toegepaste vorm is het 'winner-takes-it-all'-systeem, zoals we dat onder meer in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten tegenkomen. Per kiesdistrict wordt slechts één afgevaardigde, namelijk de kandidaat met de meeste stemmen, gekozen. De stemmen op de andere kandidaten zijn achteraf gezien zinloos geweest. Dit kan een zeer onevenredige uitslag tot gevolg hebben. In theorie is het in een drie-partijenstelsel bijvoorbeeld mogelijk dat een partij in ieder kiesdistrict 35% van de stemmen haalt en daarmee 100% van de parlementszetels kan bezetten. In de praktijk zagen we dat de Conservatieve Partij bij de laatste verkiezingen in Groot-Brittannië 43% van de stemmen kreeg en daarmee een meerderheid in het parlement behaalde.

Gematigd districtenstelsel

Het belangrijkste verschil tussen het gematigde districtenstelsel en het 'winner-takes-it-all'-systeem is, dat per district niet één, maar meerdere afgevaardigden worden gekozen. Hierdoor komen ook de minder grote partijen aan bod. Alleen partijen die over het hele land niet meer dan enkele procenten behalen, maken in dit systeem geen kans. Hierdoor blijven meer restzetels over, die ten goede komen aan de grote partijen. Toch geeft dit systeem een redelijk evenredige afspiegeling. Het 'dat-is-onze-man'-gevoel is door het grotere aantal afgevaardigden per district echter minder groot dan in het 'winner-takes-it-all'-systeem. Het Duitse kiessysteem is van de drie stelsels het meest verfijnd. In essentie hanteren de Duitsers het stelsel van evenredige ver-

tegenwoordiging, waarbinnen een districtenstelsel wordt toegepast. Ingewikkeld? Dat valt wel mee.

De Duitse kiezer heeft twee stemmen. Met de eerste stem kiest hij/zij de persoon die zijn district in het parlement (de Bondsdag) moet vertegenwoordigen. Met de tweede stem geeft de kiezer aan naar welke landelijke partij zijn/haar voorkeur uitgaat. Ieder district stuurt op basis van het aantal uitgebrachte 'eerste stemmen' één afgevaardigde (the winner takes it all) naar de

Bondsdag. Alle regionale parlementariërs tezamen bezetten de helft van het totale aantal zetels.

De 'tweede stemmen' uit alle districten worden bij elkaar opgeteld en geven aan hoe de verhoudingen in het parlement moeten komen te liggen, volgens het principe van evenredige vertegenwoordiging. De tweede helft van het aantal Bondsdagzetels wordt nu gebruikt om de door het

districtenstelsel ontstane scheve verhouding recht te trekken. Iedere partij mag nu van een landelijke kandidatenlijst zoveel parlementariërs leveren, dat de totale Bondsdag een evenredige afspiegeling geeft.

Een rekenvoorbeeld

Stel, er zijn 100 kiesdistricten en het parlement bestaat uit 200 zetels. Er zijn vier partijen: A, B, C en D. De regionale kandidaten van partij A, een plattelandspartij, halen in 60 kiesdistricten de meeste (eerste) stemmen. Partij B doet het vooral goed in de steden en levert op basis daarvan 30 districtsvetegenwoordigers. Kapitalistenpartij C scoort in de tuindorpen en krijgt 9 afgevaardigden. Alleen in het laatste district weet de vrijzinnig-democratische partij D de meeste eerste stemmen te vergaren; dat is dus één parlementslied.

De 'tweede stemmen' laten echter het volgende beeld zien: A krijgt 35%, B 30%, C 15% en D 20%. Dat betekent dat A recht heeft op in totaal 35% van de 200 parlementszetels, is 70 zetels. We zagen net dat A al 60 regionale afgevaardigden heeft gekregen; van de landelijke verkiezingslijst mogen dus nog 10 mensen in het parlement plaatsnemen. B mag 60 zetels bezetten en dus nog 30 mensen aan de fractie toevoegen, en C en D leveren respectievelijk 21 en 39 mensen van de landelijke lijst.

Het goede van dit systeem is niet alleen dat ieder district in het parlement door één afgevaardigde wordt vertegenwoordigd, maar ook dat de partijen een landelijke verkiezingslijst kunnen opstellen met 'fractiespecialisten' op het gebied van bijvoorbeeld financiën, onderwijs en buitenland. De fracties zijn hierdoor niet afhankelijk van de toevallige deskundigheden en interesses van de regionale 'onze mannen'.

Iets goeds

Kortom: het Duitse systeem combineert de voordelen van het 'winner-takes-it-all'-systeem met die van de evenredige vertegenwoordiging. Nu ben ik gelukkig niet de eerste in Nederland die dit constateert. In het Paars Regeerakkoord van de JD, JS en JOVD wordt ook al gepleit voor het Duitse systeem. Nu de 'grote politiek' nog. Maar ja, binnen de huidige generatie Tweede-Kamerleden (geboren '40-'45) is de neiging om iets politieks uit Duitsland over te nemen wellicht niet zo groot.

Democratie als cultureel erfgoed

door Jeroen Kemperman
(lid van de werkgroep Europa '92)

Bij het zoeken naar bouwstenen om het democratisch gat in de EG te dichten, is de confrontatie tussen de verschillende democratische systemen een van de grootste uitdagingen. In dit artikel wil ik graag beschrijven hoe de werkgroep Europa met de hieruit ontstane dilemma's omgaat.

Het afgelopen jaar is de werkgroep "Europa '92" bezig geweest met het voorbereiden van een resolutie voor het komende najaarscongres van de JD. Onderwerp van deze resolutie is de democratische inrichting van de EG. In eerste instantie hoopten we via het bestuderen van de verschillende lidstaten te kunnen komen tot een ideaal democratisch systeem. Dit ideale systeem zou gebruikt kunnen worden voor de inrichting van de EG-organen en de gelijk-schakeling van de verschillende democratieën van de lidstaten. Bij de bestudering van de lidstaten groeide echter de overtuiging dat er (nog) geen ideaal democratisch systeem kan worden ontworpen. De democratische inrichting kan niet los worden gezien van de historische en culturele context waarin deze is ontstaan. Zo is bijvoorbeeld de verkiezing van de Eerste Kamer in Nederland door de Provinciale Staten een overblijfsel van de republiek van voor 1795. Een ander voorbeeld is dat de huidige federale inrichting van Duitsland sterk is gekoppeld aan de eeuwenoude federale traditie in Duitsland en de wens van de geallieerden na de Tweede Wereldoorlog om een sterk centraal geregeerd Duitsland te voorkomen.

Minimumeisen

De vorm waarin de macht in een democratie is georganiseerd is sterk gerelateerd aan het draagvlak voor deze macht bij de kiezers. Dit betekent dat kiezers nodeloos zouden worden vervreemd van de overheid en de democratische inrichting van de lidstaat waar zij deel van uitmaken, wanneer men een lidstaat op EG-niveau zou dwingen tot de overname van een centraal bepaald 'ideaal model'. Een voorbeeld van zo'n onacceptabele ingreep in Nederland zou bijvoorbeeld het verplicht afschaffen van de Eerste Kamer zijn. Een consequentie van het verwerpen van een ideaal model is dat het democratisch systeem van een (potentiële) lidstaat slechts zou kunnen worden getoetst aan 'minimumeisen' en niet aan theoretisch ideale 'maximumeisen'. Wanneer men gaat kijken naar het soort minimumeisen waar

men de inrichting van een democratisch systeem op kan beoordelen, komt men al snel op de klassieke beginselen van de democratie en de rechtsstaat. Zonder te pretenderen uitputtend te zijn, wil ik hieronder drie onderwerpen behandelen die kunnen worden gebruikt bij toetsing van een systeem aan minimumeisen. Deze onderwerpen zijn 'delegatie van bevoegdheden', 'participatie in het beleid' en 'individuele ontplooiing'.

Bevoegdheden

De basis van de democratie ligt in de beslissingsbevoegdheid van de meerderheid van de bevolking. Hierbij speelt delegatie een centrale rol. Met delegatie bedoel ik hier: 'de vormen waarin en de wijzen waarop burgers de zorg voor de publieke zaak overlaten, opdragen of overdragen aan de overheid en overheidsorganen'. De organen en personen die middels een democratische methode door de burgers zijn verkozen moeten over de middelen beschikken om deze delegatie goed te kunnen uitoefenen. Dit betekent praktisch bijvoorbeeld dat een parlement het recht van initiatief moet hebben. In Frankrijk zien we op het gebied van delegatie een systeem dat door Nederlanders vaak kritisch wordt bekeken. Hier wordt de macht voor een groot gedeelte niet gedelegeerd aan een parlement maar aan de President. Ondanks de nadelen die dit systeem in onze ogen (inclusief die van mij) misschien heeft, waarborgt deze centralistische methode van delegatie in ieder geval de beschikbaarheid van middelen om de gedelegeerde macht te kunnen uitoefenen.

Participatie in het beleid

Het democratische uitgangspunt van het gelijk van de meerderheid wordt in de rechtsstaat beperkt doordat de minderheid wordt beschermd tegen een dictatuur van de meerderheid. De principes van de rechtsstaat en democratie worden in ons huidige wereldbeeld vaak gezien als onlosmakelijk met elkaar verbonden. Recentelijk hebben we een botsing gezien tussen deze twee

principes in Algerije (zie ook het artikel van Patrick Dersjant in de DEMO van maart 1992). Dit dilemma kan worden bekeken aan de hand van de principes van de rechtsstaat zoals die zijn vastgelegd in grondrechten. Deze principes hebben bij de inrichting van een democratisch systeem met name invloed op de mogelijkheden tot participatie in het beleid. Participatie is hier het deelnemen aan en het kritiek uitoefenen op het beleid. Grondrechten bieden enkele constructieve middelen om de mogelijkheden tot participatie te beschermen. Voorbeelden hiervan zijn persvrijheid, de vrijheid tot vereniging, vergadering en betoging, gelijke benoembaarheid in openbare functies, en de bescherming tegen discriminatie. Op het gebied van discriminatie kan in de EG onder andere Luxemburg kritisch worden bekeken omdat het hier voor immigranten zo goed als onmogelijk is gemaakt om lokaal stemrecht te verwerven.

Individuele ontplooiing

Naast de mogelijkheid tot participatie in het beleid is een belangrijk principe van de grondrechten de vrijheid tot individuele ontplooiing van de burgers. De vorm van de inrichting van het democratisch systeem beperkt deze individuele ontplooiing (buiten bovengenoemde participatie) niet direct. Het is echter wel relevant omdat een fundamentele inbreuk in de vrijheid van het individu een legitimatie kan bieden om centraal in te grijpen in het democratische systeem van een land. Deze toets moet ook gehanteerd worden om etnisch-culturele bevolkingsgroepen te beschermen.

De gedachte dat democratieën slechts kunnen worden beoordeeld op minimumeisen heeft verstrekkende gevolgen voor de verdere inrichting van de EG en de mogelijkheden om centraal in te grijpen in lidstaten. Zo is het bijna onmogelijk om een lidstaat op te splitsen in verschillende regio's tenzij men hiertoe op niveau van een lidstaat zou beslissen. De EG is hierdoor niet in staat om er centraal voor te kiezen voortaan 'om de tafel te gaan zitten' met de Baskische i.p.v. de Spaanse regering. Dit betekent niet dat wij een keuze doen met betrekking tot de wenselijkheid van verdere regionalisering. De EG zal zich hier echter wel passief moeten opstellen tenzij een (potentiële) lidstaat fundamentele tekortkomingen vertoont.

D66 ziet noodzaak voor leger

door Pieter Wezeman

Het einde van de Koude Oorlog betekende belangrijke wijzigingen in het Nederlandse defensiebeleid. De aandacht verschoof van een grote dreiging uit het Oosten naar vele kleine veiligheidsrisico's over de hele wereld. Uit de defensienota van begin 1991 wordt duidelijk dat de Nederlandse regering de krijgsmacht, zij het aangepast, nog steeds noodzakelijk vindt. De Demo vroeg zich af wat het D66-standpunt is en hield een vraagesprek met Pieter ter Veer, D66-fractielid met ondermeer de defensieportefeuille onder zijn hoede.

Al direct aan het begin van het interview maakt Ter Veer duidelijk dat de krijgsmacht ook door D66 noodzakelijk wordt gevonden. Belangrijkste pijler van het defensiebeleid is daarbij de samenwerking met andere landen, ingebed in de Nederlandse deelname aan een aantal internationale organisaties. Het veiligheidsbeleid "...doen we nadrukkelijk niet in ons uppie, maar in verschillende samenwerkingsverbanden," aldus Ter Veer.

In de eerste plaats gaat het daarbij om de Verenigde Naties, in de tweede plaats de NAVO en als drie en vier, als het ware om de eerste twee heen, de Conferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE) en de West Europese Unie (WEU).

De CVSE is de jongste van de vier en haar rol moet nog vorm krijgen. De WEU is veel ouder en heeft lange tijd een slapend bestaan gehad. Pas sinds kort is de WEU nadrukkelijker aanwezig. Ook al vanwege de Europese eenwording, waarin de WEU eventueel de veiligheidspoot kan worden. Bovendien dringen de Amerikanen er binnen de NAVO steeds meer op aan dat Europa een dergelijke defensiepoet opzet.

De krijgsmacht staat niet ter discussie, maar veiligheidsbeleid heeft en krijgt steeds meer een bredere invulling. Zo wijst Ter Veer erop dat bijvoorbeeld in de CVSE de "menselijke dimensie, de economische ontwikkeling en de krijgsmacht als het ware gelijk op gaan." Kortom, veiligheid wordt niet alleen bereikt met een krijgsmacht.

Krijgsmacht taken

Binnen de internationale samenwerking heeft het Nederlandse leger twee taken te vervullen. Het verdedigen van het eigen, danwel het NAVO-territorium, en zogenaamde "Out of Area operaties", oftewel militaire acties buiten NAVO-gebied. Over-

rigens vindt Ter Veer het steeds minder doorslaggevend of iets tot NAVO-gebied hoort of niet: "Wat verandert er als je van

West- naar Oost-Duitsland gaat, dan zit je namelijk eigenlijk buiten NAVO-territorium. Dat is nu een volkomen willekeurige scheiding. Zoals het eigenlijk ook al willekeurig is als je het hebt over de grenzen van Polen, Hongarije en TjechoSlowakije."

Wat betreft de verdediging van NAVO-gebied gaat de NAVO ervan uit dat "...weliswaar een grootschalig conflict niet zo logisch is, maar dat men zich nog altijd wil indekken tegen de mogelijkheid dat toch een grootschalig conflict uitbreekt," aldus Ter Veer. Dit verklaart waarom Ter Veer een Nederlands leger van 90.000 man (na de herstructurering) niet te groot vindt. Toch

steunt hij mogelijke verdere reducties die in de deze herfst uit te brengen prioriteitennota waarschijnlijk zullen worden aangedragen.

Als Nederlandse troepen worden ingezet in acties die niet direct te maken hebben met de verdediging van Nederland of NAVO-bondgenoten ("Out of Area" dus), bijvoorbeeld zoals in de actie tegen Irak, dan ziet Ter Veer het liefst dat dit onder VN-vlag gebeurt: "Omdat je dan iets hebt van op wereldwijde schaal afgesproken."

Dreiging

Allemaal goed en wel natuurlijk die formele structuur van het veiligheidsbeleid. Maar tegen wie of wat is het nu eigenlijk gericht. De hamvraag blijft per slot van rekening: Wat is de dreiging?

Ter Veer ziet er drie. In de eerste plaats de GOS-landen "...die in een periode van instabiliteit zitten, terwijl tegelijkertijd het aantal militairen in de voormalige Sovjet- Unie nog steeds erg groot is."

In de tweede plaats de situatie in het Midden-Oosten. "Zowel Turkije, Syrië, als ook sommige van de Golfstaten zijn de grote investeerders als het gaat om wapenaankopen. Dat alleen al leidt tot een risicofactor waar we de ogen niet voor kunnen sluiten."

Als derde dreiging noemt Ter Veer "...landen rond de Middellandse Zee voor zover niet bij de NAVO behorend, die ieder voor zich, de een meer, de ander minder, zich ook doen kennen als landen met nogal turbulente politieke ontwikkelingen."

Samengevat komt het erop neer dat er nog steeds een dreiging is, maar "we kunnen het niet goed inschatten." Een grote verdedigingsmacht, de "Main Defence Force" in NAVO-terminologie, is daarom nodig als "...een

soort garantie dat landen niet, het avontuur zoekend, de NAVO-landen zouden binnenvallen."

Misschien dat op den duur de krijgsmacht verder kan worden ingekrompen. "De volledige en volwaardige krijgsmacht die in alle facetten in haar behoeften zelf voorziet," kan volgens Ter Veer ter discussie worden gesteld. Door meer samenwerking met de bondgenoten zouden sommige legeronderdelen kunnen worden afgestoten terwijl meer aandacht wordt besteed aan andere, wat leidt tot een efficiëntere taakverdeling tussen de bondgenoten. Boven-

dien geeft een dergelijke samenwerking meer inhoud aan de integratiegedachte, "zodat het niet slechts een optelsom van landen is." Verkleining moet echter niet leiden tot een "...wedstrijdje van wie durft het snelst het meest naar beneden te gaan." Reducties moeten stap voor stap worden uitgevoerd, in goed overleg met de bondgenoten.

Vredeshandhaving

Ter Veer ziet als belangrijke rol voor het Nederlandse leger deelname aan zogeheten "Peace-Keeping-operaties". Hierbij gaat het om het inzetten van Nederlandse militairen, voornamelijk in VN-verband, als een soort van buffer tussen strijdende partijen in conflictgebieden over de hele wereld. Ter Veer wijst er in dit verband op dat de Nederlandse bijdrage aan de VN-machten in Cambodja en Joegoslavië aanzienlijk is.

Van duidelijk andere aard is de zogeheten "Peace Enforcing". Hierbij gaat het om het met geweld beëindigen van conflicten. Hoewel Ter Veer niet verwacht dat de Nederlandse krijgsmacht op korte termijn bij een dergelijke actie betrokken zal raken, sluit hij het toch niet uit. "In het geval van Irak hebben we uiteindelijk ook toestemming gegeven voor het ingrijpen dat de VN sanctioneerde."

Op de afsluitende vraag of D66 hiermee in essentie achter de defensienota en dus achter het regeringsbeleid staat, is het antwoord duidelijk: "ja."

Over wat het Internationaal Coördinatorenoverleg uitvoert

Berichten uit de Ivoren Toren

door Judith Merkies en
Will de Jager

Het Internationaal Coördinatorenoverleg (InCo) van de JD behartigt de buitenlandse aangelegenheden en vergaderingen van en voor de JD. In het werkvlak zijn een vijftal hoofdgebieden te onderscheiden waar het InCo zich mee bezighoudt: IFLRY (de 'Internationale' van de JD), VUJO-NL (Vlaams-Nederlandse samenwerking), de buitenlandexcursies en '31'. Om de Internationaal Secretaris op deze onderling zeer verschillende vlakken bij te staan is er een coördinator op elk werkvlak. De coördinatoren komen maandelijks bijeen in een coördinatorenoverleg.

31

Mijn werkvlak is het coördineren van '31', het Nederlands Comité voor Multilateraal Jongerenwerk. Will de Jager beschrijft hierna uitvoerig wat deze vereniging inhoudt. De JD houdt zich intensief met '31' bezig. Drie mensen voeren overleg in de adviescommissies AESYC/CVSE (Patrick Koimans), VN/UNESCO (Bastiaan Winkel) en UNCED - Rio de Janeiro (Jeannine van der Vegt). Will de Jager is penningmeester in '31'.

Jammer genoeg verzand je in een uitleg over internationale jongerenstructuren - en hier dus zelfs al bij nationale - in een eindeloze uitleg over wat tegenwoordig 'boomstructuren' heten. Van het kleinste overleg naar het grote geheel.

Flitsend

Toch is het om meer zicht te krijgen op de verrichtingen van in ieder geval de coördinatie van '31', maar ook van het InCo in het algemeen, belangrijk om hier meer inzicht in te krijgen. In volgende Demo-artikelen zal hierop stukje bij beetje ingegaan worden. Will de Jager introduceert hierna de adviescommissie VN/UNESCO als een voorbeeld van de activiteiten van '31'.

Is het internationaal jongerenwerk nu zo snel en flitsend, met meertalige jongeren over de hele wereld? Nee, niet echt.

Veel vergaderen, veel ondoorzichtigheid in werkerreinen, bureaucratie en afkortingen. Maar ook erg leuk om rechtstreeks verbonden te zijn met e.g. CVSE-vergaderingen, de Raad van Europa en de mogelijkheid om een wat bredere visie te ontwikkelen over internationale politiek.

De adviescommissie VN/UNESCO heeft drie taken: selectie en begeleiding van de jongerenvertegenwoordigers, representatie in fora die met VN-zaken te maken hebben en voorlichting geven over de VN in alle aspecten.

Elk jaar vindt in New York de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties plaats. In de Nederlandse delegatie is ook altijd een jongerenvertegenwoordiger opgenomen; een jongere gekozen uit en door jongeren. Deze jongeren zijn volledig delegatielid en worden geacht een toespraak tot de Derde Commissie van de Algemene Vergadering (jeugdzaken) te houden en mee te werken aan de totstandkoming van een jeugd-resolutie. In de voorbereiding wordt de jongerenvertegenwoordiger gesteund door de adviescommissie, die onderwerpen aandraagt voor de toespraak en bij de resolutievoorbereiding helpt. Elke twee jaar vindt in Parijs de Algemene Conferentie van de UNESCO plaats en ook hier wordt een jongerenvertegenwoordiger door de adviescommissie geselecteerd en begeleid.

Invloed

Leden van de adviescommissie en externe vertegenwoordigers (jongerenvertegenwoordigers) gaan vrij regelmatig naar vergaderingen in binnen- en buitenland waar over VN-structuren gesproken wordt. Op deze vergaderingen staan participatiemogelijkheden van jongeren centraal en wordt onderzocht hoe jongeren meer invloed kunnen uitoefenen op het functioneren van de VN en haar deelorganisaties. De leden van de adviescommissie gaan hier naar toe als vertegenwoordigers van de Nederlandse jeugd.

Getracht wordt om zoveel mogelijk jongeren actief kennis te laten maken met VN-structuren. Dit gebeurt door middel van voorlichting op scholen (meestal in de maatschappijleerles) en door de leden van de adviescommissie aan te bieden als gastsprekers op themadagen of -avonden die lidorganisaties van '31' over de VN kunnen organiseren. Ook wordt op dit soort bijeenkomsten ingegaan op de rol die jongeren in de VN-organisatie kunnen spelen.

Belangstellenden voor het internationaal werk of voor '31' kunnen zich wenden tot de Internationaal Secretaris (071-127071) of tot Judith Merkies (020-6760756).

De nationalistische contacten van de JD

door Suzanne Bakker (Internationaal Secretaris)
en Frank van Kreveld (oud-Internationaal Secretaris)

Steven Pieters heeft in zijn artikel 'Versnippering en geweld' (Demo 9.3) eens op een rijtje gezet waartegen hij bezwaar heeft. Tegen politiek-bestuurlijke versnippering. Tegen gewapend verzet en terreur. Tegen onverdraagzaamheid en racisme. Alsof deze bezwaren bij het bestuur en bij de Internationaal Secretaris van de JD niet bestaan.

De verschillen van mening tussen Steven Pieters en ons ontstaan eerst wanneer het begrip nationalisme ter sprake komt. Om een woordenstrijd te voorkomen laten we deze discussie even voor wat hij is en houden we ons aan de open formulering zoals die door Doeke Eisma in de Tweede Kamer meermalen gebruikt is: nationalisme is een constructieve kracht wanneer onderdrukkende machtsystemen erdoor worden ontmanteld (vergelijk de situatie in de voormalige Sowjet-Unie).

Exclusief

Waar wij op willen reageren is de bewering van Steven dat de JD een exclusief enthousiasme aan de dag legt voor nationalistische bewegingen en anderzijds de burger-democratische bewegingen juist links laat liggen. Nu begrijpen we best dat Steven, vanwege zijn vertrek uit de JD jaren geleden, niet meer optimaal geïnformeerd is over het werkelijke beleid dat de JD voert. Maar dat hij het zicht op de werkelijkheid zozeer heeft verloren, verbaast ons.

Kort willen we onze 'nationalistische contacten' in enkele landen de revue laten laten paseren.

Finland Ons contact richt zich uitsluitend op de Nuoren Keskustan Liito (NKL) en de Svensk Ungdom (SU). NKL is een 'centristische' organisatie, en heeft een programma met individualisme, milieubescherming en sociaal-liberalisme als kernwoorden. SU is de jongerenorganisatie van de partij van de Zweedse gemeenschap in Finland en profileert zich met een sociaal-liberaal programma. Beide organisaties participeren in de International Federation of Liberal and Radical Youth (IFLRY). In 1991 bezocht een delegatie van NKL Amsterdam en onlangs bracht een delegatie van SU een bezoek aan de JD.

Groot Brittannië. Onze contacten beperken zich tot de Young Liberal Movement (YLM) en de jongerenorganisatie van de Liberal Democrats (Young Liberal Democrats of England en Scottish Young Liberals). Allen zijn lid van IFLRY. Er is geen contact met bijvoorbeeld Plaid Cymru (Wales)

Kroatië Er is contact met de Jonge Sociaal-liberalen van Kroatië. Deze oriënteren zich op IFLRY. Of deze contacten verder worden uitgediept of dat ook andere organisaties met de JD banden zullen aanknopen, hangt onzerzijds vooral af van de uitkristallisering van het politieke spectrum in dit land. **Slovenië** De contacten in Slovenië zijn er sinds lange tijd met de Jonge Liberaal-Democraten. Er staat zelfs een trainingsproject op stapel. De Mladi Liberalni Demokrati (MLD) participeren binnen IFLRY. De JD staat met name afwijzend tegenover jongerenorganisaties van de Nationaal-Democraten en de Nationale Partij.

Tsjecho-Slowakije Onze samenwerking vindt vooral plaats binnen het kader van de buitenlandexcursie 1992 PRAVDA. De partners zijn afgeleid van de burger-democratische partijen Obcanske Hnuti (Burgerbeweging/OH) in Bohemen en Moravië en Verejnost proti Nasilju (Publiek tegen Geweld/VPN) in Slowakije. Maar ook hier geldt dat de JD zal moeten reageren op de zich uitkristalliserende nieuwe politieke verhoudingen en partijvorming aldaar.

Na een en ander gelezen te hebben kunnen wij ons niet aan de indruk onttrekken dat het met de 'nationalistische voorkeur' die ons door Steven in de schoenen is geschoven, wel meevalt.

"Maar de politieke afscheidingsbewegingen en de afgeleide jongerenorganisaties daarvan, staan - denk ik - ver van ons politieke gedachtengoed af."

Deze redenering van Steven volgend had de JD geen contacten mogen hebben met de MLD uit Slovenië, omdat deze organisatie zich steeds sterk heeft gemaakt voor de onafhankelijkheid van Slovenië. Plotseling komt er op 15 januari het bericht dat Slovenië erkend wordt door de EG als onafhankelijke staat. Wederom de redenering van Steven volgend, zou er op dat moment wel de mogelijkheid bestaan om met hen samenwerking te zoeken (het thema van de onafhankelijkheid is immers gerealiseerd en van de

agenda afgevoerd). We denken dat de JD zich onafhankelijk moet opstellen en haar eigen internationaal werk niet afhankelijk mag maken van in dit geval de erkenning van zo'n staat door de EG.

Burgerdemocratisch

Steven vraagt zich tenslotte af waarom de JD zich niet op de burger-democratische bewegingen richt? Het antwoord is helaas maar al te eenvoudig: deze bewegingen zijn vrijwel alle een zachte dood gestorven. Zelfs Obcanske Hnuti uit de Tsjechische republiek is niet meer in het nieuwe Tsjecho-Slowaakse parlement vertegenwoordigd. Alleen in de Baltische staten hebben deze bewegingen zich gehandhaafd, maar de vraag is hoe lang zij kunnen volhouden. Overigens is het volgende van nog groter belang. Er mag niet de suggestie gewekt worden dat er enerzijds bewegingen zijn die de zelfbeschikking in het vaandel dragen en anderzijds zogenaamd burger-democratische bewegingen zijn. Democratie en zelfbeschikking zijn thema's die je niet van elkaar kunt scheiden.

Het thema van zelfbeschikking voor volkeren vraagt opnieuw aandacht en meer dan ooit tevoren. Dat de nieuwe politieke bewegingen in Midden- en Oost-Europa, onze nieuwe partners in Europa, een deel van de oplossing zoeken in zelfbeschikking is niet zo vreemd. Met Doeke Eisma kunnen we zelfs enthousiast zijn en zeggen, dat het streven naar nationale zelfbeschikking heel goed een positieve kracht kan zijn om de oude structuren te ontmantelen. In de contacten van de JD met onze internationale partners worden we direct met deze problemen geconfronteerd. Het streven naar exclusieve contacten met burger-democratische bewegingen (indien deze nog zouden bestaan) behoedt ons dus niet voor die confrontatie. De problematiek van zelfbeschikking speelt ook juist bij hen. Vergelijk bijvoorbeeld de Letse en Moldavische burgerbewegingen. Hierom zouden wij bij Steven wat meer pragmatisme en flexibiliteit willen bepleiten.

Pi de Bruin, architect van het nieuwe parlamentsgebouw

De Tweede Kamer als doorzon-woning

door Carolien Buddingh'

Er was eens een parlement dat zijn intrek nam in de ruimten van het Binnenhof. In die dagen maakten de heren volksvertegenwoordigers zich niet druk over de betrokkenheid van de burgers bij de politiek. De ligging van het parlamentsgebouw drukte deze houding zelfs uit, in de vorm van een vesting. De politiek was gescheiden van de bevolking en het leek alsof dat altijd zo zou blijven. Maar toen kwam de prins op het witte paard: Pi de Bruijn. Hij ontwierp een nieuw parlamentsgebouw waardoor alles anders zou worden. Zijn zendingswerk reikte echter alleen tot het gebouw, het is nu nog wachten op inkeer bij de kamerleden.

Architect Pi de Bruijn (49) heeft dertien jaar gewerkt aan de bouw van het nieuwe parlement. De belangrijkste eis die gesteld werd aan het ontwerp was dat het nieuwe gebouw openheid moest uitstralen. Een openheid die het toegankelijke van de democratie moest symboliseren. 'Een parlement moet in de samenleving staan. Het oude gebouw was helemaal afgesloten van de samenleving, dat is in deze tijd ondenkbaar. Het nieuwe parlamentsgebouw loopt parallel aan het Binnenhof en staat midden in een winkelstraat.'

Samen met de bouwbegeleidingscommissie, waarin onder andere alle grote partijen en de pers vertegenwoordigd waren, is Pi de Bruijn tot een definitief ontwerp gekomen. Er is gekozen voor een grote moderne opzet, 25.000 vierkante meter. Het allerbelangrijkste probleem was de omgeving. De commissie stond voor het probleem hoe een gebouw neer te zetten in een kleine historisch getypeerde omgeving, zonder het Binnenhof plat te walsen.

De openhuis gedachte leefde sterk in de commissie, het streven was gericht op een vrij drastische vergroting van de openheid ten opzichte van de bestaande situatie. Het nieuwe parlement moest een toegankelijk en transparant gebouw worden. 'De uitdrukking van het huis moet open zijn en het is gelukt om die gedachte te verwezenlijken.

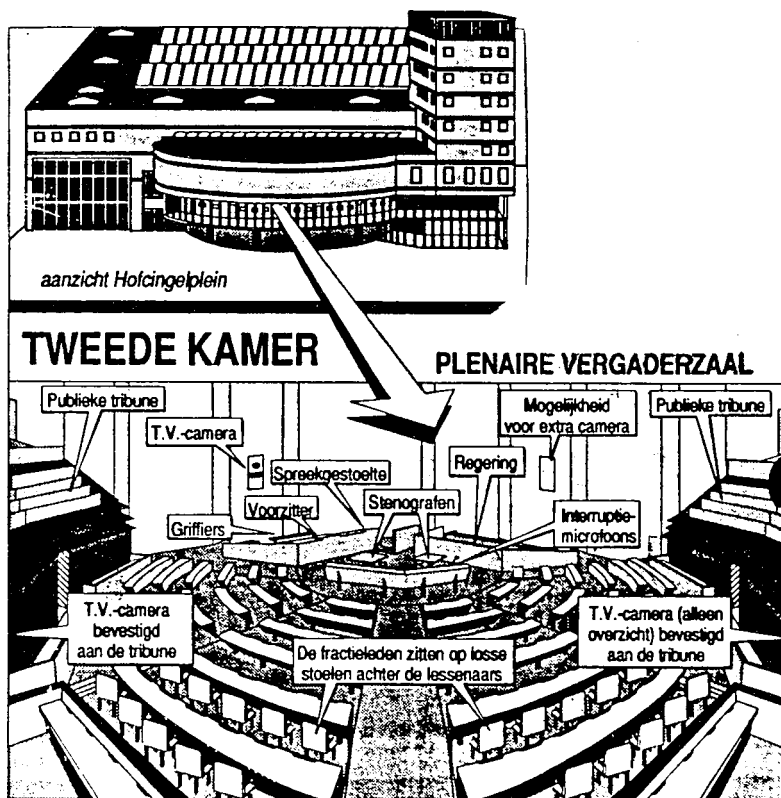
Er is bijvoorbeeld een straatachtige centrale hal die vergeleken kan worden met een passage in een stad. Alle mensen gaan door dezelfde entree. De gang, die verlengstuk is van de straat, is een ontmoetingsplaats. Je

niet geopend of een discussie over gordijnen brak los. Rondom de parlementaire vergaderzaal bevinden zich de wandelgangen. Het idee van de architect was om deze wandelgangen open te houden en zichtbaar voor het publiek. Hij gebruikte hiervoor glaswanden. De situatie moet zo zijn dat op het moment dat er gedemonstreerd wordt, de kamerleden daarmee kunnen worden geconfronteerd. Kamerleden hebben hier echter bezwaar tegen. Zij beweren dat ze een zitting niet meer goed kunnen voortzetten als ze in de wandelgangen geconfronteerd worden met demonstraties. 'Vanuit de commissie werd het aanbrennen van rolluikjes als oplossing aangedragen. Het functioneren van het parlement staat voorop. Als dat niet meer kan, dan is de grens overschreden en moet er worden ingegrepen. Dan gaan de rolluikjes omlaag!'

De architect was zelf niet helemaal gelukkig met deze verandering. Het idee van openheid werd geweld aangedaan. Maar, zo zegt Pi de Bruijn: 'Het is niet mijn gebouw, als ze gordijnen willen, kan ik dat niet tegenhouden. Als uitvoerder heb je betrekkelijk weinig invloed op ideologisch gebied. De architect is geen halfgod, en het zijn ook niet mijn 200 miljoen gulden. Maar het is wel belangrijk dat de architect het eens is met de basis opvatting van de

opdrachtgever en deze bleef, in het geval van het parlamentsgebouw, het vergroten van de toegankelijkheid.'

Pi de Bruijn vindt de Nederlandse politiek zo gek nog niet. Voor de architect is Nederland één van de weinige democratieën die redelijk functioneert. Het meerpartijstelsel werkt volgens hem goed, meer partijen in de kamer weerspiegelen de verschillende

kunt gewoon door het gebouw heen lopen en in contact komen met de volksvertegenwoordigers. Het contact laat vaak te wensen over, terwijl je juist heel direct bij de parlementariërs terecht zou moeten kunnen. Daar spitst het hele gebouw zich op toe.'

Verschillende kamerleden lijken moeilijk te kunnen leven met een transparant parlamentsgebouw. Het parlement was nog

maatschappelijke opvattingen in een samenleving. Pi de Bruijn heeft de verhoudingen in de kamer door de vorm van de zaal beter tot uiting willen laten komen. Daarnaast heeft hij, het voor Nederland zo typerende consensus-achtige element in de zaal gevisualiseerd in de vorm van een ronde tafel. Alle fractievoorzitters, behalve die van de CD, zitten hier omheen. 'De Nederlandse politiek wordt gekenmerkt door een kluwen van steeds wisselen regeringspartijen. Dit kan alleen maar goed zijn voor een democratie. Dualiteit in het parlement is wel aan het verdwijnen, maar vormt geen wezenlijke bedreiging voor het functioneren van de democratie. Er bestaat een typisch Nederlands model, namelijk een bescheiden niet al te gepolariseerd soort van politiek bedrijven. Partijen hebben elkaar steeds weer nodig wat leidt tot een gematigde realistische politiek. Er zijn geen hoge bergen en geen diepe dalen. Ik heb dit leren waarderen als een goed bij dit land passend systeem.'

De architect vindt het jammer dat we nu in een regressieve teruggetrokken tijd leven. Pi de Bruijn heeft zelf de jaren zestig bewust meegemaakt in Amsterdam, waar hij volgens eigen zeggen met zijn generatie heeft gerommeld aan de fundamenten van de maatschappij. Volgens hem wilden de mensen in die tijd de wereld veranderen. Hij vindt daarom ook het bijzondere van de jaren zestig de sfeer van lef en openheid. Het gevoel dat de wereld één gemeenschap is. Hij pleit ervoor dat het engagement weer terug komt. 'Apathie is van deze tijd en dat vind ik gevaarlijk, vandaar dat ik met hart en ziel heb bijgedragen aan het bieden van nieuwe mogelijkheden voor ontmoeting tussen kiezer en gekozene.'

Afscheid

*"Een goede vriend voor velen,
saamhorig en een lach.
En steeds vol warme belangstelling
voor zijn medemens."*

Verwacht, maar toch plotseling gaat ons verlaten, onze dierbare, zorgzame secretariaatsmedewerker, onze lieve collega, onze allerliefste hulp in zware tijden, onze rots in de branding

MARC J. M. VEEN

1-4-1991

31-7-92

Marc heeft tijdens zijn aanwezigheid in ons midden getracht orde te scheppen in de chaos. Hij deed dit immer met een lach op zijn gelaat.

Den Haag:
HET LANDELIJK BESTUUR
DE DEMO - REDACTIE

Veel bloemen. Veel bezoek. Veel toespraken.

Gelegenheid tot feestelijk afscheid nemen van Marc zal op een nader te bepalen tijdstip plaatsvinden.

Kortom: Marc, hartelijk bedankt voor je inzet op het secretariaat en veel succes in de toekomst!

Jan Spaans is vanaf 1 augustus onze nieuwe secretariaatsmedewerker.

Is er toekomst voor de Bijlmermeer?

door Ricko Pardoën

De jaren zestig en zeventig waren de jaren van de grote idealen in de politiek. Ook in het volkshuisvestingsbeleid deden deze idealen zich gelden. Zij waren vaak belangrijker dan de woonwensen van de beoogde bewoners. Het schoolvoorbeeld hiervan is de Bijlmermeer. Wat begon als een ideaal, met veel collectieve ruimten en collectief groen, werd het grootste fiasco uit de recente geschiedenis van de volkshuisvesting. Als bewoner van de op de nomitie voor afbraak staande flat Geinwijk en als lid van de bewonerscommissie Geinwijk laat ik mijn licht schijnen over de toekomst an de Bijlmermeer.

De belangrijkste oorzaak van de mislukking ligt bij de Amsterdamse politiek van de jaren zestig en zeventig en bij de ontwerpers van de Bijlmer. Terwijl het gros van de Amsterdammers het liefst een laagbouwhuisje met een tuintje wilde, zocht de gemeente Amsterdam zijn heil in het tegenovergestelde: kolossale hoogbouw zonder privétuinen. Het gevolg hiervan was dat de wijk niet erg in trek was. De woningen die tegelijkertijd werden gerealiseerd in Lelystad, Purmerend en Amstelveen voldeden beter aan de wensen van de Amsterdammers, die rijker geworden door de economische vooruitgang, uit de traditionele drie-hoog-achterwoningen wilden vertrekken. De grote afstand was door het toegenomen autobezit nauwelijks een bezwaar. Daarbij komt dat de verbindingen tussen de Bijlmer en Amsterdam in de begintijd ronduit slecht waren (de metro kwam pas in 1979 gereed, de Gooiseweg zelfs pas in 1991). Toch leek de Bijlmer in de begintijd een succes te worden. Maar naarmate er op grote schaal meer woningen werden opgeleverd, werd het gebrek aan belangstelling nijpend. Ook het vrije-vestingsbeleid kon dit niet verhelpen. Tegelijkertijd vond er een andere, zeer belangrijke ontwikkeling plaats: de onafhankelijkheid van Suriname.

Scheefgetrokken

Sindsdien nam zo'n 35% van de Surinaamse bevolking de wijk naar Nederland. De grote stroom Surinaamse immigranten kwam rond de onafhankelijkheid in 1975 op gang. Velen van hen wilden graag in Amsterdam wonen. Het ligt voor de hand dat deze mensen terecht kwamen in de wijk die het minst in trek was en tevens een beleid van vrije-vesting had: de Bijlmermeer dus. Vanaf dat moment kenmerkte de Bijlmerhoogbouw zich door een scheefgetrokken bevolkingssamenstelling; niet alleen etnisch, maar ook economisch, door

het lage opleidingsnivo van de meeste Surinamers en de daardoor gebrekkige kansen op de arbeidsmarkt. Voor het eerst kreeg Nederland te maken met een fenomeen 'White Flight', een proces dat nog steeds doorgaat. Van heel het stadsdeel Zuid-Oost is 42% allochtoon. In de Bijlmerhoogbouw staat dit percentage op 75%. De Bijlmer was onherroepelijk een echt getto geworden, als Nederlanders de Bijlmer niet als een doorgangshuis bleven gebruiken: op zoek naar een permanente huisvesting in Amsterdam hebben zij er geen bezwaar tegen tijdelijk in de Bijlmer te wonen. Ook de kansrijke allochtonen, zoals groepen Hindoestaanse surinamers, vertrekken uit de Bijlmer.

De enige permanente bewoners zijn de allerzwaksten onder met name de alochtonen: Creoolse Surinamers, inmiddels aangevuld met ondermeer Antillianen en Ghanezen. Mensen met weinig toekomstperspectief wendden zich sneller tot de criminaliteit. En daarbij kwam een volgend zwak punt in de architectuur van de Bijlmer naar voren: de vele nissen en spelonken in met name de parkeergarages, de liftruimte en het winkelcentrum Ganzenhoef, lenen zich uitstekend drugsgebruik, drugshandel en berovingen. De Bijlmer werd één van de onveiligste wijken van Amsterdam, hoewel gezegd moet worden dat Oost, Oud-West en Centrum beduidend hogere criminaliteitscijfers hebben.

Getto

Ruimdenkende mensen in Nederland zijn meestal tegen gettovorming. Mensen zouden burenen moeten zijn ongeacht ras, huidskleur, religie etc. In Noord-Amerika zijn even ruimdenkende mensen vaak juist voor getto's. onder het motto 'mensen kruipen toch bij elkaar', vind je in het Canadese Toronto bijvoorbeeld een Duitse, een Engelse

en een Chinese wijk. Op de principiële vraag inzake gettovorming wil ik niet ingaan, omdat hij voor de toekomst van de Bijlmer niet eens zo belangrijk is. Want ook al zou je voor gettovorming zijn (ik niet), dan nog is Amsterdam Zuid-oost buitengewoon ongeschikt om als kansarmengetto te dienen. Het gebied ligt zeer gunstig tussen Amsterdam, Utrecht en 't Gooi en beschikt over uitstekend verbindingen. Niet voor niets heeft de wijk een enorme aantrekkingskracht op het bedrijfsleven. Nu al werken er in Zuid-Oost zoveel mensen dat, als al deze mensen in Zuid-Oost zouden wonen, de wijk overvol zou zijn zonder werkeloosheid en met een verhoudingsgewijs hoge levensstandaard. het getto-imago en de onaantrekkelijke woningen voorkomen echter dat de Bijlmer een succes kan worden. wie in de Bijlmer werkt, woont hier niet en wie in de Bijlmer woont, werkt hier niet. Zuid-Oost is een potentiële geldverdiener in Amsterdam, maar kost in zijn huidige structuur handvol geld.

Vernieuwingsplannen

De ambtelijke Stuurgroep Vernieuwing Bijlmermeer heeft in zijn plannen prioriteit gegeven aan het gebied Ganzenhoef-West. dit omvat het winkelcentrum Ganzenhoef (zonder twijfel de grootste mislukking van de Bijlmer) en de aangrenzende flats Glijphoeve, Gerinstein en Geinwijk. De Stuurgroep heeft voorgesteld de ganzenhoef af te breken en rond het metrostation met dezelfde naam weer op te bouwen. Glijphoeve gaat men 'upgraden' en de flats Gerenstein en Geinwijk worden afgebroken en vervangen door duurdere laagbouwoningen. Gerenstein is momenteel de slechtste flat van het gebied, terwijl voor geinwijk geldt dat de afbraak van die flat grote stedenbouwkundige voordelen oplevert. Het betekent dat de succesvolle laagbouwstrook die begint bij Kelbergen aan de Gaasperdammerweg en doorloopt tot aan het Gulden Kruis aan de Bijlmerdreef, over het braakliggende Gulden Kruis en de Bijlmerdreef, naar het huidige gebied van de Geinwijkflat kan worden uitgebreid.

Protesten

Het ligt voor de hand dat er in de Bijlmer veel stemmen opgaan tegen de afbraak. In een door het SWOB (stichting Wijkopbouw Orgaan Bijlmermeer) georganiseerde enquête verklaarde maar liefst 81% van de ondervraagde Gerensteinbewoners tegenstander te zijn van de sloop. In Geinwijk lag zowel het percentage tegenstanders als de deelname aan de enquête beduidend lager. De verklaring voor dit verschil is eenvoudig. Gerenstein is sociaal-economisch gezien een veel zwakkere flat dan Geinwijk.

De enquête werd tijdens kantooruren gehouden, waardoor de deelname in Geinwijk lager was dan in Gerenstein. Dit verklaart ook het verschil in uitslag: Gerensteinbewoners hebben sterker dan Geinwijkbewoners, het gevoel dat ze nergens anders welkom zijn.

Tijdens bewonersvergaderingen in Gerenstein liepen de emoties hoog op, terwijl op dezelfde vergadering in Geinwijk de toon werd gezet door bijvoorbeeld een vrouw die, toen zij de sloop aan zag komen, elders een premie-A-woning had gekocht. Zij toonde zich verontwaardigd over het feit dat zij géén verhuiskostenvergoeding krijgt omdat zij al weg gaat voordat het definitieve besluit tot sloop is gevallen. In Geinwijk zijn ook veel voorstanders van de sloop te vinden.

Probleemgeval

Toch heeft het beleid van de Stuurgroep vreemde kanten. Zoals het behandelen van alleen de genoemde flats. De gebouwen zijn groter dan de namen van de flats aangeven. Probleemgeval Gerenstein vormt één gebouw met probleemgeval Echtenstein. Dat betekent dat er hoge extra kosten moeten worden gemaakt om bij de afbraak van Gerenstein Echtenstein niet te beschadigen. De enige reden waarom Echtenstein moet

blijven staan is echter het feit dat de Stuurgroep zich nog niet met deze flat heeft beziggehouden. Doet zij dit wel, dan zal zij waarschijnlijk tot de conclusie komen dat Echtenstein ook moet worden afgebroken. Met andere woorden: het aanpakken van telkens relatief kleine gebieden leidt tot extra kosten en tot het herhaald uitvinden van het wiel.

Imago

De kleinschallige opzet heeft nog een nadeel: er is een kans dat het verbeteren van telkens kleine stukjes geen wezelijke verbetering van het imago van de Bijlmer oplevert. De Stuurgroep Vernieuwing Bijlmermeer en de D66-wethouder Bernard Scherpenzeel hebben weliswaar een kogel door de kerk geschoten met de eerste concrete afbraakplannen, niettemin moeten zij uitkijken dat deze kogel niet tot een losse flodder wordt gereduceerd middels al teveel concessies aan tegenstanders van de afbraak.

De plannen verdienen steun maar het is zaak dat de Stuurgroep en het Stadsdeel niet langer treuzelen en snel plannen gaan ontwikkelen voor de rest van de Bijlmermeer. Enerzijds zijn de problemen in de Bijlmer enorm. Anderzijds is de potentie van de wijk dat ook. Het is nu zaak om

die potentie optimaal uit te buiten. Met kleine of halve maatregelen lukt dat niet. In de Bijlmer geldt nu het spreekwoord 'Zachte heelmesters maken stinkende wonden'. Het leeuwendeel van de hoogbouw zal moeten worden afgebroken. Op de vrijgekomen grond moeten woningen worden gebouwd waar in Amsterdam een nijpend tekort aan is: laagbouwoningen uit de duurdere huuren koopsector.

De meeste politici zullen dit in theorie onderschrijven. Het ook hardop zeggen is echter, zoals vaak, wat moeilijker. In deze stad met zijn lange traditie van goedkope sociale woningbouw zullen de meeste politici geen radicale wendingen aandurven. Dus zal het nog lang doorgaan met schipperen in probleemwijk Bijlmermeer.

'Maar ik ken helemaal niemand...'

...een (te) veel gehoord excuus om niet actief te worden in de JD. En dat terwijl de JD bekend staat om zijn open karakter, waarin nieuwe gezichten makkelijk worden opgenomen.

Maar toch, er zijn altijd mensen die stug blijven volhouden dat hij of zij nog nooit op een activiteit is gekomen omdat hij of zij niemand kent. Speciaal voor hen, en voor alle andere nieuwe leden die meer van de JD willen weten of gewoon een leuk weekend willen hebben, organiseren alle regio's binnenkort weer introductieweekenden.

Wat moet je bij een introductieweekend voorstellen? Dat verschilt per regio, of beter gezegd: per cluster regio's (want de meeste regio's organiseren het weekend samen met één of twee buur-regio's). Maar of het introweekend nou plaatsvindt in een jeugdherberg, een kampeerboerderij of een kasteel, de doelstelling is overal hetzelfde: nieuwe leden kennis laten maken met andere (nieuwe en meer ervaren) leden en met de JD als organisatie. Iedere regio stelt hiervoor een gevarieerd programma op met

workshops, discussies, lezingen, interessante gasten, sport en/of spel, keuvelpauzes en (ook onderdeel van de JD:) feest.

Regio's Groningen, Friesland en Drente: Het weekend voor Noorderlingen vindt plaats op 25, 26 en 27 september 1992 in Wedde (vlakbij Vriescheloo, natuurlijk!). Contactpersoon is Erwin Snoeken, tel. 050-141964.

Regio's IJsselmond, Twente en Gelderland:

Als je op 3 en 4 oktober 1992 aanwezig wilt zijn op dit introductieweekend, kun je terecht bij Sjoerd van Geffen, tel. 080-561043. Waar het weekend plaatsvindt, is bij het ter perse gaan van deze DEMO nog niet bekend.

Regio's Utrecht en Noord-Holland: Op 26 en 27 september 1992 steken Utrechters en Noordhollanders hun koppen bij elkaar in de jeugdherberg te Bakkum (onder de rook van Castricum); ook Flevolandse kunnen zich hierbij aansluiten. Contactpersonen zijn Wendy van der Lubbe (020-6103518) en Christiaan Bonebakker (02159-16623)

Regio Zuid-Holland: Marjon Spekman (079-313096) en Erik Keller (079-316886) kunnen je alles vertellen over het introweekend voor Zuidhollanders. Dit zal plaatsvinden op 26 en 27 september 1992 in Rijswijk (lokatie: Don Bosco).

Regio's Zeeland, Noord-Brabant en Limburg:

Kom je tenslotte uit het zuiden des lands, dan moet je op 3 en 4 oktober 1992 in Bostel zijn. Deskundigen op dit gebied zijn Ron Hendriks (040-431941) en Marc van den Broek (013-369136).

Enige twijfels over het Nederlands defensiebeleid

Vage dreiging, vaag beleid

door Pieter Wezeman

De regering heeft in de defensienota een nieuwe route voor het leger uitgestippeld. Een groot leger wordt in stand gehouden, ondermeer voor mogelijke vredeshandhaving en gewapende interventie. D66 staat, zoals uit het interview met Pieter Ter Veer elders in deze DEMO blijkt, erachter. Andere meningen zijn er echter ook.

"Een wereld zonder conflicten is moeilijk voor te stellen. De Koude Oorlog mag dan tot het verleden behoren, maar machtspolitiek niet. Een verantwoord veiligheidsbeleid blijft aangewezen op militaire voorzorgsmaatregelen als waarborg tegen onberekenbare risico's." Zo begint de folder waarin een samenvatting wordt gegeven van de Nederlandse defensienota.

Een reeks van dreigingen binnen en buiten Europa bedreigt de stabiliteit. Zowel de chaos in de GOS, met de dreiging van militaire coups en oorlog in en tussen de lidstaten, landen in het Midden Oosten die hopen geld uit geven aan het modernste wapentuig (rara, wie verkoopt ze dat?) en instabiele situaties in Noordafrikaanse landen, maken een "toereikende krijgsmacht" noodzakelijk. "De dreiging uit het oosten is weliswaar sterk afgenomen, maar die uit het zuiden en zuidoosten groeit," zo wordt in genoemde folder duidelijk gemaakt. Werden in vroeger tijden maar al te graag nietszeggende tabelletjes met hoeveelheden wapens en manschappen van NAVO en Warschau Pact ten tonele gevoerd, nu blijft het bij een nietszeggend wijzen op vage dreigingen in vage regio's die op vage wijze gevolgen kunnen hebben die ook in Nederland voelbaar zijn. Al deze vaagheid betekent wel een nieuwe uitdaging voor het Nederlandse leger.

Vredeshandhaving

Drie prachtige termen uit het militair jargon doen nu hun intrede: "Peace Keeping", "Peace Enforcing" en "Out of Area". In de defensienota zijn ze overvloedig gebruikt. Bij Peace Keeping, vredeshandhaving, gaat het om het uit elkaar houden van strijdende partijen. De andere twee termen hebben betrekking op militair optreden buiten NAVO-gebied, waarbij de vrede met geweld wordt opgelegd, vroeger nog in normaal Nederlands "interventie" genoemd.

Dit worden belangrijke taken voor het Nederlandse leger. Benadrukt wordt dat dit soort operaties in internationaal verband,

het liefst onder VN-vlag, moeten worden uitgevoerd. In de defensienota wordt er aan toegevoegd dat dit is "mede gezien de beperkte middelen waarover Nederland beschikt." Blijkbaar hadden we het bij minder beperkte middelen zelf allemaal wel even opgelost.

Het militaire optreden moet steeds gericht zijn "...op het voorkomen, indammen of beëindigen van gewapende conflicten." Het ontbreekt er nog maar aan dat niet duidelijk in de defensienota vermeld wordt dat het niet de bedoeling van de Nederlandse regering is conflicten te gaan veroorzaken.

In de praktijk blijkt dat het vredeshandhaven in bijvoorbeeld Kroatië, Cambodja en de Sinaï wel lekker loopt (hoewel we daar geen 90.000 man voor nodig hebben), maar dat het peace enforcen wel wat anders is. Het blijft bij een paar fregatten en wat luchtafweer in de achterste linies tijdens de oorlog tegen Irak. Een mooi gebaar, maar meer ook niet. Plannen om in Suriname te interveniëren werden niet erg serieus genomen. De huidige oorlog in Joegoslavië biedt perspectieven. Echter, hoewel er van vredesonderzoekers tot generaals tot politici om wordt geroepen, de bereidheid is er nog steeds niet.

Kortom, de Peace Enforcing-theorie bestaat hoofdzakelijk uit vage en loze kreten, de middelen zijn beperkt of op iets anders gericht en in de praktijk blijkt er weinig animo voor te zijn.

Bedenkingen

Moeten we daar nu om treuren?

In de eerste plaats kunnen we ons afvragen of militair ingrijpen wel werkt. Er wordt zo makkelijk over gepraat, maar zo weinig echt over nagedacht. Vaak genoeg zijn interventies uitgelopen op een regelrechte ramp. Zoals in Vietnam, of meer ter zake doende, in Libanon waar midden jaren '80 Amerikaanse, Britse, Franse en Italiaanse troepen naar toe werden gezonden, een paar honderd man omkwamen bij bomaanslagen, en de rest vervolgens onverrichterzake weer werd teruggetrokken. Conflictgebieden zijn

wespennesten en voordat je daar met een stok op in gaat slaan is het misschien beter er eerst nog eens goed over na te denken.

Als je dan zeker bent van je zaak en ook vooral bijna iedereen het er mee eens is (en hoe vaak komt dat voor?) en vervolgens militaire middelen inzet, zoals tegen Irak, betekent dat nog niet dat je daarmee vrede bewerkstelligt. Het Midden Oosten is nog steeds instabiel.

Bovendien is onduidelijk waar kan worden geïntervenieerd. Concrete voorbeelden worden nauwelijks tot niet gegeven. Kunnen we ons werkelijk voorstellen dat Nederlandse troepen tussenbeide komen in een van de conflicten in het GOS? Of dat er een poging wordt gedaan de Rode Khmer uit de Cambodjaanse jungle te meppen? Ergens klinkt het mij onwaarschijnlijk in de oren. Ook is het de vraag of de kosten (in het geval van Irak tienduizenden of zelfs meer doden) wel opwegen tegen de baten. Andere middelen, zoals de economische boycot, zijn in dat licht bezien het overwegen zeker waard.

Morele twijfels

De tweede reden om te twijfelen aan interventie met militair geweld is een morele. Wat is de reden, waar halen we het recht vandaan om politie-agentje of opvoedend oudertje te gaan spelen ergens in een ver land? Komt dit voort uit een utopisch beginsel waarbij Nederlandse troepen zullen oprukken om de internationale rechtsorde te beschermen, schending van de mensenrechten te voorkomen of humanitaire hulp te geven? Zullen ergens in de nabije toekomst Nederlandse mariniers de menslievende taak krijgen voedselkonvooien in Ethiopië te gaan beschermen zodat niet honderdduizenden omkomen van de honger? Of is dit een naïeve gedachtengang en is er in werkelijkheid bij interventies sprake van een soort hypocriete cryptokoloniale wolf, die zich in de VN-blauwe verf heeft gedompeld en door zijn gewelddadig optreden met als enig doel het beschermen van de eigen materialistische en hebzuchtige belangen een militarisering van de internationale politiek veroorzaakt?

Themadag Amsterdam Migrantenstad

door Rene Blook

Er is natuurlijk veel aan te merken op de manier waarop de heer Bolkestein van de VVD vorig jaar het nationale minderheden-debat aanzwengelde. Het is echter altijd nog een betere start dan de rassenonlusten in Los Angeles vorig jaar die kennelijk nodig waren om het minderhedenbeleid in de Verenigde Staten op de politieke agenda te krijgen.

Moeten we in de grote steden in Nederland ook bang zijn voor dit soort escalaties?

Van de Amsterdamse bevolking is 26 % allochtoon en van de schoolgaande jeugd zelfs meer dan 50%. Deze groep heeft op allerlei gebieden grote achterstanden. De manier waarop we hiermee omgaan zal dus bepalend zijn voor de toekomst van Amsterdam.

De werkgroep gemeentepolitiek in Amsterdam houdt zich elk jaar met een bepaald thema bezig. Dit jaar is gekozen voor het thema "Amsterdam Migratiestad" en op zondag 20 september a.s. wordt hierover een themadag gehouden. Er zullen vertegenwoordigers van verschillende migrantenorganisaties aanwezig zijn maar de nadruk zal liggen op discussies in workshops en een forum. De thema's die behandeld zullen worden zijn huisvesting, onderwijs, werkgelegenheid, staat en burger en welzijn/sport/cultuur.

Ook JD-ers van buiten Amsterdam zijn natuurlijk van harte welkom, want de discussie zal zich zeker niet beperken tot typisch Amsterdamse aangelegenheden.

Op die manier wordt het misschien toch nog een "nationaal" minderheden-debat.

De dag begint om 12.30 uur en vindt plaats in het ANJV-pand, spuistraat 47A (op loopafstand van A'dam CS) in Amsterdam. Om ongeveer 17.30 uur zal de dag met een gezellige borrel worden besloten.

Wil je je opgeven voor deze dag of wil je eerst wat meer informatie bel of schrijf dan even.

Rene Blook
Coordinator Werkgroep Gemeentepolitiek
Amsterdam
Transvaalstraat 45 IV
1092 HC Amsterdam
tel. 020-6929743

Adressen

Landelijk Secretariaat
Jan Spaans
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
070-3858109
(van maandag t/m donderdag tijdens kantooruren)

Landelijk Bestuur:

voorzitter
Mark van Barschot
Jan Voermanstraat 29-h
1061 XA Amsterdam
020-6117138

secretaris politiek
Ruud van den Brink
Vrolikstraat 381-II
1092 TD Amsterdam
020-6937530

secretaris organisatie
Pieter Moens
Jan Voermanstraat 22
7556 KT Hengelo
074-429793

algemeen secretaris
Arend-Henk Huzen
Molukkenstraat 42
9715 NV Groningen
050-717537

penningmeester a.i.
Paul Bijleveld
Winschoterdiep 153a
9724 GR Groningen
050-186006

secretaris ledenwerving & materialen
Raymond van Doorn
Klaproosstraat 42
3434 EN Nieuwegein
03402-65580

internationaal secretaris
Suzanne Bakker
Noordeinde 37i
2312 CB Leiden
071-127071

secretaris scholing & vorming
Jos van der Wijst
Prof. Bromstraat 8-I
6525 AV Nijmegen
080-224270

secretaris publiciteit
Marcel van Silfhout
Korte Rozendaal 2
3511 XK Utrecht
030-334739

Agenda

augustus
29-20 Wadlopen met de JD. Info bij Olivia Zeitsen, 020-6141277

september
10 of 11 Nacht van de democratie, Groningen (zie Up to JDate)
12 Kaderdag
18-20 JD-VUJO-weekend, Amsterdam (zie Up to JDate)
20 Themadag 'Amsterdam Migrantenstad' (zie elders op deze pagina)
22 Forum "Regeren zonder het CDA" JD 't Gooi Gooische Podium, Kampstraat 2, Hilversum, 20.00 uur
26-27 Introductieweekends, Groningen, Friesland, Drente/ Noord-Holland, Utrecht/ Zuid-Holland
30 Werkgroep Onderwijs, Amersfoort (zie Up to JDate)

oktober
3-4 Introductieweekends, IJsselmond, Twente, Gelderland/ Noord-Brabant, Zeeland, Limburg

Politiek Café

Voor de regio's en afdelingen die niet vermeld staan, word je verzocht contact op te nemen met een regiobestuurslid.

Amsterdam: eerste maandag, 21.00 uur, P96, prinsengracht 96.

Alkmaar: eerste donderdag, 20.00 uur, Het Moddermannetje.

Den Haag: derde woensdag, 20.30 uur, De Bierkelder, Buitenhof 8a.

Eindhoven: derde dinsdag, oneven maanden, 19.30 uur, zaal De Ronde, Tongelresestraat 146.

't Gooi: laatste zondag, 20.30 uur, café Dudok, Hilversum.

Groningen: tweede donderdag, 22.00 uur, Paard van Troje, Kromme Elleboog.

Haarlem: derde woensdag, 20.00 uur, 't Oude Proef, Lange Veerstraat.

Leiden: tweede woensdag, 17.00 uur, Het Gerecht, Lokhorststraat 19.

Nijmegen: tweede woensdag, 21.00 uur, Café De Fiets.

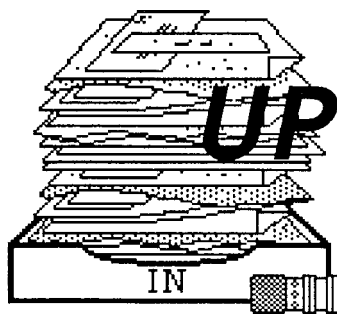
Tilburg: derde dinsdag, even maanden, 19.30 uur, Café Marijnen.

Twente: derde woensdag, 20.00 uur, De Beiaard, Hengelo.

Utrecht: eerste maandag, 20.30, De Flater.

Zoetermeer: eerste donderdag, 20.00 uur, The Old Pal, stadshart Zoetermeer.

Zuid-Holland: tweede maandag, 20.00 uur, Moskva, Rotterdam.

UP TO JDATE

In Up to JDate worden korte berichten opgenomen. Alle nieuwtjes uit de vereniging vind je op deze pagina.

Werkgroep democratisering

Je vraagt je al jaren af hoe medezeggenschap in bedrijven nu precies werkt? Je vraagt je af wat vrijzinnig-democraten van medezeggenschap in bedrijven vinden? Je hebt soms wel eens zin om goed te discussiëren? Je bent niet bang om regio's en afdelingen te dwingen tot politieke discussie?

Kun je alle bovenstaande vragen met JA beantwoorden? Aarzel dan niet langer en wordt lid van de JD-werkgroep democratisering.

De werkgroep democratisering is nog maar kort geleden gestart. Haar doel is om over ongeveer anderhalf jaar een resolutie te presenteren over het onderwerp medezeggenschap in bedrijven. De werkgroep wil niet zomaar een resolutie op de vereniging loslaten. Eerst moet er discussie komen. De werkgroep gaat een informatieboekje, een OR-spel en discussiestellingen voorbereiden om te gebruiken op discussie-avonden in het land.

Spreek dit je aan en wil je graag lid worden, meld je dan zo snel mogelijk aan bij Roel van der Poort, coördinator: 070-3963611. Regio's en afdelingen kunnen ook contact opnemen voor een pittige discussie-avond over dit thema.

JD-VUJO weekend

Niet geprolongeerd, nee gewoon opnieuw georganiseerd wegens groot succes: wederom een JD-VUJO studieweekend in 1992! Het onderwerp is ditmaal alloctonenbeleid en de opkomst van extreem-rechts. Krijgen we straks een Groot-nederlands Blok? Wat is ons democratische antwoord daar dan op?

En voordat het te laat is, kunnen we niet beter gewoon beginnen met een solide alloctonenbeleid? Hoe ziet dat er eigenlijk uit in onze ogen?

Deze en andere vragen zullen opgeworpen worden, voorgelegd worden aan jullie en aan diverse sprekers.

Naar ons idee garandeert dit in elk geval flink wat discussie, en de antwoorden, dat zien we dan wel weer, of niet?

Kortom, kom dus allemaal, want om van deze problematiek bij te komen zullen we ook voor wat ontspanning zorgen (hoewel..., zo'n volleybal-toernooi geeft ook heel wat spanning en sensatie; zal de JD de vorig jaar veroverde beker kunnen behouden?) Het weekend van het jaar wordt dus dat van 18 tot 20 september a.s. Lokatie: Amsterdam. Kosten: f 35,-.

Opgeven bij Suzanne Bakker (071-127071) of Marc van den Broek (013-369136)

Nacht van de democratie

Door al het gekanker op de Haagse politiek zouden we bijna vergeten dankbaar te zijn dat we in een democratie leven. Reden voor de JD Groningen om ons gekoesterde systeem (met al zijn gebreken) eens in het zonnetje te zetten. Hoewel, zonnetje...het gebeurt tijden de Nacht van de Democratie, die zal plaatsvinden op 10 of 11 september. Het moet een flitsende nacht worden, met veel debatten op zeepkisten en amusement. In overleg is het mogelijk te blijven overnachten.

Informatie kun je krijgen bij Erwin Snoeken, 050-141964.

Werkgroep onderwijs

Sinds september 1991 is de werkgroep onderwijs weer volop actief. In het afgelopen jaar hebben we een aantal onderwerpen bij de horens gevat, zoals de medezeggenschap, de studiefinanciering en de verschillen tussen openbaar en bijzonder onderwijs. Verder zijn we er een aantal maal op uit getrokken om in het land te discussiëren.

Nu het nieuwe studiejaar begint, wil de werkgroep ook opnieuw beginnen. Wij zijn daarom op zoek naar (nieuwe) leden die onze gelederen kunnen komen versterken. Bij deze nodigen wij dan ook iedereen uit om onze volgende bijeenkomst (vrijblijvend) te bezoeken. Deze bijeenkomst vindt plaats op 30 september in de Oude Tram (tegenover het station) te Amersfoort om 19.30 uur.

Voor meer informatie kun je contact opnemen met Sigrid Broekema (055-428690) of Sibrand Hofstra (038-222793)

BON

- Ik word lid van de Jonge Democraten voor f 15,- per jaar
- Ik word gratis proeflid van de Jonge Democraten voor de duur van één jaar*

voornaam:

achternaam:

adres:

postcode:

woonplaats:

telefoon:

geboortedatum:

handtekening:

*aankruisen wat van toepassing is

9.5

VRIJZINNIG DEMOCRATISCH

MAGAZINE VAN DE JONGE DEMOCRATEN

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Roy Geurs
Jonge Humanist

.....

"Niemand kan gefundeerde keuzen maken zonder een levensbeschouwing"

VERSCHIJNT 6X PER JAAR
SEPTEMBER 1992

CONGRESBIJLAGE
Tibet: politiek in ballingschap
Is Afrika te redden?

Demo

Vrijzinnig-democratisch
magazine van de
Jonge Democraten
nummer 5, jaargang 9
verschijnt 6x per jaar
(ISSN 0925-4390)

Redactie

Hoofdred.: Saskia Daru
Fotograaf: Pieter Wezeman
Eindred.: Marjolein Moonen en
Christiaan Bonebakker
Red.: Yill Georges
Maud du M. Sarvaas
Colette Philippeau

**Deadline 9.6:
27 oktober**

red. adres:

Landelijk Secretariaat
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag

Aanlevering kopij

Demo heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het Huishoudelijk Reglement van de JD. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn voorzien van naam en telefoonnummer, alsmede uitgetikt of op flop aangeleverd (bij voorkeur Macintosh of WP 4.2). De redactie behoudt het recht artikelen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Auteurs ontvangen hierover bericht. Bijdragen die na de deadline binnenkomen, kunnen hoogstens in de volgende Demo worden geplaatst. Voor vooraf aangekondigde bijdragen wordt ruimte gereserveerd in de betreffende editie.

Advertenties: contact opnemen met de penningmeester van de JD (p/a Landelijk Secretariaat).

Abonnementen

Een abonnement kost f 20,- per jaar. Gaarne schriftelijk aan te vragen bij het landelijk secretariaat, ook losse nummers zijn hier schriftelijk en telefonisch te bestellen voor f2,50 per stuk excl. porto-kosten. Leden ontvangen Demo gratis. Leden en abonnees wordt verzocht adreswijzigingen door te geven aan het Landelijk Secretariaat van de Jonge Democraten.
Zonder toestemming van de hoofdredacteur mag niets uit deze uitgave worden overgenomen.

Druk: Coene BV, Den Haag

Afscheid

Weggaan is een beetje sterven. Voor alle vluchtelingen in Europa en elders bergt die spreuk waarschijnlijk veel waarheid in zich. Zij lieten huis en herinneringen achter om in een veiliger omgeving te kunnen leven. De Nieuwe Wereldorde lijkt er niet één te zijn waar we erg veel mee opschieten. Van een betere wereld lijkt nog geen sprake. Dat de VN meer handelt dan zij ooit eerder deed is niet zo verheugend, eigenlijk. Doemdenkers zien tekenen van het einde, niet van een nieuw begin. Wie is nu nog optimist?

In deze Demo staan o.a. artikelen over Tibet en Afrika. Onderdrukking, burgeroorlog en honger zijn daar aan de orde van de dag. Als Jonge Democraat en als mens moet je daarvan op de hoogte zijn. Niet om mee te kunnen praten of om nachtmerries te krijgen, maar omdat je dan een beetje begrijpt waarom er mensen vluchten. Dan weet je dat je niet de slachtoffers de schuld moet geven, zoals rechts-radicalen ontevreden in Duitsland doen.

In Demo 9.6 zal iemand anders op deze plaats schrijven. Hopelijk kan die er wat vrolijkere van maken.

Na een lang en plezierig verblijf in de boezem van de redactie rest mij nog persoonlijk afscheid te nemen. Tot het congres dus.

Saskia Daru

Inhoud

Afscheid	2
'Geen politiek zonder levensbeschouwing'	3
Rikco's Corner	5
Iedereen gezond voor 2000	6
Oproep werkgroep emancipatie	6
D'Emoties	7
CONGRESBIJLAGE	8
Beleidsplan 1993	11
Begroting 1993	13
Resolutie	14
Open grenzen, dichtslibbende (lucht)wegen	16
Vlaams Blok en Centruumpartij	17
(Jongeren)politiek in ballingschap	18
Is Afrika te redden?	20
Is lobbyen democratisch?	22
Een onduidelijk verhaal	23
Adressen / Agenda / Politiek Café	23
UptoJDate	24

Roy Geurs over humanisme en
vrijzinnig-democratie:

'Geen politiek zonder levensbeschouwing'

door Christiaan Bonebakker
foto's Pieter Wezeman

'De Jonge Democraten? Die ken ik wel, ja. Als dienstweigeraar bij het Humanistisch Verbond heb ik een JD-congres over medische ethiek bijgewoond. Dat was heel boeiend. Toen bleek mij al heel snel, dat de uitgangspunten die bij de JD worden gehanteerd, heel sterk overeenkomen met die van het Humanistisch Verbond. Ik merk ook dat er bij de Jonge Humanisten veel JD'ers rondlopen.' Roy Geurs is voorzitter van de Jonge Humanisten. DEMO sprak met hem om uit te vinden of onze vrijzinnig-democratie inderdaad zo op het humanisme lijkt. En we spraken over meer.

Roy Geurs is 30 jaar ('Dat is heel oud hoor, voor een Jonge Humanist'), woont in Amsterdam, heeft medicijnen en politicologie gestudeerd en werkt als beleidsmedewerker op het gebied van verslavingszaken bij de GGD in Rotterdam. Zijn werk is voornamelijk gericht op de drugsproblematiek. 'Het alcoholprobleem is in Rotterdam altijd minder belangrijk gevonden. Het is een beetje flauw om te zeggen, maar dat komt omdat voor het gemeentebestuur de pret van de alcohol altijd vooropstond. Niemand wil met boter op het hoofd alcoholmatigingsbeleid voeren.' Roy ontvangt ons in zijn werkkamer in het GGD-gebouw. Willen we koffie of thee? Thee graag. Roy zal het gaan zetten. Hij is snel terug; de thee moet even trekken.

Leg eens kort uit wat het humanisme is.

'Dat is niet zo makkelijk. We houden er hele themadagen over, en dan nog zeggen mensen: nou weet ik het nòg niet. Maar je zou het humanisme kunnen samenvatten in twee woorden: zelfbeschikking en verantwoordelijkheid. Zelfbeschikking houdt in dat mensen niet afhankelijk zijn van andere niveaus of opperwezens, maar dat iedereen uiteindelijk zelf beslissingen kan nemen en keuzen kan maken. En als mensen zelf keuzen maken, kun je ze er uiteindelijk ook verantwoordelijk voor stellen.'

Ziet het humanisme de mens als het hoogste dat er is?

'We stellen de mens in ieder geval centraal. Humanisten gaan er niet van uit dat er buiten de mens een instantie is, zoals een god of paranormale verschijnselen, waar je op dit moment in je leven rekening mee moet houden.'

Je gaat niet uit van een god, maar betekent dat ook dat je uitsluit dat er een god is?

'Persoonlijk wel, maar er zijn humanisten die dat niet doen. Dat is het verschil tussen atheïsten en agnostici.' (Agnostici zijn van mening dat het voor mensen niet mogelijk is te weten of er een god bestaat, red.)

Hoe zijn de Jonge Humanisten ontstaan?

'Op congressen van het Humanistisch Verbond werd steeds geroepen dat er wat gedaan moest worden aan verjonging. Er is toen een werkgroep opgericht waarin de jongeren voor zichzelf, op hun eigen manier bezig konden zijn met levensbeschouwelijke onderwerpen. Dat heeft uiteindelijk niet geleid tot verjonging van het Humanistisch Verbond. Toen er bezuinigingen van WVC aankwamen, zei men: we houden op met het jongerenwerk. Daar zijn wij tegen in het verweer gegaan, en sindsdien zijn we in een verzelfstandigingsproces gekomen. Op 12 september wordt de vereniging van Jonge Humanisten officieel opgericht.'

Kun je een schatting maken van het aantal leden dat jullie nu hebben: 100, 1000, 2000?

'Eerder honderd. Ja, dat is heel weinig. Op de eerste plaats komt dat, denk ik, omdat er heel weinig bekend is over wat het humanisme is. Op de tweede plaats denk ik dat heel veel jongeren nog aan het twijfelen zijn. Of God bestaat of niet, is voor een heleboel jonge mensen een belangrijke vraag. Op de derde plaats zijn dingen als levensbeschouwing niet zo'n 'hot item' in de huidige samenleving. Maar we streven ernaar over drie jaar duizend leden te hebben.'

Hoe sta je tegenover het Christendom?

'Ik heb altijd een beetje een tweeslachtig gevoel. Ik vind dat iedereen zelf moet weten wat hij gelooft. Maar ik vind ook dat mensen verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor de keuzen die ze maken. Als mensen keuzen maken op basis van voor mij irrationele gronden, wordt het een moeilijke zaak. Discussie met Christenen of andere gelovigen is daarom altijd erg moeilijk. Terwijl ik wel vind dat die mensen hun eigen geloof en eigen opvattingen moeten houden.'

Ben je, zoals dat heet, 'politiek geëngageerd'?
 'Niet praktisch in de zin dat ik lid ben van een politieke partij. Ik hou er wel van om te discussiëren over politieke items, maar ik heb nog steeds niet bij één politieke partij de overtuiging gevonden die ik ook heb. Bij politieke partijen is dat veel moeilijker dan bij levensbeschouwingen, want bij levensbeschouwingen gaat het om een beperkt aantal principiële keuzen, terwijl in de praktische uitvoering ervan natuurlijk veel meer mogelijk is.'

Wie is jouw favoriete politicus?
 'Mijn favoriete politici gaan altijd uit de Kamer. Andrée van Es (oud-Kamerlid van de PSP, red.) vond ik een hele goeie.'

Laten we de definities van het humanisme en de vrijzinnig-democratie eens naast elkaar leggen (zie kader op de rechterpagina). Individuele ont-plooiing, vrijheid en solidariteit, verdraagzaamheid, verantwoordelijkheden, pragmatisme... praten we hier niet over twee vormen van hetzelfde gedachtengoed?

'Dat zou je best kunnen zeggen, ja. Ik ben daar heel voorzichtig in, omdat het mij tegenstaat om levensbeschouwing en politiek op een gelijk niveau te zetten. Ik vind politiek een praktische uitwerking van een levensbeschouwing. Ik zou dus zeggen dat de vrijzinnig-democratie een uitwerking is van het humanistische gedachtengoed.'

D66 is een vrijzinnig-democratische partij; de JD probeert D66 dat etiket in ieder geval aan te praten. Waarom zeg je als humanist niet: D66 is mijn partij?

'Juist omdat het gaat om een praktische uitwerking. Zoals vanuit de Christelijke leer verschillende Christelijke partijen zijn ontstaan, zo zou je vanuit het humanisme ook verschillende politieke partijen kunnen maken. En ik vind, maar dat is misschien een ontzettende 'faux-pas', dat D66 nog geen uitgewerkte politieke partij is, maar dat het te veel blijft hangen bij de basisbeginselen. D66 heeft geen uitgewerkte ideologie. Je hoeft je gedachten niet per se vast te leggen voor de eeuwigheid, maar je moet op een gegeven moment wel uitstippelen waar je naartoe wilt. En halverwege de rit kun je natuurlijk zeggen: het is geen goede weg, we moeten iets anders kiezen. Maar ik vind dat je duidelijk moet maken waar je naar streeft.'

Kun je vanuit het humanisme antwoord vinden op alle politieke problemen?

'Nee. Op een gegeven moment moet je keuzes maken. Verantwoordelijkheid en zelfbeschikking zijn op een bepaald moment strijdig met elkaar. Als ik werkelijk alleen maar solidair zou moeten zijn, zou ik nu in Somalië proberen mensen aan voedsel te helpen. Maar dat doe ik niet, omdat ik het idee heb dat ik zelf ook nog een beetje lol in

mijn leven moet hebben. Daar zit een spanningsveld tussen: hoever ga je. Zo kunnen mensen op basis van het humanisme op de VVD, op de PvdA, op D66 of op Groen links stemmen.'

Je kunt als humanist dus zowel progressieve als conservatieve politiek voorstaan. Of is het humanisme van zichzelf toch progressief?

'Progressief en conservatief zijn erg relatieve begrippen. Op het ogenblik denk ik dat het humanisme voor een progressieve politiek is, omdat er binnen de samenleving veel dingen gebeuren waarmee het humanisme niet te verenigen valt. Maar zodra we in een humanistische maatschappij zouden leven, wordt het humanisme conservatief. Zoals ook het communisme in bepaalde landen vreselijk conservatief is geworden. Diegenen die daar rechts worden genoemd, zouden hier uiterst links zijn.'

De confessionele partijen leggen het meest van alle partijen een koppeling tussen levensbeschouwing en politiek. Vind je het goed dat die relatie zo nadrukkelijk bestaat?

'Aan de ene kant vind ik het heel goed, omdat het heel herkenbaar is. Aan de andere kant vind ik het erg moeilijk om kerk en staat door elkaar te mixen. Op het moment dat de kerk als instantie invloed heeft op de politiek, vind ik dat een foute zaak. Dat heeft niets meer te maken met democratie.'

Maar de koppeling tussen levensbeschouwing en politiek op zich vind je wel goed?

'Ja, omdat dan heel duidelijk is wat de uitgangspunten zijn.'

Vind je ook dat iedere politieke partij een koppeling moet hebben met een bepaalde levensbeschouwing?

'Dat hoeft niet per se, maar ik kan me niet voorstellen dat iemand politiek kan bedrijven zonder bij zichzelf te hebben nagedacht wat zijn levensbeschouwing is. Je vindt iets goed of niet goed; dat is ergens op gestoeld. Ik denk dat niemand in de wereld gefundeerde keuzen kan maken zonder een levensbeschouwing.'

Als je eerst moet kiezen voor een levensbeschouwing vóór je aan politiek begint, hoe verklaar je dan dat in bijna iedere politieke partij mensen zitten met verschillende levensbeschouwingen?

'Omdat het best mogelijk is dat je vanuit verschillende levensbeschouwingen tot dezelfde keuze komt. Het prediken van solidariteit, bijvoorbeeld, is echt niet alleen iets van humanisten.'

Wat vind je van het Paars Regeerakkoord?

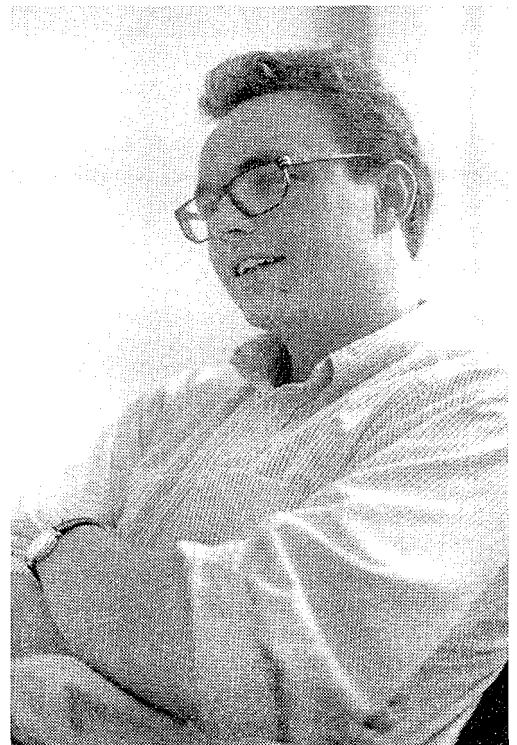
'Dat vind ik erg mooi, omdat ik denk dat dat een uitwerking is van het humanistisch gedachtengoed. Als ik vanuit het humanisme een partijprogramma zou moeten schrijven, denk ik dat ik 90 procent uit het Paars Regeerakkoord kan overnemen.'

Hoe belangrijk is het voor jou dat het CDA een keer buiten de regering wordt gehouden?

'Dat vind ik een goede zaak en ook erg belangrijk. Dat komt vooral omdat een heleboel belangrijke ambtenaren worden benoemd door de politiek. De kans dat ergens een CDA-ambtenaar zit, wordt dus steeds groter. Er bestaat altijd een samenspraak

•••••

'Als ik werkelijk alleen maar solidair zou moeten zijn, zou ik nu in Somalië proberen mensen aan voedsel te helpen. Maar dat doe ik niet, omdat ik het idee heb dat ik zelf ook nog een beetje lol in mijn leven moet hebben.'

tussen ambtenaren en de politiek, terwijl ambtenaren er in principe voor de continuïteit zijn. Ik heb het idee dat het goed is als daar eens een halt aan wordt toegeroepen.'

Het heeft er dus mee te maken dat één partij steeds regeert, en niet dat het juist het CDA is?

'Inderdaad. Ik heb geen bezwaar tegen het bestaan van andere levensbeschouwingen. Als er op democratische wijze een kabinet tot stand komt waar een Christelijke partij inzigt, vind ik dat helemaal geen foute zaak. Als het maar op een democratische manier gebeurt.'

Zeg je als humanist niet: zolang het CDA in de regering zit, komt er van onze idealen niets terecht?

'Nee. Het is heel goed mogelijk dat uitwerkingen van het Christelijk gedachtengoed overeen komen met die van het humanistische gedachtengoed.'

Maar het homohuwelijk lukt niet met het CDA.

'Nee, dat lukt inderdaad niet. Zo zijn er altijd dingen die niet lukken. Ik denk dat een kabinet met PvdA en VVD ook problemen opwerpt voor het humanistisch gedachtengoed. Dan krijgen we discussies over het minimumloon. Ik denk dat het binnen het humanistisch gedachtengoed past te streven naar economische onafhankelijkheid.'

Dus daarin kiest het humanisme voor de PvdA?

'Dat is mijn uitwerking daarvan, ik denk dat dat in dit geval vrij logisch is.'

Tot slot: wat moeten Demo-lezers doen als ze lid willen worden van de Jonge Humanisten?

'Als ze lid willen worden of informatie willen hebben, moeten ze een kaartje sturen naar de Jonge Humanisten, postbus 114, 3500 AC Utrecht, of bellen 030-318145.'

Vind je dat veel Demo-lezers dat moeten doen, of krijg je dan teveel JD'ers in de Jonge Humanisten?

'Ik vind niets, mensen moeten dat zelf weten. Maar ik zou het leuk vinden als ze het wel zouden doen.'

De tijd is om; het interview is voorbij. We zijn heel wat meer te weten gekomen over het humanisme en over de relatie tussen levensbeschouwing en politiek. Het gesprek heeft ons al het andere even doen vergeten. Roy biedt zijn verontschuldigingen aan: een paar kamers verderop staat de thee al een uur te trekken.

Definities

Humanisme:

Het humanisme is de levensovertuiging die probeert leven en wereld te begrijpen uitsluitend met menselijke vermogens. Het acht wezenlijk voor de mens zijn vermogen tot onderscheidend oordelen, waarvoor niets of niemand buiten hem verantwoordelijk kan worden gesteld. Het humanisme wordt gekenmerkt door:

- de voortdurende bereidheid zich in denken en doen naar normen van redelijkheid en zedelijkheid te verantwoorden;
- de helpende zorg voor de medemens om hem in staat te stellen zich te ontplooien tot een volwaardig bestaan in zelfbestemming;
- het streven naar een samenleving waarin vrijheid, gerechtigheid, verdraagzaamheid, eerbied voor de menselijke waardigheid en medemenselijkheid centraal staan.

*(beginselverklaringg
Humanistisch Verbond)*

Vrijzinnig-democratie:

Vrijzinnig-democratie is een politieke stroming die zich richt op de individuele ontplooiing van alle mensen, in vrijheid en verantwoordelijkheid, naar eigen inzicht en overtuiging, in solidariteit met de medemens en zonder politieke, sociale en economische discriminatie van anderen.

Vrijzinnig-democratie staat voor radicale democratisering en een open en pragmatische aanpak van problemen.

(op basis van de beginselverklaring van de Jonge Democraten)

RIKCO'S CORNER

Nachtsauna

- Hallo Paddy.
- Mijn allerliefste echtgenoot.
- ?????
- Jij vergeet ook altijd dat we getrouwd zijn, hè!
- Oh, nee, hoe kom je erbij. Je weet toch dat ik hier speciaal voor jou kom.
- Wees blij dat je nog komt. De laatste keer dat ik kwam was op onze huwelijksnacht.
- Tja, sindsdien heb ik hem ook nog maar één keer omhoog kunnen krijgen.
- Vertel.
- Het moet in 1986 zijn geweest. In de Kalverstraat. Het was zo wild dat al zijn haar afviel.
- Wow. Waar kwam hij vandaan?
- Weet ik niet, hij zei niks. Hij had trouwens ook geen geslachtsdelen.
- Lastig.
- Wat erger was, we werden onderbroken door de eigenaar van de boetiek waarin we stonden.
- Wat zei die dan?
- Blijf van die pop af en rot op uit mijn etalage.
- Jezus, hè, en dan zeggen ze dat homohaar niet meer bestaat.
- Weet je nog, die preek van Jos Brink toen we trouwden in die kerk van hem, hoe heet die ook al weer.
- Een vogel, koekoek, koekoeksnest geloof ik.
- Ja, koekoeksnest. Ik bedoel die preek waarin hij aantoonde dat Jezus eigenlijk een lesbische negerin in een rolstoel was.
- Ach, flauwekul, hij was gewoon homo. Waarom anders zou hij twaalf mannelijke discipelen uitkiezen om daarmee te gaan liggen eten?
- OK, maar dat van die rolstoel geloof ik wel. Dat Jezus niet over het Meer van Tiberias liep, maar eigenlijk bleef drijven op de luchtbanden van zijn rolstoel.
- Moet je nog een pilsje?
- Nee, ik heb wel weer genoeg geluld. Ik ga eens kijken of er nog mooie mannen zijn.
- Ben je me weer ontrouw?
- Schat, daar kom ik hier toch voor.

Het WHO Healthy Cities Project

Iedereen gezond voor 2000

door Millicent Kruis
werkgroep gezondheidszorg

Gezondheid voor iedereen in het jaar 2000 lijkt een onmogelijk streven. Daarvoor moet er in de wereld teveel veranderen: het lijkt voor m'n dikke buurman net zo ver weg als voor de kinderen uit de sloppenwijken van Mexico-stad. Toch streeft de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) naar gezondheid voor stedelingen in de hele wereld. Het programma is strategisch en politiek bijzonder doordacht.

Het Healthy Cities Project (HCP) is een onderdeel van het 'Health for All'-programma van de WHO, waarin richtlijnen staan voor het einddoel: gezondheid voor iedereen in het jaar 2000. De WHO heeft verschillende vestigingen over de gehele wereld. In Europa zijn deze gevestigd in Kopenhagen en Genève. De WHO doet onderzoek naar verschillende aspecten van gezondheid en gezondheidszorg en ontwikkelt projecten zoals het HCP.

Eén van de ideeën die de ontwikkelaars van het HCP hadden, was dat mensen in steden elkaar veel meer te vertellen hebben dan regeringen of supra-nationale clubs zoals de WHO. De WHO probeert gezondheid op de sociale en politieke agenda van lokale overheden te zetten en dient verder alleen activiteiten te ondersteunen door het samenbrengen van steden en het creëren van netwerken.

Vorig jaar startten een aantal internationale projectsteden zogenaamde 'Multi City Action Plans'. In deze actieplannen werken steden met ervaring en deskundigheid samen met andere steden die dergelijke zaken nog missen. Zo zijn er onder andere MCAP's over AIDS, voeding, ouderen en verkeer. Het is niet makkelijk om dergelijke netwerken op touw te zetten. Oorlogen, onervarenheid, politiek en geldgebrek verhinderen een snelle uitbreiding. Omdat het de bedoeling is dat steden zelf met de deskundigen in die stad de toestand verbeteren en/of bewaken is het een moeizame onderneming, maar als er eenmaal een basis is voor een project, dan is dit ook een stevige.

Projecten van de WHO ontwikkelen zich daarom vaak het eerst in de westerse landen. Zo zijn in Nederland Rotterdam en Eindhoven 'gezonde steden'. Langzaam beginnen ook landen in Zuid-Amerika, Azië en Afrika betrokken te raken bij het HCP.

De WHO ziet het begrip 'gezonde stad' heel breed. Veel aspecten zijn hierin verenigd. De economische status, het milieu, de woonomgeving, de kwaliteit van onderwijs, sociale voorzieningen en sociale netwerken beïnvloeden de gezondheid van inwoners

van steden. Aan al deze aspecten moet dan ook aandacht worden geschonken. Beslissingen ten aanzien van deze dimensies worden niet alleen genomen door nationale, regionale en lokale overheden, maar vooral ook door het bedrijfsleven, de industrie en individuen. Deze dienen dan ook betrokken te worden bij de verbetering van de situatie in een stad.

Een stad wordt niet op zijn gezondheidsstatus beoordeeld, maar op de mate waarin zij probeert gezond te worden. Dit is een continu proces, het kan immers altijd gezonder. Wanneer een stad bereid is zich actief in te zetten voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het HCP wordt zij toegelaten tot het project.

Natuurlijk werkt niet alleen de WHO aan gezondheid in de wereld. Organisaties als Novib, Foster Parents Plan, Memisa/Cebemo en Unicef hebben allemaal wel projecten die met gezondheid te maken hebben, en elke organisatie pakt het op een andere manier aan. De organisaties uit Nederland hebben een aanpak die soms nog voortkomt uit ons verzuilde verleden: de gelden van katholieken gingen naar 'de missie', protestantse collectegelden gingen naar de 'zending'. Hoeveel is nu nog te merken van die achtergrond? En heeft een grote organisatie als Unicef veel meer te zeggen dan het lokaal opererende 'Plan International'? Deze en meer vragen komen aan bod op de themadag die de JD werkgroepen ontwikkelings-samenwerking en gezondheidszorg op zaterdag 17 oktober in Utrecht houden. Op deze themadag zijn de organisaties Artsen zonder Grenzen, Foster Parents Plan, Memisa/Cebemo en SNV aanwezig om een van hun gezondheidsprojecten te presenteren. Aan de hand van deze presentaties zullen de achtergronden en werkwijze van de organisaties duidelijk naar voren komen.

Zaterdag 17 oktober in Utrecht: themadag over gezondheidsprojecten in ontwikkelingslanden. Bel voor meer info: Millicent Kruis, 071 - 417508 of naar het landelijk secretariaat.

Werkgroep Emancipatie

Als in Duitsland de opvangcentra branden, als het Vaticaan oproept tot discriminatie van homoseksuelen, als Bush de verkiezingsstrijd voert ten koste van alles wat afwijkt van de gezinsnorm, heeft een JD-werkgroep emancipatie dan nog wel zin?

Als D'Ancona de Emancipatieraad wil opheffen, als gehandicapten zelfs al subsidie krijgen om naar de hoeren te gaan, als 'Opzij' steeds meer op de Libelle begint te lijken, waar maken we ons dan nog druk om?

Zijn het de laatste loodjes, zoals het D66-voorstel om de adel te emanciperen door het blauwe bloed voortaan ook via de vrouwelijke lijn te laten stromen? Of de enkeling die vindt dat positieve discriminatie te ver is doorgeschoten?

Het antwoord op deze vragen (en méér) proberen we samen te vinden in de werkgroep emancipatie. Per 1 oktober gaat de werkgroep van start in een nieuwe, flexibele opzet. Naast boeiende discussies over actuele ontwikkelingen rond emancipatie, discriminatie en vrije ontplooiing zal onder meer bekeken worden wat er van JD-standpunten uit het verleden terecht is gekomen en waar aanvulling dan wel bijstelling gewenst is.

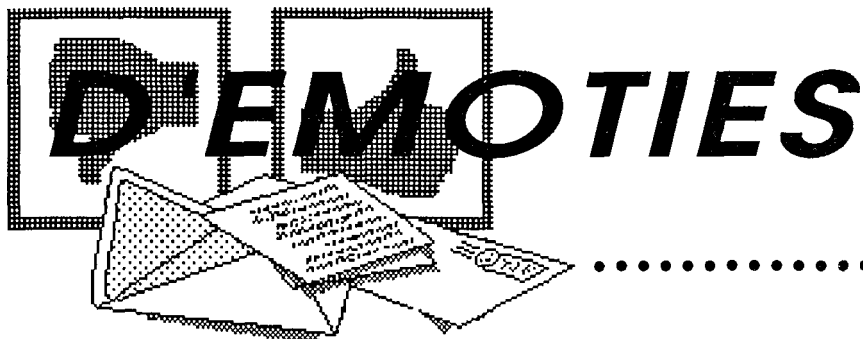
Samen met andere organisaties zullen we ons buigen over 'vaste' doelgroepen als vrouwen, allochtonen, gehandicapten en homoseksuelen.

Maar tegelijkertijd zal duidelijk worden dat emancipatie, de vrije ontplooiing van het individu (grondslag van de JD), meer is dan dat.

Altijd al actief willen worden in de JD? Moelijk kiezen uit al die werkgroepen? Tijd voor positieve actie! Meld je vandaag nog aan voor de boeiendste, gezelligste en veelzijdigste werkgroep die onze vereniging kent.

Bel Adrie van der Luyt (020-6947408) voor informatie over de eerstvolgende bijeenkomst.

Ontplooi de wereld, begin bij jezelf!

Kwaad worden, lachen, huilen, stort je hart uit, maar hou het onder de 200 woorden. De redactie behoudt het recht stukken in te korten of in het geheel niet te plaatsen.

Gekte

Wanneer vandaag een paar trendsetters beginnen te figuurzagen, zagen we in ons land binnen de kortste tijd met ons ruim 15 miljoenen figuur. Zo zitten we in elkaar. We zijn volgzzaam als schapen en als we iets doen dan overdrijven we dat in grote mate. Met tennissen ging 't zo:

Plotseling stortte de massa zich op het gravel. Ik heb 't niet over diegenen die tennis zeggen en sherry bedoelen, of die boodschappen doen in tenniskleding en geen idee hebben waar de tennisbanen liggen. Ik heb 't over de mensen die met houterige gebaren een tennisarm staan op te doen of, zoals geconstateerd, proberen een baan te krijgen bij die waarop hun baas speelt. De ballen die tijdens het spel van zijn helft afkomen, worden uiteraard keurig geretourneerd. Ze zeggen er natuurlijk netjes 'alstublieft' bij. Zoonlief van dit soort mensen dient minimaal toch ooit een nieuwe Boris Becker te worden. Voor sponsors zorgt Pa's baas natuurlijk. Tenminste, dat hopen de ouders.

Met joggen ging het allemaal niet veel anders. Ooit begon er een als een gek te hardlopen, en als je nu op een dag naar buiten kijkt, zie je alleen maar veel te dikke lijven voorbij rennen. Zo nu en dan wordt er een dood in het bos gevonden.

Op een bungalowpark bij mij in de buurt was eens een echtpaar dat 's ochtends voor dag en dauw begon met zinloos rennen. Daarna repte het zich naar de tennisbaan om zich uren uit te putten. In de namiddag zeulde het vervolgens naar het zwembad. Man en vrouw waren rond de zeventig en het ging verkeerd toen ze 's avonds wilden meefietsen met de plaatselijke toerrijders. De echtgenoot kreeg na zo'n 30 minuten fietsen een hartstilstand en mevrouw schrok daarvan zo hard, dat ook zij ter plekke overleed. Helaas pindakaas konden zij niet meer worden gered door iemand die ooit met figuurzagen zal beginnen.

Wendeline Cleven

Dijkjes

Minister Maij wordt wel eens gebrek aan daadkracht verweten. Regelmatig lanceert ze plannen waar vervolgens niets van terecht komt (zgn. proefballonnetjes). Met dit imago rekent ze nu hardhandig af.

Maij is vastbesloten de dijken in Nederland te verhogen. Ieder pittoresk rivierdijkje wordt een brede, degelijke, niet-overheen-te-kijken aarden wal. Het kost een paar landschapjes (en een paar miljard), maar er komt de komende decennia dan ook gegarandeerd geen druppel water overheen.

Niet iedereen is er even blij mee. D66 wil een onderzoek naar mogelijke alternatieven. Kan het niet wat minder? Je kunt de bestaande dijken toch ook kwalitatief beter maken, zonder er tien meter zand overheen te gooien? Bovendien: wanneer heeft zich in Nederland voor het laatst een dijkdoorbraak voorgedaan?

Maij toont zich daadkrachtiger dan ooit. Ze laat direct een groot gat maken in een Groningse dijk. De grootste overstroming sinds jaren is het gevolg. Vele hectaren akkerland worden verwoest, vele mensen gedupeerd. Maij lacht. Zie je wel dat de dijken moeten worden verhoogd?

Christiaan Bonebakker

Bruin

Er was eens een jongen. Hij had geen huis meer, want dat hadden boze mannen vernield. Hij ging met zijn laatste geld naar het vliegveld en boekte een vlucht. Uit het vliegtuig zag hij zijn land verdwijnen. Op Schiphol stapte hij uit het vliegtuig om direkt als een misdadiger te worden opgepakt en opgesloten. Hij zag dat het ook hier niet hemels was, maar terug kon hij niet. Na maanden en maanden werd hem verteld dat een oud schoolgebouw zijn nieuwe voorlopige thuis zou worden. Dat ging niet door. De jongen was geen Kroaat, geen Bosniër, geen ex-Joegoslaaf en dus wilden de brave burgers niet dat hij in dat oude schoolgebouw eng zou zitten wezen. Hij was asielzoeker en geen ontheemde. Hij was bruin.

Saskia Daru

Tabaksreklame

Nieuwe mode: tabaksreklame verbieden. Roken is slecht voor de burgertjes en dus moet het volk beschermd worden tegen de kwalijke reclames van de boze sigarettenproducenten. En helaas is het niet eens alleen het CDA dat achter deze gedachtengang steekt; steeds meer politieke partijen doen eraan mee.

Wat een flauwekul. Iedereen weet dat roken slecht is voor de gezondheid; daar veranderen fraaie sigarettenreclames niets aan. Niemand zal zich door afbeeldingen van een schone dame of stoere heer (of schone heer c.q. stoere dame natuurlijk) met een peuk van merk X de ongezonde gewoonte van het roken aanleren. Beginnen met roken doe je op school of in het café; niet op de bushalte. De reclames richten zich slechts op het creëren van merkvoorkeur: je moet niet merk Y, maar merk X roken.

Mooie abri's staan er tegenwoordig in de grote steden, hè? Die comfortabele, schone bushokjes hebben we te danken aan buitenreklame-verzorgers als Alrecon en Publex. Maar die willen alleen maar abri's neerzetten en schoonhouden als er ook tabaksreklame mag hangen. Zij houden namelijk niet zo van betutteling (of zou het ze om de centen gaan?).

Het wachten op de bus of de tram is sinds de komst van de moderne abri's in ieder geval een stuk aantrekkelijker geworden. Conclusie: roken schaadt de gezondheid, maar tabaksreklame is goed voor het openbaar vervoer.

Christiaan Bonebakker

ALV 20

Zaterdag 7 en Zondag 8 november 1992

Begin november is het weer zover. Dan wordt het najaarscongres weer gehouden.

En ook dit keer wordt het weer een spannend congres, want de resolutie die besproken wordt gaat over "Democratische besluitvorming in de Europese Gemeenschap".

Twee maal per jaar komen leden uit het hele land bij elkaar voor een Algemene Leden Vergadering (ALV). De ALV is het hoogste orgaan van de vereniging. Hier neemt de JD politiek-inhoudelijke standpunten in en bepalen de leden de koers van de vereniging. Ieder lid die de contributie heeft betaald heeft het recht de ALV bij te wonen, daar het woord te voeren en een stem uit te brengen. Dat laatste geldt helaas niet voor proefleden. Als je nu proeflid bent en je wilt wel kunnen stemmen, moet je zorgen dat je snel lid wordt. Hoe? Bel het landelijk secretariaat.

Lokatie

De 20e ALV zal wederom gehouden worden op een voor velen vertrouwde plek:

Jeugdherberg: "Eikelkamp-Elst"
Veenendaalsestraatweg 65
3921 EB Elst
08384-1219

ELST IN UTRECHT !!!

LET OP!

Er zijn in Nederland twee plaatsen die Elst heten en ongelukkigerwijze liggen ze nog relatief dichtbij elkaar ook. Je moet dus niet in Elst tussen Nijmegen en Arnhem zijn, maar in Elst in de provincie Utrecht. Dit plaatsje heeft geen station, dus maak niet de fout om in de trein naar Elst te stappen, want dan duurt het minstens een uur langer voordat je op het congres bent. Waar moet je dan wel naar toe?

Vervoer

Met het openbaar vervoer:

Neem vanaf Utrecht C.S. de stoptrein naar RHENEN. Uitstappen bij station Veenendaal Centrum. Hier neem je buslijn 51 van Centraal Nederland. Deze rijden slechts één keer per uur (negen minuten over het hele uur). In het congresboek staat meer informatie over eventuele extra bussen die ingezet worden.

Met eigen vervoer:

Vanaf de A 12 (Utrecht - Arnhem, en omgekeerd) neem je afslag Veenendaal. Dan neem je de N 233 richting Rhenen. Bij de afslag "Elst - Amerongen" ga je rechtsaf. Na ca. 2

km. ligt de Jeugdherberg aan de rechterkant. Deze ligt tussen bomen dus rij rustig, en let goed op posters van de JD.

Kosten

De kosten voor een heel weekend, inclusief diner op zaterdag, overnachting en ontbijt en lunch op zondag, bedragen fl 35,-. Blijf je maar één dag, dan betaal je fl 20,-. De penningmeester heeft er geen bezwaar tegen als Jonge Democraten die het hele weekend blijven voor twee losse dagen willen betalen! Personen die zich hebben opgegeven voor deelname aan het congres en niet komen opdagen zonder zich te hebben afgemeld, zal een bedrag in rekening worden gebracht dat een deel van de voor hun gemaakte kosten zal dekken.

Congresgangers met hoge reiskosten kunnen in aanmerking komen voor een (gedeeltelijke) reiskostenvergoeding. Dit geldt allen voor kosten die gemaakt zijn met het openbaar vervoer, op de goedkoopste manier, d.w.z. 2e klas en met kortingskaarten (indien in bezit).

Aanmelding

Aanmelden voor deelname aan het congres dient uiterlijk voor 20 oktober 1992 te zijn gebeurd, als je tenminste vóór het congres het congresboek thuis gestuurd wil krijgen, om de moties en amendementen te bestuderen. Dit doe je door de bon, enkele pagina's verderop, in te vullen en zo snel mogelijk op te sturen naar het landelijk secretariaat. Geef hierop het aantal dagen aandaat je van plan bent te komen (weekend/zat./zon.) door d.m.v. aanstrepen. Als je geen vegetarisch wilt eten moet je dat ook op de bon aangeven. Dit in verband met het reserveren van slaapplekken en maaltijden in de jeugdherberg. Het congresboek zal, na aanmelding, rond 3 november in je brievenbus vallen.

Inschrijving

De inschrijving op het congres zelf is mogelijk vanaf zaterdagochtend 11.00 uur tot tien minuten na aanvang van de ALV. Daarna is inschrijving bij het congressecretariaat pas weer mogelijk in de pauzes. De inschrijving

houdt in dat je betaalt, waarna je de stemkaart en stembriefjes ontvangt. Je kunt dus niet stemmen als je niet ingeschreven bent.

Slapen en eten

De jeugdherberg heeft grote en kleinere slaapzalen. Er zullen enkele slaapzalen gereserveerd worden voor "Dames" en "vroegslapers".

VERGEET VOORAL JE SLAAPZAK NIET MEE TE NEMEN !

Als het niet anders kan bestaat de mogelijkheid om bij de jeugdherberg een lakenpakket te huren. Deze kosten (ca. fl 10,-) zal je zelf moeten voldoen.

Op het vorige congres is besloten dat er vanuit gegaan wordt dat de bezoekers vegetarisch eten. Indien je liever een maaltijd eet met een stukje vlees kan je dat aangeven op de aanmeldingsbon.

Als je een speciaal dieet volgt geef dat dan ook even door.

Termijnen

Nog even een overzicht van de termijnen waarin alle gegevens binnen moeten zijn:

- * 16 oktober: Deadline kandidaatstelling LB. Ingediend op het Landelijk Secretariaat.
- * 20 oktober: Aanmelding voor het congres (zie bon).
- * 23 oktober: (13.00 uur) Deadline amendementen en moties op de resolutie en de wijzigingsvoorstellen HR, de organimo's en politieke moties en sluitingsdatum publicaties in het congresboek. Ingediend op het Landelijk Secretariaat.
- * 7 november: (12.00 uur) sluitingstermijn indienen APM's.

Let wel: Dit zijn uiterste data; hier kan niet van worden afgeweken. In verband met het strakke tijdschema waar het LB aan is gebonden is het wel aan te bevelen alle zaken zo spoedig mogelijk op te sturen. Als je nog mededelingen in het congresboek wilt plaatsen, moet de copij op diskette (3") en op tijd worden aangeleverd bij de Secretaris Organisatie Pieter Moens.

De voorstellen

Op de ALV worden de volgende voorstellen behandeld.

De resolutie over "Democratische besluitvorming in de Europese Gemeenschap", het Verenigingsbeleidsplan: "Onversaagd gaan wij voort." en de begroting voor 1993. Wanneer je, na bestuderen van deze voorstellen, iets zou willen veranderen, kun je wijzigingsvoorstellen (amendementen) voorleggen aan de Algemene Afdelings Vergadering (AAV) of de Algemene Regio Vergadering (ARV). Deze worden door het hele land gehouden ter voorbereiding van de ALV. Als je de AAV of ARV het met je eens is dient de afdelings- of regio-secretaris namens je afdeling of regio dit amendement in bij het landelijk bestuur (LB). Is dit niet het geval, dan kun je de voorstellen ook direct bij het LB indienen. Dan moet je er echter wel voor zorgen dat je vier medestanders vindt, die je amendement mede willen indienen (je hebt dus vijf handtekeningen nodig). Het indienen van de voorstellen dient te gebeuren op de speciale formulieren die je aan kan vragen op het Landelijk Secretariaat en bij de Secretaris Organisatie. Let erop dat ieder amendement op een apart vel moet worden ingediend!

Op dezelfde manier kun je ook moties die betrekking hebben op de congresvoorstellen indienen.

Moties en amendementen moeten uiterlijk op 25 oktober 1992 vóór 13.00 uur op het landelijk secretariaat (Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag) binnen zijn. Liefst véél eerder.

De resolutie:

De resolutie die op dit congres behandeld wordt is geschreven door de werkgroep Europa. In Nederland heeft een discussie over de bestuurlijke vorm van de Europese Gemeenschap nog niet echt geleefd. Iedereen is het er over eens dat er onvoldoende democratische garanties zijn in het huidige model van de Europese Gemeenschap. Hoe vullen we dit democratische gat? De resolutie biedt een basis voor de discussie.

Het beleidsplan:

Op dit komende congres zal de vereniging haar "Beleidsplan 1993" vaststellen. In het beleidsplan worden keuzen gemaakt waar de vereniging in de komende tijd prioriteiten aan gaat stellen. Het Landelijk Bestuur heeft "Onversaagd gaan wij voort" ingediend. De vereniging kan dit stuk amendementen. De ALV behandelt de amendementen en daarna neemt zij haar beleidsplan aan.

Het Landelijk Bestuur heeft besloten haar versie niet te verdedigen op het congres om te benadrukken dat het beleidplan niet alleen voor het L.B. geldt, maar voor de HELE vereniging.

De begroting:

De prioriteiten die in het beleidsplan worden vastgesteld, komen -in geld vertaald- terug in de Begroting. De penningmeester heeft een uitgebreide toelichting op de begroting geschreven.

Politieke moties (PM's):

Op het vorige congres hebben jullie kennis kunnen maken met een nieuw verschijnsel binnen de JD: de politieke motie. Dit was op proefbasis en eenmalig. Na evaluatie van de vorige ALV is het nu de bedoeling om deze vorm van politieke meningsvorming definitief op te nemen in de vergaderorde.

Nog even ter verduidelijking:

Politieke moties behandelen een politiek onderwerp dat niet actueel is (daar zijn de APM's voor) maar waar de JD wel een standpunt over in zou moeten nemen. Het moet echter niet zo zijn dat het een onderwerp is waar veel nuancerings bij aangebracht kunnen worden. Zo'n onderwerp leent zich meer voor een uitgebreidere resolutie. Het moet juist een onderwerp zijn waar je alleen maar voor of tegen kunt zijn. Dat levert tenminste een goede discussie op. De PM mag niet meer dan 200 woorden bevatten en naast een uitspraak alleen een korte motivatie. Voor een PM gelden verder dezelfde regels als voor een motie en een amendement. Dat wil zeggen dat ze vóór 23 oktober 1992 door een AAV, ARV of tenminste vijf leden moeten worden ingediend.

Actueel Politieke Moties (APM's):

Uiteraard is er ook dit keer weer de mogelijkheid om APM's in te dienen. Dit zijn moties die ingaan op een actueel politieke zaak. Richtlijn voor de actualiteit is dat het onderwerp op de volgende ALV achterhaald zou zijn. Het LB bepaalt of een motie aan dat criterium voldoet. Een APM moet door tenminste vijf personen ondertekend zijn (of een AAV of ARV) en kan worden ingediend tot de aanvang van de ALV (zaterdag 7 november, 12.00 uur). Wordt een APM vóór donderdag 5 november ingeleverd op het landelijk secretariaat, dan zorgt het LB voor de vermenigvuldiging van de motie in voldoende exemplaren. Gebeurt dit niet dan moeten de indieners hiervoor zorgen (minimaal 150 exemplaren).

Organisatorische Moties (Organimo's)

Een organisatorische motie is een opdracht aan het LB of een ander orgaan betreffende een organisatorische kwestie. Organimo's kunnen net als gewone moties en amendementen voor 23 oktober 1992 (13.00 uur) bij het LB worden ingediend. Het LB beslist of een Organimo in behandeling genomen wordt.

Vragenronde Landelijk Bestuur

Op zondagmiddag is er de mogelijkheid om vragen te stellen aan het Landelijk Bestuur.

De vacatures

Landelijk Bestuur

Het vervullen van een functie binnen het LB van de JD vergt veel van je (vrije)tijd en eist een maximale inzet, maar schenkt ontzettend veel voldoening en is zeer leerzaam.

Hieronder staan de specifieke taken per functie vermeld. Naast deze functiegebonden activiteiten heeft elke LB'er ook algemene taken te verrichten, zoals het invulling geven aan JD-beleid en contactpersoon zijn met een regio.

De kandidaten zijn gebonden aan het verenigingsbeleidsplan. Kandidaatstelling dient te gebeuren voor 3 april 1992.

Penningmeester M/V

De penningmeester is verantwoordelijk voor de financiële zaken van de vereniging. Hij voert de financiële administratie en het houdt een financieel overzicht bij, stelt begrotingen en jaarrekeningen op. Tevens zorgt de penningmeester voor fondsen-werving.

Bij de meeste bestuurlijke en organisatorische beslissingen heeft de penningmeester een adviserende taak aan het LB omtrent de financiële haalbaarheid.

Secretaris Politiek M/V

De Secretaris Politiek (SP) begeleidt en stimuleert de politiek-inhoudelijke discussie in de vereniging. De SP coördineert, motiveert en inspireert het Politiek Bureau (de werkgroepen) en de Commissie Politieke Zaken. De SP onderhoudt contacten met relevante politieke en maatschappelijke organisaties. Tevens is de SP verantwoordelijk voor alle politiek-inhoudelijke publicaties en kan indien het LB dat nodig acht reageren op de actualiteit van de dag.

Secretaris Scholing en Vorming M/V

De Secretaris Scholing en Vorming (SSV) draagt zorg voor het pakket aan trainingen en cursussen in de vereniging (zoals kader-, spreekvaardigheids- en politieke stromingencursus). Hij of zij organiseert themabijeenkomsten en beheert het scholings- en vormingsfonds (regionaal prioriteitenfonds). Verder organiseert de SSV enkele confrontatiebijeenkomsten met D66, de jaarlijkse jaarthemadag en de binnenhofexcursies.

Hoofdredacteur Demo M/V

Demo is het verenigingsblad van de Jonge Democraten. Het brengt nieuws en verslagen over activiteiten die in de vereniging plaatsvinden en het brengt achtergrondartikelen van gewone leden, werkgroepen of redactieleden. De hoofdredacteur zorgt samen met de redactie dat het blad uitkomt. Hij of zij bepaalt samen met de redactie de stijl van het blad en welke artikelen wel en niet worden geplaatst. De hoofdredacteur coördineert de taken van eindredactie, fotoredactie, lay-out en verzending.

Kascommissie M'en/V'en

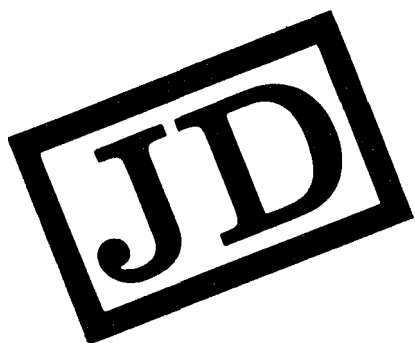
De kascommissie bestaat uit tenminste twee leden van de vereniging die niet tevens zitting hebben in het LB of een ander orgaan van de vereniging dat onder controle van de kascommissie staat. De kascommissie heeft tot taak het controleren van de door de penningmeester gevoerde financiële administratie. Die controle moet minstens tweemaal per jaar plaatsvinden. Een lid van de kascommissie hoeft aan deze functie niet zo gek veel tijd kwijt te zijn.

Aanmelding en informatie

Informatie over alle functies kun je krijgen bij de mensen die de functie op dit moment nog bekleden, of bij de SO van het LB. Kandidaten dienen zich aan te melden bij de SO, p.a. JD-Secretariaat, Bezuidenhoutseweg 195, 2594 AJ Den Haag. Je krijgt dan een formulier toegestuurd waarmee je je defintief kandidaat stelt. Aanmeldingen voor LB-functies dienen plaats te vinden voor 16 oktober 1992.

Tot slot

Hierna volgen de voorstellen die op het congres behandeld worden. Bestudeer ze goed. Mochten er na het lezen van deze congresbijlage nog vragen zijn, kan je mij altijd bellen: Pieter Moens (SO), tel 074-429793. Je kunt natuurlijk ook altijd het landelijk secretariaat bellen. Jan Spaans, onze nieuwe secretariaatsmedewerker, zal je welwillend te woord staan en wellicht zelfs antwoord geven.

AGENDA**Zaterdag 7 november 1992**

- 11.00 uur Opening Congress-secretariaat
- 11.00 uur Aanvang 1e deel Resolutievoorbereidingswerkgroep
- 12.00 uur Aanvang Congres met welkomstwoord van de voorzitter Mark van Barschot
- 12.10 uur Openings toespraak
- 13.00 uur - Installatie congresvoorzitters, stemcie., notulcie.
- Bestuursverkiezing
- 14.00 uur Pauze
- Opvang nieuwe leden
- Resolutievoorbereidingswerkgroep
- Let op !! neem zelf je lunch mee.
- 15.00 uur Uitslag verkiezingen LB en kascommissie
- 15.15 uur Afscheid scheidende LB-ers
- 15.30 uur (Actueel) Politieke Moties
- 16.00 uur Behandeling Resolutie: "Democratische besluitvorming in de Europese Gemeenschap"
- 18.00 uur Borrel

- 18.30 uur Diner
- 20.00 uur Toespraak Voorzitter JD
- 20.30 uur verslag Polisariorieis
- 21.00 uur Eloquentiawedstrijd tussen JD-ers en D66-ers.
- 22.00 uur Disco met Live "JD-Band"

Zondag 8 november 1992

- 05.00 uur Iedereen naar bed!
- 08.00 uur Reveille
- 08.30 uur Ontbijt
- 09.30 uur Heropening Congres met behandeling Beleidsplan 1993
- 10.00 uur Behandeling Begroting 1993
- 10.30 uur rest (Actueel) Politieke Moties
- 11.30 uur Toespraak Gast-spreker
- 12.30 uur Workshops verzorgd door de werkgroepen
- 13.30 uur Lunch (wordt wel voor gezorgd)
- 14.30 uur Organimo's +rest (A)PM's en resolutie
- 16.15 uur Vragenrondje LB
- 17.00 uur Slot en Opruimen.

BON

Ik kom naar ALV 20 in Elst

- Ik kom alleen zaterdag
 alleen zondag
 het hele weekend

- Ik wil per se een stukje vlees
 aangepast eten,
 want ik heb een speciaal dieet,
 nl.

Naam:

Adres:

Woonplaats:

Tel.nr.:

Voor 20 oktober opsturen naar het JD-secretariaat

BELEIDSPLAN 1993

Onversaagd gaan wij voort

I. INLEIDING

Dit beleidsplan wil vormgeven aan onze vereniging in 1993. Het beleidsplan van 1993 zal geen trendbreuk zijn t.o.v. de vorige jaren. De doelstellingen van voorgaande jaren zijn nog niet achterhaald. De idealen die bij het stukje Utopie beschreven zijn kun je niet binnen een jaar realiseren. Daarom is ervoor gekozen het beleid zoveel mogelijk te continueren.

De structuur van dit beleidsplan is hetzelfde gebleven als het vorige: ook dit beleidsplan bestaat uit vier delen. In het eerste deel analyseren we de huidige situatie. Deel twee geeft aan hoe de JD er eind 1993 uit zou moeten zien. Onze prioriteiten staan vermeld in deel drie. De uitwerking daarvan tref je aan in deel vier.

II. ZELFANALYSE

De afgelopen jaren heeft de JD een forse groei doorgemaakt. Niet alleen steeg het aantal leden, ook werd de organisatie steeds professioneler. Dankzij de aanwezigheid van de vaste medewerker is de continuïteit op het landelijk secretariaat sterk verbeterd en is ook de 'service' naar de regio's en afdelingen erop vooruitgegaan. Ook politiek hebben wij het afgelopen jaar goed aan de weggetimmerd. De pers had bijvoorbeeld veel aandacht voor het Paars Regeerakkoord.

De organisatiegraad van onze organisatie en het aantal actieve leden neemt ook nog steeds toe. Dat is mooi. We moeten ons echter blijven realiseren dat besturen, organiseren en communiceren geen doelen in zichzelf mogen zijn. Zij moeten een duidelijk herkenbare rol en meerwaarde hebben in het bedrijven van politieke vorming en het bereiken van een zo groot mogelijke groep jongeren. Er komen weliswaar langzaam meer niet-studenten in de JD, maar dat is nog lang niet genoeg. Ook de uitstroom van leden is nog te hoog. Daarom moeten we voorlopig constateren dat er op deze punten nog veel verbeterd kan worden.

Daarnaast moeten we onze leden op een goede manier bedienen. Ons ledenblad is daartoe een van de belangrijkste instrumenten. DEMO moet dus nog meer een blad worden dat midden in de vereniging staat en dat ruime gelegenheid biedt tot het starten en voeren van politieke discussies.

Omdat het niet overal even goed loopt, is in 1992 door een stagiair onderzocht in welke mate de kaderleden (on)tevreden waren over het functioneren van

het Landelijk Bestuur. Hier is o.a. uitgekomen dat de kaderleden meer behoefte hebben aan informatie vanuit het LB.

In 1993 zal de JD niet ontkomen aan verdere bezuinigingen waardoor een extra beroep zal worden gedaan op de creativiteit en verantwoord financieel beleid.

III. UTOPIA

De JD hoort een politieke jongerenorganisatie te zijn waarin zoveel mogelijk jongeren zich thuis kunnen voelen. We proberen jongeren een kans te geven te participeren in trainingen, discussies en allerlei activiteiten. De JD moet toegankelijk zijn en uitnodigen tot het mee-vormgeven aan de JD. Het is wenselijk de JD interessant te maken voor andere jongeren dan studenten, hoe welkom die natuurlijk ook blijven. Speciale aandacht moet in dit verband worden gegeven aan allochtone jongeren.

De politieke discussie is van vitaal belang voor het voortbestaan van de vereniging. Bij het ontbreken van voldoende spontane discussies is het de taak van de verschillende besturen en werkgroepen te proberen discussies op te starten. Het is belangrijk dat verslagen van discussies hun weg vinden naar de DEMO, de regio- en afdelingsbladen, nota's en discussiestukken. Discussies kunnen een extra impuls krijgen door de media, D66 of een andere maatschappelijke organisatie ermee te confronteren.

IV. TRAJECT

Om onze doelen te bereiken dient een aantal zaken verbeterd te worden. Deze verbeteringen staan niet op zichzelf, maar zijn sterk met elkaar verbonden. Meer politiek debat leidt tot meer standpunten en dus tot meer profilering. Profilering kan nieuwe leden opleveren en de band tussen leden versterken; een goede interne organisatie geeft een hoger rendement aan al deze processen.

De vereniging stelt de volgende prioriteiten:

A. Politiek debat

De vereniging moet zich meer bewust worden van het feit dat het politiek debat de vereniging aantrekkelijk maakt en continuïteit verschaft. Meer leden dienen te worden betrokken bij het politiek debat.

B. Profilering

Onze standpunten moeten meer worden uitgedragen. Hierbij richten we ons met name op die onderwerpen die jongeren raken.

C. De betrokkenheid van de leden

Het is voor de continuïteit en het bestaansrecht van de vereniging van groot belang dat de betrokkenheid van de leden bij de vereniging wordt vergroot.

107 D. Verbeteren van de interne organisatie

108 tie
 109 Je kunt alleen van een daadkrachtige vereniging
 110 spreken als er enige mate van eensgezindheid is in de
 111 vereniging. Voor deze eenheid is interne informatie-
 112 voorziening een noodzakelijke voorwaarde. Op dit
 113 moment weet het Landelijk Bestuur niet altijd wat er op
 114 regio- of afdelingsniveau speelt. Andersom is ook lang
 115 niet altijd duidelijk waar het LB mee bezig is. Voor een
 116 slagvaardig kader is verdere samenwerking geboden.
 117

118 V. DADEN

120 A. Politiek debat

121 De werkgroepen en het LB dienen een actievare rol te
 122 gaan spelen in het politieke debat door nog vaker
 123 regio's en afdelingen te bezoeken en in de DEMO te
 124 berichten van hun discussies;
 125 - regio's en afdelingen hebben een eigen verant-
 126 woordelijkheid om zich te richten op regionale of lokale
 127 politieke discussies;
 128 - ook dient op regionaal en lokaal niveau de con-
 129 frontatie met D66 en andere maatschappelijke en poli-
 130 tische organisaties gezocht te worden;
 131 - het jaarthema is "Vergrijzing van de samenle-
 132 ving". De jongeren van nu lopen 'straks' tegen een
 133 levensgroot probleem aan: met een kleiner wordende
 134 arbeidsmarkt de veel groter wordende groep 'ouderen/
 135 niet- werkenden' te onderhouden; hoe ver gaat het
 136 solidariteitsgevoel bij de werknemer? Komt er een
 137 Algemene Bejaarden Partij en wat moet onze houding
 138 t.o.v. van zo'n partij zijn?
 139

140 B. Profilering

141 'Politieke' besturen (op landelijk, regionaal en
 142 afdelings-niveau) zorgen voor een gerichte actuele po-
 143 litieke profilering van de vereniging, naar binnen en
 144 naar buiten toe;
 145 - er moet getracht worden de JD aantrekkelijker te
 146 maken voor bredere groepen jongeren dan de huidige
 147 leden. De grootste verantwoordelijkheid hiervoor ligt
 148 bij de regio's en afdelingen. In 1993 richten we ons
 149 wederom op jongeren uit het beroepsonderwijs en op
 150 allochtone jongeren.
 151

152 C. De betrokkenheid van de leden

153 De leden betrokken houden bij de JD is een
 154 verantwoordelijkheid van de hele vereniging;
 155 - de DEMO is een belangrijk instrument om de
 156 betrokkenheid van leden bij de vereniging te vergroten.
 157 Het ledenblad moet de samenbindende, motiverende
 158 en politieke rol krijgen die een vereniging als de onze
 159 nodig heeft. DEMO brengt verenigingsnieuws en geeft
 160 de politieke discussie binnen de vereniging weer. Wat
 161 voor de DEMO op landelijk niveau geldt, geldt voor
 162 regio- en afdelingsbladen op regionaal niveau. Ook dat
 163 zijn belangrijke bindingselementen voor de JD;

164 - de regio- en afdelingsbesturen zijn de belang-
 165 rijkste schakel tussen de organisatie en de leden. Met
 166 name bij hen ligt de taak om de betrokkenheid van de
 167 leden bij de JD te signaleren c.q. te stimuleren. De
 168 jaarlijkse uitstroom van de leden moet gestopt worden.
 169

170 D. Verbeteren van de interne organisatie

171 tie
 172 Het Landelijk Bestuur gaat zich meer richten op
 173 de begeleiding en training van het kader, zodat de
 174 continuïteit van regio's en afdelingen beter gewaar-
 175 borgd is. Met name aan de informatiestromen tussen
 176 Landelijk Bestuur enerzijds en de regio- en afdelings-
 177 besturen anderzijds zal veel aandacht worden besteed.
 178 Maar de contacten tussen regio en haar afdelingen
 179 onderling kunnen veelal ook beter.

181 - de kaderdagen worden belangrijke bijeenkom-
 182 sten, waar het hele kader bij aanwezig dient te zijn.
 183 Functionele contacten tussen portefeuillehouders zijn
 184 belangrijk en dienen ook steeds gestimuleerd te wor-
 185 den;

186 - het voorzittersoverleg krijgt een andere opzet,
 187 zodat dit beter in staat is om het beleid van de JD vorm
 188 te geven;

189 - de regiocontacten tussen het LB en de regio's
 190 krijgen een belangrijkere rol in de uitwisseling van
 191 gegevens. De regio-contactpersonen moeten ook beter
 192 door de regio's worden aangesproken;

193 - wat de DEMO is voor de leden moet de ORGI
 194 zijn voor de kaderleden; ruimte voor informatie-uit-
 195 wisseling (tussen LB en kader en tussen kaderleden
 196 onderling) en discussies. Hiervoor zijn ook redactie-
 197 leden "uit het land" aangesteld;

198 - het LB zal zich vaker in het land laten zien bij de
 199 activiteiten van de afdelingen en regio's.
 200

201 VI. TOT SLOT: WAT NU TE DOEN?

202 Het draagvlak voor de vrijzinnig-democratie in
 203 de samenleving lijkt te groeien. De JD heeft mede de
 204 taak om aan te tonen dat dit vertrouwen terecht is. We
 205 mogen echter niet vergeten dat veel van onze idealen
 206 nog niet gerealiseerd zijn. Een waarlijk gedemocrati-
 207 seerde samenleving blijft een zaak om ons voor in te
 208 zetten. De wil om zoveel mogelijk jonge mensen bij de
 209 politieke discussie te betrekken maakt het zinvol dat
 210 we er zijn. Of anders gezegd: het is de reden van ons
 211 bestaan.
 212

213 De in dit beleidsplan geformuleerde doelstellin-
 214 gen zijn het niet waard om onderin een kast te verdwij-
 215 nen. Het is de bedoeling dat de HELE vereniging, dus
 216 niet alleen het LB, met deze doelstellingen aan het
 217 werk gaat. Hiervoor zullen in iedere geleding speer-
 218 punten geformuleerd moeten worden waar het be-
 219 treffende bestuur mee aan de slag gaat in 1993. Het is
 220 de bedoeling dat na de zomer een landelijke evaluatie
 221 zal plaatsvinden.

Begroting 1993

Baten	1993	1992
Bijdrage D66	25000	25000
Opbrengsten congressen/cursussen	9400	9600
Contributies	21000	18000
Diverse opbrengsten en schenkingen	4500	2500
Subsidie WVC	132500	132500

Totaal baten	192400	187600

Lasten	1993	1992
<u>Accommodatie</u>		
Huur kantoorruimte	12000	12000
Afschrijvingen	4400	4100
Bankkosten	500	1000

Subtotaal	16900	17100

<u>Organisatie</u>		
Kantoorbehoefte en verzekeringen	4600	3500
Druk- en stencilwerk	6500	8500
Materialen	6500	6500
Porti en telefoon	14000	13000
Documentatie	500	500
Vergader- en representatiekosten	750	750
Reiskosten bestuur	2000	3600
Contrib. (int.) organisaties	1500	1500
Bijdrage personeel D66	5000	5000
Secretarieel medewerker	23100	23000

Subtotaal	64450	65850

<u>Financiële administratie</u>		
Administratiekosten	8000	8000
Accountant	3400	3400

Subtotaal	11400	11400

<u>Regionale Fondsen</u>		
Regionaal Prioriteitenfonds	2500	2250
Ledenafdracht	17700	15600
Ledenwerfcampagne	4000	4000

Subtotaal	24200	21850

<u>Ledenbladen</u>		
DEMO (druk- en verzendkosten)	21000	21000
DEMO redactiebudget	1000	1000
Orgi	2000	2000

Subtotaal	24000	24000
-----------	-------	-------

<u>Ledenactiviteiten</u>		
Congressen	24000	23000
Werkgroepen	4000	4000
Commissies	1000	1000
Introductieweekenden	2000	2000
Kaderbijeenkomsten	1000	1500
Themadagen	2250	1500
PI-weekend	2000	0
Internationaal werk	3500	4000
Buitenland excursie	1000	1000
Overige activiteiten (b.v. Paars)	1500	0

Subtotaal	56700	52600
-----------	-------	-------

<u>reservering lustrumfonds</u>	PM	PM
<u>onvoorzien</u>	9200	9400

Totaal lasten	192400	187600
----------------------	---------------	---------------

Toelichting

Contributies en ledenafdrachten:

In de begroting voor 1993 wordt uitgegaan van een contributieverhoging van f 15,- naar f 20,-. Bij de berekening van de contributie-inkomsten is echter uitgegaan van 1120 betalende leden in 1993 ten opzichte van 1200 betalende leden in de begroting van 1992. Deze dalende tendens is nu reeds zichtbaar. Van de f 20,-, die per lid binnenkomt zal ongeveer f 16,50 worden afgedragen aan de regio's. Dit is een stijging van f 3,50 per lid. Hierdoor stijgt het aandeel van de regioafdrachten in de totale uitgaven van 8,3% in 1992 naar 9,2% in 1993.

De contributie-verhoging is om twee redenen nodig. Door kostenstijgingen in de afgelopen jaren doet zich nu de situatie voor, dat de vereniging verlies lijdt op elk nieuw lid dat zich aanmeldt. Alleen al de kosten per lid voor het ontvangen van de DEMO zijn hoger dan de contributie. Door een geringe contributieverhoging wordt dit verlies enigszins teruggebracht. Ten tweede wil het landelijk bestuur door een verhoging van de ledenafdrachten de activiteiten in de regio's en afdelingen stimuleren. Het organiseren van nieuwe activiteiten is belangrijk voor ledenwerving en ledenbinding.

Voor leden onder de 18 jaar blijft de contributie f 10,-. Dit bedrag geldt in 1993 ook voor nieuwe leden, die zich na 1 september aanmelden.

Organisatie:

De totale kosten van de organisatie worden teruggebracht, zodat er meer geld beschikbaar is voor activiteiten. Door de activiteiten van een voltijds secretariaat medewerker zijn de kosten voor porti en telefoon enigszins gestegen. De reiskosten zijn lager begroot, omdat er meer bestuursleden zijn die de beschikking hebben over een ov-jaarkaart.

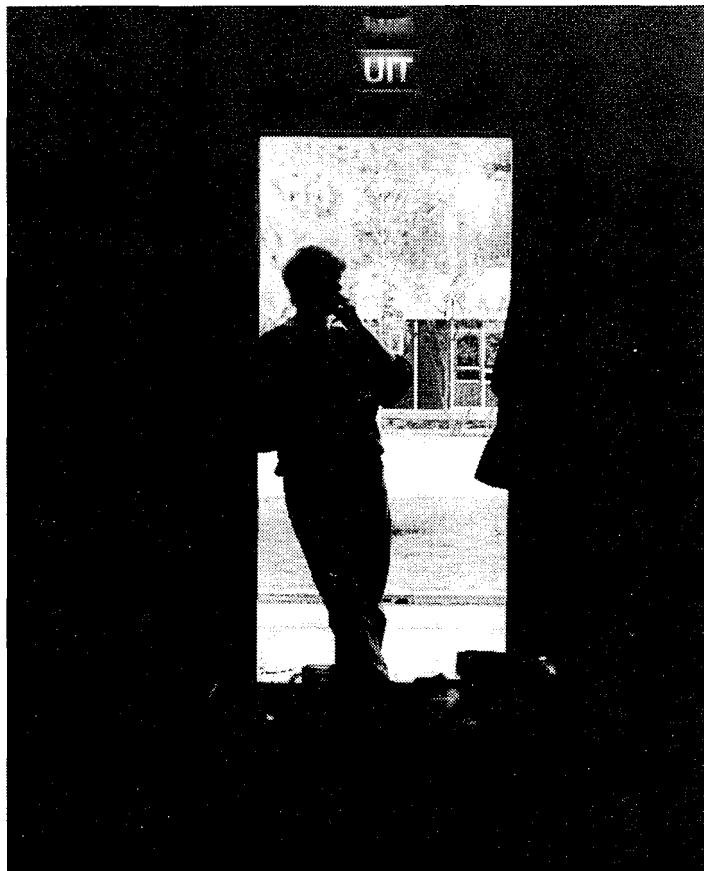
Regionale fondsen

Het regionaal prioriteitenfonds is ingesteld om inhoud te geven aan de in het beleidsplan genoemde doelstellingen. Regionale activiteiten die invulling geven aan deze prioriteiten komen in aanmerking voor een subsidie uit dit fonds.

Ledenactiviteiten

Voor de organisatie van de congressen wordt uitgegaan van een prijsstijging van ongeveer 4%. Het in januari 1992 georganiseerde PI(politiek inhoudelijk) weekend was zeer succesvol en zal daarom worden herhaald.

Voorts zijn er jaarlijks activiteiten waarmee in de begroting geen rekening gehouden is. In 1992 was dit het Paars Accoord. Om adequaat in te kunnen springen op actuele ontwikkelingen is er volgend jaar een bedrag beschikbaar van f 1500,-. Hiervoor is in de nieuwe begroting een nieuwe post 'overige activiteiten' opgenomen.

Sfeer op ALV 19 (foto: archief)

resolutie

Democratische besluitvorming in de Europese Gemeenschap

1 Inleiding

2 De discussie over de bestuurlijke vorm van de Europese
3 Gemeenschap heeft in Nederland nooit veel aandacht
4 gehad. Iedereen is het erover eens dat er een democra-
5 tisch gat in de Europese besluitvorming zat, en zit. De
6 echte discussie over de bestuurlijke vorm is pas na de
7 onderhandelingen in Maastricht gestart. Op dit mo-
8 ment is $\pm 20\%$ van de wetgeving in Nederland wet-
9 geving van de Europese Gemeenschap. De huidige
10 verhouding tussen Europese Commissie, Europees
11 Parlement en de nationale regeringen biedt onvol-
12 doende mogelijkheden tot democratische controle. Het
13 is noodzakelijk deze verhouding zó te veranderen dat
14 de democratische controle op de Europese-
15 Gemeenschapswetgeving wordt verbeterd. De vol-
16 gende drie principes zijn hiervoor de basis.

18 Het eerste principe:

19 De manier van besluitvorming binnen de nationale
20 democratieën blijft ongewoond. Er mag nooit een sys-
21 teem van bovenaf worden opgedrongen aan een land.
22 Democratie wordt mede bepaald door de geschiede-
23 nis en de cultuur van een land. Het kan niet de bedoe-
24 ling zijn van de Europese Gemeenschap om mensen
25 nodeloos te vervreemden van hun democratisch sys-
26 teem.

28 Het tweede principe:

29 Om de autonomie van de lidstaten niet onnodig aan te
30 tasten kiezen de Jonge Democraten voor het
31 subsidiariteitsbeginsel: "Het beginsel dat zaken, die
32 door een lager orgaan kunnen worden verricht, niet
33 door een hoger ter hand behoren te worden genomen"
34 (Van Dale woordenboek). Dit betekent dat zaken al-
35 leen op centraal niveau worden geregeld als lidstaten
36 daarvoor kiezen.

38 Het derde principe:

39 De Europese Gemeenschap mag nooit zelfstandig be-
40 voegdheden naar zich toe trekken. Het afstaan van
41 bevoegdheden moet gebeuren via verdragen tussen
42 de lidstaten. De nationale regeringen geven in deze
43 verdragen aan welke onderwerpen in richtlijnen en
44 welke in verordeningen (wetten) worden geregeld.

45 Met deze drie principes als uitgangspunt is het vol-
46 gende model over de bestuurlijke vormgeving van de
47 Europese Gemeenschap opgesteld.
48

49 Verkiezingen van het Europees 50 Parlement

51 Iedere vijf jaar worden verkiezingen gehouden voor
52 het Europees Parlement. Dit gebeurt per land volgens
53 het daar geldende kiesstelsel. Ook Europese partijen
54 kunnen meedoen aan deze verkiezingen. Een EG-
55 burger kan zich in alle lidstaten verkiesbaar stellen
56 voor het Europees Parlement. Dit betekent dat het
57 mogelijk is om een vertegenwoordiger te kiezen met
58 een andere nationaliteit. Deze kan dan dus aanspraak
59 maken op één van de zetels die aan dit land zijn
60 toegewezen.

62 De Europese Commissie

63 De europarlementariërs kiezen de president. De ver-
64 kozen president formeert een Europese Commissie,
65 die gesteund wordt door een meerderheid van het
66 Europees Parlement.

67
68 De president leidt de Europese Commissie en is voor-
69 zitter van de Europese Raad (die bestaat uit de rege-
70 ringsleiders van de lidstaten). De president en de
71 commissarissen, tezamen de Europese Commissie,
72 vertegenwoordigen de Europese Gemeenschap naar
73 buiten.

75 De raden van ministers

76 Elke commissaris staat aan het hoofd van een Directo-
77 raat-Generaal. Elk Directoraat-generaal heeft een
78 daaraan gekoppelde Raad van Ministers, dit zijn de
79 vakministers. Deze worden gecontroleerd door hun
80 nationale parlement.

81 De commissarissen zitten de raden van ministers voor.
82 Als voorzitter zijn ze coördinerend, dus zonder stem-
83 recht. Ze zijn verantwoordelijk voor het correct func-
84 tioneren van de betreffende Raad.

86 EG-wetgeving

87 De Jonge Democraten kiezen voor twee vormen wet-
88 geving van de Europese Gemeenschap.

- 89 -De eerste vorm betreft verordeningen. Dit zijn wetten
90 op gemeenschapsniveau.
- 91 - Het tweede type kan omschreven worden met de
92 term richtlijn. De Europese Gemeenschap geeft daarin
93 alleen richting en stelt marges aan het beleid, maar laat
94 de concrete invulling over aan de lidstaten.

97 Verordening:

98 Er zijn drie manieren waarop een verordening tot
99 stand kan komen:

- 100 - Het Europees Parlement neemt een zelf inge-
101 diende verordening aan (recht van initiatief)
- 102 - De Europese Commissie stelt een verordening
103 op
- 104 - Het Europees Parlement verplicht de Europese
105 Commissie een verordening op te stellen.

106 Wanneer de Europese Commissie een verordening
107 opstelt, heeft het Europees Parlement het recht van
108 amendement en het recht van afkeuring.

109
110 De Europese Commissie is hier dus de regering van de
111 Europese Gemeenschap. De commissarissen zijn di-
112 rect verantwoordelijk voor het gevoerde beleid. Dit
113 betekent dat het Europees Parlement een commissaris
114 tot aftreden kan dwingen.

116 Richtlijn:

117 Er zijn drie manieren waarop een richtlijn tot stand
118 kan komen:

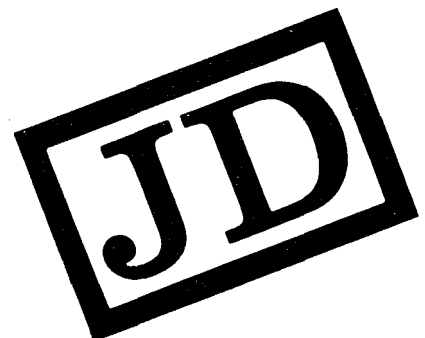
- 119 - Het Europees Parlement dient een voorstel tot
120 richtlijn in bij de Raad
- 121 - De Europese Commissie dient een voorstel in
122 bij de Raad
- 123 - Het Europees Parlement verplicht de Europese
124 Commissie een voorstel tot richtlijn in te die-
125 nen bij de Raad.

126
127
128 In de Raden kan een dergelijk voorstel aangepast
129 worden zodat een meerderheid van de Raad het voor-
130 stel steunt. Er hoeft dus geen unanimiteit te worden
131 bereikt. Vervolgens kan het Europees Parlement het
132 voorstel al dan niet aannemen.

133
134 Het voorstel moet worden opgesteld door de betref-
135 fende raad zodat deze zich hierin kan vinden. Op deze
136 wijze is het draagvlak voor een richtlijn in de lidstaten
137 verzekerd. Dit draagvlak zou in gevaar worden ge-
138 bracht als het Europees Parlement de richtlijn zou
139 wijzigen. Daarom kan het Europees Parlement de
140 voorstellen niet amenderen.

142 Slot

143 In het bovenstaande model zijn de bevoegdheden van
144 het Europees Parlement toegenomen. Tevens zijn de
145 verantwoordelijkheden van de verschillende instel-
146 lingen beter vastgelegd; daardoor is de democratische
147 controle gewaarborgd.

Vrachtwagenverkeer grootste belasting

Open grenzen, dichtslibbende (lucht)wegen

door Peter Kleinherenbrink en Sandra Hogenbirk
werkgroep milieu

De groei van het verkeer en de negatieve gevolgen hiervan baren ons allemaal grote zorgen. Dit probleem heeft de aandacht van vele organisaties en is ook één van de speerpunten van het Nationaal Milieubeleidsplan. De vraag is echter of de plannen die er liggen voldoende zijn. De werkgroep milieu is bezig met het voorbereiden van een resolutie over deze problematiek, waarbij de groei van het goederenvervoer centraal zal staan. In een reeks van artikelen zal dit onderwerp worden belicht vanuit diverse invalshoeken. Deze artikelen zijn bedoeld als discussiestukken. Reacties die kunnen bijdragen aan de kwaliteit van de resolutie worden dan ook op prijs gesteld. Met dit artikel wordt het spits afgebeten. De thema's die in dit artikel behandeld zullen worden zijn: de keuze voor het onderwerp "goederenvervoer" en de wijze waarop de werkgroep dit onderwerp gaat benaderen.

Nederland is een internationaal distributieland bij uitstek met de Rotterdamse haven en de luchthaven Schiphol als pijlers van onze economie. Deze positie wil Nederland behouden, zeker als we kijken naar een Europa van na 1992.

De positie als transportland is niet onbedreigd. In het zuiden van Europa komen nieuwe industriële centra op (Zuid-Duitsland, Noord-Italië). Dit zal zeker gevolgen hebben voor onze distributiefunctie. Ook het gereedkomen van de Kanaaltunnel en het wegvallen van de Europese binnengrenzen zullen veel veranderen. Er moet aldus velen fors geïnvesteerd worden in de infrastructuur wil Nederland niet het "Jutland van Europa" worden.

Echter "meer van hetzelfde" is naar onze mening onverantwoord zowel vanuit milieu- als ook vanuit economisch oogpunt.

UNCED

De UNCED-vergadering van de afgelopen zomer heeft onder andere de aandacht gevestigd op de bedreiging van het milieu door klimaatverandering. Het verkeer is de factor die voor deze ontwikkeling mede verantwoordelijk is, de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂) door het verkeer neemt immers gestaag toe.

Het vrijzijdige goederenvervoer over de wegen kan als bottle-neck van de economie worden gezien. Een voorbeeld hiervan zijn de verkeersopstoppingen in Frankrijk in de maand juli. Er zal hoe dan ook naar meer gedifferentieerd en voor het milieu minder belastend transport moeten worden gekeken.

Volgens de prognoses zoals die in het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer zijn opgenomen zal zowel het auto-gebruik als het vrachtverkeer in 2010 met 70% zijn gestegen ten opzichte van '89. Terwijl de uitstoot per personenauto met 80-90% zal zijn gedaald, zal dit voor de vrachtwagens slechts 50% zijn. Naar de me-

ning van de Stichting Natuur & Milieu zijn de technische vooruitzichten voor een drastische vermindering van de emissies van vrachtverkeer door de regering zelfs te positief ingeschat. Dit laatste wordt onder andere veroorzaakt door een grotere uitstoot van bepaalde stoffen en de minder vergaande technische oplossingen die de uitstoot door vrachtverkeer moeten reduceren.

De groei van het vrachtwagenverkeer is tussen 1985-1990 met 6% in plaats van de in het NMP geplande 1,5 à 2% gestegen. Naar verwachting zal met het opheffen van de binnengrenzen een toename van het grensoverschrijdende goederenvervoer van 30-50% plaatsvinden. Het vrachtverkeer zal door de verwachte groei een grotere belasting voor onze maatschappij betekenen dan de personenauto.

Geconcludeerd kan worden dat het vrachtverkeer in de komende jaren in heel Europa één van de dringende milieuproblemen wordt. Dit terwijl blijkt dat het overheidsbeleid voor de komende jaren hoofdzakelijk gericht is op het personenvervoer. Ook binnen de JD heeft tot nu toe alleen dit aspect de aandacht gekregen.

Daarom heeft de werkgroep Milieu besloten de aandacht juist eens te richten op het vrachtverkeer. Daarbij beperken we ons tot de ontwikkelingen voor het vrachtverkeer in Europa.

Nagedacht zal worden over de vraag: "hoe het vrachtverkeer zo te doen afnemen en/of differentiëren dat er sprake is van een voor meerdere aspecten duurzame ontwikkeling van het vrachtvervoer".

Probleemschets

De aspecten die daarbij worden onderscheiden zijn milieu-, volksgezondheid-, infrastructurele, sociale en economische aspecten.

Voor het milieu, waaronder milieuhygiëne en natuur en landschap valt, zijn een punt van aandacht de uitstoot van verzurende en verontreinigende stoffen; de vernietiging van fauna en natuur door aanrijding en door de aanleg van infrastructurele werken. Ook kan door barrièrewerking van infrastructurele werken een verkleining van het leefgebied van flora en fauna ontstaan met daarmee een gevaar voor het uitsterven van een populatie.

De volksgezondheid staat onder druk door verkeersonveiligheid, geluidshinder, stank en de uitstoot van gevaarlijke stoffen. Hoewel het aantal verkeersslachtoffers niet alarmerend toeneemt, zijn dit er altijd te veel. Geluidshinder door het wegverkeer veroorzaakt naast stress ook slaapstoornissen. Stank die wordt geproduceerd kan storend werken en zelfs misselijkheid en braken tot gevolg hebben. Daarnaast heeft de uitstoot van schadelijke stoffen onder andere problemen met de luchtwegen tot gevolg.

Van belang voor het aspect **infrastructuur** is een verbetering van de efficiëntie en effectiviteit van het gebruik van het verkeersnet. Hierbij kan worden gedacht aan het voorkomen van opstoppingen door toename van het aantal vervoersmogelijkheden en een differentiatie van mogelijkheden. Ook kan worden gestreefd naar verkeer dat beter inpasbaar is in het landschap door bijvoorbeeld de aanleg van tunnels.

Tenslotte zullen de **sociale** en **economische** aspecten in relatie tot goederenvervoer worden behandeld. Rekening wordt daarbij gehouden met componenten als werkgelegenheid, volksgezondheid, mobiliteitsbehoefte, de distributiemogelijkheden en het energiebeslag door vervoer. Ook zal kritisch worden gekeken naar de keuze van goederen die vervoerd worden.

Het bereiken van de gewenste toestand voor de verschillende aspecten veronderstelt onder meer een sterke vermindering van de emissies van vrachtwagens. Dit kan gedeeltelijk worden bereikt door technische verbetering, maar ook kan worden gedacht aan een afremming van de volumegroei.

Oplossingsmogelijkheden

Er is een aantal manieren om het goederenvervoer zo te organiseren dat de schadelijke gevolgen beperkt zullen zijn.

Daarbij kan worden gedacht aan de volgende mogelijkheden:

1. Oplossingen gericht op het soort vervoer

De overheid probeert door een verbetering van de alternatieven voor wegtransport, zoals rail- en vaarwegen, de groei van het wegtransport af te remmen. Op dit moment worden systemen ontwikkeld waarbij slechts een klein deel van de goederen per vrachtwagen worden vervoerd en het overgrote deel per trein. Ook andere vervoers-combinaties zijn denkbaar. Wij willen onderzoeken of dit voldoende effect oplevert en wat er mogelijk verbeterd zou kunnen worden.

2. Oplossingen gericht op de mate van distributie

De omvang van de goederenstroom is afhankelijk van de hoogte van de vraag naar goederen. We willen ons de vraag stellen of alle goederen het hele seizoen voor iedereen verkrijgbaar moeten zijn.

3. Oplossingen door middel van een andere prijsvorming van het vervoersmiddelen (met behulp van bijv. de ecotax)

Door de milieukosten in de vervoersprijs door te berekenen kan worden geprobeerd het wegtransport terug te dringen. Een voorbeeld van zo'n maatregel is reeds door de JD bepleite ecotax op milieu-onvriendelijke producten. Gekeken zal worden of de invoering van dit soort maatregelen ook werkelijk leidt tot een vermindering van het wegtransport.

De ruimte voor het nemen van maatregelen is klein. Er zal weinig draagvlak zijn voor grote inkomens- en werkgelegenheidsachteruitgang. De huidige trend is gericht op een terugtrekkende overheid en een beperking van de regelgeving. Maatregelen die aansluiten op de werking van de markt zullen vermoedelijk sneller geaccepteerd worden dan dwangmaatregelen. Pas als deze maatregelen niet werken zou de overheid regulerend moeten optreden. Ter bevordering van het draagvlak lijkt het verstandig om maatregelen die kunnen leiden tot een verzwakking van de concurrentiepositie bij voorkeur op Europees niveau te nemen om zo de lasten te delen. Nederland zou op een aantal punten echter een voortrekkersrol kunnen vervullen.

Als maatregelen zouden leiden tot een teruggang van de werkgelegenheid zal dit pas acceptabel worden gevonden als naar compenserende werkge-

legenheid wordt gezocht. Eventuele inkomensgevolgen moeten zo veel mogelijk naar draagkracht worden verdeeld. Inkomenscompensatie mag echter niet leiden tot het wegnemen van prikkels tot milieuvriendelijk gedrag. Het uitgangspunt "de vervuiler betaalt" moet op dit punt voorop staan.

Een eerste conclusie aan het eind van dit artikel is dat het een moeilijke opgave zal zijn iedereen tevreden te stellen en tegelijkertijd de benodigde maatregelen te nemen. Kiezen voor een schoner milieu betekent automatisch dat er pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden. Wij hopen met de komende artikelen de basis te leggen voor een goed doordachte en JD-gedragen resolutie.

In de komende maanden willen we in vervolgartikelen dieper ingaan op deze oplossingsmogelijkheden. Wij zullen daarbij aangeven welke maatregelen op dit moment worden voorgesteld en wat de voors en tegens daarvan zijn.

De te beoordelen beleidsvoorstellen zullen getoetst worden op:

- de mate waarin de maatregelen bijdragen aan een schoner milieu;
- technische uitvoerbaarheid;
- financiële haalbaarheid (kosten/baten-analyses);
- het te verwachten maatschappelijk draagvlak;
- sociaal-economische randvoorwaarden.

Deze laatste aspecten hebben vooral betrekking op onderwerpen als: de rol van de overheid (keuze tussen overheidsregulering en gebruikmaking van het marktmechanisme), de gevolgen voor de werkgelegenheid (wat is aanvaardbaar? Alleen substitutie van werkgelegenheid of ook vermindering?), de concurrentiepositie van Nederland binnen de EG (is aantasting daarvan aanvaardbaar?), de gevolgen voor de inkomens (is achteruitgang aanvaardbaar en hoe moet die worden verdeeld?), het niveau waarop de maatregelen moeten worden genomen (mag/moet Nederland een voortrekkersrol vervullen?), enz. enz. ...

De beleidsvoorstellen moeten sporen met standpunten die door de JD zijn ingenomen op deze terreinen.

Verschillen en overeenkomsten Vlaams Blok en Centrumpartij

door B.P. Paternotte
afdeling Drachten

Na de verkiezingen in België op 24 november vorig jaar werd duidelijk dat de kleine rechts-radicalen partij Vlaams Blok 11% van de stemmen had gekregen. Dit percentage is goed voor 12 zetels in de volksvertegenwoordiging. De Centrumpartij (CP) en de Centrundemocraten (CD) hebben sinds 1982 daarentegen niet meer dan één zetel in de Tweede Kamer gehad. Vanwaar nu dit Belgische succes?

Dat ligt voor een groot deel aan de hoeveelheid buitenlanders en de spreiding van deze groepen in België. Dit land kent zogenaamde probleemgebieden: de buitenwijken van de grote steden zoals Brussel en Antwerpen. Nederland kent deze wijken ook wel maar hier zijn de problemen toch kleiner: minder en kleinere concentraties van buitenlanders. Verder speelt natuurlijk ook de presentatie van de partij mee. Vergelijk alleen maar eens Filip Dewinter (de ideale schoonzoon) met drs. J.G.H. Janmaat (een toch wat vies uitzienend mannetje met een onbetrouwbaar uiterlijk). De doelgroep van beide partijen is wel ongeveer hetzelfde. Bejaarden die vinden dat de buurt achteruitgaat en de mensen met een wat lagere opleiding die denken dat ze hun niet al te beste banen kwijtraken doordat ze veelal met die buitenlanders hun plaats op de arbeidsmarkt moeten delen. Verder zijn er ook de stemmers die op zo'n partij stemmen uit onvrede met het huidige politieke bestel. Dit verschijnsel komt natuurlijk meer voor in België. Dit soort stemmers zijn vooral jongeren in België. Dat is natuurlijk niet zo verwonderlijk als je kijkt naar de ietwat ingeslapen politiek in België waar de partijleiders zich niet mengen onder het volk en zich vasthouden aan bijna verroeste ideologieën. Dat spreekt jongeren niet aan, net zo min als ouderen natuurlijk. In Nederland is dit minder. De politiek is niet ingeslapen en de regering is niet corrupt. We kunnen dus vaststellen dat de oorzaken van het ontstaan van het Vlaams Blok in mindere mate aanwezig zijn in Nederland en dat verklaart ook de geringe populariteit van de CD en CP. Desondanks moeten we oppassen voor deze partijen. Het blijft een gevaar, hoe klein dan ook, zulke extreemrechtse partijen.

Het gevaar van extreem-rechts in Nederland wordt natuurlijk groter als de CD, CP en alle splinterpartijen (Realisten Nederland e.d.) hun handen ineenslaan om een extreem-rechts blok te vormen. Ook op Europees vlak zou extreem-rechts Nederland dan een gevaar vormen samen met bijvoorbeeld het Front National van Le Pen. Zover komt het voorlopig niet. Janmaat zal voorlopig de touwtjes in handen houden in zijn partij (de CD). Het ziet er dus niet naar uit dat we op korte termijn een fusie krijgen van extreem-rechts alhier. Maar zoals ik al zei: extreem-rechts in Nederland blijft een gevaar. Hoe klein en verdeeld dan ook.

(Op het JD/VUJO-weekend van 18 t/m 20 september zal worden gesproken over minderhedenproblematiek en extreem-rechts in Nederland en België. Een verslag van dit weekend kun je in de komende Demo lezen. (red.))

Tibet: het recht te bestaan (Jongeren)politiek in ballingschap

door Peter Ras

"Buitenlanders, nog meer buitenlanders...", mompelde een oude Tibetaanse man toen wij de bus uitstapten in Dharamsala, een dorpje in de Indiase Himalaya, nu tevens centrum van de Tibetanen in ballingschap. Gelukkig bleek dit niet negatief bedoeld: gelijk erna heette hij ons hartelijk welkom in zijn dorp en sprak de hoop uit dat ook wij een zinvolle bijdrage zouden kunnen leveren in het helpen van de Tibetanen.

Dharamsala is het politieke, culturele en spirituele centrum geworden van de vele Tibetanen die gevlucht zijn na de Chinese inval in 1950. Het voordien onafhankelijke Tibet werd in dat jaar onder de voet gelopen door het Chinese leger en een periode van onderdrukking en een grove schending van de mensenrechten begon.

In eerste instantie werd de toenmalige Tibetaanse regering gedwongen een 17-puntsverdrag te ondertekenen, een verdrag waarbij Tibet werd ingelijfd bij China. Hierin beloofden de Chinezen binnenlandse autonomie voor de Tibetanen, godsdienstvrijheid en enige andere rechten. Aan geen enkel punt van het verdrag hebben de Chinezen zich gehouden. De druk op het Tibetaanse volk werd stelselmatig opgevoerd, het Chinese schrikbewind nam in hevigheid toe en daarmee ook het aantal slachtoffers aan Tibetaanse zijde.

Opstand

In 1959 werd de zaak onhoudbaar: geruchten over een aanstaande ontvoering van de Dalai Lama (geestelijk en politiek leider van de Tibetanen) door het Chinese leger veroorzaakten een enorme opstand in de hoofdstad Lhasa. De Dalai Lama zag zich genoodzaakt te vluchten naar India; tijdens zijn vlucht werd de opstand in bloed gesmoord door het Chinese leger. Zo'n 100.000 Tibetanen ontvluchtten het geweld en volgden hun leider naar India. Vooral na het vertrek van de Dalai Lama is er op grote schaal genocide, volkerenmoord, op het Tibetaanse volk gepleegd. Niet alleen zijn zo'n 1,2 miljoen Tibetanen tijdens het Chinese bewind vermoord of omgekomen door hongersnood; duizenden zijn tewerkgesteld in werkkampen onder het mom van ideologische heropvoeding. Martelingen zijn hier aan de orde van de dag en vele Tibetanen zijn aan de gevolgen van deze martelingen bezweken. Halverwege de jaren '60 brak de meest donkere periode van het land aan: tien jaar Culturele Revolutie waarin troepen Chinese jongeren alles probeerden te vernietigen wat maar van enig historisch, cultureel of religieus belang was. Zo werden in deze periode 99% van de ongeveer 6000 kloosters in Tibet totaal verwoest. Tijdens de Culturele Revolutie mocht men zelfs niet aan godsdienstbeoefening doen; en dat terwijl het Boeddhisme een zeer belangrijke rol speelt in het leven van de Tibetanen. Nog steeds is het geven van godsdienstonderricht verboden, worden er willekeurige arrestaties verricht en is er zelfs sprake van geboortebepaling d.m.v. gedwongen abortus.

Tot op de dag van vandaag vindt er op grote schaal transmigratie plaats. Het beleid van de Chinese overheid is erop gericht de Tibetanen een minderheid in eigen land te maken. Dat is nu ook het geval: er wonen 6 miljoen Tibetanen in Tibet tegen inmiddels 7,5 miljoen Chinezen. Laatstgenoemde groep wordt met de dag groter; volgens de Dalai Lama is deze culturele genocide momenteel de meest bedreigende ontwikkeling die plaatsvindt in Tibet.

Een ander acuut probleem is de grove exploitatie van de natuur in Tibet: bossen worden gekapt, rivieren vervuild en mineralen op natuuronvriendelijke wijze aan de bodem onttrokken. De inkomsten van deze exploitatie verdwijnen naar Peking. Tibet is ook de vuilstortplaats van China geworden: met name nucleair afval wordt er op grote schaal door de Chinezen gedumpt. Ook staat Tibet tegenwoordig vol met nucleaire wapens. Alle ver verwijderd van regeringscentrum Peking, voor het geval er iets mee mis gaat.

Vluchtelingen

Zowel economisch als op het gebied van mensenrechten en vrijheden is de huidige situatie in Tibet dusdanig slecht dat ieder jaar duizenden Tibetanen het land proberen uit te vluchten. Menigeen komt hierbij om door bevriezing of wordt doodgeschoten door Chinese militairen. De overlevenden komen vooral in buurland India terecht. Velen reizen naar Dharamsala en worden daar zorgzaam opgevangen. Het valt onmiddellijk op hoe betrokken men in Dharamsala is met het leed van hun landgenoten. Er is nu een actieve vluchtelingengemeenschap die probeert de oude Tibetaanse cultuur in stand te houden en te ontwikkelen, nieuwe vluchtelingen opvangt en probeert aan werk of scholing te helpen en politieke pressie uit te oefenen om hun land weer vrij te krijgen. Er zijn opvangtehuizen voor weeskinderen gebouwd, scholen, bejaardentehuizen, ziekenhuizen, kloosters enz. Werk wordt o.a. gecreëerd door het openen van handwerkplaatsen. Hier verdienen veel vrouwen hun loon met het weven van Tibetaanse tapijten die voor goed geld worden verkocht aan het buitenland.

Dalai Lama

Opvallend is het optimisme dat de Tibetanen uitstralen, ondanks de moeilijke situatie waarin hun moederland verkeert. Dat optimisme wordt ongetwijfeld gevoeld door de aanwezigheid van hun leider, de Dalai Lama, waarin men een zeer groot vertrouwen heeft. Hij is er van overtuigd dat de Tibetanen in ballingschap binnen 10 jaar terug kunnen keren naar hun moederland, een nieuw, vrij Tibet.

De Dalai Lama geniet grote internationale bekendheid en kreeg voor zijn streven naar geweldloosheid in 1989 zelfs de Nobelprijs voor de Vrede. Hij staat aan het hoofd van een regering, democratisch gekozen door alle Tibetanen die leven in ballingschap.

In de maand april van dit jaar hadden mijn twee reisgenoten en ik het geluk de Dalai Lama tijdens een privé-ontmoeting enige vragen te kunnen stellen over zijn toekomstverwachtingen en -plannen.

Peter Ras en reisgenoten bij de Dalai Lama (foto Peter Ras)

Daarover was hij kort en duidelijk: "Zodra ik terugkeer naar een vrij Tibet zal ik een interim-regering benoemen. Dan leg ik al mijn functies neer. Binnen twee jaar zal deze regering een nationale vergadering beleggen die een nieuwe grondwet maakt."

PR: "U zegt dat u af wilt treden als politiek leider, maar zal uw volk niet dringend een beroep op u doen om toch te blijven?"

"Absoluut. Maar ik kan een nuttiger bijdrage leveren als ik geen leiderschap-status meer heb. Vroeg of laat is het volk genooddaakt ander leiders te vinden. Het is zeker dat ik er in 30 à 40 jaar niet meer ben. Het is beter dat het democratisch ontwikkelingsproces plaatsvindt terwijl ik nog leef. In een jong democratisch land kunnen problemen ontstaan. Op zo'n moment is het nuttig wanneer er een oudere, gerespecteerde Tibetaan aanwezig is. Als ik de verantwoordelijkheid zou dragen zou het voor het moment OK zijn. Maar later, als er problemen zouden komen wanneer ik overleden zou zijn, is er niemand die hen kan helpen."

Publiciteit

Vanuit Dharamsala probeert men op alle mogelijke manieren de Tibetaanse zaak in de publiciteit te krijgen, oplossingen aan te dragen voor de vele problemen en veranderingen te verwezenlijken. Zowel de Dalai Lama als regeringsfunctionarissen reizen de hele wereld af om presidenten, koningen en parlementsleden uit zoveel mogelijk landen te overtuigen van de ernst van de zaak. De dringende vraag om meer support wordt steeds vaker serieus genomen: zo nam het Amerikaanse Congres eerder dit jaar een motie aan waarin de Chinezen voor het eerst scherp worden bekritiseerd. Ook is er binnen de Verenigde Naties de afgelopen tijd enig succes geboekt.

Tibetan Youth Congress

Omtrent het uiteindelijke hoofddoel bestaat grote eensgezindheid onder de Tibetanen in ballingschap: totale onafhankelijkheid en democratie. Dat wil niet zeggen dat iedereen in Dharamsala het voor de volle 100% met de regering in ballingschap eens is. Deze pluriformiteit kwam o.a. naar voren toen we contact zochten met The Tibetan Youth Congress, een actieve, dynamische jongerenvereniging. Zo vertelde de voorzitter van TYC, Tsewang Phuntso ons dat de vereniging het helemaal niet eens was met de regering om naar compromissen te zoeken met de Chinezen: compromissen omtrent Tibetaanse onafhankelijkheid waren volgens hem uit den boze. Uit dit standpunt en uit andere bleek dat TYC over het algemeen een iets radicalere koers volgt dan de regering voorstaat.

TYC is een interessante organisatie die mijns inziens wel een beetje meer steun mag krijgen. Het is een democratisch functionerende organisatie die veel waarde hecht aan een actieve betrokkenheid van zowel Tibetanen als niet-Tibetanen bij het streven naar onafhankelijkheid voor Tibet, de opvang van vluchtelingen en het creëren van noodzakelijke voorzieningen voor Tibetaanse gemeenschappen. Tsewang Phuntso benadrukte verder dat TYC geen politieke partij is maar vooral een discussieplatform waar met name jongeren in groten getale op af komen, hun zegje doen en waar standpunten worden ingenomen. Tien procent van de bevolking in ballingschap, dus zo'n 12.000 mensen, is bij de organisatie betrokken. Secundaire activiteiten zijn de oprichting van scholen in afgelegen gebieden waar nog geen regerings-scholen zijn en kadertraining: potentiële ministers en voorzitters krijgen o.a.

hier de kans te laten zien waar ze voor staan.

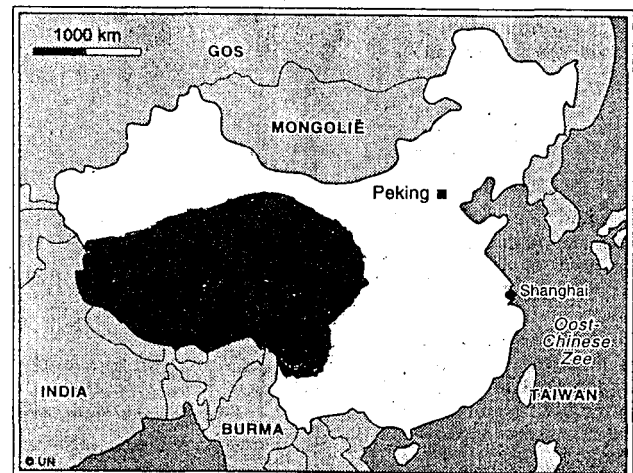
TYC wil liever niet in de eerste plaats gezien worden als jongerenorganisatie, omdat blijkt dat men dan minder vaak serieus genomen wordt. Bovendien heeft men ook oudere leden. Zoals Tsewang Phuntso het uitdrukte: "Ideals are important, not age". TYC heeft inmiddels intensieve contacten met organisaties als Amnesty International, Asia Watch, SOS Torture en talloze politieke jongerenorganisaties over de hele wereld. Men heeft daarvoor 'International Friends of TYC' opgericht.

Organisaties kunnen een wezenlijke bijdrage leveren aan het verminderen van de misstanden in Tibet door de problematiek zoveel mogelijk onder de aandacht te brengen van de media en politieke partijen. TYC kan hierbij helpen door het verstrekken van informatie en het zenden van gastsprekers, bijvoorbeeld vanuit hun afdeling in Zwitserland.

Contact

TYC wil graag contact hebben met de JD en heeft daartoe al een eerste stap gedaan. Tsewang Phuntso benadrukte dat TYC vooral een actieve ondersteuning, support, nodig heeft; niet alleen sympathie. Het zou de JD in mijn ogen sieren hier serieus op in te gaan en te doen wat in haar vermogen ligt. Er zijn duidelijke parallellen te trekken tussen beide organisaties en de Tibetaanse zaak verdient onze actieve steun. Er wordt daar, hoog in de Himalaya, momenteel te veel geleden om zo maar aan voorbij te gaan.

Hier leeft een volk dat al 42 jaar lang geen aanspraak kan maken op het meest fundamentele, meest universele recht dat het heeft: het recht te bestaan.

Het zwart gekleurde stuk was Tibet tot de inval van China

De verantwoordelijkheid van het Westen Is Afrika te redden?

door Irene ter Borg

Afrika heeft een schitterende cultuur, dat bewees de tentoonstelling 'Kings of Africa' deze zomer in Maastricht wel. Afrika is ook een continent met vreselijke problemen. Sommige mensen zeggen dan, dat daar toch niets aan te doen is, omdat Afrika een bodemloze put is. Ik denk dat dat niet waar is. Om de problemen goed te begrijpen, is het nodig om de geschiedenis in te duiken.

Tijdens het kolonialisme werd Afrika helemaal ingelijfd door de Westeuropese landen. Daardoor nam weliswaar de orde en rust toe (de stammenoorlogen behoorden grotendeels tot het verleden), maar de westerlingen ontwrichtten de inheemse cultuur.

Cultuur

De westerse zendelingen probeerden namelijk hun cultuur uit te breiden volgens drie wegen: onderwijs, gezondheidszorg en de Christelijke godsdiensten. Door het invoeren van 'onze' godsdienst verloor de eeuwenlange traditie van de Afrikaanse religies terrein. Zij werden daarbij in de hand gewerkt, doordat blanke artsen levens konden redden als de medicijnmannen dit niet meer konden. Onderwijs was doordrenkt met informatie over het moederland en verhalen over een witte kerst. Toen deze landen onafhankelijk werden, waren oude verbanden voor het grootste deel verbroken en hadden ze bovendien de beschikking gekregen over westerse wapens. Er moest dus een nieuwe manier gevonden worden door de bevolking om hun eigen land te besturen. Dit ging redelijk goed als de koloniale landen een klein deel van de bevolking hoger onderwijs hadden laten genieten (zoals in Engelse kolonies soms wel het geval was) of er niet zulke grote etnische tegenstellingen waren. De onafhankelijkheid van volken die daar aan toe waren, leidde ertoe, dat andere landen zagen dat hun buurlanden door zwarten werden geregeerd. Zij werden dan door verjaging van de kolonialisten overhaast onafhankelijk. Ze waren vaak nog te onervaren om het land te besturen en kregen geen hulp van de koloniale macht die ze verdreven hadden. Dit had vreselijke burgeroorlogen tot gevolg.

Schuld

De Europeanen zijn dus voor een groot deel schuldig aan de problemen in Afrika. Wij hebben immers de oude verbanden doorbroken en hebben cultureel onaanvaardbare grenzen getrokken. De Europeanen hebben later ook dingen gedaan die positief te waarderen zijn voor de bevolking, zoals het instellen en bevorderen van de mensenrechten en alles wat daarmee samenhangt. Ik vind dat we verplicht zijn om omstandig-

heden te helpen creëren om de verwezenlijking van de rechten van de mens ook mogelijk te maken. Dit kan door nood- en structurele hulp.

Noodhulp

Hongersnoden hebben vaak twee oorzaken. Ten eerste natuurlijk de droogte, maar ook oorlog is een van de hoofdoorzaken. Vaak wordt gezegd dat noodhulp zinloos is, maar het moet juist een overbrugging vormen totdat er structurele hulp op gang komt, of totdat die begint te werken. Het lijkt vaak zinloos omdat er elk jaar weer hulp nodig is, maar Afrika is groot en vaak zijn hongersnoden dan weer in het ene en dan weer in het andere gebied. Je moet dus steeds weer andere landen helpen: in landen waar twee jaar geleden noodhulp gegeven moest worden, hoeft dat nu niet meer, omdat er nu structurele hulp plaatsvindt, of omdat het weer goed geregend heeft. Zimbabwe bijvoorbeeld. De honger daar wordt alleen veroorzaakt doordat er geen regen kwam, en niet door oorlog. In de tijd daarvoor ging het heel goed met Zimbabwe, ze konden zelfs graan uitvoeren. Ze dachten waarschijnlijk dat het wel zo door zou gaan, dus verkochten ze ook de noodvoorraden. Dit was een grote blunder, maar dit zal zich niet herhalen. Als we dit jaar hulp geven, kunnen ze het waarschijnlijk volgend jaar weer alleen af.

Burgeroorlog

In landen als Somalië ligt het weer anders. Hier wordt de hongersnood ook veroorzaakt door de burgeroorlog die aan de gang is. Oude clans, subclans en subgroepen van die clans vechten met elkaar. Aan wapens geen gebrek, die zijn geleverd door Rusland en Amerika. Deze clans binden mensen aan zich door voedsel en Qat (een verdovend middel) aan te bieden. Het is dus voor veel jongemannen doodhonger, of in het leger. Om aan dit voedsel te komen wordt de bevolking geplunderd en worden hulpkonvooien aangevallen. Een eerste oplossing hier zou kunnen zijn om voedselkonvooien te laten beschermen door grote troepen VN-militairen zodat zij erop kunnen toezien dat de hulp bij de goede mensen terecht komt.

Ook kun je zorgen dat wapens niet meer 'een eerste levensbehoefte' zijn, door mensen die hun wapens inleveren te verzekeren dat ze genoeg voedsel krijgen om in leven te blijven. Zo worden de clans voor een (groot) deel onthand. Het is te hopen dat er dan een gunstiger klimaat ontstaat voor politieke onderhandelingen, zodat kan worden overgegaan tot structurele hulp.

Structurele hulp

Je kunt twee soorten oplossingen bedenken: westerse oplossingen of oplossingen die bij de cultuur en de kennis van het land zelf passen. In Mali bijvoorbeeld heerst al jaren vreselijke droogte. Er zijn veel dingen die je kunt doen, maar ik licht er even twee dingen uit. Er zijn langs de rivier de Niger een heleboel pompen neergezet om water uit de Niger te pompen. Dit water gaat dan via kanalen naar landbouwgrond. Hier kleven echter veel nadelen aan. Ten eerste is het natuurlijk zo, dat als er geen geld is voor benzine, het systeem stil komt te liggen. Verder vervoert dit opgepompte water geen vruchtbaar rivierslib. Na een paar jaar raakt de grond uitgeput en moet er kunstmest worden toegevoegd. Dit kost veel geld en is bovendien milieuvervuilend. Een andere oplossing is om een kanaal te graven van de Niger naar een lager liggend uitgedroogd meer. Dan heb je wel rivierslib en het hangt niet van de olievoorraden af of er water stroomt. Bovendien heb je daar meer dan genoeg mankrachten om dat kanaal te graven. Het probleem is echter, dat niet van tevoren honderd procent zeker was of het zou werken. Toch is het kanaal gegraven en er stroomt inderdaad water naar het meer. Als het kanaal nog wat uitgediept wordt, zal het meer waarschijnlijk zelfs helemaal vollopen. Dit heeft het volk dan helemaal zelf gedaan en er hoeft bovendien geen geld te worden uitgegeven aan kunstmest. Vooral projecten op kleine schaal zijn erg effectief. Bij bepaalde projecten helpen particulieren mensen op weg om zelf een akker te verbouwen. Daarvoor geven ze dan een lening. Bij een goede opbrengst is die lening helemaal terugbetaald, en kunnen de mensen zelfs een Landrover of iets dergelijks kopen. En een heleboel kleine dingen kunnen samen zorgen voor een betere situatie.

Lucas Reijnders

"SPAAR HET MILIEU!"

"Te lang hebben wij onze ogen gesloten voor de negatieve gevolgen van de vooruitgang. Daar krijgen we nu de rekening voor gepresenteerd. In hoog tempo breken we onze eigen leefomgeving af.

Gelukkig breekt ook het besef door dat het zo niet langer kan. Het milieu is voorpagina-nieuws. En dat is al een hele winst. Nu komt het erop aan dat iedereen op zijn of haar manier het milieu spaart. Thuis, op weg en op het werk. Wie het milieu wil sparen, kan ook bij de Algemene Spaarbank voor Nederland terecht.

De ASN is namelijk een spaarbank die kritisch belegt. En uw spaargeld niet loost in bedrijven die het milieu als een natuurlijke stortplaats gebruiken."

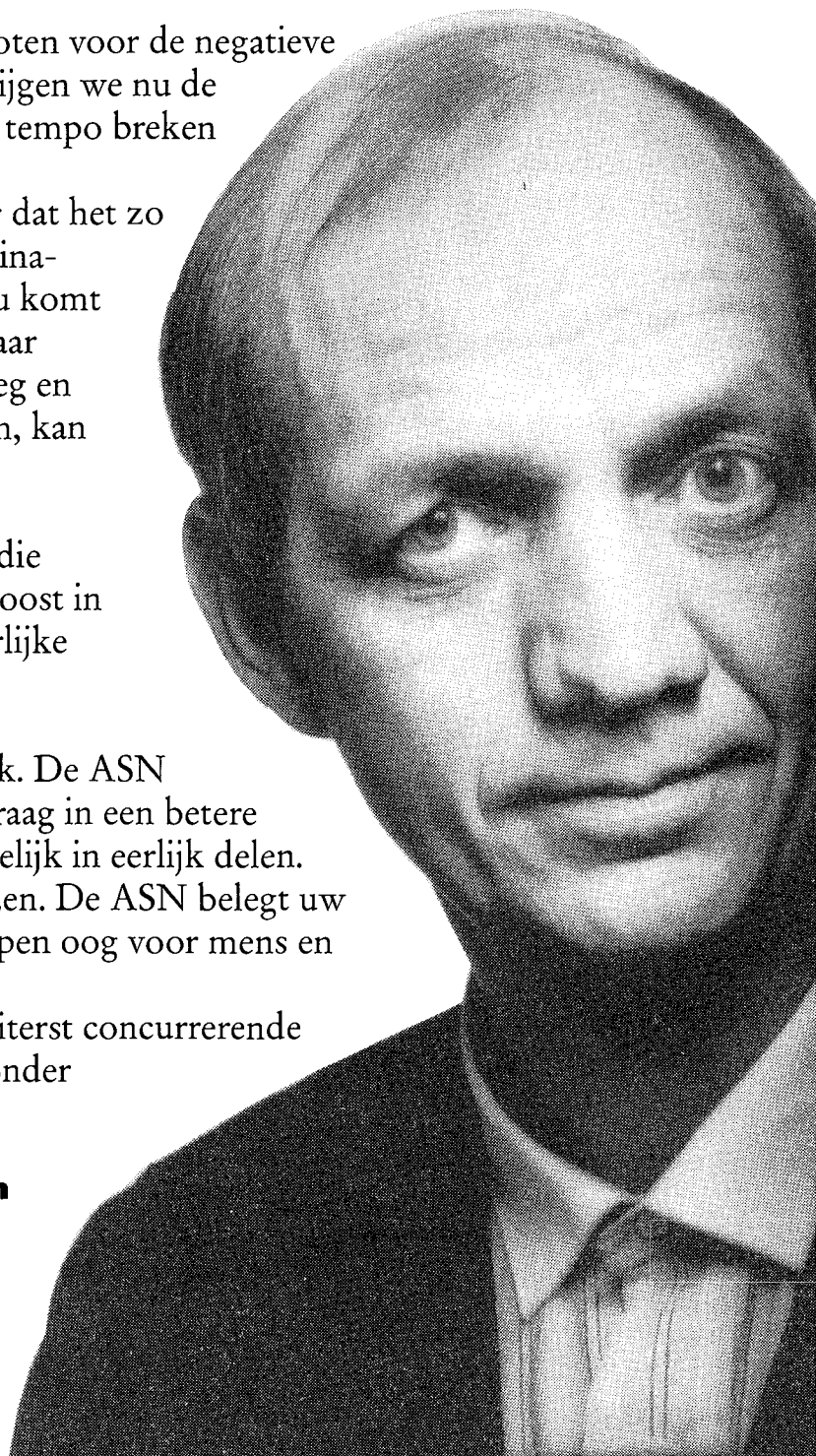
De ASN is een principiële spaarbank. De ASN steekt haar energie en uw spaargeld graag in een betere toekomst voor iedereen. Gelooft namelijk in eerlijk delen. In eigen land, maar ook over de grenzen. De ASN belegt uw spaargeld daarom selectief. Met een open oog voor mens en milieu.

Dat principiële beleid levert u een uiterst concurrerende rente op. De ASN noemt dat rente zonder bijsmaak. U begrijpt nu waarom.

Bij de ASN spaart u op den duur meer dan u denkt.

**ALGEMENE SPAARBANK
VOOR NEDERLAND**
geeft rente zonder bijsmaak

Telefoon: 070 - 356 93 42

BON

Als u een spaarrekening opent bij de ASN met een eerste inleg van tenminste f 50,-, ontvangt u f 7,50 welkomstpemie.

Naam : _____ m/v

Adres : _____

Postcode/Woonplaats : _____

Wenst vrijblijvend nadere inlichtingen over:*

☐ Girosparen	- Voor girorekeninghouders	☐ Depositosparen	- Contracten met vaste, hoge rente
☐ Bank-Girosparen	- Voor bank- of girorekeninghouders	☐ Bedrijfssparen	- Met premie van uw werkgever
☐ Rente-Solidariteitssparen	- Structureel kiezen voor delen	☐ FNV-Sparen	- Voor FNV-leden
☐ Vroeg-Bijsparen	- Voor jongeren van 0 tot 18 jaar	* Aankruisen wat u wenst.	

291.19

Zenden in envelop zonder postzegel aan: ASN, Antwoordnummer 1188, 2501 WB Den Haag. Bellen kan ook: 070 - 356 93 42

Strijd in de wandelgangen

Is lobbyen democratisch?

door B.P. Paternotte
afdeling Drachten

We spreken van lobbyen als vertegenwoordigers van organisaties met bepaalde belangen proberen op informele wijze via direct contact met politieke besluitvormers beleid in een voor hen gunstige richting te sturen. De bedoeling van lobbyen is dus om overheidsbeleid te beïnvloeden. Nu is de vraag of dit lobbyen (in ons land) wel democratisch is. Corruptie, machtsongelijkheid en corporatisme kunnen het gevolg zijn. De grens tussen lobbyen en corruptie is niet erg duidelijk. Het aangeboden uitgebreide diner en het weekend in Parijs beginnen al behoorlijk te lijken op ongeoorloofde beïnvloeding.

Gelukkig komen deze praktijken weinig voor in Nederland. Door onze wetten op openbaar bestuur etc. is dat nauwelijks mogelijk, uitzonderingen daargelaten. Zie Prins B. en de Amerikaanse vliegtuigfabriek L. Maar de reacties op dit voorval wijzen al uit dat men niet teveel kan knoeien in dit opzicht. Ons politiek klimaat is er gewoon niet naar. Ook machtsongelijkheid kan lobbyen in twijfel trekken. Het grote bedrijf beschikt over professionele lobbyers en de kleine duivenmelkersvereniging natuurlijk niet. Ook qua presentatie moeten de melkers het afleggen door gebrek aan kapitaal. De belangen zijn natuurlijk ook niet altijd even groot (de bouw van een nieuwe vestiging of de uitbreiding van het duivenmelkersclubhuis) en het lobbyen vindt natuurlijk ook niet op het zelfde niveau plaats. Toch beschikken veel kleine organisaties nu over bijna professionele lobbyers. Daarom is het voor nieuwkomers moeilijker om hun stem te laten horen. Dat is dus ook een vorm van machtsongelijkheid. Ook de aard van het belang maakt veel uit. Hoe goed de lobby ook is, een belang dat een mogelijkheid tot meer werkgelegenheid vertegenwoordigt wordt meestal eerder aangehoord door de betreffende politicus dan bijvoorbeeld een milieubelang.

Een ander gevaar van lobbyen is het corporatisme. Het permanent aanwezig zijn van bepaalde organisaties bij de politieke besluitvorming. Een goed voor-

beeld hiervan is de SER. Het gevaar bestaat dat het parlement zo buiten spel wordt gezet. Als het ministerie haar beleid is overeengekomen met de organisaties, dan kan het parlement daar winning meer aan veranderen. Door zo'n hechte samenwerking kun je dan niet meer van onafhankelijk overheidsbeleid spreken. Zo kunnen parlement en regering niet meer tot een brede belangenafweging komen. Dit corporatisme komt wel in zeer sterke mate voor in Nederland maar het is op dit moment geen directe bedreiging voor onze democratie. Natuurlijk zijn er ook positieve dingen aan lobbyen. Je kan lobbyen zien als een uiting van belangstelling voor de politiek van de maatschappij. Het houdt mensen alert om hun belangen te verdedigen en hun positie te verbeteren. Ook politici hebben wat aan lobbyen. Door de lobbyers worden zij op de fouten van hun plannen gewezen. Als zij door verschillende lobbyers worden benaderd kunnen zij de belangen nog beter afwegen. Zo kunnen zij kijken wat de mogelijke gevolgen van de plannen zullen zijn en ze eventueel aanpassen.

Meer negatieve punten dan positieve punten wat het lobbyen betreft. Gelukkig komen dingen als corruptie in ons politiek bestel nauwelijks voor. Machtsongelijkheid is er natuurlijk altijd, maar er wordt op verschillende niveaus gelobbyd. Ook het corporatisme is op dit moment geen direct gevaar voor onze democratie. Vaak zijn organisaties en bv. ministers het niet met elkaar eens, zodat het parlement alsnog tussenbeide moet komen.

Zo kunnen we concluderen dat lobbyen in ons land niet ondemocratisch is en dat het lobbyen zelfs een verrijking is voor onze democratie.

Vervolg van p.21
'Is Afrika te redden?'

Ook stedenbanden kunnen erg goed werken. Als westerse steden banden met steden in Derde-wereldlanden aangaan, kan de westerse stad proberen om bedrijven, scholen en organisaties te koppelen. Zo wordt er een persoonlijke band gecreëerd, zodat know-how van bijvoorbeeld hogescholen en bedrijven kan worden overgebracht, of dat lagere en middelbare scholen projecten houden over hun tweelingstad. Zij kunnen ook geld inzamelen d.m.v sponsorlopen of fancy-fairs. Het is voor de kinderen extra stimulerend om zo'n directe band te hebben.

Kortom, er zijn mogelijkheden genoeg om te zorgen dat Afrika er weer een beetje bovenop komt. Dit eist echter wel doorzettingsvermogen, zowel van politici, als van de burgers in westerse en Afrikaanse landen. Er moet heel veel gedaan worden. In dit artikel heb ik maar een aantal dingen aan de orde kunnen stellen. Maar als we met z'n allen willen, kunnen we zorgen, dat ze in Afrika niet alleen proberen te overleven, maar ook hun cultuur en alles wat daarbij hoort weer op gaan bouwen.

Communicatie

Als JD-lid krijg je wel eens het idee, dat het LB je niet begrijpt. Een LB-lid daarentegen heeft wel eens het idee, dat het kader hem niet begrijpt. En alletwee vragen ze zich soms af: "Wat willen ze toch van me?"

Dat het belangrijk is dat de ander weet wat je van hem of haar verwacht kunnen alle huwelijks терапевten je vertellen. Maar hoe laat je dat die ander weten en hoe kom je er achter wat die ander van jou verwacht?

De JD ging op consultatie bij Job Stuyt. Hij schreef een rapport over het imago van het LB bij het kader. Daar kwam - heel kort samengevat uit - dat therapie gewenst is. LB en kader kennen elkaar slecht. Duidelijkheid over de mogelijkheden die je als kader hebt zijn bijvoorbeeld slecht bekend. Het rapport is vooral voor LB en kader bestemd. Maar hopelijk zullen alle leden profiteren van de huwelijks therapie.

Een onduidelijk verhaal

Beste nieuwe leden,

De introductieweekenden komen eraan in de herfst. Je stelt je de JD'ers nu nog misschien voor als wijze, bevolgen jongeren die voor bepaalde zaken willen vechten. Als nieuw lid zou je enigszins huiverig kunnen zijn dat de 'aankomende politici' op zo'n introductieweekend op grond van hun belangrijk klinkende functies wijsneuzerig tegen je gaan tetteren.

Maar bij de JD gaat dat niet zo. De actieve leden voelen zich niet beter dan mensen die alleen af en toe komen (maar wel goed). Binnen de besturen heerst ook nauwelijks hiërarchie. Er hoeft meestal geen machtsstrijd gevoerd te worden. De besturen staan ook open voor mensen die pas kort lid zijn; zo gauw er een vacature is kan iedereen zich kandidaat stellen, of je nu Mieke, Lieke, Ruud of Chantal heet. Natuurlijk moet je in de desbetreffende afdeling wel af en toe verschijnen en wat in je mars hebben.

Buitenstaanders denken vaak dat je er goed verzorgd uit moet zien om het te maken binnen de vereniging. Maar wederom gaat dit voor de JD niet helemaal op: kom gerust eens langs met je opengeschoren gezicht, je vette kraag, je ranzige rugzakje of zelfs je shabby choker. Maakt allemaal niets uit, je komt er wel, al roep je dan GODVER of SHIT.

Wel moet je ervoor oppassen dat ze er niet achterkomen dat je de YES leest en in je plaatselijk dialect vervalt als je een streekgenoot tegenkomt. Wees ook voorzichtig met het uitdragen van je persoonlijke rampen, waarbij je een boxershirt verkeerd om aantrekt, in een emmer stijfjes stapt bij het behangen of op de Floriade bij het treintje in een Arabische harem terecht komt.

Toch komt dit allemaal voor. We zijn tenslotte maar mensen, met menselijke gebreken, trekjes en gewoontes. Een ieder heeft zijn eigen aanleg, omgeving en achtergrond. Ook een voorzitter laat z'n hondje uit, koopt marmelade bij Harrods, legt van te voren zijn préservatif klaar, barbecuet en raakt wel eens zijn verstand kwijt.

Nu is voor nieuwe leden de onduidelijkheid over wat voor mensen actieve JD'ers zijn nog steeds even groot, zo niet nog groter. Een oplossing daarvoor is je in te schrijven voor een introductieweekend deze herfst. Aldaar hoop ik dat nieuwe leden goede contacten leggen met bestuursleden en zich eventueel later bij hen aansluiten. Zo niet, even goeie vrienden. Bestuursleden: laat ook je treintje-behang-en-houdoe-kant eens zien. Vertel het ze maar. Iedereen wil het graag weten.

Maud du Marchie Sarvaas

Adressen

Landelijk Secretariaat

Jan Spaans
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
070-3858109
(van maandag t/m donderdag tijdens kantoor-uren)

Landelijk Bestuur

voorzitter
Mark van Barschot
Prinsengracht 241E
1015 DT Amsterdam
020-6388888

secretaris politiek
Ruud van den Brink
Vrolikstraat 381-II
1092 TD Amsterdam
020-6937530

secretaris organisatie
Pieter Moens
Jan Voermanstraat 22
7556 KT Hengelo
074-429793

algemeen secretaris
Arend-Henk Huzen
Molukkenstraat 42
9715 NV Groningen
050-717537

penningmeester a.i.
Paul Bijleveld
Winschoterdiep 153a
9724 GR Groningen
050-186006

secretaris ledenwerving & materialen
Raymond van Doorn
Klaproosstraat 42
3434 EN Nieuwegein
03402-65580

internationaal secretaris
Suzanne Bakker
Ravenhorst 61
2327 AG Leiden
071-221728

secretaris scholing & vorming
Jos van der Wijst
Prof. Bromstraat 8-I
6525 AV Nijmegen
080-224270

secretaris publiciteit
Marcel van Silfhout
Korte Rozendaal 2
3511 XK Utrecht

hoofdredacteur Demo
Saskia Daru
De Wittenkade 90-I
1051 AK Amsterdam
020-6811230

Agenda

september

- 22 Forum 'regeren zonder het CDA', zie UptoJDate
25-27 Introductieweekends Groningen/Friesland/Drente, Noord-Holland/Utrecht, Zuid-Holland
30 Werkgroep onderwijs bijeenkomst info Sigrid Broekema (055-428690)

oktober

- 3-4 Introductieweekends IJsselmond/Twente/Gelderland, Noord-Brabant/Zeeland/Limburg
10-18 PRAVDA buitenlandexcursie info Suzanne Bakker (071-221728)
17 Themadag werkgroepen gezondheidszorg en ontwikkelingssamenwerking over 'gezondheidszorg in de Derde Wereld en stedelijke armoedebestrijding' info Rik Duifhuizen (080-237425)
20-23 Seminar met jongeren van DA91 (democratische Surinaamse partij) over 'scholing en de arbeidsmarkt' info Suzanne Bakker (071-221728)
25-28 Excursie naar Straatsburg en Brussel info Suzanne Bakker (071-221728)
27 Thema-avond over 'Sectarisch links' 't Keizertje, Kaiserstraat 4 te Leiden

november

- 7-8 Algemene Ledenvergadering 20
19 gemeenteraadsexkursie Amsterdam
21 Utrecht over 25 jaar (zie UptoJDate)

december

- 1 binnenhofexcursie
eind kerstgala (zie UptoJDate)

Politiek Café

Voor de regio's en afdelingen die niet vermeld staan, word je verzocht contact op te nemen met een regio-bestuurslid.

Amsterdam: eerste maandag, 21.00 uur, P96, Prinsengracht 96

Alkmaar: eerste donderdag, 20.00 uur, Café du Passage, bij de rotonde

Den Haag: derde dinsdag, 20.00 uur, De Bierkelder, Buitenhof 8a

Eindhoven: derde woensdag, oneven maanden, 20.30, De Ronde, Tongelresstraat 146 (onder voorbehoud, bel Lidwien van Langen, 013-441329)

't Gooi: laatste zondag, 20.30 uur, café Dudok, Hilversum

Groningen: tweede donderdag, 22.00 uur, Paard van Troje, Kromme Elleboog

Haarlem: derde woensdag, 20.00 uur, 't Oude Proef, Lange Veerstraat

Leiden: tweede dinsdag, 21.00 uur, 't Keizertje, Kaiserstraat 4

Nijmegen: tweede woensdag, 17.00 uur, De Fiets

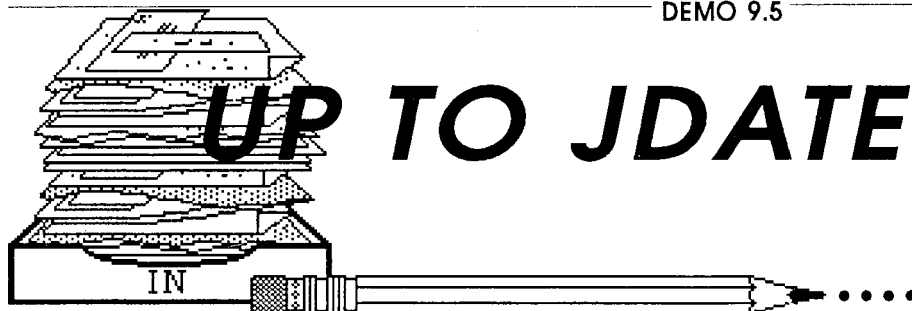
Tilburg: derde dinsdag, even maanden, 19.30 uur, Café Marijnen (onder voorbehoud, bel Lidwien van Langen, 013-441329)

Twente: derde woensdag, 20.00 uur, De Beiaard, Hengelo

Utrecht: eerste woensdag, 20.30 uur, De Kijker, Lange Jansstraat

Zoetermeer: eerste donderdag, 20.00 uur, The Old Pal, stadshart Zoetermeer

Zuid-Holland: tweede maandag, 20.00 uur, Moskva, Rotterdam

In Up to JDate worden korte berichten opgenomen. Alle nieuwtjes uit de vereniging vind je op deze pagina.

Regeren zonder het CDA

Het ideaal van iedere vrijzinnig-democraat: een regering waarin de confessionelen voor het eerst sinds 75 jaar geen zitting hebben. De JD-afdeling 't Gooi organiseert er op dinsdag 22 september a.s. een grootse discussie-avond over.

Tijdens deze bijeenkomst zal met Tweede-Kamerleden en met mensen uit het publiek worden gediscussieerd over het nut (of de noodzaak) van een coalitie zonder het CDA en over de inhoud van het Paars Regeerakkoord.

Het forum dat tijdens de discussie centraal zal staan, bestaat uit Tweede-Kamerleden van de vier grote partijen. Namens D66 zal Machteld Versnel aanwezig zijn. Het Paars Regeerakkoord wordt verdedigd door JD-voorzitter Mark van Barschot. Discussieleider is Carlo Dacosta Strijk, oprichter en oud-voorzitter van de JD-afdeling 't Gooi.

De thema-avond vindt plaats in het Gooisch Podium, Kampstraat 2 te Hilversum. Het Gooisch Podium is gevestigd naast eetcafé De Gooische Herberg, vlakbij het station. De avond begint om 20.00 uur. Het wordt niet alleen heel interessant, maar vooral ook gezellig. Je begrijpt het: je mag het niet missen!

Kerstgala in Utrecht

Eind december organiseert afdeling Utrecht een kerstgala.

Er is plaats voor een select gezelschap van 300 mensen. Dit fantastische feest zal plaatsvinden in Utrecht. Onze afdeling staat garant voor goede muziek en veel sfeer.

Wil jij dit zeker niet missen? Neem dan snel contact op met Wim of Pauline, tel. 030-431376/030-332955.

De Groene Loper

In het schooljaar 92/93 gaat Erik Boele, de 'Groene Loper' samen met zijn hond Mischa voor Jongeren Milieu Aktief (JMA) op stap om met jongeren te praten over milieu en milieuvriendelijk leven.

Hij doet daarbij vele scholen, universiteiten en festivals aan. Daarnaast probeert hij, naar aanleiding van z'n eigen ervaring in een natuurvoedingswinkel, de problemen in deze branche te inventariseren en mogelijke oplossingen aan te dragen.

Ook bezoekt de Groene Loper een aantal milieuwethouders en provinciale milieugedeputeerden in het hele land. Hij vraagt een petitie te ondertekenen die de regering oproept jongeren meer invloed te geven op het milieubeleid.

Uiteraard wordt deze petitie aan het eind van het jaar plechtig aangeboden aan de Minister van milieu.

Wil je informatie over de route van de Groene Loper of hem sponsoren, neem dan contact op met het JMA : 030-316566.

Utrecht over 25 jaar

Rijdt er over 25 jaar een bovengrondse tram door de monumentale Utrechtse binnenstad? Is er nog plaats voor groen in de stad? Komt Utrecht uit de rooie cijfers? Wordt de stadsvernieuwing afgerond?

Al deze vragen komen aan de orde in de activiteit die de werkgroep gemeentepolitiek van de afdeling Utrecht e.o. op 21 november a.s. organiseert. Naar aanleiding van een artikel in Vrijbrief (afdelingsblad), formuleert de JD Utrecht e.o. op deze activiteit haar visie op het lange-termijnbeleid van onze stad. Dit gebeurt door middel van rollenspelen, workshops en de meningen van gastsprekers.

Met deze visie zal naderhand politiek Utrecht worden geconfronteerd.

Om een goede voorbereiding mogelijk te maken is tijdig aanmelden een vereiste.

Bel voor 30 september Eric Nijst, tel. 030-312177.

BON

- Ik word lid van de Jonge Democraten voor f 15,- per jaar
- Ik word gratis proeflid van de Jonge Democraten voor de duur van één jaar*

voornaam:

achternaam:

adres:

postcode:

woonplaats:

telefoon:

geboortedatum:

handtekening:

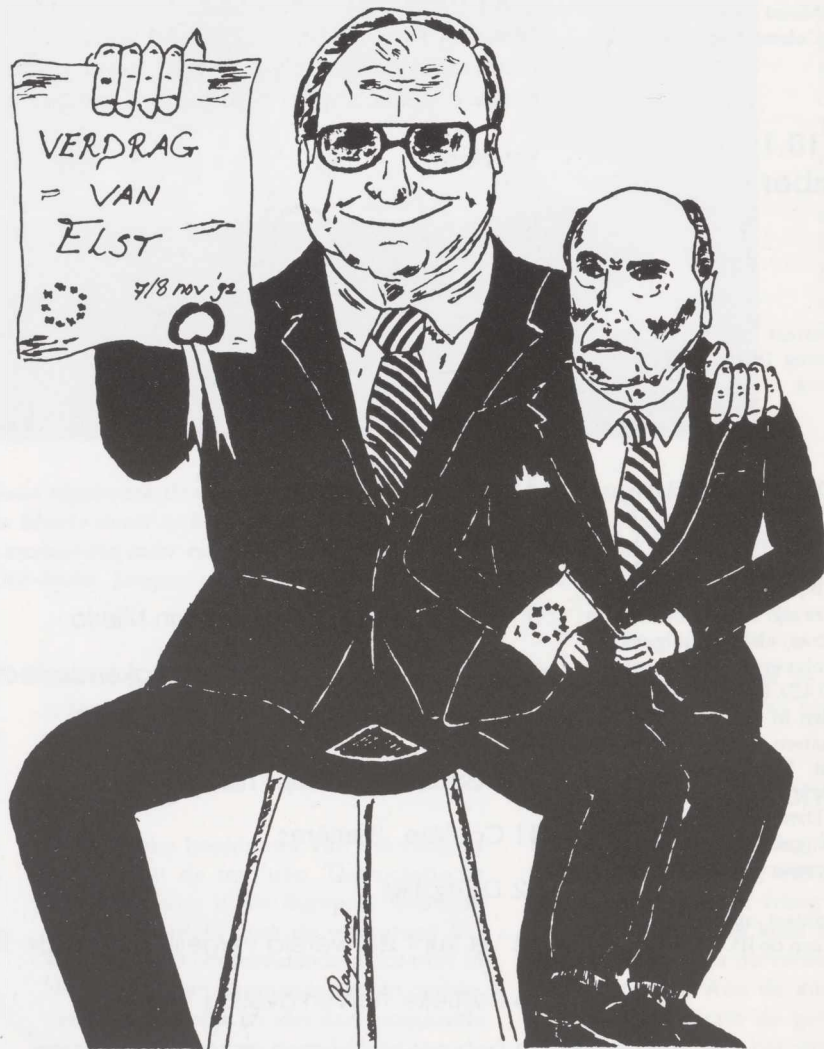
*aankruisen wat van toepassing is

9.6

VRIJZINNIG DEMOCRATISCH

MAGAZINE VAN DE JONGE DEMOCRATEN

DEMO

CONGRESVERSLAG ALV 20

VERSCIJNT 6X PER JAAR
DECEMBER 1992

JD-VUJO weekend
De (on)zalige techniek
De zaak Sonneveld

Demo

Vrijzinnig-democratisch
magazine van de
Jonge Democraten
nummer 2, jaargang 9
verschijnt 6x per jaar
(ISSN 0925-4390)

Redactie

Hoofdred.: Saskia Daru
Fotograaf: Pieter Wezeman
Eindred.: Marjolein Moonen en
Christiaan Bonebakker
Red.: Yill Georges
Maud Sarvaas
Colette Phlippeau

Deadline 10.1:
18 december

red. adres:

Landelijk Secretariaat
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag

Aanlevering kopij

Demo heeft een redactiestatuut dat deel uitmaakt van het Huishoudelijk Reglement van de JD. Bijdragen kunnen worden geplaatst indien ze zijn voorzien van naam en telefoonnummer, alsmede uitgetikt of op flop aangeleverd (bij voorkeur Macintosh of WP 4.2). De redactie behoudt het recht artikelen in te korten of in het geheel niet te plaatsen. Auteurs ontvangen hierover bericht. Bijdragen die na de deadline binnenkomen, kunnen hoogstens in de volgende Demo worden geplaatst. Voor vooraf aangekondigde bijdragen wordt ruimte gereserveerd in de betreffende editie.

Advertenties: contact opnemen met de penningmeester van de JD. (p/a Landelijk Secretariaat)

Abonnementen

Een abonnement bedraagt f 20,- per jaar. Gaarne schriftelijk aan te vragen bij het landelijk secretariaat, ook losse nummers zijn hier schriftelijk en telefonisch te bestellen voor f2,50 per stuk excl. portokosten. Leden ontvangen Demo gratis. Leden en abonnees worden verzocht adreswijzigingen door te geven aan het Landelijk Secretariaat van de Jonge Democraten. Zonder toestemming van de hoofdredacteur mag niets uit deze uitgave worden overgenomen.

Druk: Coene BV, Den Haag

Generaties

Gered door de bel. Op het laatste moment is er dan toch een opvolger voor me. Colette Phlippeau is tot het volgend congres hoofdredacteur ad interim. Dit is de laatste Demo die onder mijn hoofdredactie verschijnt. Dit stukje is het laatste dat ik nog als hoofdredacteur schrijf.

Het lijkt generaties geleden dat ik mijn eerste redactievergadering bijwoonde. In JD-terminen is het dat ook. Generaties hebben binnen de JD een beduidend korter leven dan daarbuiten.

Over generaties gesproken; ik hoop dat de JD toch aandacht zal besteden aan het afgewezen jaarthema 'vergrijzing'. We kunnen er maar beter over nadenken, voordat we er niet meer onderuit kunnen. Daarover mogen bij nieuwe verkiezingen ook nieuwe keuzes gemaakt worden.

Tot ziens,

Saskia Daru

Inhoud

- 2 Generaties
- 3 De JD mag blijven van Van Mierlo
- 6 Het milieu en de (on)zaligmakende techniek
- 7 De zaak Sonneveld
- 8 Doodzwijgen helpt niet meer
- 11 Carrière, Barrières
- 12 D'Emoties
- 14 "Je kunt de wereld vergelijken met de Titanic"
- 16 Politieke hervorkaveling
- 17 De Verenigde Staten van Rijnmond?
- 18 Soms valt het niet mee
- 19 Rikco's Corner
- 20 Wat is een burger?
- 21 Revolutie
- 22 'Een driehoeksverhouding is niet makkelijk'
- 23 M50 maakt politiek boeiend
- 23 Agenda, Adressen, Politiek Café
- 24 UptoJDate

congres: poëzie, de 'Brinkman-shuffle' en vleesfraude

De JD mag blijven van Van Mierlo

door Christiaan Bonebakker

De congresvoorzitters en de stemcommissie hebben het moeilijk op het podium v.l.n.r.: Jørgen van Nistelrooij, Carin Tiggeloven, Henriëtte de Vos, Mirjam van Dijk, Fatih Lektimur en Inge Hagens (foto: Pieter Wezeman)

Hans van Mierlo was duidelijk: dankzij de juist afgetreden JD-voorzitter Mark van Barschot is de belangstelling voor de JD bij D66 sterk toegenomen. Het is algemeen bekend dat Van Mierlo nooit zo blij is geweest met de Jonge Democraten. 'Ik heb altijd gezegd dat D66 zelf een jongerenpartij is. Maar ik kan mijzelf nauwelijks meer een jongere noemen.' Met andere woorden: de JD heeft zijn bestaansrecht aangetoond, een mooi compliment van de D66-leider. Jammer alleen dat voor dit compliment het vertrek van een voorzitter nodig was.

Meer dan 200 JD'ers uit het hele land - meer dan ooit - waren naar de jeugdherberg in het Utrechtse Elst afgereisd om de twintigste Algemene Ledenvergadering op 7 en 8 november bij te wonen.

Zij gaven Mark van Barschot, die wegens problemen binnen het Landelijk Bestuur op 4 oktober j.l. moest aftreden, een uitbundig applaus; niet alleen omdat hij zich over een flinke drempel heen had moeten zetten om naar het congres te komen, maar vooral om aan te geven dat Mark nog veel voor de vereniging kan betekenen. In zijn afscheidsspeech reageerde Mark op de positieve sfeer: 'Ik wil alle mensen bedanken die dit weekend tegen mijn verwachting in tot een plezierig weekend voor mijzelf hebben gemaakt.'

Mark van Barschot was niet de enige die een plezierig weekend heeft gehad. Het congres kenmerkte zich door een goede opzet, afwisselende discussies, veel gezelligheid en een knallend feest. Het radioprogramma TROS-Kamerbreed, dat live vanaf het JD-congres werd uitgezonden, gaf bovendien extra glans. De TROS-presentatoren en de gasten Hans van Mierlo en D66-Europarlementariër Jan-Willem Bertens stuur-

den de naam 'Jonge Democraten' hierbij zeker tien keer de ether in; geen slechte score.

Resolutie

De politieke hoofdmoot van het congres bestond uit de resolutie 'Democratische besluitvorming in de Europese Gemeenschap', opgesteld door de werkgroep Europa '92. De voorbereidende discussies in het land hadden 44 amendementen opgeleverd, aanmerkelijk minder dan voorgaande resoluties. Een ruime meerderheid van de congresgangers aanvaardde de resolutie dan ook. Werkgroep lid Jeroen Kemperman na afloop: 'Ik ben erg tevreden over de behandeling van de resolutie. Door de amendementen is de resolutie beter geworden; iets dat ik niet had verwacht. Vooral de duidelijkheid is erdoor vergroot.'

Minder tevreden was een groep JD'ers rondom Internationaal Secretaris Suzanne Bakker en JD-buitenlandspecialist Elwin Lammers. In hun ogen vertelde de resolutie niets nieuws, was zij te beperkt en bovendien tegenstrijdig. De reactie van Jeroen Kemperman op hun vergeefse motie, alternatieve resolutie en veelvuldige protesten:

'Tja... ik moet nog met ze samenwerken. Maar hun houding was niet 100 procent constructief.'

Sociale dienstplicht

Een ander centraal thema, vooral ingegeven door de actualiteit, was de dienstplicht. Hans van Mierlo: 'Ik vraag me af of je de jongeren van nu nog kunt vragen een jaar van hun leven voor de verdediging van het land te geven.' Aan de andere kant zijn volgens Van Mierlo de gevolgen van de invoering van een beroepsleger niet te overzien. Daarnaast acht hij het niet zeker dat Nederland niet van buitenaf wordt bedreigd. De gespannen situatie in enkele Midden-Europese landen kan wel degelijk gevolgen hebben voor West-Europa. Voor buitenlandse acties verkiest Van Mierlo echter weer wel een beroepsleger. Kortom: de voormalige defensie-minister is er nog niet uit.

Het CDA-Kamerlid Ton de Kok wel. In zijn toespraak pleitte hij voor de sociale dienstplicht. Het ideologische argument dat een sociale dienstplicht voor alle jongeren een goede ervaring zou zijn, is daarbij niet doorslaggevend:

'Je moet er pas aan beginnen als het ook echt noodzakelijk is.' Dat is in de ogen van De Kok het geval. Het vaak veronderstelde gebrek aan motivatie van jongeren ziet hij niet: 'Dat vind ik een motie van wantrouwen tegenover de jeugd. Zolang er echt wat te doen is, is men wel gemotiveerd.' Er moet volgens De Kok een onderzoek komen naar de praktische uitvoerbaarheid, dat bij een gunstig resultaat ook inderdaad tot invoering van een sociale dienstplicht leidt.

Zo werden de onschuldige JD'ers, vlak voordat drie moties over de sociale dienstplicht in behandeling werden genomen, met zachte hand in de richting van het CDA gelokt. Maar daar trapt de JD natuurlijk niet in. Het had zelfs weinig gescheeld of er was helemaal geen standpunt ingenomen. Een congresmeerderheid sprak zich in eerste instantie namelijk uit tegen zowel het voorstel een onderzoek in te stellen naar de gevolgen van een sociale dienstplicht, als tegen twee moties die de sociale dienstplicht principieel in al zijn vormen afwezen.

Ontevredenheid resteerde: nou discussieert de JD eindelijk over de sociale dienstplicht, en dan hebben we nog geen standpunt. Voorstanders van het eerstgenoemde voorstel deden een slimme zet: zij vroegen, een half uur na de eigenlijke behandeling, om een schriftelijke stemming. Commotie en chaos. Ieder lid mag een schriftelijke stemming aanvragen, maar mag dat ook een half uur later? Met of zonder een voorafgaande motie van orde? De congresleiding wist er geen raad mee. Een aantal mensen had de zaal immers al verlaten. Na ieder standpunt te hebben ingenomen, ging de congresvoorzitter accoord met een schriftelijke stemming. En zie: was de eerste uitslag 28 voor en 35 tegen, nu was de uitslag 36 voor en 17 tegen. Beter dit standpunt dan géén standpunt, moeten velen hebben gedacht. De JD is nu dus voor een onderzoek om de discussie daarna op een betere basis te kunnen voortzetten. Lijkt toch een beetje op het CDA-standpunt.

Hoogtepunt

Het hoogtepunt van het congres was zonder twijfel de eloquentia-wedstrijd op zaterdagavond. Deelnemers aan deze spreekvaardigheidscompetitie waren Kees Dietz, Frits Wester en Hans Siepol, de persvoorlichters van respectievelijk D66, CDA en Groen Links. In de eerste ronde kreeg ieder van hen een stelling opgedrongen, die hij tegenover zijn twee tegenstanders moest verdedigen. De stellingen waren met zorg aan de deelnemers toegekend, en wel zo dat zij zich er zo min mogelijk in konden vinden. Met name Hans Siepol ('iedere ambtenaar heeft de plicht illegalen aan te geven bij

De jury van de debatwedstrijd vindt Frits Wester het beste. (foto Pieter Wezeman)

de vreemdelingenpolitie') kon zijn afschuw niet verborgen houden, hetgeen de amusementswaarde alleen maar verhoogde.

Want amusant was het. Zowel de zaal als de deelnemers vermaakten zich kostelijk. Eindelijk hadden de persvoorlichters het gevoel zelf eens in de schijnwerpers te staan. Ze maakten er zó gretig gebruik van, dat hun fractievoorzitters zich zouden schamen. Hans Siepol toonde zich zeer bedreven in het uitdelen van stoten onder de gordel, gebruikmakend van alle politieke vooroordelen die voorhanden waren. De anderen lieten dit niet onbeantwoord en reageerden steeds uiterst ad rem. De discussie werd een steekspel, het podium veranderde in een arena en het publiek was getuige van een politieke komedie.

De tweede ronde was meer inhoudelijk van aard, maar nauwelijks minder vermakelijk. Kees Dietz kwam sterk uit de hoek toen hij vol vuur het WAO-standpunt van D66 verdedigde. Het resulteerde in een ovatie van het publiek. Frits Wester was voor een CDA'er opvallend openhartig. Regelmatig moest hij de jury, bestaand uit journalisten, verbieden zijn uitspraken te publiceren. Twee uitspraken die de zelfcensuur van DEMO konden doorstaan: 'Ik zie de Paarse coalitie wel een keer komen. En hoe sneller die komt, hoe eerder die weer weg is' en: 'Brinkman is rechtlijner en minder wollig dan Lubbers.'

Kees Dietz liep zijn achterstand van de eerste ronde gedeeltelijk in en eindigde samen met Hans Siepol op de tweede plaats. Frits Wester won, omdat de jury terecht meende dat hij zich voor een vijandig publiek uitstekend staande had weten te houden. Tijdens zijn dankwoord demonstreerde Wester de door

hem ontwikkelde 'Brinkman-shuffle'. Een schitterend einde van een grootse eloquentia-wedstrijd. Met complimenten voor Marcel van Silfhout (verantwoordelijk voor de deelnemers en de jury) en Roel van der Poort (inhoudelijke opzet en discussie-leiding).

Interim-voorzitter

Een vast onderdeel van ieder congres zijn de wisselingen in het Landelijk Bestuur. We namen afscheid van voorzitter Mark van Barschot, co-penningmeester Petter van Raalte en DEMO-hoofdredakteur Saskia Daru. Remco van Ooijen werd gekozen als nieuwe Secretaris Politiek, Jos van der Wijst blijft Secretaris Scholing en Vorming en interim-penningmeester Paul Bijleveld werd nu officieel verkozen. Een opvolger voor Saskia Daru had zich niet aangemeld. Gelukkig was DEMO-redactielid Colette Phlippeau bereid haar taken tijdelijk over te nemen. Ruud van den Brink (voorheen Secretaris Politiek) neemt, wegens het vroegtijdige vertrek van Mark van Barschot, tot het volgende congres het voorzitterschap van de vereniging waar. Een motie van de regio Groningen om een extra ledenvergadering in te lassen om een nieuwe voorzitter te kiezen, werd vanwege de financiën en de te verwachten lage opkomst verworpen.

Gelukkig liet Ruud van den Brink zien het voorzitterschap aardig in de vingers te hebben. Minder overwogen dan Mark van Barschot, minder vaderlijk dan Roel van der Poort, maar met de nodige zelfspot en met enthousiasme. Na afloop zei Ruud: 'Ik vond het leuk. Ik heb net zo hard gerend als op vorige congressen, maar ik moest nu natuurlijk veel meer spreken en gasten ont-

vangen.' Ruud streeft ernaar zoveel mogelijk leden bij naam te kennen. 'Ik kan goed voornamen onthouden. Er is een tijd geweest dat ik bijna alle namen kende, maar daarvoor zijn er nu veel te veel leden op het congres. Ik heb er wel een stel bijgeleerd, vooral van leden uit de afdeling Drachten.'

'Dat was 'm'

In zijn toespraak ging Ruud in op de moeilijkheden waarmee de JD momenteel te kampen heeft. Tussendoor maakte hij steeds uitstapjes naar de actuele politiek. Zo uitte hij kritiek op D66 ('Ze doen goed werk als het gaat om het oormerken van koeien en over het verzwaren van dijken, maar je hoort D66 te weinig over grote items') en op Ritzen ('Het lijkt alsof Ritzen wil dat studenten op ministers gaan lijken: wereldvreemde lieden die alleen maar verstand hebben van hun eigen vakgebied'). De lage opkomst bij anti-tempobeursdemonstraties wijt Ruud aan het feit dat 'veel studenten denken dat het geen zin heeft om te demonstreren omdat zij geen tractoren hebben.' Op kernachtige wijze sloot Ruud zijn eerste toespraak als voorzitter af: 'Dat was 'm.'

Standpunten

Een aantal korte discussies over (actueel) politieke moties leverde een reeks interessante standpunten op. Zo sprak de JD zich uit tegen de wet dat een gescheiden, werkend persoon moet meebetalen aan een eventuele bijstandsuitkering van zijn of haar ex-partner. Op voorstel van de afdeling Utrecht redeneerde het congres dat mensen bij een scheiding (zonder kinderen) ook echt van elkaar af moeten zijn. In een andere motie sprak de JD zich uit voor erkenning van de Tibetaanse regering in ballingschap en voor maatregelen tegen China, dat in Tibet de

mensenrechten schoffeert en culturele genocide pleegt. Deze motie werd zelfs aangenomen zonder een enkele tegenstem; een bijzondere gebeurtenis.

De JD deed meer uitspraken, over uiteenlopende onderwerpen. Er moet geen verplichte polio-vaccinatie komen. Invoering van de basisvorming moet worden uitgesteld. Oosteuropese landen moeten door de EG worden geholpen bij hun sociaal beleid en hun milieubeleid, en moeten zich hier zelf ook sterk voor maken. De EG moet minder ontwikkelde landen eerlijke kansen geven door de exportsubsidies en importtarieven voor landbouwprodukten af te schaffen. Vrouwen die kunstmatig geïnsemineerd willen worden, moeten kunnen kiezen tussen een anonieme en niet-anonieme spermadonor. En tenslotte moet, als de vakbonden onvoldoende aanhang hebben in een bedrijf, de ondernemingsraad het arbeidsvoorwaardenoverleg voeren.

Brabants dichtwerk

*'De zon schijnt
een enkel wolkje in de lucht
het wordt een mooi jaar
we gaan er hard tegenaan.'*

Dit gedicht had, als het aan de regio Brabant lag, het beleidsplan van de JD moeten worden. De kritiek op het officiële beleidsplan was namelijk, dat het niets nieuws bevatte en geen rekening hield met de actuele situatie. Het congres deelde die mening en was bovendien wel gecharmeerd van het dichtwerkje. Het werd als opening aan het beleidsplan toegevoegd.

Een ander kritiekpunt was dat het plan geen aandacht bood aan de hoognodige ledenwerving. Een alternatief beleidsplan van de regio Utrecht/'t Gooi, gericht op

ledenwerving, werd verworpen. Wel werd aan het officiële beleidsplan een hoofdstuk ledenwerving toegevoegd, en wel als eerste (maar niet automatisch de hoogste) prioriteit. Het jaarthema 'Vergrijzing van de samenleving' werd op voorstel van de afdeling Amsterdam vervangen door 'Nieuwe verkiezingen!! Nieuwe keuzes?'

]-1

Andere moties die betrekking hadden op de JD zelf (zgn. 'Organimo's') spraken uit dat de opzet van introductieweekenden moet worden heroverwogen, dat de JD nauwere banden moet aangaan met allochtone jongerenorganisaties, dat iedere nieuwe afdeling een basispakket met materialen moet krijgen en dat de mogelijkheden voor een bourgondische barbecue op het volgende congres moeten worden onderzocht. Dit laatste voorstel van (weer!) de regio Brabant was een reactie op het vorige congres, waar een motie voor vegetarisch eten werd aangenomen. Alleen mensen die van tevoren hadden aangegeven vlees te willen, kregen nu vleeshoudende bami voorgeschoteld. Op de vleestafels (waar veel met vleesbonnen werd gefraudeerd) circuleerden pamfletten van de 'vega-lobby' die opriepen tot schaamte. Toch werd het bourgondische voorstel aangenomen. De stand tussen de vega's en de carni's is nu weer gelijk: 1-1.

Pieter Moens, verantwoordelijk voor de organisatie van het congres, was na afloop tevreden. 'De reacties waren heel positief. De eloquentia-wedstrijd met de persvoornemers vond ik inhoudelijk het hoogtepunt, en ook de radio-uitzending was erg leuk.' Pieter wil Roel Drinkenburg en Arnd van Zanten bedanken voor hun hulp bij de organisatie. 'Zij hebben alle rotkarweitjes gedaan. Ik hoefde alleen maar te kijken of er niets fout ging. Zonder hen zou ik 35 armen nodig hebben gehad.'

Ook Mark van Barschot was tevreden. 'Ik voelde me weer een beetje een gewoon lid. Ik mocht weer vragen stellen aan het Landelijk Bestuur en kon me weer overal over uitspreken. Dat heb ik dan ook gedaan.' Mark had zich voorgenomen binnen de JD een tijdje niets te doen, maar heeft nu al gezondigd: hij is toegetreden tot de DEMO-redactie. 'Ik hoop een goede bijdrage aan het blad te kunnen leveren. Misschien een column, of interessante achtergrondartikelen.' Of, wie weet, het verslag van het volgende congres, op 24 en 25 april 1993.

Met het congresboek in de hand... (foto Pieter Wezeman)

Hoe kunnen we een catastrofe voorkomen?

Het milieu en de (on)zaligmakende techniek

door Hans de Regt
namens de werkgroep Milieu

Het gebruik van technologie wordt vaak gezien als de veroorzaker van milieuvervuiling en als struikelblok om de milieuproblematiek aan te pakken, vanwege de vooralsnog vermeende beperkte mogelijkheden. Beide standpunten zijn niet reëel en blijken slechts een politiek en economisch doel te dienen in plaats van het milieu.

Grote problemen (b)lijken te rijzen. Onze omgeving wordt door onszelf dusdanig aangetast, dat een ongewijzigd politiek en economisch beleid catastrofaal zal zijn. De natuur raakt vervuild en de energie raakt op. Wat, of beter gezegd wie dit veroorzaakt is duidelijk: de mens. Door het gebruik van industriële produktiemethoden, maar ook door bijvoorbeeld ondeskundig gebruik van landbouwgronden, wordt onze omgeving stap voor stap minder leefbaar. Overigens is dit proces reeds lang geleden gestart; al in de prehistorie gingen beschavingen ten onder aan een, door henzelf veroorzaakte, onleefbare omgeving. Gelukkig wist de mens dit soort problemen steeds beter te overwinnen. Alhoewel, het is misschien beter te stellen dat een en ander zich op een steeds hoger, veel ingrijpender niveau afspeelt. Een complexere aantasting van de natuur.

Parallel hieraan ontstond een steeds ingewikkeldere sociale (machts-) structuur. Steeds minder zag de mens de gevolgen van zijn eigen individuele handelen voor anderen en voor de natuur. Verder wordt er door de eeuwen heen meer en meer gebruik gemaakt van technische hulpmiddelen. De techniek was zelf niet het doel, maar een middel om verschillende doelen koste-wat-het-kost te bereiken. Bij de noodzaak om dergelijke doelen te bereiken stonden steeds minder mensen stil. De Westerse samenleving was er een geworden die volledig autonoom draaide. Niemand had, zo dacht men tenminste, de mogelijkheid om in te grijpen. Voor zover men daarvan al de noodzaak in zag. Sinds de Club van Rome in de jaren zeventig aan de bel is gaan hangen, wordt de Westerse samenleving zich er langzaam van bewust dat het anders moet en ook kán.

De schuldvraag

De Westerse samenleving ziet een probleem, maar oplossen is natuurlijk een andere kwestie. Eerder schijnt altijd nog de vraag op te komen: Wie is hieraan schuldig? Lie-

ver eigenlijk nog: Wat? Uitvluchten die resulteerden in 'het wijzen'. Wijzen in de richting van anderen die ook kunnen wijzen is onhandig en gevaarlijk. Laten we dus maar wijzen in de richting van de techniek, besloot de Westerse samenleving. Niet geheel onterecht: het gebruik van techniek heeft geleid tot een extreem vervuilde omgeving. Maar daarbij wordt gemakshalve vergeten dat bij het aanwenden van die technologie niet werd gelet op mogelijke gevolgen voor het milieu. Het is niet zo dat er uit principe iets tegen het gebruik van techniek is, wel tegen de huidige manier waarop.

De oplossing

Dan komen we nu bij het kernpunt van dit betoog: de oplossing voor de milieuproblematiek. Alhoewel in wezen elk individu verantwoordelijk is voor deze problematiek, mag er toch wel gesteld worden dat de overheid dit dient te sturen. Sturen of besturen is moeilijk, zonder twijfel. Maar het gemak waarmee de overheid en vele anderen in de samenleving wijzen in de richting van de mogelijkheden van de techniek is ergerlijk. Vaak komt het hier op neer; inderdaad het is allemaal nogal vervuilend, maar het is niet realistisch om de samenleving een stapje terug te laten doen en de techniek is voorlopig niet bij machte goede milieuvriendelijke alternatieven aan te dragen.

Hol excuus

We laten het eerste argument even buiten beschouwing. Het tweede is slechts een hol excuus waarin velen zich kunnen vinden, maar dat berust op evidente onwaarheden. Het kan enkel gezien worden als een manier waarop overheden kunnen beargumenteren dat weinig actie van hun zijde nodig is en waarbij toch de bevolking rustig blijft. Twee voorbeelden om te illustreren wat ik bedoel. Een algemeen aanvaard punt is dat van de energieproblematiek. Onze klassieke energiebronnen raken uitgeput en erger nog: ze

zijn vies. Als alternatief wordt vaak kern-energie aangedragen. Meteen wordt altijd gereageerd met de opmerking dat kern-energie wellicht schoon kan worden opgewekt, maar dat de ellende pas begint met het kernafval. Hier komt nu een staaltje van ongekende politieke onwil en manipulatie van de volksmening naar voren. Geologen hebben namelijk reeds jaren een oplossing voor dit afval. Waarschijnlijk is bij velen bekend dat de continenten op aarde drijven. Hierbij raken sommige delen van de aardkorst onder andere continenten. Dit is een proces dat op een aantal plaatsen op de aardbol relatief eenvoudig aan te wijzen is. Alles wat hier geplaatst wordt, zit in korte tijd midden in het stropelige, hete midden van de aarde. De oplossing, aldus de geologen, is het plaatsen van het kernafval in die gebieden diep in de oceaan waar het weldra zal verdwijnen in het binnenste van de bol en waar kernafval ook absoluut niets meer te betekenen heeft. Een eenvoudige oplossing die technisch gezien realistisch is, maar waar de politiek of wie dan ook niet aan wil. Het probleem van radioactief afval wordt gezien als een technisch onopgelost probleem, maar welbeschouwd is er helemaal geen technisch obstakel.

Een tweede voorbeeld is dat van de dieselmotor. Onlangs stonden er weer diverse artikelen in verschillende bladen waarin een relatief eenvoudige manier van reiniging van de dieselmotorgassen werd uiteengezet. De uitstoot van diesels is overigens op zich al een onderkend probleem. Voor zover er aandacht aan wordt besteed door de verantwoordelijke organen, wordt er onmiddellijk gewezen in de richting van de techniek. Die zou dan nog niet zover zijn, alhoewel het tegendeel meerdere malen is getoond. De politiek (of anderen) wil gewoon niet, dat kan de enige conclusie zijn.

Uiteraard is het zo dat er nog vele verbeteringen mogelijk zijn. Bovendien is het mogelijk dat de techniek in de toekomst voor oplossingen kan zorgen die nu nog niet ontwikkeld zijn. Daarvoor moet er overigens wel worden geïnvesteerd in onderzoek. Dat er richting de techniek gewezen wordt is één, maar dat er vervolgens ook nog weinig moeite gedaan wordt om in deze

zogenaamde oorzaak verandering te brengen is helemaal onbegrijpelijk. Daarnaast moet, zoals reeds eerder gezegd, niet vergeten worden dat bij het aanwenden van techniek jaren geleden niet gelet is op vervuulende of verspillende aspecten. Door ook hiernaar eens grondig te kijken kan zonder het gebruik van nieuwe technologie waarschijnlijk al veel worden verbeterd.

Ten slotte

Samenvattend wil ik stellen dat bij de huidige aanpak van de milieu-problematiek te vaak als verklaring voor het langzame tempo waarin oplossingen worden bedacht en uitgevoerd, de gebrekkige technologische kennis wordt aangevoerd.

Alhoewel er ook op dit front nog veel te halen zal zijn, waarvoor dan wel veel investeringen nodig zijn, mogen we concluderen dat nog steeds niet met de volle inzet wordt gewerkt aan het voorkomen van de ecologische catastrofe die voor ons ligt. Onze beschaving zou de eerste niet zijn die tenonder gaat. Maar wijzen richting de techniek, nee, zo eenvoudig kan het niet zijn.

Let op:
Er komt weer een
π-weekend
(politiek-inhoudelijk
weekend) aan

13/14 februari 1993

Aan de orde: onderwijs,
ethiek, democratie,
milieu, economie, ont-
wikkelingssamenwerking
en meer...

**Geen besluiten
maar pure inhoud!**

Geef je op op het landelijk se-
cretariaat.

Inside information:

De zaak Sonneveld

door Xander Zwagerman

Aanklacht Sonneveld:

herhaalderlijk anti-semitische uitspraken doen.

Aanklacht CDA:

Trachten de zaak in de doofpot te doen

Vraag: Wat deed het CDJA?

Ja, wat deed het CDJA? Voordat dat beschreven wordt, moet de zaak Sonneveld eerst duidelijk zijn. De aanklacht is inderdaad het doen van anti-semitische uitspraken. Wat nu precies anti-semitisch is, is voor een ieder anders. Beslis zelf maar:

Dhr ir. J. Sonneveld is lid van het Europees parlement voor het CDA. Hij is tevens de EG-rapporteur inzake de Arabische boycot van de staat Israël. Op Europees niveau bestaat nog geen wetgeving om dit tegen te gaan. In een gesprek met een vertegenwoordiger van een Joodse organisatie die bij het Europees Parlement ijvert voor een anti-boycotwetgeving zei dhr. Sonneveld enkele verbijsterende dingen. 'Ik hoef jullie natuurlijk niets over mijn achtergrond te vertellen; jullie Joden weten natuurlijk alles al van me, jullie hebben een uitstekende inlichtingendienst'. En: 'De Joden spelen duidelijk een te prominente rol in Amerika'. Verder: 'De Joodse lobby is een van de meest agressieve'. Bij een stemming over de economische betrekkingen van de EG stemde de CDA'er voor banden met Syrië en onthield zich toen er over Israël werd gestemd. Over Syrië zei hij de volgende dingen: 'Dat er in Syrië geen geloofsvrijheid bestaat, is echt Joodse laster'. En over de in Damascus van zijn oude dag genietende Nazi-misdadiger, Alois Brunner: 'Het is niet aan wereldlijke rechters om hem te veroordelen (...). Hij wordt in het hiernamaals wel gestraft voor wat hij mogelijk heeft misdaan (...). Ook voor hem bestaat vergiffenis.' De Europarlementariër raadde de omstreden hoogleeraar economie, prof. Heertje, aan eens een kijkje te nemen in Syrië. Heertje zei dat dat niet kon, omdat hij dan een niet-Joodverklaring moet hebben, en die niet naar eer en geweten kon invullen. Sonneveld reageerde aldus: '...Oh...Als u daar niet overheen kunt stappen...'

Diezelfde prof. Heertje liet aan de krant Christenen voor Israël weten dat hij Sonneveld duidelijk anti-Joods vond. De Christenen nodigden dhr. Sonneveld uit in de krant zijn reactie te geven. Hij wilde telefonisch nog geen commentaar geven, maar wilde wel graag zijn zegje doen. 'Christenen gaan tenslotte zorgvuldig met elkaar om', zei Sonneveld. Nadat hij het artikel in krant, waar de professor aan het woord komt, echter had gelezen, wilde hij geen commentaar meer geven.

Nu werd de zaak in de doofpot gestopt (daarover later meer, ook in verband met het CDJA) en net toen de europarlementariër dacht dat de zaak was vergeten, werd hij gebeld door een journalist die hem vroeg naar de aantijgingen. Hij raadpleegde zijn medewerkers en liet zich ontvallen dat hij 'het politiek niet kon maken om die lui voor gajes en leugenaars uit te maken'. Dit hoorde de journalist, die dat natuurlijk ijverig noteerde. Onduidelijk is welke lui nu gajes en leugenaars zijn; de Joden, de Christenen voor Israël of misschien journalisten.

Het lijkt wel of dhr. Sonneveld niet meer te handhaven is, maar hij is al op bedevaart geweest naar de protestantse paus van het CDA, Zijne Heiligheid Eelco Brinkman I. Die twijfelt (nog steeds) niet aan de integriteit van Sonneveld. Dat is de tactiek van christen-democratische doofpot-politiek die we al jaren kennen. Maar is er geen onbedorven nieuwe generatie christen-democraten die het 'niet schuwt het CDA te bekritisieren wanneer dat nodig is' (CDJA-folder)?

Nee, die is er niet. Juliette Bouw wist niets van de zaak af. Zij is voorzitter van de Werkgroep Buitenland van het CDJA en werkt voor het CNV. 'Nee, Vrij Nederland lees ik niet, die is zo tegen het CDA. Ik lees de Trouw.' Meer paranoia sprak uit de reactie van de heer Visser, werkzaam bij het CFO en prominent ex-CDJA'er. Hij noemde de artikelen in Vrij Nederland over Sonneveld 'gewoon CDA'ertje pesten'. Na verloop van tijd werd ik, in mijn pogingen de mening van het CDJA te weten te komen, doorverwezen naar Diana Kooy, voorzitter van de Werkgroep Internationale Brandhaarden. Tegen die tijd was het CDJA-bestuur al terdege voorbereid door de partij die zij niet niet schuwen te bekritisieren als dat nodig is en sloeg de doofpot hard toe: 'Ik mag er niets over zeggen.' (Diana Kooy), 'Ik mag niet meer met je spreken' (dhr Visser) en 'Ik heb niets toe te voegen aan het standpunt van het CDJA' (Juliette Bouw) en welk standpunt bedoelde ze eigenlijk? Ze had waarschijnlijk niets toe te voegen aan ... niets. Triest, nietwaar?

JD-VUJO weekend over minderheden en extreem-rechts

Doodzwijgen helpt niet meer

door Saskia Daru

Hoe Nederlands ben ik eigenlijk? Hoe vastgeroest in mijn eigen wereld ben ik en wat zijn de glazen van mijn bril gekleurd! Door een weekend door te brengen met leden van de VUJO (Volks Unie Jongeren) weet je op eens dat je denkbeelden niet zo algemeen aanvaard zijn. Dat valt vooral op omdat we bijna dezelfde taal spreken; zij, uit Vlaanderen en wij, uit Nederland. En toch was het soms moeilijk om elkaar te begrijpen. Wat weten wij nu eigenlijk van Vlaanderen en van België? En dan heb ik het niet alleen over woorden, maar ook over structuren, begrippen en houdingen. Is het leven van een Belgische jongere anders dan dat van een Nederlandse?

Daarom juist, omdat ik merkte dat ik moeite had mijn ideeën los te gooien, daarom juist was het zo jammer dat we het hele weekend niet met allochtone Belgen of Nederlanders hebben gepraat. Allochtonen zijn zeldzaam in de JD en zo mogelijk nog zeldzamer bij de VUJO. Op universiteiten neemt het aantal studenten uit Turkije, Marokko en andere emigratielanden niet of nauwelijks toe. Wanneer praat je eigenlijk met leeftijdgenoten over 'het minderhedenprobleem'? Hoe zien allochtonen hun situatie? De JD en de VUJO deden precies hetzelfde als de politici in Den Haag: praten óver minderheden, niet praten met minderheden. En dat klopt niet. Democratie betekent dat bestuurders en bestuurden bij elkaar betrokken zijn. Het betekent niet alleen 'eens in de vier jaar kiezen op een politieke partij' en 'wie meer dan de helft van de stemmen in de kamer heeft mag beslissen'. Als je streeft naar radicale democratisering, dan streef je bijvoorbeeld naar medezeggenschap van scholieren in het bestuur van de school. Daar denken we over na. Dat is prima, maar laten we het eens doortrekken naar heel Nederland. In het 'nationaal debat' komen de mensen waar het over gaat nauwelijks aan het woord, dat valt niemand op. En dat kunnen blijkbaar noch de JD, noch de VUJO, noch de democratische partijen in de Tweede Kamer verbeteren. En toch zijn we allemaal democraten. Een weekend óver minderheden dus.

De VUJO

Op 18 september stroomden in een jeugdherberg in Egmond aan Zee langzaam deelnemers aan het JD/VUJO-weekend binnen. Behalve de deelnemers werden ook

de organisaties aan elkaar voorgesteld. VUJO is de jongerenorganisatie van de VU/VVD wat Volks Unie/Vlaamse Vrije Demokraten betekent. De VU - pas sinds kort is 'VVD' aan de naam toegevoegd - werd in 1958 opgericht. De VU was en is een Vlaams-nationale partij. Vlamingen voelden zich vooral vlak na de oorlog tweederangs burgers in België. Vlamingen hadden, mede door hun behoefte aan een vrijer Vlaanderen, nogal eens een verkeerde keuze gemaakt in de Tweede Wereldoorlog. Niet alle Vlaamse nationalistische waren echter 'fout'. Zo dachten de Belgische regeringen na de oorlog er niet over. Vele Vlaamse nationalistische werd onterecht collaboratie te laste gelegd. Een moeilijk punt, ook nu nog. Een generaal pardon zou immers ook degenen vrijspreken die wel degelijk gecollaboreerd hebben. De Vlaamse nationale beweging is geen homogene beweging. Je vindt er mensen die Vlaanderen het hoogste en beste ter wereld achten en de Vlaamse cultuur van vreemde smetten vrij willen houden. Je vindt er ook mensen die de Vlaamse cultuur willen bewaren. Ook Vlaanderen heeft immers zo véél buitenland en het is niet onvoorstelbaar dat in een wereld van export, import, wereldmarkt en wereldnieuws de Vlaamse cultuur nietig lijkt en vernietigd wordt. Zo wordt ook de 'Ijzerbedevaart' door sommigen benut om propaganda tegen vreemdelingen te spuien, anderen zien haar als een uiting van pacifisme en 'nooit meer oorlog'.

In de VU en de VUJO is momenteel een splitsing der geesten waar te nemen. Niet over de aloude thema's die ik hierboven aanstipte, maar over de 'vernieuwing van de partij' die door velen gezien wordt als een opgeven van de partij. De grote vraag is of de VU moet opgaan in een groter samenwerkingsverband met de PVV (aangeduid door enkele van de deelnemers als een rechts soort VVD) of zelfstandig haar weg moet vervolgen. Enkele bestuursleden van de VUJO stapten al over naar de nieuwe beweging. De overgebleven VUJO-leden willen geen samenwerking met de PVV. Deze liet zich tijdens de laatste verkiezingen zien als een populistische partij.

Integratie

Diezelfde avond nog werden we door Christine Dupont van het Belgische Koninklijk Commissariaat van het mi-

Meindert Fennema over nationalisme en extreem-rechts (foto: Marc v.d. Broek)

grantenbeleid ingeleid in de politieke praktijk op het gebied van migranten in België.

Toen in 1988 het Vlaams Blok een enorme winst boekte in onder andere Antwerpen werd het Koninklijk Commissariaat opgericht. Het is een adviesorgaan en kan niet zelf actie ondernemen. Het wordt echter wel degelijk serieus genomen. Het Commissariaat concludeert dat er integratie nodig is. Niet alleen uit principieel oogpunt, maar ook gezien de demografische verhoudingen in België. België vergrijsst, de migrantenkinderen zullen in de toekomst de economie draaiende moeten houden. Integratie houdt volgens Christine Dupont in dat vreemdelingen ook de wet moeten gehoorzamen, ook moeten accepteren dat er bepaalde sociale basisbeginselen als gelijkheid van man en vrouw bestaan en er in België scheiding van kerk en staat is. Er dient echter wel respect te zijn voor de culturele eigenheid van mensen.

Wat mij opviel in het verhaal van mevrouw Dupont, was vooral de nadruk op integratie van de kant van minderheden. Wat hier in Nederland al bijna de brandstapel van de publieke opinie betekent, is in België tamelijk vooruitstrevend. Waar iedereen in 'politically correct'-Nederland bij het woord 'integratie' automatisch 'komt van twee kanten' zegt, is in België 'is nodig voor de toekomstige economie' het antwoord.

Wat ik heel goed vond aan de Belgische aanpak is dat het Commissariaat boven of naast andere politieke lichamen staat. Het is een tijdelijk Commissariaat, het licht het hele beleid door en geeft vanuit één punt advies. Minderhedenproblemen zijn vaak een combinatie van (algemene) problemen. Huisvesting is verbonden met onderwijs is verbonden met arbeidsmarkt is verbonden met... de hele wereld.

In mei 1993 is de tijd van het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid op. Dan zullen de problemen nog niet zijn opgelost. Maar ach, zo wilde het destijds genomen politieke besluit het. Als opvolging zal er waarschijnlijk een soort landelijk bureau racismebestrijding komen. Dit zal dan door moeten gaan met het werk waar het Commissariaat nu mee bezig is. Zij mogen dan bijvoorbeeld proberen om de regering ertoe te bewegen de agenten in de grote steden in te schakelen om vreemdelingenhaat te bestrijden. Een project dat het Commissariaat niet door de politieke kluwen van belangen, lobbies en geheime agenda's wist te drukken.

Na mevrouw Dupont sprak meneer Shadid. Hij is Universitair Hoofddocent in Leiden. Zijn onderwijsstaak ligt op het gebied van methoden en technieken van sociaal-wetenschappelijk onderzoek, maar zijn onderzoek ligt op het gebied van de allochtonenproblematiek.

Ook in Nederland is het toverwoord integratie. De grote vraag is: 'Wat is integratie?'. Minister Dales meende dat het antwoord ligt in het eten van spruitjes. Andere beleidsmakers verwachten wonderen van het verplicht leren van de taal, of een onvoorwaardelijke aanpassing. Integratie is een proces dat lang duurt, soms generaties lang. Eis voor integratie is wel een wederzijdse acceptatie. Autochtonen moeten accepteren dat allochtonen Nederlanders zijn, allochtonen moeten Nederland zien als hun land. Integratie betekent dat je deel uitmaakt van de samenleving, het betekent niet dat je moet zijn zoals de meerderheid van die samenleving is. Een voorwaarde voor integratie is de mogelijkheid te participeren. De arbeidsmarkt is daarvoor de eerste stap.

Van taalbeheersing mag je geen wonderen verwachten; Surinamers spreken over het algemeen Nederlands, toch verkeren ook zij in een achterstandspositie. In Amerika spreken de zwarten ook Engels, maar ook zij zitten in een speciale, achtergestelde situatie. Wat dan wel? Het wetsontwerp dat D66, Groen Links en de VVD hebben ingediend lijkt op het zogenaamde 'Canadese model'; bedrijven worden gedwongen om te publiceren bij de Kamer van Koophandel hoeveel allochtonen ze in dienst hebben en hoeveel er dat jaar zijn bijgekomen. Het idee is dat de publicatie van deze gegevens via de publieke opinie druk legt op de bedrijven om meer

allochtonen in dienst te nemen. De heer Shadid betwijfelt dit ten eerste. Stel je voor dat van al die duizenden bedrijven de cijfers bij de Kamer van Koophandel liggen. Wat dan? Wie moet die gaan inzien, stapels en stapels gegevens, en ze dan aanklagen? Kom nou. De enige juiste oplossing is volgens meneer Shadid om wettelijke maatregelen te treffen. Veranderingen komen anders veel te langzaam op gang. Quotering en contract-compliance zijn mogelijke manieren om bedrijven te dwingen of te stimuleren meer allochtonen aan te nemen. Quotering houdt in dat bedrijven gedwongen zijn te streven naar een bepaald percentage buitenlanders in het bedrijf. Bij nieuwe banen zou dit dus positieve actie betekenen; voorrang bij de benoeming voor allochtone werknemers. Contract-compliance werkt wat subtieler. Bedrijven die de overheid opdrachten geeft voor bijvoorbeeld het bouwen van huizen of het verwerken van studentengegevens voor een openbaar-vervoerskaart zouden aan bepaalde eisen moeten voldoen. In het contract staat dan bijvoorbeeld dat het bedrijf moet zorgen voor een beter aannamebeleid voor allochtonen. Een contracteis van de overheid bij het uitvoeren van opdrachten dus.

En wat betreft scheiding van kerk en staat, gelijke behandeling van vrouwen en mannen, vrouwenbesnijdenis en polygamie, zo concludeerde de heer Shadid zijn betoog, allochtonen hebben nooit gevraagd om de wetten aan te passen.

Tijdens het vragenronde bleken veel vragen gericht op de haalbaarheid van de plannen van mevrouw Dupont, maar ook op de positieve discriminatie en de quotering voorstellen van meneer Shadid. Opvallend was dat deze laatste voorstellen in België niet op de agenda staan en ook idioot gevonden werden door de deelnemers van de VUJO. "En dan moet je zeker ook 2% roodharigen in dienst hebben, daar komt geen einde aan zo."

De stroom vragen uit de zaal maakte een einde aan de eerste avond, inhoudelijk gesproken dan, want zowel JD'ers als VUJO'ers zijn dol op doorhalen, zo bleek.

De praktijk

Zaterdag begon pijnlijk vroeg met een forum waarin Gijs v.d. Voer zat, een voorlichter van het Amsterdams Centrum Buitenlanders en Ruud Meerkens van 'Foyer', een regionaal integratiecentrum in Brussel. Zij vertegenwoordigden de 'praktijk van de straat'. Gijs v.d. Voer legde vooral veel nadruk op de falende aanpak van de verscheidene instellingen die migranten moeten begeleiden. De meeste instellingen denken over voorlichting in termen van een foldertje hier en een briefje daar. De meeste migranten denken over de overheid in termen van onderdrukking en wantrouwen. Een foldertje

waarin staat hoe de overheid over iets denkt, dat vertrouw je niet zo gemakkelijk. Kort gezegd; hier botsen een orale cultuur waarin familie, vrienden en religieuze leiders een grote rol spelen met een cultuur waarin iets waar is als het zwart op wit staat en helemaal als de overheid het zegt. Hulpverleners moeten dus weer gewoon gaan praten met de mensen. Een onbenutte mogelijkheid vindt hij ook het contact met religieuze leiders van de diverse gemeenschappen in Nederland.

De gevoelens van onveiligheid verklaarde hij als tekens van onthechting. De maatschappij is veel anoniemer geworden. In de laatste tientallen jaren zijn er enorm veel dingen fundamenteel veranderd. Mensen weten niet goed wie en wat ze zijn en wat er allemaal gebeurt. Deze onzekerheid projecteren ze op een zichtbaar veranderde omstandigheid: de aanwezigheid van buitenlanders.

De tweede gast was Ruud Meerkens, werkzaam bij de 'Foyer' in Brussel. Vroeger was de 'Foyer' een jongeren centrum, een buurthuis om de kinderen van de straat te houden. De 'Foyer' is een Vlaams regionaal integratiecentrum. In Brussel heerst een gecompliceerde situatie; de tweetaligheid maakt alles moeilijker. Buitenlanders in Brussel leren over het algemeen Frans. Nu lijkt het of je je in heel Brussel prima kan redden met het Frans. In winkels en op je werk kán dat ook wel, maar Vlaams beheersen heeft een belangrijke integratieve functie. Er is een soort 'incrowd' die het spreekt. Een echte medelander spreekt dus Vlaams.

De 'Foyer' begon als een buurthuis, maar richt zich nu vooral op structurele projecten als 'bicultureel' onderwijs, waarin in samenwerking met scholen in de buurt eerst in de eigen taal wordt lesgegeven om pas later op het Vlaams over te stappen. Dat werkt prima, van de eerste groep (Italianen) gaan er veel naar het hoger onderwijs. Ook in de tewerkstelling is de 'Foyer' actief. Er werd een gespecialiseerde opleiding georganiseerd voor computertechnici. Zij werden opgeleid tot onderhoudsmonteur. Tot voor kort werden hoogopgeleide technici op onderhoudsklussen afgestuurd. Deze 'PC-technici' van de 'Foyer' werken nu allemaal bij bedrijven.

Nationalisme

Rond het middaguur werden wij toegesproken door Meindert Fennema. Hij is verbonden aan de Universiteit van Amsterdam aan de vakgroep Algemene Politicologie. Kort geleden heeft hij een aantal interviews met leiders van racistische partijen in Nederland, België, Duitsland, Frankrijk en Italië gehouden. Op dit moment worden die interviews uitgewerkt.

Enkele deelnemers van de VUJO op het weekend

(foto: Marc v.d. Broek)

Hij wil graag een paar kanttekeningen plaatsen bij de situatie in België en Nederland. Waarom vindt het Vlaams Blok in België zo veel meer aanhangers dan de Centrumdemocraten of de Centrum Partij '86 in Nederland?

Hoe verklaar je eigenlijk de opkomst van racistische partijen? Daar zijn een aantal verklaringen voor, maar vele deugen niet. Zo wordt gesuggereerd dat de sociaal-economische situatie de oorzaak is. Dat kan echter geen verklaring zijn, de werkloosheid is in Nederland net zo hoog als in de ons omringende landen. In Nederland gaat het niet zoveel beter dan elders.

Het kiesstelsel is in Nederland bijzonder tolerant voor kleine partijtjes, dus dat kan ook onmogelijk een verklaring vormen.

Een verschil tussen de Vlaamse en Nederlandse racisten is dat de Vlamingen meer genetische en bovennatuurlijke oorzaken aanhalen als reden voor hun racistisch denken. In Nederland is men toch meer geneigd te denken in termen van economie en overlast. Dit verschil wordt nogal eens toegeschreven in de nationalistische traditie van Vlaanderen. Over Walen heeft men heel lang veel, zo niet alles kunnen zeggen. Het is dan toch niet verbazingwekkend dat men ook ongeremd over Turken en Marokkanen spreekt?

Is nationalisme de oorzaak van opkomend racisme, vroeg de heer Fennema. En hij antwoordde prompt: het lijkt er wel op.

Hierop kwamen de eerste boze geluiden uit de zaal. Onwillekeurig moest ik lachen. Geen blad voor de mond om nationalistische gevoelens te sparen. Ook al zijn VUJO'ers geen racisten - en dat zijn ze over het algemeen niet - dan nog kunnen hun 'eerlijke' gevoelens dezelfde zijn als die die aan de basis liggen van het Vlaams Blok. En daarmee wil ik niets anders zeggen dan ik zeg.

Maar toch, vervolgte de heer Fennema zijn betoog, maar toch klopt het niet helemaal. Gaullisten in Frankrijk zijn verwoed nationalisten maar geen racisten. Misschien is er een verschil in hoe Fransen en bijvoorbeeld Vlamingen hun nationalisme beleven. In Frankrijk wordt de natie gezien als een po-

litieke eenheid. Inwoners van deze politieke constellatie zijn burgers. Het gemeenschappelijke van Fransen ligt dus niet in etniciteit maar in het politieke projekt Frankrijk. Wat Le Pen ook moge zeggen. Cultureel nationalisme gaat verder: het eist een mate van homogeniteit. Buitenstaanders kunnen slechts deel uitmaken van het geheel door assimilatie. Zij kunnen opgaan in die gemeenschap, als zij hun eigen cultuur opgeven. Het verst gaat het begrip van natie als het etniciteit inhoudt. Deze vorm introduceert een biologisch element. Voor buitenstaanders is het dan onmogelijk om toe te treden.

Deze drie varianten, de natie als politieke eenheid, de natie als culturele eenheid en de natie als biologische eenheid, zijn met elkaar verbonden. Zij zijn drie punten op een schaal. De accenten zijn hier wel heel belangrijk.

Het Vlaams-nationalisme bewoog zich traditioneel op de grens tussen cultureel en etnisch nationalisme. Op deze grond kon vreemdelingenhaat wortel schieten.

Het Nederlands nationalisme is een zelfverzekerder soort nationalisme en daarom minder aggressief. Dit is niet uit een gebrek aan chauvinisme, want daarvan heeft Nederland genoeg. Wat de ontwikkeling van onze twee racistische partijen tegenwerkt is de vroegere pacificatiepolitiek. De voedingsbodem van de Nederlandse politiek is de verzuiling. De elite van de zuilen zorgde ervoor dat dingen norm werden en dus geslikt werden. De aankomst van vele Indische Nederlanders werd onder (mentale) dwang geaccepteerd. De zuilen zorgden samen voor een opgelegde tolerantie. Vanaf ongeveer 1959 begonnen de zuilen af te brokkelen.

De stemmen van de zuilen gingen sinds toen naar de Communistische Partij Nederland (CPN), de Boerenpartij, maar vooral naar D66. Na 1972 verdwenen zowel de Boerenpartij als de CPN en bleef alleen D66 over. Al deze partijen waren echter anti-systeempartijen. Na '72 kwam de Nederlandse Volks Unie (NVU) als eerste met een programma tegen migranten. De NVU was

echter te zeer besmet door het oorlogsverleden van een aantal prominente leden. De NVU werd juridisch en politiek vervolgd en zij ging ten onder. Zij bestaat nog wel maar is zogezegd op non-actief gezet. Het thema was echter geïntroduceerd. De Centrum Partij nam de thematiek over, maar was ook niet erg succesvol. Ze ging zelfs failliet en herrees als Centrum Partij '86. Janmaat claimt dat deze mislukkingen te wijten waren aan de BVD. Politiek was het echter niet de BVD maar D66 die een grote opkomst in de weg stond als respectabele partij voor zwevende kiezers. Dat betekent niet dat de racistische partijen in Nederland geen potentieel hebben; dat hebben ze wel.

In België bestaat een andere situatie. Er bestaat wel degelijk verzuiling, maar de sterkste tegenstellingen heersen tussen de talen. Door de taalstrijd heeft de verzuiling niet tot pacificatie, of overeenstemming tussen de elites van de zuilen geleid, maar tot meer tegenstellingen. In België is dan ook geen gezamenlijke achteruitgang van de traditionele partijen waar te nemen. Wel is er een verschuiving van de christelijke naar de liberale partijen. Politieke vernieuwing stelt niet veel voor in Nederland, maar in België is er sprake van politiek verval. De geloofwaardigheid van de politiek is in België niet groot genoeg.

Er is een sterke congruentie tussen VU en D66, beide zijn op dit moment het 'redelijk alternatief', aldus de heer Fennema.

Geen plannen

Persoonlijk ben ik weer een stuk verder. Ik heb een weekend lang nagedacht over ons aller probleem: hoe maken we van onze maatschappij een betere maatschappij om in te leven. Nu is het wel mooi dat ik weer eens lekker ben gestimuleerd om na te denken. Maar wat heeft de JD nu werkelijk gedaan, gedacht en gepland? Nieuwe plannen om als JD en als VUJO een bijdrage te leveren in de strijd tegen de racistische partijen in België en Nederland zijn er niet uitgekomen. Verrassende uitspraken waren er ook bij de evaluatie op zondag niet echt. De aanwezige pers kwam dan ook niet met een 'scoop!'-gezicht naar buiten.

Een prettig intellectueel gezellig leerzaam weekend. Met volleybal heeft de JD van de VUJO verloren, volgend jaar beter. En ondertussen brandt de wereld.

Deel 3: In de provincie Carrière, Barrières

door Maud d.M. Sarvaas

Voor hen nu, die zich op het gladdere ijs der politiek van de provincie willen begeven, en die daar nog steeds niet van af te brengen zijn.

De provincie, zoals die bestaat in Nederland, is een merkwaardige instelling met een bont verleden. Soms was de provincie bijna geheel autonoom, dan weer verloor zij alle verworven macht. Toen de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden nog bij elkaar hoorden, waren er zeventien provinciën. In 1579 werd de Unie van Utrecht gesloten, een verbond van zeven provinciën. Nadat Philips de Tweede van zijn macht vervallen was verklaard, hebben de provincies de soevereiniteit aanvaard. De provincie heeft een tijdlang grote zelfstandigheid gehad, maar dat was meteen over in 1795, het jaar waarin de Fransen kwamen. Pas na de grondwetswijziging van 1848, toen de Nederlanden al weer vijfendertig jaar onafhankelijk waren, kreeg de provincie weer enige autonomie. Dat bleef een eeuw op ongeveer hetzelfde niveau. Na de Tweede Wereldoorlog werden aan de provincie meer taken en bevoegdheden toebedeeld.

'Gewone' statenleden

Het is de laatste tijd niet zo duidelijk hoe men met het fenomeen provincie verder wil. Worden het landsdelen, of allemaal kleine regiootjes?

Hoe het ook zij, de Nederlandse regering propageert op het ogenblik decentralisatie van de macht: meer bevoegdheden overdragen aan de provincie. Intussen ziet de praktijk er anders uit. Het rijk gaat zich juist steeds meer bemoeien met provinciale aangelegenheden. Dit is waarschijnlijk het gevolg van het feit dat het rijk veel van zijn bevoegdheden moet afstaan aan de Europese Gemeenschap, waar nu zo'n 20% van onze wetgeving vandaan komt.

Indirect

Kenmerkend voor provinciale aangelegenheden is dat bijna alles slechts indirect gericht is tot de burger, waardoor deze de provincie 'vaag' vindt. De provincie heeft voornamelijk te maken met het rijk, de gemeentes en allerlei instellingen. De burger komt alleen rechtstreeks in contact met de provincie wanneer hij in beroep gaat tegen een beschikking van de gemeente. Hij komt dan bij Gedeputeerde Staten terecht. Gedeputeerde Staten (GS) vormen het dagelijks bestuur van de provincie, en worden het college genoemd. Aan het hoofd staat de

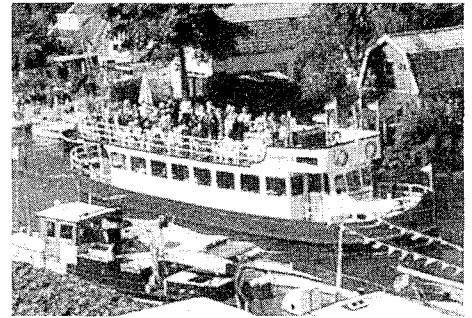
Commissaris der Koningin (CdK). Er zijn in de regel zes gedeputeerden; bij uitzondering kunnen het er ook zeven of acht zijn. De CdK wordt benoemd door de koningin en is nu nog een rijksorgaan. In de toekomst gaat het een en ander veranderen: bij het van kracht worden van de nieuwe Provinciewet zal hij of zij een provincieorgaan worden en moet dan ook onderhouden worden door de provincie.

De CdK is geen lid van de Provinciale Staten (PS) maar wel van het college. GS en PS zijn te vergelijken met respectievelijk B&W en de raad op gemeentelijk niveau.

Er zijn 39 tot 83 leden van PS. Het aantal is afhankelijk van het inwonertal van de provincie. Na de verkiezingen wordt, net als bij de gemeente, onderhandeld over de samenstelling van het college. Alle partijen willen graag iemand in GS hebben, want dat maakt het verwezenlijken van hun doeleinden wel een stuk gemakkelijker. Collegepartijen steunen elkaar vaak om het college in stand te houden. Zo wordt er veel macht naar GS toegetrokken. De gedeputeerden kunnen namelijk nog niet individueel tot aftreden gedwongen worden. Als PS iemand kwijt willen, zal het hele college moeten opstappen. Dit wordt veranderd in de nieuwe Provinciewet.

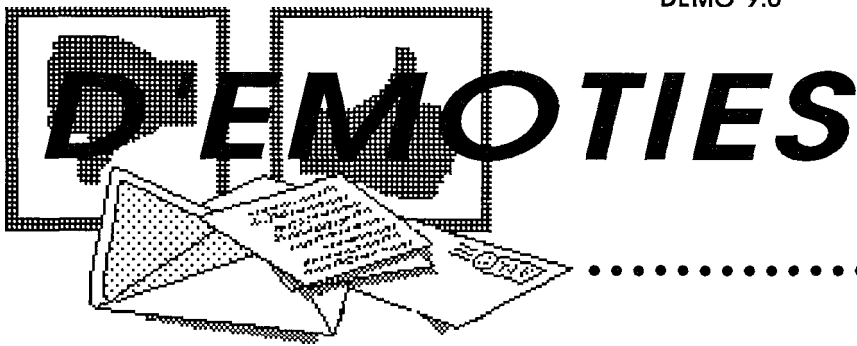
Macht èn geld

Hoe is het nu om 'in de provincie' te zitten, met het oog op je carrière? Voor een deel zal dat duidelijk zijn: gedeputeerde zijn is een prima betrekking, met veel macht èn geld. De jaarwedde is ongeveer f.150.000; daarbij komt een royale onkostenvergoeding. Ook vermaken gedeputeerden zich wel met etentjes en excursies. Ze moeten toespraken houden, onderhandelen met ministers, burgemeesters en wethouders en nog veel meer. Al met al een erg drukke, goede baan, die zo'n 60 à 80 uur per week kan kosten.

Gedeputeerden

Dat staat in nogal schril contrast met een 'gewoon' lid van PS. Deze krijgt alleen de onkostenvergoeding van ongeveer f.1700 per maand en moet er toch 10 à 20 uur per week insteken. Statenleden doen veel commissiewerk en hebben voortdurend commissie- of andere vergaderingen. Daarnaast moet natuurlijk de partij niet verwaarloosd worden. Ook erg druk dus, maar niet zoveel macht en geld. En de burgers noemen je werk vaag. Een doorstroomfunctie naar GS kan je het ook bepaald niet noemen. Voordat je ook maar een kans hebt gedeputeerde te worden, zul je gewoonlijk al een aantal jaren lid van PS zijn. Ook moet je op de lijst van de eigen partij ergens bovenaan staan, èn je moet goed liggen bij de andere partijen. Als statenlid krijg je weliswaar veel politieke en bestuurlijke ervaring die je weer op een ander niveau van pas kan komen, maar toch denk ik niet dat het een eventueel beoogde snelle carrière ten goede komt.

Kwaad worden, lachen, huilen, stort je hart uit, maar hou het onder de 200 woorden. De redactie behoudt het recht stukken in te korten of in het geheel niet te plaatsen.

Illegalen

Na de ramp in de Bijlmer werden mogelijke gedupeerden die illegaal in Nederland verbleven in staat gesteld om zich te laten registreren om daarna gelegaliseerd te worden. Op het eerste gezicht een goed idee, ook om te voorkomen dat illegalen voor de rest van hun leven met onbehandelde trauma's rond blijven lopen. Tevens worden de slachtoffergegevens exacter. Tweeduizend illegalen meldden zich in Amsterdam aan. Ongeveer 55 aanvragen bleken relevant te zijn. De gegevens van de andere illegalen worden vernietigd.

Bij mij rijst dan de vraag of het wel zo'n goed idee is om die gegevens te vernietigen. Jaren is het Rijk bezig geweest met het opsporen van illegalen en nu men de kans heeft om het beleid haar vruchten af te laten werpen, vergooit men de kans.

Ik begrijp uiteraard dat er een belofte is gedaan, maar toch vind ik dat er iets niet klopt.

Terwijl vluchtelingen in de opvangcentra niet bepaald prettig leven en tevens meer recht hebben om hier te wonen dan welke

illegaal ook, komen er zelfs vanuit het buitenland illegalen hier die een verblijfsvergunning willen.

Aan beloften dient men zich te houden, maar mijn gevoel zegt mij dat dit niet klopt. Ik vind dat we de verkregen gegevens moeten gebruiken.

Wat je dan meestal hoort is dat je dan misbruik maakt van de situatie. Nee, vind ik, die kleine tweeduizend illegalen maken misbruik van de situatie!

B.P. Paternotte

Boem.

Ongelooflijk. Zo erg dat je jezelf moet knippen om te geloven dat je niet naar een rampenfilm kijkt. Een nachtmerrie wordt dan werkelijkheid.

Aardbevingen, vliegtuigongelukken, droogten en hongersnoden; alle gebeurtenissen die eens een groot aantal gebieden van onze aarde in een rampzalige positie brachten. Jaar in jaar uit puilden de Nederlandse televisie dan uit van de giro- en banknummers. Met veelal een mentaliteit van "zwemmen met de badmuts op" zorgden wij er dan met z'n allen voor dat alle acties ooit gevoerd voor de minder bedeedden onder de wereldbevolking als een succes konden worden beschouwd. Totdat...

De vliegcrash die de Bijlmer en omgeving enorme schade berokkende, deed ons flink wakker schrikken. Beter dan ooit werd duidelijk dat hulp in noodsituaties, financiële en verdere hulp in materiële zin, alleen een verhaal niet doet eindigen. Onderling menselijk respect binnen onze multiculturele samenleving, waarvoor wij met z'n allen verantwoordelijkheid dragen, is zeker zo belangrijk.

Wendeline Cleven

Straaljagers

Ik woon op een rustig plekje in Utrecht. Maar minstens tien keer per dag wordt deze rust verstoord door straaljagers van de vliegbasis Soesterberg. Je hoort ze van ver aankomen, ze scheuren over de stad heen en pas minuten later zijn ze uit je oor verdwenen. Beetje a-sociaal, ja.

Nou zou het nog niet zo erg zijn als de maatschappij ook iets zou hebben aan die vluchten. Verkeersvliegtuigen maken ook lawaai en vervuilen ook het milieu, maar die vervoeren tenminste een paar honderd passagiers die graag van A naar B willen. Vrachtvliegtuigen voorzien ons van allerhande welvaartsprodukten. Maar straaljagers? In een straaljager zitten één of twee ventjes. Voor de verdediging van ons land zal het wel nodig zijn dat ze leren vliegen. Maar moet dat boven de Randstad? Is het nodig dat die paar kereltjes miljoenen burgers lastigvallen met hun rotmachines? Vaak zijn het nog Amerikanen ook. Wat hebben die eigenlijk te zoeken boven mijn stad?

Ik vraag me af wat zo'n piloot denkt als hij over de stad heenvliegt. Zit hij alleen op zijn metertjes te kijken, of realiseert hij zich ook hoe vervelend hij is? Of vliegt hij alleen maar zo hard om snel terug te zijn in Soesterberg, waar een milkshake op hem wacht?

Christiaan Bonebakker

Verkeersborden en racisme

Op een rechthoekige blauwe affiche staat een verticale streep en daarboven, haaks op de streep staat met dikke rode letters 'racisme' geschreven, in de linkeronderhoek staat FNV. Mensen die hun verkeersdiploma gehaald hebben zullen begrijpen dat dit het verkeersbord moet voorstellen dat een doodlopende weg aangeeft.

Het is best grappig om een verkeersbord te imiteren, maar wat is het verband tussen een doodlopende weg en racisme? Betekent het dat de weg die onze maatschappij ingeslagen is binnenkort dood zal lopen op racisme? Is de FNV zo pessimistisch, want op het bord zijn ook geen zijwegen te vinden, die naar een betere maatschappij leiden.

Een eenvoudiger uitleg zou kunnen zijn dat het affiche moet zeggen 'racisme leidt nergens toe' (net als een doodlopende weg dus). Nu is dit wel waar, maar is het feit dat het geen zin heeft het belangrijkste bezwaar tegen racisme? Dat racisme nergens toe leidt vind ik zelfs het enige positieve aan racisme. Meer betekenis van het bord kon ik niet bedenken, dus blijft de vraag waarom de FNV dit bord gekozen heeft uit de vele schitterende verkeersborden die Nederland rijk is. Een beter verkeersbord zou het bord voor de voorrangsweg geweest zijn. Het zou symboliseren dat de FNV zich er hard voor zou maken dat allochtonen nu eindelijk voorrang zouden krijgen op de arbeidsmarkt. Aan de andere kant zou zo'n affiche waarschijnlijk het aantal botsingen aanzienlijk verhogen.

Ruud van den Brink

Onder andere bruin

Het moraliserende sprookje van Saskia Daru in de rubriek D'Emoties van DEMO 9.5 stemt tot diep gepeins. Het is een moeilijk stukje, voornamelijk door het door elkaar halen van posities en situaties en wat zij bedoelt is mij niet helemaal duidelijk.

Wat zijn dat voor boze mannen die huizen vernielen van kleine bruine jongens? En waarom zijn het altijd mensen van het mannelijk geslacht die ruzie maken en vluchten? Feministen aller landen verenigt u! Uw bruine zusters mogen niet vluchten of boos zijn. In welk land vindt deze tragische gebeurtenis plaats? Het moet een land zijn waar bruine mensen wonen die met het vernielen van een huis een jongen met zijn laatste geld op een vliegtuig naar Nederland kunnen zetten. Zou hij uit een arm onderontwikkeld Afrikaans land komen? Maar hoe komt zo'n jongen dan toch aan het geld voor een duur ticket? Had hij de benodigde valuta met een bankpasje uit de muur kunnen halen, of maakte hij misschien op slinkse wijze gebruik van de prijzenoorlogen in de luchtvaartindustrie?

Na enig gepuzzel heb ik een aantal gedachtenkronkels kunnen ontwaren en ontwarren. Op één ervan wil ik hier reageren.

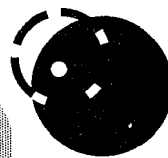
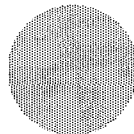
Ik geloof dat Saskia Daru nogal in haar maag zit met de aandachtige wijze waarop wij het gerommel en gebommel in het

voormalige Joegoslavië volgen, vergeleken met de schouderophalende houding waarmee wij de problemen in Somalië (om maar eens een arm onderontwikkeld land vol bruine jongens en boze mannen te noemen) aan ons voorbij laten gaan. Dit verschil in benadering is mij ook opgevallen, maar zij komt mij juist heel logisch en natuurlijk voor. Wij besteden meer aandacht aan Joegoslavië om dat de situatie beter te overzien valt, er nog hoop op een oplossing bestaat, escalatie over de gehele Balkan tot in de voormalige Sowjet-Unie dreigt en omdat deze onrust zich vervaarlijk dicht in onze buurt afspeelt.

De opvang van kleine aantallen vluchtelingen is één van de manieren om onze bezorgdheid te tonen, de situatie aldaar draaglijker te maken en de ego's van journaalkijkend Nederland te strelen. We gaan er hopelijk terecht van uit dat we de ex-Joegoslaven over enige tijd op de trein naar huis kunnen zetten. Bij een vluchteling uit Somalië is de kans op geplande terugkeer klein.

Als alle Joegoslaven bruin waren geweest zou het Westen met dezelfde energie op de burgeroorlog gesprongen zijn als ze nu doen. Maar Joegoslaven zijn niet bruin. Sommigen wel moslim.

Dirk Dekkers

Natuurlijk

Een korte reactie op de brief van Dirk Dekkers, hiernaast afgedrukt.

Wat natuurlijk is en voorstelbaar is, dat is nog niet altijd goed. Dat het natuurlijk is dat wij welwillender staan tegenover vluchtelingen uit ex-Joegoslavië dan tegenover vluchtelingen uit Somalië, wil nog niet zeggen dat ik dat dan maar goed moet keuren.

Het schijnt natuurlijk te zijn dat mannetjes vrouwtjes bespringen, maar ik hoef toch ook niet elke keer voorover te buigen als een bronstige man mij in mijn achterste knijpt? Zo is racisme ook iets wat psychologisch gezien begrijpelijk en zelfs 'natuurlijk' is.

Begrijpen en goedkeuren is twee. Ik keur de achterstelling van vluchtelingen uit andere oorlogsgebieden dan het voormalig Joegoslavië niet goed. Ook niet op grond van vage speculaties over de al dan niet aanwezige wil van die vluchtelingen om terug te keren.

Saskia Daru

Polio

Nadat er polio geconstateerd was in het land kwam al gauw de discussie op gang over het verplichten van inenting. Eén van de argumenten tegen verplichte inenting was dat men zich vanwege geloof of levensovertuiging soms niet wil laten inenten. De polio-epidemie werd het eerst ontdekt bij kinderen van ouders die tegen inenting waren door hun religieuze achtergrond. Deze houding leverde door het hele land slachtoffers op. De vraag is nu of je het inenten kan verplichten aan mensen die dat eigenlijk niet willen. Mensen die zich niet willen laten inenten vanwege hun levensovertuiging zijn volgens mij egocentrische mensen. Zij zijn zo opgegaan in hun ideeën dat zij geen oog meer hebben voor anderen. Zij stellen anderen bloot aan gevaar. Wat misschien nog erger is, is dat de kinderen van dit soort mensen de dupe zijn van het gedrag van hun ouders. Zij lopen het risico om de rest van hun leven gehandicapt te zijn. Uiteraard heeft men vrijheid van godsdienst, maar ik denk dat die godsdienst dan

wel enigszins aan de huidige tijd moet zijn aangepast. Dat houdt onder andere in dat door een geloof niet de volksgezondheid in gevaar mag komen. Vlees van ritueel geslachte dieren, dat vaak vervuild is, is bijvoorbeeld ook een gevaar voor de volksgezondheid. Gelukkig worden beesten steeds meer in speciale slachterijen geslacht; dit godsdienstig gebruik is aangepast aan de huidige tijd.

Soms moeten er keuzes worden gemaakt. Wat vinden we in dit geval belangrijker? Het algemeen belang (het tegengaan van een polio-epidemie) of het behoud van principes (in dit geval: ik laat mijn kinderen niet inenten vanwege mijn geloof)? Volgens mij is het algemeen belang nu belangrijker en daarom begrijp ik niet dat mensen tegen een politiek besluit zijn dat inenting verplicht.

B.P. Paternotte

(De JD heeft zich op het afgelopen congres tegen verplichte vaccinatie uitgesproken, red.)

Discriminatie

Ik ben een goed mens, want ik discrimineer nooit. Dacht ik.

Een paar weken geleden fietste ik door de Utrechtse Lange Nieuwstraat. Er liep een man van buitenlandse afkomst op de straat. Hij zag er wat onfris uit, als ik dat zo mag zeggen. Toen ik langsfietste, riep hij in gebrekkig Nederlands: 'Mag ik wat vragen?' Mijn eerste associatie was: hij wil me een gestolen fiets of drugs aansmeren, of hij wil geld hebben. Ik wilde doorfietsen. Maar ik ben goed opgevoed, dus ik hield even in. Als hij moeilijk gaat doen, ben ik op mijn fiets toch eerder weg, dacht ik. Ik vroeg, niet zo vriendelijk: 'nou, wat wil je weten?' 'Waar is het kinderziekenhuis?' vroeg hij. Dat wist ik wel, een stukje terug.

Ik schaamde me diep en schaam me nog steeds. Ik heb gediscrimineerd. Echt waar, ik zal het nooit meer doen.

Christiaan Bonebakker

Huub Scheele over UNCED

"Je kunt de wereld vergelijken met de Titanic"

door Jeannine v.d. Vegt

Afgelopen zomer vond in Brazilië de UNCED-conferentie plaats. UNCED staat voor United Conference on Environment and Development. Aan deze 'Earth Summit' namen zo'n 172 staten en 118 stamhoofden en regeringsleiders deel. Zij praatten over milieu en ontwikkeling. De belangrijkste uitkomsten van de UNCED-conferentie zijn Agenda 21 (hierin staat in ongeveer 500 pagina's beschreven wat wereldwijd moet gebeuren om tot duurzame ontwikkeling te komen), de conventie over biologische diversiteit en de klimaatconventie, en de verklaring van Rio.

Huub Scheele was als jongerenvertegenwoordiger toegevoegd aan de regeringsdelegatie. Op zich een bijzonderheid: op de Earth Summit heeft hij slechts vijf andere jongerenvertegenwoordigers kunnen vinden: ook Zweden, Estland, Engeland, Canada en de Verenigde Staten hadden een jongerenvertegenwoordiger bij de delegatie gevoegd.

Zodra ik de kamer van Huub binnenkom valt mijn oog op een stapel papier met daarop de logo's van de verschillende organisaties die zich met de UNCED en het vervolg daarop bezig houden. Als ik vraag naar wat er allemaal nog op stapel staat, kijkt hij vermoeid, maar begint hij gelijk allerlei uitnodigingen en aankondigingen voor mij op de vloer uit te spreiden. Het is inderdaad indrukwekkend: je kunt je zo full-time op de activiteiten storten en dan nog tijd tekort komen. Duidelijk is in ieder geval dat jongeren die zich internationaal met Milieu bezig willen houden, zich niet hoeven te vervelen.

Huub Scheele was tot afgelopen september jongerenvertegenwoordiger voor Vereniging "31". Dit is een koepelorganisatie van allerlei Nederlandse jongerenorganisaties (zowel politiek als niet-politiek) die tot doel heeft internationale contacten te onderhouden met jongerengroepen over de hele wereld. Ook de JD is een van de ongeveer 35 aangesloten organisaties. Vereniging "31" heeft ongeveer 2 jaar geleden een speciale commissie in het leven geroepen om voor jongeren-inbreng rond de UNCED te zorgen. Deze commissie - die ook wel bekend

staat als de commissie Zorgenkind - is in september opgeheven. Huub was aanwezig in Rio als extern vertegenwoordiger (en in die functie als toegevoegd delegatie-lid) van deze commissie.

Stem

"Als je vraagt hoe ik als jongerenvertegenwoordiger mijn stem op de Earth Summit heb laten horen, dan moet ik eerst iets zeggen op de besluitvorming op de Earth Summit. Opvallend was dat veel besluiten op een gedetailleerd niveau werden besproken, en dat er verschrikkelijk veel al van te voren was voorgekookt".

Huub gaat er even voor zitten als ik vraag hoe het gelukt is om als jongere zijn mening naar voren te brengen op zo'n enorm groot congres.

"Als voorbereiding op de conferentie zijn er een viertal PrepCom's georganiseerd. Op deze voorbereidende vergaderingen was invloed voor jongeren veel beter mogelijk dan op de eigenlijke Earth Summit. Eigenlijk moet je zeggen dat de feitelijke besluitvorming heeft plaatsgevonden in Nairobi, Genève en New York. De grote les die uit dit alles geleerd kan worden, is dat jongeren moeten zorgen op tijd erbij te zijn.

Ik ben zelf onder andere op de vierde PrepCom in New York geweest. Andere jongeren zijn twee keer in Genève geweest. Ook heb ik me vooraf bezig gehouden met de totstandkoming van het Nederlandse Nationaal Rapport voor UNCED en een reeks andere activiteiten, zoals het Public Forum dat in Amsterdam heeft plaatsgevonden. Ook heb ik met een aantal leden van de commissie Zorgenkind van "31" in het Platform Brazilië gezeten. Hierin waren ongeveer 40 Nederlandse Non-Gouvernementele Organisaties (NGO's) aanwezig, die gezamenlijk invloed op de regering probeerden uit te oefenen.

Tijdens de UNCED-conferentie heb ik geprobeerd zoveel mogelijk publiciteit te zoeken. Ik had van tevoren al wat contacten met de pers gelegd, maar in de praktijk bleek het niet eenvoudig om de pers ook echt te bereiken. In een aantal gevallen is het echter wel gelukt. Daarnaast hebben we als jongeren geprobeerd onze onvrede duidelijk te maken door het opzetten van een jongeren-netwerk. Samen met andere jongeren hebben we geprobeerd de verschillende delegaties hetzelfde onderwerp aan te laten snijden. Een voorbeeld hiervan, helaas niet gelukt, is de actie waarbij er een verklaring zou komen van verschillende delegaties waarin stond dat men het klimaatverdrag wel wilde tekenen, maar dat men nog veel verder wilde gaan. Dit is toen niet doorgegaan na een briefje van de VS aan de Nederlandse ambassade waarin stond dat het een onverstandig initiatief werd gevonden. Dit illustreert hoe ook machtsspelletjes een rol speelden op de conferentie. Dit geldt niet alleen voor Amerika hoor, ook bijvoorbeeld de OPEC blokkeerde op een gegeven moment alle verwijzingen naar energiebesparing.

Daarnaast zijn er door de jongeren natuurlijk een aantal ludieke acties gevoerd. Zo hebben we met een vijftigtal jongeren uit diverse landen op het grasveld binnen het Rio Centre een theaterversie van de UNCED ten beste gegeven. Eén van ons las telkens een thema van de UNCED met de oplossing daarvan op, waarna iedereen een bordje met de landnaam en "ja" ophield. Alleen een jongen met een hoge Amerikaanse hoed die de VS voorstelde, had een bordje met "nee". De conclusie van onze mini-UNCED was dat er een meerderheid tegen de voorstellen was. De verzamelde journalisten konden dit beeld van de milieutop wel waarderen. Rond dezelfde tijd werden er diverse mensen die een hart-vorm wilden

uitbeelden hardhandig uit het complex verwijderd. Gelukkig was er bij ons zoveel pers dat de VN-beveiliging niet ingreep. Ze waren trouwens te verbaasd om wat te doen."

"Ik zei al dat het niet makkelijk was je stem te laten horen op de UNCED. Dat bleek alleen al uit de spreektijd die jongeren kregen: 20 minuten op de hele conferentie en de 4 PrepComs voor alle jongeren!! Een meisje uit het zuiden voerde het woord. Haar speech begon ermee dat normaal alleen maar zoveel staatshoofden op begrafenissen van staatshoofden komen, en zij vroeg zich af of de problemen van milieu en ontwikkeling ook ter grave werden gedragen. Ook sprak ze uit dat de Amerikaanse delegatie de grootste dwarsligger was en stelde ze de vraag wat zij daarvan vonden. Op dat moment zat alleen de Amerikaanse jongerenvertegenwoordiger in de zaal. Het was de bedoeling dat die zijn eigen delegatie zou bekritisieren, maar hij kreeg geen spreektijd van de voorzitter. De Amerikaanse jongerenvertegenwoordiger kondigde aan dat hij buiten een persconferentie zou geven. Toen zijn toespraak in het Portugees zou worden vertaald, kwam er een groep veiligheidsgagenten die iedereen die in de buurt was pasjes afnam en 11 jongeren arresteerde. Ook mijn toegangskaart werd afgenomen, maar gelukkig had ik mijn perskaart nog." Op mijn vraag of hij tevreden is over de jongeren-inbreng reageert hij heel beslist. "Als je kijkt naar wat de mogelijkheden voor jongeren waren om inbreng te hebben en het gebruik dat we daarvan hebben gemaakt, vind ik dat inbreng van het jongerenstandpunt goed gelukt is. Zeker als je dat vergelijkt met hoe andere NGO's de mogelijkheden hebben aangepakt. Vooral bij de activiteiten voorafgaand aan de UNCED is er wel degelijk naar onze mening geluisterd".

Earth Summit/Global Forum

"De Nederlandse delegatie bestond uit ongeveer 65 leden. Behalve mijzelf waren er nog vijf NGO's aan de delegatie toegevoegd. We hadden afgesproken dat ik me zou concentreren op het contact met het Global Forum en natuurlijk de jongerenactiviteiten, terwijl zij zoveel mogelijk de inhoudelijke onderwerpen van de contactgroepen volgden. Ik heb mijn tijd zoveel mogelijk gelijk verdeeld tussen de twee conventies. Vanuit het Global Forum was er relatief weinig invloed op de Earth Summit. Dat kwam niet alleen doordat er een afstand van 40 kilometer tussen zat, maar ook doordat het Global Forum zich niet richtte op de structuur en de stukken van de Earth Summit. Het Global Forum kwam er eigenlijk op neer dat er een veldje en een dak werd geboden, en dat aan de NGO's werd gezegd: ga nu maar je mening uitdragen. Er werd

veel meer aan meningsvorming gedaan en alternatieven ontwikkeld dan dat de UNCED werd gevolgd".

"Ik vind het wel terecht dat dit zo werd aangepakt door het Global Forum. Wat er gebeurde op de UNCED was niet voldoende. Ik heb dan liever dat je strategieën ontwikkelt en de link naar de UNCED een beetje verliest als daar meer creatieve ideeën en oplossingen uit komen. Bovendien was het zo moeilijk om echt invloed uit te oefenen, dat het een goede methode was om het theater van de UNCED te ontmaskeren. Hiermee bedoel ik dat naar buiten de indruk

werd gewekt dat de regeringsleiders op de UNCED gezamenlijk bezig waren een oplossing voor de toekomst te vinden, terwijl in werkelijkheid een korte-termijn belangenstrijd werd uitgevochten waarbij de uitkomsten niet bindend zijn en waarbij er geen controle is, laat staan sancties achteraf".

Opvallend is dat Huub vrij positief is over de activiteiten van de Nederlandse delegatie.

"Binnen de mogelijkheden die Nederland had, was de Nederlandse delegatie vrij vooruitstrevend. Nederland moest in de pas blijven lopen van de EG zodat er niet vreselijk veel afwijkends kon worden gedaan. De ambtenaren van de delegatie stonden in ieder geval open voor ideeën en opmerkingen.

Verwachtingen

Ik zet even op een rijtje wat Huub heeft gezegd: 'theater', 'korte-termijnbelangen', 'niet echt een oplossing zoeken voor de toekomst'. Is hij niet vreselijk teleurgesteld in de hele conferentie?

"Ik ging er niet heen met het motto "het wordt toch niets". Ik had meer zoiets van "iedereen praat nu over het onderwerp, de camera's draaien en de wereld toont belangstelling. Dit moment moet je gebruiken". Tenslotte is de vorige grote milieuconferentie 20 jaar geleden geweest.

Wat ik wel jammer vond, is dat er ook tussen de NGO's de bekende machtsspelletjes werden gespeeld en de Noord-Zuid tegenstelling een rol speelde. Het is de NGO's niet gelukt om één vuist te maken. Ik vind dat een gemiste kans."

Als ik aan Huub vraag of hij denkt dat de conferentie voldoende oplevert voor het milieu, komt hij met een vrij pessimistische vergelijking.

"Je kunt de wereld vergelijken met de Titanic die regelrecht op haar ijsberg, de milieu- en ontwikkelingscrisis, afvaart. Het schip is te groot en te complex om zomaar te stoppen. We kunnen als NGO's wel proberen om het roer zoveel mogelijk om te krijgen, om een frontale botsing te voorkomen. Tenslotte is deze aarde veel te mooi om haar te laten stranden."

Toch is dit voor Huub geen reden om bij de pakken neer te gaan zitten.

"Dit lijkt wat pessimistisch, en dat ben ik ook. Toch wil ik niet moedeloos in een hoekje gaan zitten. Ik heb de verantwoordelijkheid te doen wat ik kan. Dat betekent blijven ageren, vragen en kritisieren. Als jongere moet je voor een leefbare toekomst vechten. En liefst zonder zelf een zure regen-bekkie te krijgen".

"Je kunt ook naar de positieve kanten kijken. Het is goed, dat je merkt dat je niet alleen staat. Ook jongeren in Maleisië en Japan houden zich met dezelfde problemen bezig. Dat inspireert vreselijk. Over de hele wereld beseffen jongeren dat ze niet op politici kunnen wachten. Wij moeten tenslotte nog het langst hier rondlopen. Dat roer moet om, zeker hier in het Noorden!"

Vereniging "31" heeft besloten om een permanente milieucommissie in het leven te roepen. Heb je belangstelling om de milieu- en ontwikkelingsproblematiek internationaal te bekijken en met veel andere jongerenorganisaties samen te werken: neem dan contact op met Judith Merquis en stel je kandidaat voor deze nieuwe milieucommissie. Je kunt ook bij haar terecht voor het verslag van Huub.

Een nieuwe politieke beweging in Vlaanderen?

Politieke herverkaveling

door Jeroen de Smet

24 november 1991 is een begrip geworden in politiek Vlaanderen. Op die beruchte herfstavond werd voor het eerst duidelijk hoe groot het ongenoegen van de burger over de politieke gang van zaken was. Bijna 30% van de kiezers stemde blanco, ongeldig, Vlaams Blok, ROSSEM of bleef ondanks de stemplicht thuis. De traditionele partijen kregen een pandoering van jewelste: de christen-democraten, de socialisten en de gematigde Vlaams-nationalisten van de Volksunie scoorden nooit eerder zo slecht. Ondanks 4 jaar harde oppositie maakten de liberalen en de groenen pas op de plaats.

Alras daagde bij een aantal politici het bewustzijn dat veranderingen in het politieke landschap zich opdrongen. Vooral de traditionele partijen met hun strakke hiërarchie en verouderde ideologieën werden op de weegschaal gelegd. Wat is nog de zin van een partij die zich beroept op waarden, die zij als exclusief christelijk beschouwt? Zijn de socialistische of neo-liberale Thatcheriaanse schema's niet ontoereikend om onze economische en sociale problemen op te lossen?

Over een aantal jarenlange breuklijnen groeit nu een maatschappelijke consensus. Een sociaal gecorrigeerde vrije markt geniet de voorkeur boven een ideologisch steekspel tussen neo-liberalen en socialisten. Alle Vlaamse partijen willen het Vlaams-Waals conflict tot bedaren brengen door de staatshervorming verder te verfijnen. Vroeger pleitte alleen de Volksunie hiervoor. En het onderscheid tussen vrijzinnigen en gelovigen, ooit aanleiding tot hevige schooloorlogen, raakt onze kouwe kleren niet meer. Rond deze oude breuklijnen kan geen zinvolle partijvorming meer geschieden.

Bovendien groeit de overtuiging dat de traditionele partijen niet meer zijn dan waterdragers van hun eigen zuilen en belangen. Zo hebben socialisten en christen-democraten elk hun eigen vakbond en ziekenfonds. De kopstukken van deze zuilorganisaties bepalen de lijstsamenstelling bij de verkiezingen en bevolken de kabinetten met medewerkers die de pen van de ministers hanteren bij het uitstippelen van het beleid. Om kort te gaan, in de Belgische politiek staan niet langer de partijen en hun programma's centraal maar zuilorganisaties die nooit aan verkiezingen moeten deelnemen en geleid worden door machtige en onaantastbare potentaten. De drukingsgroepen drukken niet langer op het beleid, zij maken het.

Nieuwe problemen dagen echter aan de kim en de schema's van gisteren bieden hier waarschijnlijk geen uitkomst: de ecologische ontsporing, de migrantenproblematiek, het mobiliteitsvraagstuk en een radicale demo-

cratisering van de maatschappij doen vele burgers reikhalzend uitkijken naar nieuwe wijn in nieuwe zakken.

Sociaal-liberaal

Een jaar na de electorale aardschok krijgt het antwoord van de verschillende politieke formaties vorm. Vooral in liberale- en Volksuniekringen sloeg het 'herverkavelingsvirus' toe. Jaak Gabriëls, boegbeeld van de VU en vaandeldrager van de vernieuwing, verliet op mediagenieke wijze de partij met het doel een radicaal-democratische beweging mogelijk te maken. Hiervoor zocht hij contact met de liberale kopstukken Guy Verhofstadt en Patrick Dewael. De jarenlange christen-democratische dominantie beu, wilden ze een nieuwe politieke beweging in het leven roepen die alle liberalen en democraten zou bundelen. Dit alles klonk behoorlijk vaag, maar snel werd duidelijk dat het menens was.

De nieuwe beweging loopt niet warm voor ideologieën, deze profetieën die de burger een nieuwe identiteit zouden geven maar eigenlijk, zoals Guy Verhofstadt eens stelde, niet meer zijn dan een waanzinnige ambitie. Ideologie wordt vervangen door een stelsel van waarden waarvan de vrijheid de belangrijkste is. De Westeuropese liberale democratie, met zijn unieke stelsel van individuele vrijheden en plichten en zijn gecorrigeerde vrije markt zonder ontkenning van de spontane samenlevingsvormen (gezin, familie, buurt, volk enz.) waarmee de burger zich identificeert, wordt als het minst slechte systeem beschouwd. Een sociaal-liberale visie waarbij afgestapt wordt van zowel elke neo-liberale uitwas als van socialistische of personalistische beginselen. Dus geen samenhangend geheel van inhoudelijke beginselen waaraan onder geen beding kan getornd worden, wel een pragmatische benadering kenmerkt de beweging.

De nieuwe beweging ziet de burger als een geëmancipeerd individu, die op een onafhankelijke wijze zijn/haar solidariteit met anderen wil betuigen. Individualisme valt

voor hen niet noodzakelijk samen met egoïsme. Deze burger is klaar voor een verdere verdieping van de democratie en baalt van de paternalistische wijze waarop hij nog al te vaak wordt benaderd.

In deze omstandigheden dringt zich een nieuwe politieke moraal op waarbij het de taak van politieke partijen is de invloed van de burger op het beleid maximaal op te drijven door een radicale democratisering van de maatschappij.

De ideologie overboord, de burger als een geëmancipeerd individu en een sociale-liberale visie zijn nieuwe geluiden in het verstarde Vlaamse politieke wereldje. Maar toch blijven er twijfels, ernstige twijfels.

Twijfels

De nieuwe beweging is een hergroepering rond de reeds bestaand PVV, de Vlaamse liberalen. Niet alle, maar toch een belangrijk aantal kopstukken van de nieuwe beweging heeft reeds een politieke carrière achter de rug. Vaak hebben ze hun machtspositie te danken aan wat Verhofstadt noemt 'de zachtere maar daarom niet minder schadelijke vorm van corruptie, het cliëntilisme; de politieke benoeming, de toekenning van een bouwvergunning, het verkrijgen van een studiebeurs voor de dochter, enz...' Gaan zij werkelijk al hun vroegere kwalijke gewoonten vergeten? Zij hebben slechts te verliezen bij een meer doorzichtige besluitvorming, bij een nieuwe politieke cultuur.

Inhoudelijk kan vooral Guy Verhofstadts vroegere imago als neo-liberale hardliner de geloofwaardigheid van de partij geweld aandoen. Een duidelijke sociale keuze in woorden maar vooral in daden dringt zich hier op.

Wil de Vlaamse sociaal-liberale beweging meer zijn dan een verzuimingsoperatie rond reeds bestaande structuren, meer zijn dan een opsmukoperatie of een electoraal nummertje, dan is waakzaamheid geboden. Vooral dynamische jongeren, nog niet bezoedeld door politieke verkalking, zullen deze beweging moeten grootmaken.

Jeroen de Smet is ex-Dagelijks Bestuurslid van de VUJO (Volksunie Jongeren).

Rotterdam en de lange weg naar regiovorming

De Verenigde Staten van Rijnmond?

door Menno Siljee

1992 had een belangrijk jaar kunnen worden. Met het Verdrag van Maastricht leken de regeringsleiders van de twaalf Europese lidstaten in december 1991 een definitieve stap te hebben gezet op de ogenschijnlijk nog lange weg naar eenwording. Net op de valreep dus, want na dit jaar moeten de Verenigde Staten van Europa een feit zijn.

Aan het eind van dit cruciale jaar kan de conclusie getrokken worden dat er nu al een zekere mate van erosie begint op te treden en dat de eenwording van de EG-staten wel eens een pijnlijke illusie zou kunnen worden. De protesterende boeren in Frankrijk en het ferme 'nee' van de Deense bevolking tegen het Verdrag van Maastricht zouden wel eens een voorbode kunnen zijn van een groeiend maatschappelijk verzet tegen de Euro-plannen. De regeringsleiders mogen er tijdens de Europese Top dan wel uitgekomen zijn en ook de diverse volksvertegenwoordigers, zelfs die van Groot-Britannië, mogen hun zegen gegeven hebben, maar degenen die in de dagelijkse praktijk met de gevolgen van Maastricht opgezadeld zullen worden, de inwoners van de EG dus, werden pas zeer laat op de hoogte gesteld van de preciese inhoud van de maatregelen. Het is trouwens nog maar de vraag of de gemiddelde burger überhaupt kan aangeven wat die inhoud nou eigenlijk is. Deze onwetendheid zal er voor zorgen dat de antipathie tegen een Verenigd Europa zal blijven groeien, zeker gestimuleerd door het Nee van de Denen en de wilde verhalen in de media, bijvoorbeeld over de dreiging van een dalend peil van de uitkeringen door het veel lagere peil in landen als Ierland en Portugal en het wegvallen van de onderlinge grenzen, waardoor goedkope arbeidskrachten uit Zuid-Europa naar het 'rijke' Noorden zullen trekken. Een roep om meer referenda, in navolging van die in Dene-marken en Ierland, is het logische gevolg.

Regio's

Binnen Europa zal ook de betekenis van de in de lidstaten gelegen regio's steeds verder groeien. In Nederland is dan ook al voorzichtig begonnen met onderzoek om er voor te zorgen, dat op regionaal niveau, in plaats van plaatselijk of provinciaal niveau, geopereerd kan gaan worden. Vooral de PvdA en D66 bepleiten al jaren de vorming van

regio's in Nederland, al was het maar om het bestuur dichterbij de mensen te brengen. Bij D66 telt daarnaast ook mee dat regiovorming de invoering van een districtenstelsel, in welke vorm dan ook, een stap dichterbij of om zijn minst een stuk makkelijker zal maken.

De Rotterdamse regio zal de eerste regio zijn die een min of meer zelfstandige koers moet kunnen gaan volgen. Als de planning gehaald wordt dan zal per 1 januari 1995 niet meer gesproken kunnen worden van aparte lokale besturen binnen het Rotterdamse, maar van deelgemeenten die functioneren binnen Groot-Rotterdam, of zoals sommigen zeggen, gemeenten die samenwerken binnen een regioverband. Juist dit verschil in definiëring zou echter wel eens grote problemen kunnen gaan opleveren.

PvdA

Eind juni dit jaar kwam een select gezelschap van PvdA-bestuurders bijeen in Rotterdam-Zuid om over de problematiek van de regiovorming te spreken. Alhoewel in de peilingen deze partij een steeds kleinere rol wordt toegedicht, zal het in de praktijk toch de PvdA zijn die in Rotterdam en omgeving een stevige vinger in de pap heeft: een meerderheid van de burgemeesters is van sociaal-democratische huize en ook in bijna alle colleges van B&W is de PvdA met één of meerdere wethouders vertegenwoordigd. Gezien het feit dat pas in mei 1994 weer gemeenteraadsverkiezingen plaatsvonden zal hier voorlopig weinig verandering in plaatsvinden. De in de bijeenkomst besproken notitie was dan ook vooral ontsproten uit PvdA-breinen.

Notitie

Deze redelijk dikke notitie, waarin een blauwdruk gegeven wordt voor de toekomst van het, laten we het voor het gemak zo noemen, Rijnmondgebied bestaat globaal gezien uit drie hoofdcomponenten: een bestuursconcept, een taakverdeling en een werkplan naar 'de Verenigde Staten van Rijnmond'. Kortom, een soort verdrag van Maastricht, maar dan op regionaal niveau en zeker nog niet afgerond.

De afronding zal dan ook nog wel een hoop problemen gaan opleveren. Er zijn namelijk nog een hoop vragen op te lossen. In eerste instantie, en vooral op theoretisch vlak, leken de partijen het al snel met elkaar eens te zijn geworden. Opmerkelijk, zeker als we bedenken dat gemeenten als Schiedam en Rotterdam in een nog niet eens zo grijs verleden elkaar nauwelijks het licht in de ogen gunden. Toen men echter dieper ging graven werd de eendrachtigheid al een stuk minder. Vooral op praktisch vlak bleek de saamhorigheid behoorlijk broos.

Taakverdeling

Een zeer zwakke paragraaf in de notitie is de voor ogen staande taakverdeling. Nemen we bijvoorbeeld het onderwijs, dan wordt er gekozen voor een weinig logisch lijkend concept. Nu heeft de gemeente, tenminste wat betreft het openbaar onderwijs, nog aardig wat in de melk te brokkelen. Geen slechte zaak, gezien het feit dat juist de gemeenten kunnen beoordelen wat de behoefte aan onderwijs binnen hun gebied is. Als het aan de notitiemakers ligt zal in de toekomst de rol van de gemeente, of volgens anderen de deelgemeente, straks alleen nog maar gelden voor het basisonderwijs. Alles wat boven dat niveau uitstijgt zal dan beoordeeld worden op regioniveau, iets wat in de praktijk wel eens tot onverkwikkelijke situaties zou kunnen leiden. Het is een duidelijk voorbeeld van het geforceerd willen realiseren van een taakverdeling tussen plaatselijke en regionale overheid, een fout die we bij meer taken terugzien, vooral op het vlak van de ruimtelijke ordening. Het is dan ook te verwachten dat de partijwerkgroep die zich met de taakverdeling bezighoudt het stuk resoluut naar het grijze archief zal verwijzen.

Ambtenaren

Wat betreft het ambtelijk apparaat zijn ook nog niet alle vragen beantwoord. Met een nieuwe bestuurlijke structuur zal er onvermijdelijk een herstructurering moeten plaatsvinden van de ambtelijke structuur binnen de regio. Toen in 1985 het voormalige Openbare Lichaam Rijnmond bij het grofvuil werd gezet door het kabinet-Lubbers I en de Commissaris van de Ko-

ningin, Schelto Patijn, moest een grote hoeveelheid ambtenaren worden herplaatst. Zij kwamen voor een groot deel terecht bij de provincie Zuid-Holland, maar ook op gemeente- en rijksniveau komen we 'oud-Rijnmonders' tegen. Het ligt in eerste instantie voor de hand deze mensen terug te halen en gebruik te maken van hun expertise. Vergeten wordt dan echter dat door het vormen van een gemeente op plaatselijk niveau een hoop ambtenaren hun toegevoegde waarde verliezen. Daarnaast is in vele gemeenten al aangetoond dat het aantal ambtenaren veel te groot is. Vooral in Rotterdam is het bestuurlijk apparaat buitenproportioneel gegroeid en zou ook zonder de regiovorming inkrimping onvermijdelijk zijn. Het terughalen van de vroegere werknemers van het Vasteland zorgt er dan voor dat er helemaal een overschot van het potentieel aan regio-werknemers ontstaat. En al die ambtenaren zijn straks niet meer nodig, omdat veel taken van de gemeenten worden overgenomen door de regio. Kort samengevat, massaoantslag dreigt voor duizenden ambtenaren, als de toekomstige regio tenminste bestuurlijk en ook financieel nog enigszins het hoofd boven water wil houden.

Financiën

Met die financiën treffen we het stuk dan ook in de achillespees. Gezien het feit dat Rotterdam in de toekomst hoge uitgaven heeft gepland, denk aan de realisatie van het IPNR, waaronder ook het geldverslindende en milieu-verziekende Rotterdam Airport valt (of zou de regio hier nog wat aan kunnen doen?) en de uitvoering van de Kop-van-Zuidplannen, dan kan wel eens het gevaar optreden dat er onevenredig veel geld zal worden opgeslokt door de voormalige grote broer en dat de kleinere gemeenten, die ook wel van die ambitieuze plannen zouden willen realiseren, moeten gaan dokken voor de Rotterdamse prestigewerken. Vanuit het Rotterdamse zal dit aspect wel verdedigd worden met het verhaal dat de kleinere gemeenten mee zullen profiteren van de uitstraling van het Nieuwe Rotterdam, zeker als er een eenheid gerealiseerd is, maar erg steekhoudend lijken deze argumenten niet.

Conclusie

Net als in Europa vrees ik dat de bevolking uit het Rijnmondse zich nog niet precies realiseert wat de gevolgen van de regionale eenwording zullen zijn. Voorlopig blijven zij zich toch Vlaardinger, Ridderkerkenaar of Capellenaar voelen, zeker als niemand hen het belang van de eenwording duidelijk kan maken. Het is dan ook zaak dat de beleidsmakers het snel met elkaar eens worden en met een notitie komen die wel precies aangeeft welke veranderingen de regiovorming met zich mee zal brengen. Aan de hand van een voorlichtingsfolder waarin de belangrijkste zaken op een rijtje worden gezet, zou de bevolking van de Rotterdamse regio de kans moeten krijgen zich middels een referendum uit te spreken over de unificatie. Pas dan moeten de definitieve stappen gezet worden. Anders vrees ik dat Groot-Rotterdam op den duur wel eens zou kunnen uitlopen op een tweede Rijnmond, wat deze keer echter niet door bestuurders, maar door het volk om zeep zal worden geholpen. En dan zal niemand meer terugverlangen naar unificatie.

Een impressie van Bangladesh Soms valt het niet mee

door Peter Ras

Af en toe kan het wenselijk zijn de relativiteit van ons wereldje weer eens onder ogen te zien. Als je kijkt naar de probleempjes in onze omgeving, om er een paar te noemen: fraude met belastinggelden, corruptie-schandaaltje in Italië, beetje te veel ambtenaren in Den Haag, enz. Ach, eigenlijk valt het allemaal nog best wel mee bij ons.

Pas echt leuk wordt het in een land als Bangladesh. Gek hè, dat je je daar met z'n tweeën zo eenzaam kunt voelen. Dat terwijl 120 miljoen soortgenoten je eindeloos-belangstellend aangapen, van hun aanwezigheid ben je tenminste altijd verzekerd! Misschien lag het aan hun gezichtsuitdrukking. We bleven er alsmat op zoek naar de 20% anal-fabeten die het land schijnt te kennen. Helaas mocht het niet baten, we vonden ze nauwelijks op onze weg, ondanks onze gerichte zoekacties in stad en op het platteland. Een en ander neemt niet weg dat ik de hemel dank er niet in mijn eentje geweest te zijn. Ik ben ervan overtuigd dat ik het land dan binnen drie dagen gillend had verlaten.

Grappig dat je in dit land voor vrijwel iedere handeling die je verricht moet betalen. Niet veel, een paar stuivers misschien, maar het gaat om het idee. Doe je bijvoorbeeld netjes je schoenen uit voor je een moskee in gaat: blijkt als je terugkomt een mannetje naast je schoenen te zijn gaan zitten, zogenaamd om er op te passen. En die eist dan natuurlijk wat geld. Iedereen wil geld: jong, oud, actieven en niet-actieven: allen bedelen om meer. In theorie ook niet vreemd in het op een na armste land van de wereld, waar men jaarlijks met nog geen 300 piek rond moet komen en waar een gapende kloof bestaat tussen de kleine steenrijke bovenlaag en een enorm straatarm proletariaat. Leve het kapitalisme, leve de vooruitgang. In de steden moeten de talrijke bedelaars zich vaak in leven houden

met ongeveer Taka (een stuiver waard) per dag. Dat duurt dan ook meestal niet zo lang.

Ik ben van mening dat ik misschien een promille van ons wereldje heb gezien. Toch geloof ik niet dat ik ooit eerder in een land ben geweest dat zo verrot is als Bangladesh. Dat is zo ongelooflijk corrupt, zo onvoorstelbaar bureaucratisch, zo gigantisch inefficiënt.

Het gaat te ver hier in detail te gaan, maar ik was geschokt om te zien hoe ontzettend log het ambtenarenapparaat is en hoe bijzonder sloom het werkt. Er is een enorme, haast ziekelijke regelgeving en voor het verrichten van een bepaalde handeling is het noodzakelijk je te wenden tot een der talrijke ambtenaren. Ieder gespecialiseerd in z'n eigen vaste karweitje en onwetend omtrent al het andere. Nu denk je natuurlijk: "Dat is in Nederland toch precies hetzelfde?" Helaas, in Bangladesh is alles iets extremer. De zaak kan bijvoorbeeld wat versneld worden door iets extra's naar de juiste personen toe te schuiven.

Velen in het Westen kennen Bangladesh uitsluitend van de jaarlijks terugkerende natuurrampen; de trieste beelden van het NOS-journaal.

Bevorderlijk voor enige ontwikkeling zijn deze rampen natuurlijk niet, maar mijns inziens is de deplorabele toestand waarin het land zich bevindt in veel hogere mate het gevolg van bestuurlijke en organisatorische inefficiëntie, onbekwaamheid en instabiliteit. Wanorde en chaos vieren er hoogtij. De verkeerde mensen zitten er eenvoudigweg op de verkeerde plaats. Zakkenvullerij is een alledaags verschijnsel in leidinggevend Bangladesh. Veel alternatief is er echter niet: het volk is ongeschoold en een behoorlijk kader ontbreekt volkomen.

Eén misverstand zou ik nog uit de weg willen ruimen. Toen ik in juni van dit jaar door het platteland van Bangladesh reisde zag ik weinig hartverscheurende treurigheid,

Gebrekkig openbaar vervoer: bij de hoofdstad Dakka zitten meer passagiers op de bus dan erin.
(foto: Peter Ras)

trieste gezichten, ingestorte huizen en stapels lijken. Deze beelden worden geschetst door de bekrompen Westerse media die deze automatisch opdringt aan de Westerse consument.

In tegendeel, mensen maakten ondanks hun armoede absoluut geen ongelukkige indruk. Verscheidene malen werden mijn reisgenote en ik geïnviteerd bij vriendelijke gezinnen op het platteland. Mensen die niet veel meer bezaten dan een palmhut in een rijstveld drogen er op aan hun eten met ons te delen. Dit soort welgemeende gastvrijheid deed me toch wel wat en zette me ook wel even aan het denken.

Toen we het land wilden verlaten hadden we een onvergetelijke ervaring: een waar afscheidspresentje van Bangladesh. Bij de grens naar India, waar in het half jaar voordat wij deze passeerden slechts drie anderen ons voorgingen, hadden we de grootste moeite om de grenswachter zijn stempeltje te laten zetten. Toen dat na enige uren voor elkaar was bleek dat we nog een stempel van een andere bureaucraat nodig hadden om de grens over te komen. Gelukkig dat ook dit niet onmogelijk was, na een hoop moeite, gezeur en geslijm.

In de Bangladesh Lonely Planet Guide van 1992 stond al een smakelijke beschrijving van iemand die het al eerder gewaagd had hier de grens over te steken: "Being a masochist. I went into Bangladesh from Haldibari (...). There's a 3 pm train to Syedpur, although on my trip the thing didn't actually show up until 5 pm - a blessing in disguise actually, as the Bangladesh customs officials were doing their best to win the 'Bureaucrat of the Year 1990' award!"

Naderhand begrepen we uitstekend wat de schrijver met bovenstaande woorden bedoelde. Gelukkig bleek onze brave ambtenaar na veel gebedel en gezeur, te lijmen...

met een pen! Daarna zette hij zijn stempel en zal wel weer in zijn gebruikelijke werkritme zijn teruggekeerd.

Toen daarna echter ook nog eens twee fiets-taxi-bestuurders serieus met elkaar op de vuist gingen omdat ze ons beide naar de grens wilden brengen was voor ons de maat vol. Het werd nu echt tijd om zo snel mogelijk dit land uit te komen.

Bangladesh valt niet mee, absoluut niet.

Bangladesh maakt in verschillende landen reclame voor zichzelf met de loze kreet: 'Visit Bangladesh before the tourists come'. Maak vooral geen haast, die komen er voorlopig toch niet.

(ingezonden mededeling)

**IN BIRMA IS
ZELFS EEN
NOBELPRIJS-
WINNARES
NIET VEILIG.**

GIRO 454000

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

RIKCO'S CORNER

Hillbilly Hooray

'Ik werd vanochtend wakker en de straatstenen leken mooier, de zon scheen helderder, de Amsterdammertjes glommen beter dan gisteren,' zegt Joe.

Ik vertel dat ik om half twee in slaap viel met de televisie aan en om vier uur wakker werd van de irritant snerpemde stem van Ross Perot. Hij feliciteerde Bill Clinton met zijn overwinning.

Joe is een Amerikaanse homo die het liefst in Nederland is. In de 'Cockring' (Amsterdamse homodisco) hangt zijn geslacht uit zijn broek. De andere kant van Joe is dat hij ooit campagneleider was van een Amerikaanse presidentkandidaat - in verband met het voorgaande zeg ik natuurlijk niet welke.

Joe houdt van streken. Hij spreekt vreemde mensen aan met rare vragen. Hij kan smakelijk vertellen over hoe hij met een lobbyclub ooit controle had over zowel de Republikeinen als de Democraten in zijn staat - zonder dat die partijen dat in de gaten hadden.

Die woensdagavond praten we alleen maar over de presidentsverkiezingen. We drinken op Bill Clinton, op Hillary Clinton, op Barbara Bush (maar niet op George), op Kitty Dukakis, op Michael Dukakis, op Jimmy Carter, op Het Stuk van deze campagne, Stephan Stephanopoulos, op de haven van Boston, op Change.

De wereld is iets mooier geworden. Het is alsof de jongens knapper zijn. Alsof de paus ook vaste gast van de Cockring is geworden. Alsof Duitsland een land verder is gaan liggen en geen Duitsers meer bevat. Alsof de grachten gevuld zijn met Heerlijk Heinder Heineken.

Normvervaging

Wat is een burger?

door Carin Tiggeoven

Het lijkt al weer een oud thema te worden: de normvervaging. Je kunt er avond aan avond over discussiëren. Dat is veelvuldig gebeurd. Het is alleen de vraag, waar het allemaal toe geleid heeft. Wellicht tot de conclusie, dat voorheen gangbare normen, richtlijnen voor ons handelen, niet meer gevolgd worden.

Als het voorbeeld van de normvervaging wordt de toenemende omvang van de criminaliteit genoemd. De burger schijnt zich steeds minder te bekommeren om het verschil tussen 'mijn' en 'dijn'. Van solidariteit ten opzichte van andere mensen is bij de calculerende burger niet veel meer te merken.

Het probleem, dat hier wordt aangestipt, de normvervaging, lijkt vooral verband te houden met een gebrek aan verantwoordelijkheidsbesef bij de burger. Dat is tenminste de manier waarop de overheid tracht haar schuld aan het falende beleid af te wentelen op de burger. Haar beroep op burgerzin is volgens De Haan een manier om de eigen problemen te verbloemen. (1) Natuurlijk zal niet alleen de overheid schuldig zijn aan het falen van de verzorgingsstaat, evenmin als de burgers. Als er dan al sprake van normvervaging mocht zijn, dan weten beiden niet goed om te gaan met de problemen die daaruit voortvloeien. Is normvervaging een nieuw verschijnsel? Leidt het tot bepaalde problemen? Op zich is het vervagen van normen niet nieuw. Normen zijn in de loop der tijd veranderd en vervangen door andere normen. Bovendien is het zo, dat normen een richting konden geven aan iemands gedrag, maar dat ze lang niet altijd gedragsbepalend werkten. De huidige samenleving is onderhevig aan een proces van normverandering. Ten gevolge van allerlei ontwikkelingen blijken oude ideeën opeens niet meer te passen in het beeld van de moderne wereld. De kerk als fenomeen lijkt een achterhaalde institutie in een maatschappij waarin mensen zelf hun leven willen bepalen en zich niet meer de wetten laten voorschrijven door wat voor instantie dan ook. De hedendaagse burger neemt niet alles voor lief; hij volgt niet klakkeloos de norm. Eén en ander betekent wel, dat algemene regels voor het gedrag van individuen in de samenleving veel moeilijker gedefinieerd kunnen worden dan voorheen. Je zou dit normvervaging kunnen noemen. Deze normvervaging schept een probleem omdat het de sociale orde kan ondermijnen. Het is echter zeer wel mogelijk, dat op termijn nieuwe normen gedestilleerd worden die meer op onze indi-

vidualistische geest aansluiten. Dan is er geen sprake meer van normvervaging, maar van normverandering.

Burgerschap

Geheel zonder normen leven is moeilijk, ook in een individualistische samenleving. Om iedereen ruimte te kunnen geven om de keuzen te maken die hij wil maken, is het nodig, dat de grenzen van die ruimte vaststaan, opdat mensen elkaar zo min mogelijk belemmeren bij het volgen van hun eigen verlangens. Professor T. van Asperen pleit voor het handhaven van de individuele moraal die een ieder nu al voor zich hanteert.

burger m. -s (*inwoner v.e. stad [in het genot van alle rechten dier stad]; stedeling; ieder lid van enige staat; in het mv.; Z.-A. Boeren inz. Transvalers en Oranje-Vrijstaters*): in -, in burgerkleding, gezegd van iemand, die gewoonlijk een uniform draagt.

Verklarend handwoordenboek der Nederlandse taal, M.J. Koenen en J. Endepols (Groningen, 1951)

Daarnaast zou er echter een tweede soort - publieke - moraal dienen te worden gevormd om een kader voor die eerste - privé - moraal te garanderen. Wanneer individuen optimaal van hun vrijheid willen profiteren, moet die vrijheid ook mogelijk gemaakt worden. (2)

Van Asperen doet hier een beroep op de notie burgerschap (publieke moraal) om de individuele vrijheid te waarborgen. Steeds vaker komt het voor, dat 'burgerschap' als oplossing voor het probleem van normvervaging wordt gepresenteerd. Wat houdt die notie in? Bovens hanteert de volgende definitie:

'Burgerschap staat voor zelfbestuur en voor participatie in de politieke arena. Het maakt de autonomie en het zelfstandig oordeelsvermogen van individuen tot richtsnoer voor het overheidsoptreden en geeft de burger daartoe ook een aantal rechten tegenover de overheid. (...) In plaats van de markt, de

staat of het maatschappelijke middenveld stelt burgerschap de politieke gemeenschap van vrije en gelijke burgers centraal.' (3)

In deze definitie staat burgerschap voor een specifiek ideaal. De burger is noch het calculerende individu, noch het wezen, dat gevormd wordt door en bestemd is voor de gemeenschap waarin zijn historische wortels liggen, noch voor de burger in de klassieke zin waarbij alles draaide om de politieke gemeenschap. De burger van nu is lid van verschillende gemeenschappen en dient daarin als verantwoordelijk individu op te treden. Daarbij staat de politieke gemeenschap wel centraal.

Van Gunsteren zegt het als volgt: 'De republiek scheidt en beschermt de vrijheid van individuen om gemeenschappen te vormen, zich daarbij aan te sluiten en zich daarvan af te keren.' (4) Debat, rationaliteit, democratie, keuze, pluraliteit en zorgvuldig beperkt gebruik van geweld zijn naar zijn mening de belangrijkste deugden. Burgerschap is een ambt, waarbij vrijheidspraktijken (het toegang verkrijgen tot de vrijheden) centraal staan. (5) Nu men de vrijheid heeft, dient men die ook te onderhouden.

Natuurlijk is de burger lid van een samenleving. De huidige, rationele burger verwacht van die samenleving, dat het er één is die zijn vrijheid garandeert. Dit zal betekenen, dat hij ook zelf actief zijn steentje bijdraagt aan het realiseren van zo'n samenleving. Ook (of: juist) een calculerende burger zal daarvan het belang inzien. En als een bepaalde norm vervaagt en de maatschappij in een crisis verkeert, is het belangrijk naar de wortels van de samenleving te kijken.

Het concept burgerschap kan aan de basis van onze samenleving staan. Is die grondslag ook realistisch? Willen wij als individuen onze ontplooiing op die grondslag voortzetten? Past het concept in onze multiculturele samenleving?

Goede burger?

Ten eerste heeft het concept van Van Gunsteren een sterk normatieve inslag. Aangegeven wordt, wat onder een 'goede' burger wordt verstaan, welke deugden hij heeft. Burgerschap is een ambt waartoe men

opgeleid kan worden. Wie komt daarvoor in aanmerking? Ten tweede heeft het begrip een sterk westerse (liberale) inslag. Dat is ook mijn grootste kritiek op de burgerschapsideeën.

In de tegenwoordige wereld is het niet meer realistisch oren en ogen te sluiten voor invloeden van buiten. Toegenomen communicatie en mobiliteit zorgen voor een verspreiding van culturen en inzichten over de hele wereld. Culturen verspreiden zich over de aardbol. Het is onvermijdelijk, dat ze elkaar beïnvloeden. Aanvankelijk zal dat aarzelend gaan, maar allengs zal men bereid zijn positieve waarden uit andere culturen over te nemen.

Nederland is een voorbeeld van een multicultureel land. Indien er in zo'n land sprake is van normvervaging, is het dan niet realistisch om bij het formuleren van een oplossing rekening te houden met andere dan specifiek westerse ideeën? Als je, met andere woorden 'burgerschap' als oplossing poneert, is het dan niet wenselijk voor de inhoudsbepaling ervan ook niet-westerse opvattingen mee te laten wegen? De vraag is, in hoeverre onze westerse opvattingen superieur zijn aan andere opvattingen in een steeds pluriformer wordende samenleving. Zoals burgerschap nu geformuleerd wordt, zegt het zoveel als 'we waarderen pluriformiteit, maar dan wel binnen het door ons -westerlingen- bepaalde kader'.

Burgerschap kan het fundament bieden, waarop we onze samenleving kunnen grondvesten. Het begrip levert nog wel de nodige problemen op. Wie zijn burgers? Wat wordt er van hen verwacht? Mij lijkt het zinvol terug te keren naar de tweedeling die Trudy van Asperen maakte. De publieke moraal dient om de individuele moraal te garanderen. Die publieke moraal is er één die door ons alleen overeengekomen is en mijns inziens niet specifiek een volledig produkt van onze cultuur hoeft te zijn.

1) Zie I de Haan, 'De lachspiegel van het burgerschap' in: J.B.D. Simonis e.a. (RED.), *De staat van de burger. Beschouwingen over hedendaags burgerschap* (Meppel/Amsterdam, 1992), pp.161-177, m.n. p.171 e.v.

2) T. van Asperen, 'Bedreigd burgerschap' in: *Vrij Nederland* 4/1/1992

3) M. Bovens, *Burgerschap, 'Burgerschap of burgerzin'* in: *Beleid en Maatschappij*, nr. 3, 1991, p. 113-4; geciteerd uit: J.B.D. Simonis e.a., *De staat van de burger. Beschouwingen over hedendaags burgerschap* (Meppel/Amsterdam, 1992), p. 10-11

4) H.R. van Gunsteren, 'Vier concepties van burgerschap' in: *De staat van de burger*, p.56

5) *Ibidem*, p. 55 e.v.; voor meer over 'vrijheidspraktijken' en 'bevrijdingspraktijken': zie p. 245

Het Europees Parlement Revolutie

door Gerard Pater

Uit het Vlaams Dagblad van 18 oktober j.l.:

'...De Europarlementariërs weigeren nog langer mee te doen aan de 'volksvertegenwoordigingsshow'. Zij verlieten gisteren massaal hun gebouwen en trekken zich ook vandaag terug op de Grebbeberg in Nederland. Zij zullen niet naar beneden komen voordat er daadwerkelijk zeggenschap wordt verleend aan het parlement. De Europese Commissie is in spoedberaad bijeen in Maastricht.'

In De Volkskrant van 17 oktober staat dat de verklaring van Birmingham vermeldt dat de Europese Unie van de Europese Gemeenschap een 'anker van stabiliteit' maakt op een snel veranderend continent. Moeten we blij zijn met dit 'het kan nog slechter' argument? Rust en orde in Europa, door het doorbreken van de nationale belangen tegenstellingen. Maar wat als het binnen een staat fout gaat, zoals in Joegoslavië?

Wat doorbreekt de belangen van de nationale staat? Dat is de internationale handel. China en Taiwan kunnen door een toenemende economische verwickeling niet meer om elkaar heen. Dat draagt bij aan het voorkomen van een oorlog. In Europa na WO II werd dit ook geprobeerd via de Europese Gemeenschap van Kolen en Staal. Ook de multinationals droegen en dragen hun steentje (kolen) bij. Vooral zij stimuleerden het snel 'invoeren' van de maatregelen uit het witboek van de EG. Hierdoor zou de broodnodige Europese integratie worden bewerkstelligd, die eigenlijk in 1970 al voltooid had moeten zijn.

Het langverwachte 1992 is al een tijdje begonnen en het nieuwe jaar 1993 nadert. Wat heeft het allemaal opgeleverd? Waar is het ons voorgehouden 'Europa van de burger'? In de folders van het reisbureau soms? Gezamenlijk naar de Adriatische kust, bloedend Joegoslavië. Waar is toch dat Europa dat iedereen zo graag wil? Hoor jij wel eens iemand juichen, 'Lang leve het vrij verkeer van goederen, kapitaal, diensten en personen'? Wordt ons hier een produkt aangeboden dat zijn eigen vraag scheidt? Hebben wij behoefte aan een Europese Gemeenschap zoals deze nu bestaat? Vragen en vragen, wie stelt ze nog. Niemand zal ontkennen dat de EG voornamelijk een economische doelstelling heeft. Sociale paragrafen in verdragen worden met veel moeite in zeer beperkte versies aangenomen of met uitzonderingen (Engeland/Maastricht 1-0). De oplossing voor alle problemen is het dichten van het gat, het democratisch gat van de EG, waar het zo ondemocratisch kan stinken.

Federalisering is het antwoord van Duitsland en Frankrijk, met het behoud van de nationale soevereiniteit via het sub-

sidiariteitsbeginsel. Wat we zelf kunnen doen (als staat), doen we zelf. Eigenbelang kun je het beste zelf behartigen. Is dat wel zo? Wat doen we als er straks eenmaal een vrij verkeer is? Heffen we dan de EG (althans het deel van het verdrag van Rome) op? Of blijft bewaking nodig tegen stoute staten (die blijven toch wel bestaan)?

Nationale overheden lijken zich wat terug te trekken uit de EG. Men wil nog wel, maar is wat huiverig over de uitslagen van de referenda. "Het is mooi geweest, we moeten niet overdrijven." Brussel loopt leeg, er valt nog zo veel vrij te verkeren door Europa. Wat moeten al die ambtenaren daar nog, alle grenzen los! En wie hebben dan geprofiteerd van de EG, de burgers?

Wat zegt de EG daar zelf over in de verklaring van Birmingham van dit jaar: "De regeringen verplichten zich de voordelen van de EG voor de burger, beter dan tot nu toe het geval is, aan te tonen. Ook zullen de burgers beter geïnformeerd worden over de activiteiten van de Europese instellingen.

We krijgen dus nog meer folders, nog meer voorlichting om ons te overtuigen dat het allemaal wel goed zit met de EG. Terwijl in Oost-Europa het communisme (althans varianten daarop) met zijn oncontroleerbare elite van de troon is gegooid, ontstaat in West-Europa een nieuwe voorhoede die weet wat goed voor u is. Daarover legt zij geen tot zeer weinig verantwoording af via wat folders en misschien weer een TV-spotje. Het parlement van de EG lijkt op de Russische doema, de volksvertegenwoordigingspoppenkast onder Tsaar Nicolaas II. Hieruit wist echter nog een voorlopige regering te ontstaan na de februari-revolutie van 1917.

De Jonge Democraten zouden gezien hun resolutie over de EG er goed aan doen een literatuurlijst over dit onderwerp naar de (Nederlandse) Europarlementariërs te sturen met daarbij een aanbeveling tot revolutie of in ieder geval tot oproer tegen de ondemocratische praktijken. Op dit moment is het Europees Parlement een soort Eerste Kamer die fijn keuvelt maar niet echt iets te zeggen heeft. Dat is jammer.

Hoe (be)valt Paars?

'Een driehoeksverhouding is niet makkelijk'

door Maud d.M. Sarvaas

Op 22 september j.l. werd door JD-afdeling 't Gooi en JOVD-afdeling 't Gooi een avond georganiseerd waarbij het Paars Regeerakkoord werd voorgelegd aan kamerleden van de vier grote partijen: Hans Hillen (CDA), Wim van Gelder (PvdA), Machteld Versnel (D66) en Jan Franssen (VVD). Het forum werd gepresenteerd door oud-voorzitter van de JD-'t Gooi Carlo Strijk.

In het programma voor de pauze werd de gasten gevraagd met wie ze graag zouden regeren, en in hoeverre Paars daarin een rol speelt.

Versnel (D66) maakte bekend dat de D66-voorkeur uitging naar Paars. Vervolgens deden de vier er een half uur over om duidelijk te maken dat 'drie tegen een' niet juist was, en dat het kenmerk 'tegen het CDA zijn' een verkeerd uitgangspunt zou zijn voor Paars. Ze waren het erover eens dat een positief vertrekpunt noodzakelijk was.

Franssen (VVD) benadrukte vooral de grote moeilijkheden die Paars met zich mee zou brengen. Het hele ambtenarenapparaat is CDA-gekleurd. Ook binnen maatschappelijke organisaties en eigenlijk het hele maatschappelijk middenveld is de invloed van het CDA groot. Het Paars Regeerakkoord zou wel een heel solide basis moeten hebben om een succes te worden. Het zou wel eens veel te labiel kunnen uitpakken.

'Moeten we dan soms de ambtenaren mee aan tafel vragen?' merkte Versnel op. Het leek wel alsof Franssen beweerde dat de vierde macht in Nederland alle touwtjes in handen had. En dat was onzin, vond menig-een. Toch bleef Franssen het hebben over de CDA-doortrokkenheid van de samenleving, in plaats van de mogelijkheden van Paars te beschouwen. Het ging zelfs Hillen (CDA) te ver: 'Ik wist niet dat we zo machtig waren!' Van Gelder (PvdA) was het steeds wel eens met de andere forumleden, vooral met Hillen en Franssen. Hij kon toevoegen dat de tegenstellingen tussen de PvdA en de VVD gunstig zijn geweest voor het CDA. Toen de discussie belandde bij de mogelijkheid van een districtenstelsel, wilde hij ook nog kwijt dat hij dat geen oplossing vond. 'Ik geloof er geen bal van', aldus Van Gelder.

Meedoen

Uit de zaal kwam de vraag of de heren Van Gelder en Franssen een VVD-PvdA-coalitie reëel vonden. Carlo Strijk voegde daaraan toe: 'Mag D66 dan ook meedoen?' Omdat de PvdA zich voor de verkiezingen niet door dergelijke uitspraken wil binden en omdat volgens Van Gelder alleen van belang is welke prioriteiten partijen in hun programma stellen, kreeg Franssen het woord. Volgens hem ging de voorkeur uit naar een

V.l.n.r. Jan Franssen, Wim van Gelder, Hans Hillen en Machteld Versnel
(foto: Christiaan Bonebakker)

coalitie van twee partijen. Suggereerde hij hiermee dat hij een VVD-PvdA-coalitie wel ziet zitten en Paars niet?

Versnel pleitte wel voor een driepartijen-coalitie. Dat sluit beter aan bij nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij en er is dan een bredere inbreng wat betreft zowel materiële als immateriële zaken. Ze wees daarbij op het euthanasievraagstuk.

Toch zag Franssen 'geen noodzaak' D66 te laten meeregieren. Een driepartijen-coalitie zou veel problemen met zich meebrengen: 'Een driehoeksverhouding is niet makkelijk!'

Versnel: 'Maar wel spannend!' Gelukkig was het toen pauze.

Democratisering

Na de pauze werd op inhoudelijke zaken ingegaan van het Paars Regeerakkoord, dat door Mark van Barschot werd verdedigd. Helaas konden niet alle onderwerpen die gepland waren, behandeld worden. Toch werden af en toe verrassende dingen gezegd. Bij het onderwerp Democratisering ging het natuurlijk over het wel of niet moeten houden van al dan niet bindende referenda. Hillen is daar sowieso tegen. Van Gelder is 'ook niet zo erg voor'. Mark van Barschot liet hem daarop direct weten dat Van Gelders eigen fractievoorzitter Wöltgens in de discussie na de troonrede op TV had gezegd dat de PvdA al vijftienvintig jaar voor het referendum was. Hierop sprak

Van Gelder de historische woorden: 'Als Wöltgens dat heeft gezegd, dan heeft Wöltgens iets gezegd dat niet waar is!'

Franssen hield een pleidooi voor ons kiesstelsel. Burgers hoeven niet mee te beslissen op nationaal niveau, want daar is nu de democratisch gekozen volksvertegenwoordiging voor. Daar zit op zich wel wat in, maar moest hij nou echt zeggen dat D66'ers voor echte keuzes weglopen? Hij lokte namelijk een vurige reactie van Versnel uit, die zei dat D66 tenminste het LEF had om het de kiezer voor te leggen. Ze kreeg een applaus voor haar overweldigende verdediging van het referendum, zodat Franssen nog slechts wat doorsputterde over de bijl aan de wortels van de democratie.

Vervolgens had men het over duurzame ontwikkeling. Zou een achteruitgang van de welvaart, teneinde het milieu te beschermen, mogelijk zijn? Helaas verwachten de politici weinig van de bereidheid van de burger, in tegenstelling tot hun jongerenorganisaties.

Bij de behandeling van het onderwerp Economie was verrassend dat alle vier de kamerleden het opeens eens bleken te zijn op één punt: de flexibele pensionering zou ingevoerd moeten worden. Carlo Strijk verwoordde de gedachte van het publiek op dat moment: 'Waarom bestaat die VUT dan nog?'

Het liep tegen elfen. De avond werd afgesloten, want, om met Franssen te spreken: 'Spreekbeurten zijn nooit later dan half elf.'

M50 maakt politiek boeiend

M50 is een algemene politieke vormingsinstelling en is 1984 opgericht. M50 wordt bestuurd door vijf politieke jongerenorganisaties (DWARS, CDJA, JS, JOVD en JD). Het doel van M50 is om onder algemene noemer jongeren politiek bewust te maken. De filosofie van M50 is dat als je maatschappelijke vraagstukken toegankelijk aanbiedt en je ook vertelt hoe de diverse politieke stromingen het probleem te lijf willen gaan, dat mensen dan heel goed in staat zijn om keuzes te maken. M50 wil niet geloven in politieke desinteresse; met de juiste produkten en aanpak moet het lukken jongeren warm te laten lopen voor maatschappelijke problemen.

De produkten van M50

De twee belangrijkste produkten zijn het projekt 'Wegwijs op het gemeentehuis' en het jongerenmagazine 'Choice'. Wegwijs op het gemeentehuis geeft jongeren (middelbare scholieren) de kans om één dag politicus te zijn, ze mogen in hun gemeente f 2.500,- besteden aan een projekt. Hoe ze het geld verdelen en het projekt inrichten moeten ze zelf uitzoeken.

Het magazine CHOICE geeft leerlingen meer informatie over aktuele maatschappelijke discussies. Het blad wordt gebruikt als lesmateriaal in het middelbaar onderwijs. Maar je kunt het ook gebruiken als basis-materiaal op een thema-avond. Er zijn onder andere Choices over 'dienstplicht', 'milieu', 'interetnische relaties' etc.

M50 heeft ook nog andere produkten. Afgelopen zomer heeft M50 het 'Bla-bla' magazine aangeboden aan Hans van Mierlo en Eelco Brinkman. 'Bla-bla' gaat over de werking van de politiek. Het is gemaakt voor de bovenbouw HAVO/VWO. Verder organiseert M50 werkweken over politiek op het Binnenhof en heeft M50 een boekje uitgebracht over Prinsjesdag. Tot slot hebben we ook nog een video in de aanbieding die je kan helpen bij 'spreken in het openbaar' en 'het zitten in een forum'.

Begeleiding en advies

Je ziet het, M50 doet een hoop. M50-medewerkers en -bestuur kunnen je helpen en adviseren bij het organiseren van allerlei activiteiten. Als je daar meer over wil weten bel dan overdag met Bart Lijdsman (030-333494) of 's avonds Roel van der Poort (070-3963611).

Adressen

Voorzitter a.i.
Ruud van den Brink
Vrolijkstraat 381-2
1092 TD Amsterdam
020-6937530

Algemeen Secretaris
Arend-Henk Huzen
Molukkenstraat 42
9715 NV Groningen
050-717537

Penningmeester
Paul Bijleveld
Winschoterdiep 153-A
9724 GR Groningen
050-186006

Secretaris Politiek
Remko van Oijen
Hereweg 112
9725 AJ Groningen
050-266708

Secretaris Organisatie
Pieter Moens
Jan Voermanstraat 22
7556 KT Hengelo
074-429793

Secretaris Ledenwerving en Materialen
Raymond van Doorn
Klaproosstraat 42
3434 EN Nieuwegein
03402-65580

Secretaris Public Relations
Marcel van Silfhout
Van der Weteringenstraat 33
3581 EB Utrecht
030-340509

Internationaal Secretaris
Suzanne Bakker
Ravenhorst 61
2327 AG Leiden
071-221728

Secretaris Scholing en Vorming
Jos van der Wijst
Lokeren 76
5235 DG 's Hertogenbosch
073-442394

Hoofdredacteur Demo a.i.
Colette Philippeau
Munkade 136
3531 AK Utrecht
030-960364

Landelijk Secretariaat
Jan Spaans
Bezuidenhoutseweg 195
2594 AJ Den Haag
070-3858109

Agenda

December

- 5 St. Nicolaas jarig
- 8 lezing Jo Ritzen bij JS Rotterdam, info Chris (010-4671203)
- 12 Amnesty International/JD schrijf avond in Best, info Lidwien van Langen (013-441329)
- 14 forum 'Nederland in 2000' in Den Haag, info Mario (070-3654948)

Januari

- 18 'Europa 1993' met D. Eisma in Rotterdam, info Raymond Jeene (010-4532127)
- 26 'Het lot van Tibet' in Rotterdam, info Raymond Jeene (010-4532127)

Februari

- 6 Medische ethiekdag in Amsterdam met CDJA, JOVD en JS, info Tanja Brok (020-6947034)
- 13/14 π -weekend

Politiek Café

Voor de regio's en afdelingen die niet vermeld zijn, word je verzocht contact op te nemen met een regiobestuurslid.

Amsterdam: eerste maandag, 21.00, P96, Prinsengracht 96.

Alkmaar: eerste donderdag, 20.00, Café Du Passage, bij de rotonde.

Den Haag: derde dinsdag, 20.00, Café Korzo, Prinsesstraat 44.

Eindhoven: derde woensdag, oneven maanden, De Ronde, Tongelresestraat 146 (onder voorbehoud, bel Lidwien van Langen 013-441329).

't Gooi: laatste zondag, 20.30, café Dudok, Hilversum.

Groningen: tweede donderdag, 22.00, Paard van Troje, Kromme Elleboog.

Haarlem: derde woensdag, 20.00, 't Oude Proef, Lange Veerstraat.

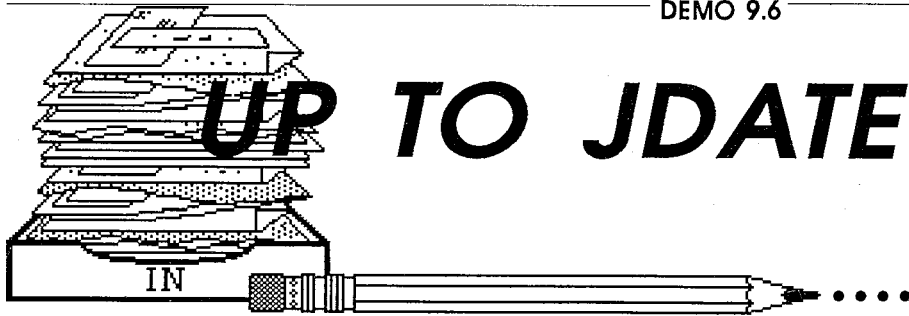
Leiden: tweede dinsdag, 21.00, 't Keizertje, Kaiserstraat 4.

Nijmegen: tweede woensdag, 17.00, De Fiets
Rotterdam: tweede maandag, 21.00, De Dijk
Tilburg: derde dinsdag, even maanden, 19.30, Café Marijnen (onder voorbehoud, bel Lidwien van Langen 013-441329).

Twente: derde woensdag, 20.00, De Beiaard, Hengelo

Utrecht: eerste woensdag, 20.30, De Kijker, Lange Jansstraat

Zoetermeer: eerste donderdag, 20.00, The Old Pal, stadshart Zoetermeer.

In Up to JDate worden korte berichten opgenomen. Alle nieuwtjes uit de vereniging vind je op deze pagina.

Wie wint de Gooische Wisselmatras?

Dinsdag 1 december is het weer zover: in Hilversum gaat, na het succes vorig jaar, voor de tweede keer gestreden worden om de titel 'De Gooische Eloquent'. Dit gebeurt tijdens een avond die het midden houdt tussen een thema-avond met workshops en een debatwedstrijd.

Jan Prevoo, Statenfractievoorzitter van D66 in Utrecht, komt de vorig jaar door hem veroverde titel met de bijbehorende 'Gooische Wisselmatras' verdedigen. Andere deelnemers die zich in de strijd om dit curieuze kleinood werpen, zijn Kees Dietz (persvoorlichter D66), Ruud van den Brink (JD-voorzitter), een D66-Tweede-Kamerlid en de Huizense D66-wethouder Wim Vrieze. De discussie staat onder leiding van Raymond van Doorn, landelijk-bestuurslid van de JD.

Het wordt net als vorig jaar een levendige, interessante en vooral gezellige avond. Plaats van handeling is het Gooisch Podium, Kampstraat 2 Hilversum, tegenover het station. Aanvang 20.00 uur. Mis dit niet!

NO MORE MR NICE GUY

Op 10 januari 1993 wordt het boekjaar 1992 afgesloten. Op deze datum moeten alle declaraties van 1992 op het secretariaat aanwezig zijn. Daarna wordt alles teruggestuurd en niet meer uitbetaald. Dit geldt onder andere voor werkgroepen en commissies. Indien niet strikt aan deze datum wordt vastgehouden kan het LB niet de jaarrekening op de voorjaars-ALV presenteren. Wees wijs, stuur je declaraties op tijd op!

De Penningmeester

Europe in doubt?!

De JD organiseert, samen met vijf grote jongerenorganisaties in Nederland op vrijdag 29 en zaterdag 30 januari 1993 een grote conferentie over Europa en de EG. Tijdens de tweedaagse conferentie 'Europe in doubt, a conference on integration between hesitation and volition' zal in 14 werkgroepen worden stilgestaan bij het eenwordingsproces binnen de EG, en de vragen die dit oproept.

Begin 1992 hebben de zes jongerenorganisaties besloten om samen te werken aan een conferentie voor jongeren over Europa. In totaal zullen zo'n driehonderd mensen deelnemen aan de conferentie, bestaande uit Nederlandse leden van de jongerenorganisaties, sprekers en deskundigen en jongeren van Europese zusterorganisaties.

De conferentie vindt plaats in het MECC in Maastricht op vrijdag 29 en zaterdag 30 januari. De kosten bedragen f 50,-. Voor dit bedrag zorgen wij voor de overnachting in een hotel, de lunches en het diner, koffie en thee en voorbereidingsmateriaal, zoals een syllabus en een conferentieverlag.

Heb je belangstelling, schrijf je dan z.s.m. in bij Suzanne Bakker op het Landelijk Secretariaat van de JD 070-3858109 of privé 071-221728.

De redactie

Het is leuk, maar soms wel vermoeiend. Het is leerzaam, maar soms ook gewoon stom werk. Het is interessant, maar soms saai. Je werkt aan stukken, raakt volledig van de kaart van je eigen inspiratie of kijkt wanhopig naar een leeg vel. Je interviewt een kamerlid, of kijkt stukken van anderen na. Je bepaalt het gezicht van Demo, maar moet dat gezicht tot vervelens toe langs zien komen als we verzenden. Oké, het redactielidmaatschap is geen onverdeeld genoegen, maar het is één van de leukste baantjes in de JD als je ervan houdt iets te MAKEN. De hoofdredacteur verzorgt samen met de redactieleden het hele blad, van de eerste letter, tot de laatste foto. Interesse? Neem dan contact op met het landelijk secretariaat.

Politiek in praktijk Confrontatiebijeenkomst JD/D66

Op zaterdag 23 januari 1993 zal in het Hotel Haarhuis te Arnhem (t.o. Centraal Station Arnhem) weer een confrontatiebijeenkomst plaatsvinden.

Er zal in discussie worden gegaan over hulp aan Oost-Europa en een actueel politiek onderwerp. Aanwezig zijn dan kamerleden en leden van het Hoofd Bestuur van D66 en Landelijk Bestuur en werkgroepen van de JD. De bijeenkomst start om 10.30 uur en zal eindigen om 16.00 uur.

Voor een stevige discussie op een behoorlijk niveau ben je op een confrontatiebijeenkomst op het juiste adres. De toegang is vrij en voor meer informatie kun je Jos van de Wijst bellen (073-442394) of het landelijk secretariaat van de Jonge Democraten (070-3858109)

Op het afgelopen congres waren behalve JD'ers allerlei prominenten aanwezig. Zo was er de hond van Kees Dietz. Kees Dietz (links op de foto) is de voorlichter van Van Mierlo en deed mee aan de debatwedstrijd die zaterdagavond werd georganiseerd.

(foto: Pieter Wezeman)

